

Министарство унутрашњих послова Републике Србије

Десет година Управе за стручно образовање,
оспособљавање, усавршавање и науку

**Десет година Управе за стручно образовање,
оспособљавање, усавршавање и науку**

Издавачи

Министарство унутрашњих послова Републике Србије – Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку
Мисија ОЕБС-а у Републици Србији

За издавача

доц. др Александар Ђорђевић, начелник Управе за стручно образовање,
оспособљавање, усавршавање и науку

Аутори

Предраг Илић, Снежана Нововић, Сања Милијић, Оливера Мијајловић,
Бобан Милојковић, Биљана Пушкар, Мирко Умићевић, Драган Кулић, Ранко
Ђурашковић, Рашко Степановић, Светлана Миладинов, Снежана Вла, Милан
Клисарић, Синиша Достић, Дарко Маринковић, Дијана Петровић, Јасмина
Владисављевић, Милица Поповић, Снежана Мишковић, Александар Ђорђевић

Главни и одговорни уредник

Проф. др Бобан Милојковић

Уредници

Доц. др Александар Ђорђевић
Др Божидар Оташевић
Мр Снежана Нововић

Рецензенти

Проф. др Крсто Липовац
Проф. др Желимир Кешетовић
Доц. др Милан Глигоријевић

Лектура

Центар за основну полицијску обуку

Дизајн и припрема за штампу

comma | communications design

Штампа

Фидуција 011 Принт

Тираж

500

© 2014. Министарство унутрашњих послова Републике Србије

ISBN 978-86-6383-016-5

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Mисија у Србији

Напомена:

Целокупан садржај и процес израде ове публикације је рађен под надзором
Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку МУП-а
Републике Србије.

За израду ове публикације Мисија ОЕБС-а у Србији је пружила финансијску
подршку.

Ставови изречени у књизи припадају искључиво аутору и његовим
сарадницима и не представљају нужно званичан став Мисије ОЕБС-а у Србији.

Министарство унутрашњих послова Републике Србије

Десет година Управе
за стручно образовање,
оспособљавање,
усавршавање и науку

Садржај

Предговор	9
Из угла Мисије ОЕБС-а у Србији	13
1. Успостављање Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку – почетак реформе полицијског школства Србије (2001-2004)	17
1.1. Извештаји експерата ОЕБС-а и Савета Европе – неопходност промена	18
1.2. Именовање помоћника министра за полицијско школство	21
1.3. Јачање међународне сарадње – прикупљање страних искустава и анализа постојећег стања полицијског школства, трагање за сопственим моделом	28
1.4. Организационе промене у полицијском школству	35
1.4.1. Успостављање Тренинг центра	35
1.4.2. Успостављање Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку	35
1.4.3. Почетак процеса интеграције Полицијске академије и Више школе унутрашњих послова	36
1.5. Наставак реформе полицијског школства	37
2. Првих десет година Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку (2004–2014)	43
2.1. Опредељење за стратешки приступ реформи	46
2.2. Интеграција Полицијске академије и Више школе унутрашњих послова у Криминалистичко-полицијску академију	49
2.3. Трансформација Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку	54
2.3.1. Основна полицијска обука	55
2.3.2. Професионална регрутација, селекција и пратећи маркетинг	68
2.3.3. Организација и функционисање Центра	72
2.3.4. Људски ресурси	73
2.3.5. Инфраструктура и опремање Центра за основну полицијску обуку	82
2.3.6. Евалуација обуке	88
2.3.7. Млади полицајац	89

2.4.	Специјалистичка обука и усавршавање полиције	93
2.4.1.	Наслеђе	93
2.4.2.	Важне активности и документи – развој	93
2.4.3.	Организациона структура ЦСОУП-а	97
2.4.4.	Наставни центри	101
2.4.5.	Идентификација потреба и успостављање савременог система у области специјалистичке обуке и стручног усавршавања	120
2.5.	У корак са Европом и светом	123
2.5.1.	Међународна сарадња	123
2.5.2.	Акцент на савременим методама и технологијама	124
2.5.3.	Унапређење бриге о запосленима у Министарству	128
2.6.	Стално усавршавање као отворена могућност и потреба – различите форме усавршавања	130
2.6.1.	Облици усавршавања и студије случаја	130
2.6.2.	Научно-истраживачки рад као облик усавршавања	132
2.7.	Шеста деценија научног часописа „Безбедност” 1959-2014.	135
2.8.	Нормативни и правни послови	170
3.	О реформи из угла других	173
3.1.	Из угла Фондације „Ханс Зајдел”	173
3.2.	Из угла организационих јединица Дирекције полиције	175
3.2.1.	Управа полиције	175
3.2.2.	Управа криминалистичке полиције	176
3.2.3.	Управа граничне полиције	179
3.2.4.	Управа саобраћајне полиције	180
4.	Перспектива развоја Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку	181
5.	Руководиоци и радници Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку у периоду 2001-2014.	187
5.1.	Руководиоци у периоду 2001-2014.	187
5.2.	Запослени у Управи за образовање у периоду 2004–2014.	209
	Регистар стручних појмова	233

Из рецензија

Проф. др Крсто Липовац

„...Анализирајући достављени текст, схватам да само тако могу да се, макар делимично, прикажу стање и околности од којих смо полазили, амбијент у коме смо радили, огромно и широко распрострањено неразумевање суштине реформе, веома променљива и често неискрена подршка доносилаца одлука, без којих реформа није могла да иде брже или је, у сваком тренутку, могла бити заустављена. Само упорност, веровање у исправност својих ставова и потпуна посвећеност људи који се спомињу у тексту, могла је да покрене реформу, а њихова упорност, неисцрпна енергија и стрпљење могли су обезбедити да се курс реформе одржи до данашњег дана.... Веома је важно да је овај рукопис припремљен и да је пред читаоцима. Старији ће да се сећају и стиде што нису више урадили или поносе што су нешто корисно урадили. Млађи ће се упознати са стањем од кога смо кренули, са путем који смо прешли, проблемима које смо имали и начином како смо их решавали. Ова књига би могла да им помогне да, боље од нас, наставе ову реформу и, на опште задовољство, стално унапређују образовање, стручно оспособљавање и усавршавање полицијских и других кадрова...”

Проф. др Желимир Кешетовић

„...Рукопис представља, чини се успео, покушај да се на једном месту синтетизују, енкапсулирају и од заборава на који смо осуђени стрелом времена макар мало отргну и спасу напори које су бројни домаћи и страни експерти уложили од 2000. године до данас да би унапредили систем образовања и обуке за потребе полиције, односно МУП-а Р Србије... Аутори су пре свега пустили чињенице да говоре и систематизовали су и добро сложили фактографску грађу, указали на неке од присутних проблема и потешкоћа и дали виђење реформе полицијског школства из различитих углова... Као једном од сведока и активних учесника процеса реформе полицијског школства и лично ми је веома драго да је ова монографија забележила и будућим покољењима оставила траг у времену и сведочанство о првим корацима Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку...”

Доц. др Милан Глигоријевић

„...Студија представља вредно научно дело групе аутора, поготово оних који су без већег научног искуства, а који су волонтерски и уз свакодневне радне обавезе, пишући оставили упечатљив историографски траг о напорима плејаде људи из земље и иностранства да успоставе и развију један врло значајан и перманентан процес у полицији – стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку. Наиме, евидентан је њихов напор да на једном месту сублимирају, сликовно–графички документују и од заборава отргну најосновније резултате који су постигнути у десетогодишњем постојању Управе, а који сведоче о степену унапређења реформског процеса стручног оспособљавања и усавршавања полицијских службеника МУП-а Р Србије. При томе, аутори су изнели и аналитичке ставове, полемике, критике, дилеме, али и основане и релативно сврсисходне предлоге за даљи развој Управе...”

Предговор

Поштовани читаоци,

Публикација која је пред вама представља покушај сублимирања резултата реформе полицијског школства у Републици Србији, првенствено у области стручног оспособљавања и усавршавања за потребе полиције, у периоду од 2001. до 2014. године, као и скицирања назнака за будући развој.

Рукопис је припремљен на основу одобрења министра унутрашњих послова од 25. 2. 2014, на основу кога је формиран Уређивачки одбор са задатком да осмисли и пројектује структуру монографске студије и, такође, да одреди коауторе прилога.

Почетком реформе и њеном првом фазом сматрамо време од 2001. до 2004, у коме су постављени темељи будућих очекивања и постигнућа. Мисија ОЕБС-а у СРЈ успостављена је 2001. и у њеној организацији су сачињени први извештаји међународних експерата, Ричарда Монка и Џона Слејтера, о стању полицијског школства у Србији. Исте године је именован помоћник министра за реформу полицијског школства, др Предраг Илић, који у овој књизи ауторски потписује текст о догађајима и активностима чији је учесник био пуне три године, све до краја 2004. када је завршио свој мандат и када је успостављена Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку.

Друга целина монографске студије односи се на период од 2004. до 2014. године – првих десет година Управе за образовање. Успостављена са амбицијом да „заокружи” систем полицијског школства у Републици Србији стављајући под исти „крив” неколико независних институција, Управа је током протекле деценије такође пролазила кроз неколико фаза тражећи начин да успостави корак са Европом и, при том, трпећи не само релативно честе промене челних људи него и хроничну кадровску непопуњеност. Те „фазе” се само условно могу тако назвати јер нису одраз никаквог дисконтинуитета у развоју. Напротив, пре би се могло рећи да представљају логичан след промена и сталног напредовања који је током периода 2006–2010. био у потпуности подржан, како се показало, кључним документом – Стратегијом развоја система обуке и образовања за потребе полиције, донесеном крајем 2005. Заслуге за доношење те стратегије као једне од првих у Министарству унутрашњих послова и, уопште, за избор стратешког приступа као једино исправног, припадају несумњиво првом начелнику Управе, проф. др Крсту Липовцу (2004–2006). Упра-

во захваљујући таквом опредељењу није било лутања ни дилема током првих пет година постојања Управе, тако да ни поменуте кадровске промене нису значајније утицале на ток промена. Фокус ангажмана Драгића Јосифовића, следећег начелника Управе (2006–2007), уз помоћ и подршку сарадника, био је на трансформацији Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку. Кратко време после начелника Јосифовића до постављења његовог наследника, почетком 2008, Управу је као заменик начелника водио проф. др Бобан Милојковић, који је, иначе, у својству главног и одговорног уредника часописа „Безбедност”, у периоду 2007–2011, дао трајни печат његовој уређивачкој политици, а велики је и његов допринос у процесу израде предлога подзаконских аката који ће ближе уредити област стручног оспособљавања и усавршавања за потребе полиције. Мр Јанош Копас, трећи начелник Управе (2008–2009), уз пружање подршке процесима који су већ увелико били у току у Школи-Центру у Сремској Каменици, окренуо се развоју друге унутрашње организационе јединице Управе – Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције, настојећи да и тај сегмент добије на значају и препознатљивости у Министарству. После мр Копаса, током читавих пет година, од децембра 2009. до новембра 2014, Управа није имала начелника. Њоме је руководио заменик начелника др Божидар Оташевић, за чијег мандата је донесен основни подзаконски акт који се односи на обуку за потребе полиције – Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова, начињен је озбиљан напредак у овладавању методологијом израде програма специјалистичке обуке, али се започело и са спровођењем обуке за друге институције у земљи и иностранству, чиме је Управа доживела експанзију и потпуније сагледала себе у окружењу. Пред сам завршетак рада на монографији, Управа је добила новог начелника, доц. др Александра Ђорђевића, пред којим су сасвим извесно нови изазови, између осталог и због чињенице да је у Министарству унутрашњих послова започет нов реформски захват успостављања модерног система управљања људским ресурсима којим ће бити обухваћена и Управа за образовање.

Током читавог периода који је описан у овој монографској студији, одвијали су се различити облици сарадње са међународним организацијама и институцијама, са циљем континуираног развоја и праћења трендова у образовању и обуци полиције у свету. Успешна сарадња је остварена са Мисијом ОЕБС-а, која је током дужег периода била и координатор укупне међународне сарадње и помоћи, затим са Саветом Европе, Британским саветом, Фондацијом „Ханс Зајдел”, Женевским центром за демократску контролу оружаних снага (DCAF), Канцеларијом УН за борбу против дроге и криминала (UNODC), Краљевином Норвешком, Краљевином Шведском, амбасадама појединих земаља, UNDP-јем, ICITAP-ом, CEPOL-ом и другим партнерима. Резултат те сарадње јесте све потпунији увид запослених у Управи за образовање у светске трендове у области полицијске обуке, све веће самопоуздање због извесности да су „на добром путу” и, помало парадоксално, све већа спремност да се не прећуткују сопствене слабости већ да се, са убеђењем оних који знају да сваки процес има своје трајање и да стратешки приступ подразумева много „ситних” корака ка визији, отворено разговара о оним аспектима који још нису на задовољавајућем нивоу и који изискују још много напора и настојања да се достигну жељени циљеви.

Не ослањајући се само на сопствено виђење ствари и нарочито држећи до независне оцене и „погледа са стране”, замолили смо наше partnere у процесу реформе – Мисију ОЕБС-а и Фондацију „Ханс Зајдел”, за запажања из њиховог угла. Исто смо

учинили и са неким од организационих јединица Министарства са којима Управа за образовање остварује сталну сарадњу, поштујући њихов значај за развој Управе. Током читавог периода о коме је реч, та сарадња и комуникација била је двосмерна, усмеравајућа и изузетно плодотворна и корисна.

Посебну захвалност за бројне заједнички остварене резултате, од којих су неки у пуном смислу реформски, као и за подршку и помоћ у објављивању ове публикације Управа дугује Мисији ОЕБС-а у Србији – Одељењу за спровођење закона.

На крају студије дат је регистар стручних појмова и термина којим је на својеврстан начин заокружен приказ кључних догађаја, активности и учесника у преиоду реформе полицијског школства 2001-2014.

Монографска студија је дело више аутора и сви су потписани, јер је то једини начин да им се барем делимично ода признање и за допринос развоју Управе. Сви они су писањем прилога, не помињући себе, проговорили о оном делу који најбоље познају и у који су утрадили многе дане и године прегалачког рада како би се обука полиције у Србији сврстала не међу боље већ међу најбоље. За потребе израде публикације, коришћена је фото-документација Управе, као и фотографије из приватних збирки које су уступили њихови аутори, односно власници.

Свакако, међу ауторима нису сви они који заслужују да буду поменути. Нека нам не замере због тога. Захвалност свима њима велика је, можда највећа у чињеници да међу корице ове књиге не могу да стану сви подаци који завређују да буду забележени. Овде су сажето приказани само они за које је оцењено да никако не смеју бити изостављени. Све друго остаће трајно записано у извештајима и још више у усвојеним знањима, стеченим вештинама и изграђеним ставовима, навикама и у понашању хиљада полицијских службеника – полазника различитих курсева, семинара и других облика стручног оспособљавања и усавршавања у Министарству.

Нарочиту захвалност дугујемо рецензентима – проф. др Крсту Липовцу, проф. др Желимиру Кешетовићу и доц. др Милану Глигоријевићу, на корисним примедбама и сугестијама. Рецензенти су, као и лектори, аутори и приређивачи текстова, прихватили да без хонорара поделе са нама своје знање и експертизу.

И поред уложеног напора, сасвим је могуће да су се у рукопису поткрале одређене грешке или превиди. Одговорност за њих припада само Уређивачком тиму. Све добронамерне примедбе и сугестије прихватићемо са уважавањем и захвалношћу, као путоказ за нове, успешније покушаје и остварења.

У Београду, новембра 2014.
Уредници публикације

Из угла Мисије ОЕБС-а

Мандат Мисије ОЕБС-а у Србији по њеном успостављању је био „да пружи помоћ у реконструкцији и обуци институција за спровођење закона...”. Овим мандатом је створена основа да се формира Јединица за образовање и обуку полиције у оквиру Одељења за спровођење закона.

У раду Јединице за образовање и обуку полиције је током година учествовало око 100 полицајаца из Румуније, Турске, Мађарске, Пољске, Велике Британије, Финске, Шкотске, Норвешке, Словеније, Канаде, Украјине, Русије, Бугарске, Француске, Холандије и Естоније.

Први програм који је Јединица за образовање и обуку полиције заједно са МУП-ом Р Србије реализовала је обука мултиетничке полиције за општине Прешево, Бујановац и Медвеђу. Обука је представљала једну од мера решења нарушене безбедносне ситуације кроз интеграцију етничких мањина у полицију. Јединица је поред овог програма реализовала и једнонедељне програме стручног усавршавања полиције у неколико локација у Србији и Црној Гори.

На основу стечених искустава током процеса формирања и обучавања мултиетничке полиције препозната је потреба да се даље ради на унапређењу целокупног система образовања и обуке полиције и на надоградњи знања, вештина и ставова новог кадра. Током 2004. године реализована је свеобухватна анализа образовне потребе и евалуација програма и процеса обучавања која је била основа за промену приступа и концепта израде програма стручног усавршавања. Овакав приступ обуци (анализа образовне потребе, израда наставног плана и програма у складу са резултатима анализе потреба, евалуација програма и обуке) је употребљен као модел за каснију измену концепта програма стручног усавршавања запослених у МУП-у Р Србије.

*Наш тим је радио на креирању квалитетне обуке
чији је најбитнији део Програм за обуку тренера.*

Robert Bereiter, САД

За реализацију програмских активности Јединица за образовање и обуку полиције је отворила неколико центара за полицијску обуку (Земун, Даниловград, Бујановац и Сремска Каменица).

Имајући у виду потребе, 2003. године је започета реализација Програма за обуку тренера који је имао за циљ да пренесе најважнија начела модерног образовања и обуке полиције, са посебним освртом на наставне методе и реализацију обуке. Програм је генерисао потребне профиле људи за процес дефинисања наставног плана и програма, реализацију обуке и евалуацију тренерског рада. Програм је уз неопходне ревизије и унапређења предат МУП-у Р Србије 2010. године.

Поред наведеног Програма за обуку тренера, у периоду од 2006. до 2011. године, учињени су значајни реформски кораци у измени концепта основне полицијске обуке. Овај процес представља један од највећих успеха током којег је Средња школа унутрашњих послова трансформисана у Центар за основну полицијску обуку. Трансформација је била свеобухватна, од усавршавања и припреме наставног кадра, новог наставног плана и програма, реконструкције и опремања смештајних капацитета и наставних средстава, до креирање простора за практичну обуку. Центар данас функционише у складу са међународним стандардима селекције и обуке полиције.

Мотивација и воља за унапређењем система основне полицијске обуке у Сремској Каменици су били изванредни. Тај процес може да послужи као модел за управљање променама.
Robert Kerer, Словенија

Трансформација Средње школе унутрашњих послова је представљала важан корак напред у креирању модерног система полицијске обуке на основу жељених компетенција, вештина, знања и ставова.
Sandor Horvath, Мађарска

У напорима да се настави са процесом реформи током 2010. године, пажња се усмерава на специјалистичку обуку када је извршен пресек тренутног стања и развијен оквир будућег развоја. Међутим, због недостатка стратешког приступа овај процес није имао жељене резултате. Одабир и припрема менаџера у полицији било је једно од питања на којем је радила Јединица за образовање и обуку полиције, међутим поред свих напора и залагања осим обука реализованих 2007. и током 2013. године због недостатка стратешког приступа у препознавању потреба за унапређењем вештина запослених на руководећем нивоу, овај процес није дао жељене резултате.

Један од успешнијих програма које је Јединица реализовала је увођење електронског учења у систем обуке и образовања у МУП-у Р Србије. За увођење овог система формирана је Радна група која је сачинила Стратегију и Акциони план, а такође се радило и на стручном оспособљавању кадрова за креирање и примену електронског учења. Након неколико пробних обука у овом систему, реализована је свеобухватна евалуација од стране стручњака из ЦЕПОЛ-а.

Тakoђе се успешним сматра и процес дефинисања стандарда полицијске обуке и гаранције квалитета, као и процес развоја приручника и програма обуке из полицијске етике.

И поред постигнутог напретка у реформи полицијског образовања и обуке, потребан је даљи рад нарочито у креирању увезаног система којим се надгледају сви процеси обуке и образовања полиције.

Наступајуће промене у систему управљања људским ресурсима пружају шансу да се унапреди систем обуке и образовања полиције и представљају стратешку прилику да се питање обуке и образовања постави на адекватно место. Из перспективе и искуства Јединице за образовање и обуку полиције Мисије ОЕБС-а (слика 1), сматрамо да је потребно радити на оснаживању и одрживости следећих питања:

- регулисање позиције тренера у МУП-у Р Србије,
- регулисање функционисања и рада запослених који се у полицијским управама баве питањима полицијске обуке,
- наставити са потребним улагањима како би се одржао квалитет процеса успостављених за потребе основне полицијске обуке,
- развој системског и свеобухватног приступа специјалистичкој обуци,
- појачана употреба платформе за електронско учење,
- креирање функционалне и увезане организационе структуре свих јединица које се баве образовањем и обуком полиције,
- увођење и унапређење система осигурања квалитета полицијске обуке и образовања са циљем унапређења ефикасности и одговорности рада,
- подршка руководства у унапређењу квалитета образовања и обуке полиције.

Београд,
децембар 2014. године

Слика 1 – Јединица за образовање и обуку полиције Мисије ОЕБС-а у Србији, децембар 2014.

1. Успостављање Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку – почетак реформе полицијског школства Србије (2001-2004)

Проф. др Предраг Илић

Под појмом реформе се, у најширем смислу, подразумева већ и сама тежња ка промени, а још више организована активност, односно процес који има за циљ да преобликује или преуреди неко постојеће друштвено стање или неке друштвене односе, установе и слично, ради њиховог побољшања. За разлику од револуције, реформа подразумева мирне, ненасилне промене и преуређења, која не задиру у темеље, односно у целину онога што се жели променити. Управо то се и догодило са државном управом и полицијом Републике Србије и са њеним полицијским школством на самом почетку 21. века.

Како је реформа српске полиције и њеног школства већ у фази најаве изазвала врло велико интересовање, не само српске већ и иностране јавности, сасвим је било природно то што су се у вези са њом постављала, и још увек се постављају, многобројна питања. Међу њима су, свакако, најинтересантнија следећа: зашто је дошло до те реформе, који су били њени краткорочни а који дугорочни циљеви, ко су били њени промотери и носиоци, како је започела и текла, да ли је било отпора њеном спровођењу и, наравно, какви су њени досадашњи резултати? У тексту који следи покушаћемо да одговоримо на та питања.

Да би се могло успешно одговорити на сва та питања, а пре свега на питање зашто је дошло до реформе полицијског школства у Србији и како је она започела, нужно је кратко подсећање на укупан друштвено-политички контекст који јој је претходио и чији је део реформа била. Ту се, пре свега, мисли на политичке прилике у Србији и Савезној Републици Југославији (СРЈ) и њиховом ближем и даљем међународном окружењу после познатих петооктобарских промена из 2000. године, када је, у току масовних народних протеста у Београду, свргнут режим Слободана Милошевића, а на власт у Србији дошла удружена Демократска опозиција Србије (ДОС).

На првим парламентарним изборима у пост-Милошевићевској Србији, 23. децембра 2000, ДОС је однео убедљиву победу, после које је, 25. јануара 2001, формирао владу Србије, под руководством др Зорана Ђинђића, председника Демократске

странке. За потпредседника владе задуженог за државну управу и министра унутрашњих послова именован је Душан Михајловић, председник Нове демократије.

Услови у којима се одвијао рад МУП-а Републике Србије и у којима је започела његова реформа 2001. се у годишњем извештају тог министарства с пуним правом називају изузетно сложеним и тешким. „Након познатих октобарских догађаја и конституисања нових, демократски изабраних органа власти, у свом раду Министарство унутрашњих послова било је суочено са **огромним криминалним наслеђем** (подв. у ори – нап. ур) у друштву и нагомиланим безбедносним и другим проблемима. Затечено је веома тешко стање које се, у најкраћем, може описати као стање у коме је **систем безбедности био озбиљно нарушен** и угрожен деловањем организованог криминала, корупцијом и тероризмом тзв. ОВПМБ (Ослободилачка војска Прешева, Медвеђе и Бујановца) у општинама Бујановац, Медвеђа и Прешево и није функционисао у свим својим сегментима. Додатне потешкоће проистекле су и из његовог окружења, као што су дугогодишња међународна изолација земље, привредна стагнација, нарасле социјалне и међунационалне тензије, непоштовање закона и људских права, нефункционисање демократских институција друштва, као и веома тешких последица НАТО бомбардовања земље. ...”¹

Нове политичке снаге на власти нису, сасвим разумљиво, имале много поверења у дотадашњу државну управу у целини, па ни у полицију, која је била један од стубова Милошевићевог режима. Осим евидентне политизације, српска полиција је била у одређеној мери оптерећена бројним проблемима материјално-техничког, функционалног, организационог и кадровског карактера. Због тога је нова политичка елита од самог старта своје владавине најавила неопходност темељне реформе полиције и безбедносног сектора у целини. Премијер Ђинђић је то најавио и у свом инаугуралном говору, 25. јануара, и приликом своје прве посете МУП-у Републике Србије, 22. фебруара 2001, а министар Михајловић у читавом низу својих јавних наступа.

1.1. Извештаји експерата ОЕБС-а и Савета Европе – неопходност промена

Будући да је извођење реформе полиције и њеног школства било један од приоритета нове власти и у СРЈ и у Републици Србији, одмах се поставило питање како да се она изведе и коме да се повери. Пошто нова власт није имала довољно својих кадрова верзираних у полицијске послове, а није имала поверења у дотадашње руководство Милошевићеве полиције, она се за помоћ у тој области обратила оном делу међународне заједнице који јој је био наклоњен. Томе је, свакако, поговорила чињеница да је 1. новембра 2000. СРЈ била примљена у Организацију уједињених нација (ОУН), а убрзо потом (10. новембра) и у Организацију за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС), као и најавила релативно скорог пријема СРЈ у Савет Европе (СЕ) и први званични контакти са представницима Европске уније (ЕУ). Спајајући своје унутрашњеполитичке потребе за реформама са потребом разбијања дотадашње ме-

---

1 Извештај о раду Министарства унутрашњих послова Републике Србије у 2001. години, Полицајџ, 20.1.2001, стр. 14.

ђународне изолације СРЈ и Србије, нова демократска власт се обратила и западним владама и многим међународним организацијама са молбама за помоћ у извођењу неопходних реформских захвата, па тако и оних у домену полиције.

Тако је дошло до изузетно блиске и успешне сарадње између СРЈ и Републике Србије, на једној страни и ОЕБС-а на другој. Већ почетком децембра 2000, специјални извештач ОЕБС-а је посетио СРЈ и закључио да је реформа полиције у њој, у принципу, везана за декриминализацију, деполитизацију, стварање поверења јавности у полицију и сузбијање организованог криминала. Врло брзо потом, 11. јануара 2001, Стални савет ОЕБС-а се сложио да успостави Мисију у СРЈ, која се састојала од четири главна сектора одговорна за развој владавине права, демократизацију, развој медија и спровођење закона.

Наредног месеца ОЕБС је именовао пуковника Ричарда Монка, искусног полицајца Скотланд Јарда, за специјалног саветника своје Мисије у СРЈ. Његов задатак је био да дође у СРЈ, да упозна њену полицију и да, на основу тога, изради свеобухватну студију о њој и препоручи потребне промене, као и међународну помоћ у њеној модернизацији, у складу са европским стандардима. Главни спољнополитички циљ те реформе био је стварање услова за интеграцију југословенске и српске полиције у међународну полицијску заједницу.

Марта 2001. Монк се придружио Мисији ОЕБС-а у Србији, а априла исте године започео рад на поменутој студији, који је завршио у јулу 2001, када ју је представио министрима унутрашњих послова СРЈ, Србије и Црне Горе, под насловом: „Студија о раду полиције у Савезној Републици Југославији”. У њој је, на преко 100 страна, детаљно анализирао стање у југословенској, српској и црногорској полицији, па је, на основу тога, дао 106 препорука за њихову модернизацију и интеграцију у међународну полицијску заједницу. Анализа стања у полицијском школству Србије дата је у оквиру 4. поглавља („Персонални послови”, стр. 40-51), уз препоруке бр. 30–46.

Анализирајући образовање полицајаца у Србији, Р. Монк је најпре установио да се оно одвија на три нивоа: у Средњој школи унутрашњих послова (СШУП) у Сремској Каменици, за ученике од 14 до 18 година, у Вишој школи унутрашњих послова (ВШУП) у Земуну, за полазнике од 18 до 20/21 г. и на Полицијској академији (ПА) у Београду за студенте од 18 до 22 г. За прве две школе је установио да располажу релативно солидним објектима и другим материјалним условима за извођење наставе и смештај полазника, за разлику од ПА, где то није био случај. Констатујући многе сличности између ВШУП-а и ПА, Монк је изразио сумњу у оправданост, односно рационалност упоредног постојања те две високошколске установе. Уз то, изразио је чуђење што на националном нивоу не постоји ниједно тело задужено за наставне планове и програме, као и због евидентне дискриминације жена приликом запошљавања и напредовања у полицији.

Што се тиче постојећих наставних планова и програма, Монк је констатовао да су с једне стране, преоптерећени сувишном теоријом, док им с друге стране недостају садржаји везани за обуку из људских права, полицијске етике, руковођења, за обуку „о разликама”, о савременим методама криминалног деловања, о истраживању сексуалних кривичних дела и о начину вођења истрага у случајевима тешких кривичних дела. Због свега тога, предложио је да се спроведе „суштинска ревизија програма обуке”, у смислу њихове модернизације, да се оформи Национални факултет за изучавање криминала, одн. јединствена високошколска установа за полицију,

да се уклоне све препреке за улазак жена у полицијску службу на свим нивоима и да се што пре успоставе контакти са европским центрима за обуку полиције.

У току јуна и јула 2001. Монку се придружио и Џон Слејтер, полицијски експерт Савета Европе (СЕ), који је септембра 2001. саставио „Извештај о процени стања људских права, етике и стандарда полицијског функционисања у Савезној Републици Југославији, Србији и Црној Гори”. Тај је извештај третиран као део Монкове студије, са акцентом на стање људских права, етике и стандарда полицијског функционисања. У њему је југословенско и српско полицијско школство анализирано у склопу 3. одељка „Људски потенцијал и обука” (стр. 10–13).

Уз извештај Џ. Слејтера, Секретаријат СЕ је припремио и „Нацрт акционог плана” за реформу полиције у СРЈ у следећим областима: (I) Правни оквир полиције, (II) Општа сврха и циљеви полиције, (III) Полиција/односи са јавношћу, (IV) Полицијско регрутовање, (V) Обука полиције и (VI) Одговорност. Сумирајући најважније препоруке свог експерта, Секретаријат СЕ је издвојио шест наведених приоритетних подручја те реформе, уз напомену да „кад год је то могуће помоћ Савета Европе у овим подручјима треба координирати са акцијом ОЕБС-а”. Уз то, предложено је и формирање једне радне групе коју би чинили поменути секретаријат, два експерта СЕ и представници СРЈ.

У одељку посвећеном обуци полиције у „Нацрту” се констатује потреба за новим наставним програмом који би обухватао области људских права, етике, полицијског саслушања, хапшења, примене силе, насиља упереног против жена и деце, мањина и обучавања у руковођењу и предвођењу људи (укључујући разрешавање конфликтних ситуација и трансакциону анализу). У вези са тим, СЕ је изразио спремност да пружи помоћ српској полицији у превођењу материјала за обуку и формирање свести који су настали у оквиру Програма „Полиција и људска права”, као и у превођењу Нацрта европског кодекса полицијске етике, затим у формирању радне групе ради модернизације постојећег наставног програма, са нагласком на тематику људских права и у формирању радионице за обуку инструктора из области људских права, уз коришћење учбеника и водича „Рад полиције у демократији”.

„Студија о раду полиције у СРЈ” представљена је српској и међународној јавности 22. октобра 2001, на заједничкој конференцији за штампу МУП-а Републике Србије и Мисије ОЕБС-а у СРЈ, као основ за почетак преуређења југословенске и српске полиције у складу са европским стандардима. Шеф Мисије, амбасадор Стефано Санино је том приликом нагласио да је Р. Монк у својим препорукама пошао од три основна принципа по којима функционишу савремене европске полиције: деполитизација, декриминализација и стварање поверења за борбу против организованог криминала. Указујући на велик број препорука у поменутој студији, он је закључио да тај број, сам по себи, говори о томе колико велики посао чека МУП Републике Србије на путу његовог реформисања. Уз то, он је изразио наду да ће та студија послужити и за мобилисање међународне заједнице и потенцијалних донатора за помоћ југословенској и српској полицији у реализацији најављених реформи – које би, по њему, представљале значајан допринос стабилизацији прилика у читавом региону тзв. Западног Балкана.

Слични су били и закључци Координационог састанка МУП-а Републике Србије и ОЕБС-а од 17. децембра 2001. у Београду, на којем је представљен пројекат реформе српске полиције. Како је та реформа сагледана као неопходна потпора стабилизацији демократије у Србији и стабилизацији политичких прилика на Балкану

у целини, договорено је да се почетком следеће године организује донаторска конференција, на којој ће се прикупити средства неопходна за њену реализацију.

Октобра 2001. холандски министар правде А. Х. Кортхалс Алтес понудио је министру унутрашњих послова СРЈ подршку у напорима да се унапреди рад полиције и полицијско образовање у Србији. Између осталог, он је ОЕБС-у предложио ангажовање једног холандског експерта за образовање полиције, који би извршио процену српског система полицијског школства и пружио савете за његов даљи развој. До реализовања тог предлога дошло је тек у јулу 2002. када је у Србију дошао Дирк Ј. Ван Вирсен, експерт холандског Центра за полицијско образовање и истраживање. Он је у току јула 2002. у три наврата посетио помоћника министра, а затим и СШУП, ВШУП и ПА, као и ОУП Стари град у Београду, након чега је сачинио извештај под називом „Будуће полицијско образовање у Србији – запажања и препоруке”. Како је овај, иначе изузетно инспиративан, извештај стигао после раније поменуте Монкове студије и како се у многоме поклапао са њеним налазима и препорукама, он је коришћен само као додатни, одн. помоћни материјал у припремама за реформу српског полицијског школства.

1.2. Именовање помоћника министра за полицијско школство

Стављање реформе полицијског образовања на прво место будуће реформе полиције у целини, као и свест о томе да ће тај сегмент реформе захтевати вишегодишње напоре, акције и захвате, као и многобројне комуникације унутар и изван МУП-а, довеле су министра Михајловића и Владу Републике Србије до закључка да је за успешно извођење тог сегмента реформе неопходно ангажовање посебног функционера, са искуством из организације и извођења наставе у полицијским школама. Тако је крајем 2001. дошло до именовања пуковника Ресора државне безбедности (РДБ) др Предрага Илића, начелника Образовно-истраживачког центра (ОИЦ РДБ-а) и професора ВШУП-а, на место помоћника министра унутрашњих послова задуженог за полицијско школство, односно за његову реформу (слика 1).

Нови помоћник министра је, генерално гледано, добио мандат да руководи „системом” српског полицијског школства и да организује и координира све активности неопходне за предвиђену реформу тог школства. Посебно му је стављено у дужност успостављање и интензивирање сарадње МУП-а са свим институцијама у земљи и иностранству које би могле да буду од користи за успешно спровођење те реформе. Врло брзо после именовања укључен је у рад Саветодавног тела МУП-а и постављен на чело радне групе за реформу образовања и за кадровску политику, задужену за писање „Документа визије за реформу МУП-а”. Задужен је и за бригу о издавачкој и научно-истраживачкој делатности у оквиру МУП-а.

Слика 1 – Министар Душан Михајловић и помоћник министра Предраг Илић приликом обележавања Дана полицијског школства 2003.

Први конкретан задатак новог помоћника министра био је сагледавање стања у полицијском школству Србије и одређивање према препорукама горепомнутих међународних експерата, у функцији припремања предлога за реформу тог школства. Због тога је одмах започео са обиласцима свих полицијских школа и центара за обуку у Србији и са одржавањем редовних контаката са њиховим руководиоцима и наставницима. Истовремено је о питањима полицијског образовања редовно консултовао све функционере из ужег састава Колегијума министра унутрашњих послова, као и начелнике управа и других организационих јединица у седишту МУП-а и изван њега. Плодне контакте успоставио је и са колегама из Савезног секретаријата унутрашњих послова (ССУП) и МУП-а Републике Црне Горе.

Упоредо са тим активностима, помоћник министра је успоставио личне контакте, размену искустава и врло успешну сарадњу са свим помоћницима министра просвете и спорта Србије и са деканима и професорима многих факултета Београдског и других универзитета на којима се предавала безбедносна проблематика (Факултет безбедности, Факултет политичких наука, Факултет организационих наука, Саобраћајни факултет и Електротехнички факултет у Београду, државни правни факултети у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу и др), са Дипломатском академијом Савезног министарства иностраних послова, са Војном академијом и др. Остварио је сарадњу и са функционерима министарства правде и самоуправе и науке и технологије, са Саветом за државну управу, Агенцијом за унапређење државне управе и другим државним органима Републике Србије. Уз веома плодотворну размену искустава и мишљења са челним људима Министарства просвете и спорта, треба посебно истаћи велики значај и успех заједничког пројекта МУП-а и тог министар-

ства „Школски полицајац”, који је видно допринео подизању нивоа безбедности у многим српским основним школама.

После детаљног упознавања са полицијским школством Србије и његовим везама са цивилним школским установама, помоћник министра је иницирао и успостављање контаката и сарадње са полицијским школама и системима у најближем окружењу (некада југословенском), а онда и изван њега (Факултет безбедности у Скопљу, Висока школа унутрашњих послова у Бања Луци, Факултет криминалистичких наука у Сарајеву). Већ крајем јануара 2001, као члан једне високе делегације МУП-а Србије, посетио је Полицијску академију у Тацну (код Љубљане), СШУП и ВШУП у Љубљани и разговарао са њиховим руководиоцима, као и са највишим функционерима МУП-а Републике Словеније и словеначке обавештајне службе (СОВА). Посредовањем немачке Фондације „Ханс Зајдел”, марта 2001. посетио је Полицијску академију за руководеће кадрове немачке полиције у Минстеру и центре за полицијску обуку у Баварској (у Ајнрингу, Дахауу и Ајхштету), доневши у Србију њихове наставне планове и програме и многа драгоцене сазнања и публикације из области полицијског школства. (Наредних година посетио је и најзначајније установе полицијског школства у Мађарској и Румунији и био домаћин руководиоцима тих установа у Србији)

У исто време помоћник министра је успоставио или интензивирао многобројне контакте МУП-а са представницима међународних владиних и невладиних организација са седиштем у Београду, као и са многима из иностранства (ОЕБС, СЕ, ОУН, Међународни комитет Црвеног крста /МКЦК/, Дански центар за људска права, Институт за изучавање људских права и полицијско поступање, из Њујорка, Фондација „Ханс Зајдел” итд). Најинтензивније и најплодотворније контакте развио је са Мисијом ОЕБС-а у СРЈ, већ и због чињенице да је ОЕБС био координатор помоћи међународне заједнице у реформи српске полиције од почетка 2001. Уз повремене контакте са шефовима те мисије, амбасадорима Стефаном Санином и Маурицијем Масаријем, помоћник министра је у току целог свог мандата остваривао веома честе и плодотворне контакте са шефовима Одељења за спровођење закона те мисије (Арве Везгардом, Тор Танке Холмом и Рогером Бергом), као и са многобројним њиховим сарадницима.

Као највиши функционер МУП-а у области полицијског образовања, др Илић је велику пажњу посвећивао организовању, отварању и раду многобројних научних, стручних и јубиларних скупова, као и курсева и семинара унутар МУП-а. Непосредно по свом ступању на нову дужност учествовао је у припремама за одржавање Округлог стола са међународним учешћем под насловом „Реформа полицијског школства у Републици Србији”, отворио тај скуп и председавао му. Председавао је и великим међународним саветовањем о реформи МУП-а Републике Србије, одржаним 19. и 20. 4. 2002. у Врњачкој Бањи, на коме су разматране радне верзије Закона о унутрашњим пословима Републике Србије, Закона о безбедносно-информативној агенцији (или дирекцији), Закона о досијеима СДБ и Информације о борби против организованог криминала. Само у току 2002. отворио је или учествовао, заједно са министром Михајловићем, у отварању 16 курсева и семинара за полицајце, међу њима и првог курса за жене-полицајце (слика 2), првог курса за новоустановљену жандармерију, првог курса под називом „Увод у савремене стандарде полицијског рада”, првог семинара „Школски полицајац” итд. У току исте године учествовао је и у раду седам међународних конференција, округлих столова и семинара изван МУП

-а: на Округлом столу „Стратегија реформе државне управе у Србији” (Београд), на конференцији „Образовна реформа у Републици Србији” (Београд), на семинару „Европски кодекс полицијске етике”, у организацији СЕ (Београд), на 3. семинару „Међународна сарадња у области полиције и безбедности” (Минхен), на Округлом столу „Тероризам у савременим условима” (Бања Лука) итд. Од фебруара 2002. до фебруара 2004. био је одговоран за организовање свечаног обележавања новоустановљеног Дана полицијског школства (8. фебруар), а редовно је био и члан организационих одбора за обележавање Дана полиције (20. јануар).

Слика 2 – Др Илић са најуспешнијим полазницама првог курса за полицајке

Дошавши на чело српског полицијског школства, др Предраг Илић је са изненађењем констатовао неколико врло неповољних чињеница за почетак свог ангажмана. Он је, најпре, установио да у том школству нема никаквог система, као што му је било најављено, већ да се оно састоји од неколико скоро потпуно самосталних школских установа, са различитим статусом у односу на МУП. Тако су СШУП и ВШУП биле организационо у саставу МУП-а, али ван састава Ресора јавне безбедности (РЈБ) и РДБ-а. Образовно-истраживачки центар РДБ-а се налазио у саставу тог ресора (и МУП-а), док је ПА била формално самостална установа, изван МУП-а и изван Београдског универзитета, иако је школовала будуће официре МУП-а, а примењивала Закон о универзитету и друге прописе везане за високо школство. Све ове установе су међусобно биле потпуно независне и некомпатибилне, а неретко и конкурентне. Да ствар буде још тежа, у самом МУП-у није постојало никакво тело или организациона јединица која би се систематски бавила школовањем и усавршавањем полицајаца, координирањем деловања постојећих полицијских школа и

другим питањима значајним за полицијско образовање (научно-истраживачки рад, издавачка делатност и сл).

С обзиром на то и на чињеницу да приликом именованја није добио никакву, па чак ни најминималнију пратећу службу, нови помоћник министра је практично био остављен да потпуно сам обавља све своје многобројне обавезе и задатке. Од децембра 2001. до новембра 2002. он је сам обављао и оперативно-руководеће и координирајуће послове и документалистичко-аналитичке и оне најзначајније, стратешке. У новембру 2002. је добио једног сарадника – аналитичара, коме је могао да повери један део својих послова и такво је стање, по том питању, остало све до пред сам крај 2004, када је разрешен дужности. Сви његови предлози и молбе да се под хитно формира Образовно-научна установа МУП-а или да се, бар, при његовом кабинету оформи мали тим стручњака за послове образовања и стручног усавршавања полицајаца, остали су, из неких разлога, неуслишени. Том веома озбиљном хендикепу треба додати и чињеницу да је помоћник министра само формално био челни човек српског полицијског школства. У пракси, он није имао никакве стварне власти ни над руководиоцима полицијских школа и центара, ни над њиховим наставницима и радницима, што је у једној изразито хијерархијски уређеној установи као што је МУП, био изузетак и nonsens.

Упркос тим хендикепима, др Илић је све своје снаге ставио у функцију сагледавања стања у полицијском школству Србије, ради што брже сачињавања једне стратешке информације о његовој, несумњиво, неопходној реформи. Усвајајући, критички, већину примедба и препорука страних експерата, као и сугестије својих колега из српског полицијског школства, он је, средином 2002. дошао до закључка да реформу тог школства треба започети радикалним резевима на организационо-институционалном плану, уз истовремено модернизовање дотадашњих наставних планова и програма. Сматрао је, наиме, да треба одмах објединити ВШУП и ПА у јединствену високошколску установу, да четворогодишњи, интернатски СШУП треба укинути и уместо њега оформити Центар за обуку полицајаца који би долазили из грађанства са завршеном средњом школом и да треба оформити једну организациону јединицу у МУП-у која би координирала све активности везане за образовање полицајаца.

Када је, међутим, те своје идеје изложио руководству МУП-а и руководством полицијских школа, био је суочен са оштрим противљењима свих руководиоца школа и највиших структура оба ресора. Пошто је отпор руководства СШУП-а најјављеном укидању био подржан од скоро свих генерала у МУП-у, помоћник министра је привремено одустао од тог свог предлога, фокусирајући се на неопходност интеграције ВШУП-а и ПА, коју су, иначе, препоручили сви поменути страни експерти и многи наставници тих школа. У том смислу је почетком августа 2002. написао радну верзију „Информације о реформи система образовања кадрова за потребе органа унутрашњих послова” („полицијско школство”), на коју су, такође, стигле многе оштре критике. Најоштрије су биле оне из ВШУП-а и ПА, чија су руководства била одлучно против предложене интеграције, бранећи потребу даљег упоредног постојања обеју школа. Било је неслагања и око перспективе СШУП-а, око будућег положаја Института безбедности и потребе за једном "кровном" образовном установом у МУП-у.

Због тих реакција и неслагања, организовано је неколико састанака помоћника министра са руководиоцима полицијских школа, који нису уродили консензусом,

па је министар Михајловић заказао за 6. септембар 2002. састанак највишег руководства МУП-а и (новоосноване и издвојене) БИА са руководством полицијских школа. После веома бурне и полемичне дискусије, на том су састанку донети следећи закључци:

1. С обзиром на стање у српском полицијском школству затечено 5. октобра 2000, започета реформа је апсолутно оправдана и с разлогом јој се придаје приоритетан значај у оквиру укупне реформе МУП-а Републике Србије. Досадашњи реформски захвати су већ дали многе позитивне резултате у отклањању уочених слабости, али се на њима не може остати. Неопходни су даљи одлучни кораци у том правцу, назначени у радној верзији Информације о реформи полицијског школства. Србији и овом министарству је потребан модеран, квалитетан, рационалан и јединствен полицијски школски систем. Размимоилажења међу посленицима полицијског школства у погледу неких предложених мера на организационо-институционалном плану већ су се штетно одразила на динамику започете реформе, па их је потребно превазићи.
2. Не прихвата се предлог Управног одбора ВШУП-а о претварању те школе у трогодишњи полицијски колеџ, уз истовремено упоредно постојање Полицијске академије.
3. Будући полицијски школски систем у Републици Србији сачињаваће Средња полицијска школа у Сремској Каменици, Безбедносно-полицијски факултет у Београду и Тренинг-центар МУП-а.
4. Безбедносно-полицијски факултет ће бити створен трансформацијом, односно интеграцијом досадашњег ВШУП-а и ПА у јединствену високошколску установу, са два нивоа школовања (у трајању од 3 и 4 године).
5. Формирање Образовно-научне установе МУП-а, као „крвње” установе српског полицијског школства није неопходно. Уместо ње треба оформити мали тим стручњака за послове образовања и стручног усавршавања при кабинету помоћника министра за полицијско школство.
6. Треба убрзати рад на изради коначне верзије Информације о реформи полицијског школства Србије и послати је што пре Влади Србије на усвајање.
7. Одмах треба започети рад на припреми будућег Закона о полицијском школству Републике Србије и настојати да он буде усвојен заједно са Законом о полицији.
8. У циљу остварења тачака 6. и 7. треба оформити два радна тима у које ће, поред помоћника министра Илића и секретара МУП-а С. Милетића ући и професори Д. Кавран, М. Талијан и М. Бошковић.

Упркос овако децидираним закључцима, усвојеним у присуству министра Михајловића и његових најближих сарадника, од договорене реформе полицијског школства на организационо-институционалном плану није урађено скоро ништа конкретно све до краја 2004, сем успостављања Тренинг центра у оквиру Ресора јавне безбедности (РЈБ), а независног од СШУП-а и ВШУП-а. Додуше, радне групе предвиђене тачком 8. ових закључака су оформљене и убрзо је израђена коначна верзија Информације о реформи полицијског школства, која је послата Влади на разматрање. Започет је и рад на припреми Нацрта закона о полицијском школству, али одговор Владе на оба документа није стигао до атентата на премијера Ђинђића (12. 3. 2003) и проглашења ванредног стања у Србији, после чега су на дужи рок стале све важније активности на плану реформе и МУП-а и његовог полицијског школства.

С друге стране, учињени су значајни помаци у модернизацији наставе у свим полицијским школама и центрима за обуку. Зато је у „Извештају о раду МУП-а у периоду од 25. 1. 2001. до 30. 9. 2003.” констатовано да је „предузето низ мера и активности на елиминисању уочених слабости у полицијском образовању”, при чему се посебно наглашава следеће: „уклањање сувишне теорије и повезивање наставе са праксом; изостављање превазиђених програмских садржаја; увођење нових, савремених садржаја и осавремењивање метода наставе”. Уз то, констатовано је и следеће: „Импозантан је број радника МУП-а који су, у протеклом периоду, похађали разне облике стручног оспособљавања и усавршавања. На више од 50 курсева и исто толико семинара и других облика обуке, било је више од 10.000 полазника.”²

Покушавајући да оствари бар нешто од неопходне реформе полицијског школства на организационом плану, помоћник министра је, средином 2003, поново предложио да се укине СШУП, односно да се трансформише у Центар за обуку полицајаца из грађанства. Тај предлог је, опет, наишао на жесток отпор руководства те школе и скоро целог официјерског кадра српске полиције, али се министар Михајловић сагласио са њим (тј. са предлогом) и дао налог да се отпочне са припремама за поменути трансформацију. Убрзо су, међутим, уследили нови парламентарни избори (28. 12. 2003) и формирање нове Владе Србије (3. 3. 2004), на челу са Војиславом Коштуницом, што је за више од пола године продужило застој реформи.

Нови министар унутрашњих послова Драган Јочић задржао је у свом кабинету помоћника министра за полицијско школство, сагласивши се, у први мах и у начелу, са његовим виђењем реформе тог школства. Средином маја 2004. помоћник министра је поново предложио да се оформи Образовно-научна установа МУП-а (ОНУ), изван РЈБ-а, која би обухватила све до тада постојеће школе и наставне центре МУП-а, а у перспективи и ПА, односно будући Безбедносно-полицијски факултет. Пошто тај предлог није био прихваћен, он је 3. јула 2004. предложио формирање посебног ресора МУП-а за образовање, усавршавање и науку, али ни тај предлог није био прихваћен. Непосредно после тога дошло је до озбиљног неслагања између министра Јочића и помоћника Илића, око темпа и приоритета реформе, после чега је министар ставио „на лед” свог помоћника, прекинувши уобичајене комуникације са њим. Два дана пре краја 2004, помоћнику је, из Кабинета министра, саопштено да га је Влада разрешила дужности, не постављајући му наследника.

Пре свог разрешења, помоћник министра је, при крају 2004, успео да се избори за један крупан реформски захват – формирање Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, у оквиру новооснованог Ресора за финансије, кадрове, заједничке, управне и техничке послове. Уз то је, у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у СРЈ, организовао и водио други округли сто о реформи српског полицијског школства, 6. и 7. 12. 2004. у Центру „Сава”, у Београду.

Литература:

- Илић, П., (2002). Завршна реч на округлом столу „Реформа полицијског школства у Републици Србији”, Безбедност, год. 44, бр. 2/02, стр. 243–246.
- Илић, П., (2002). Саветовање о реформи Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Врњачка Бања, 19-20. 4. 2002, Безбедност, год. 44, бр. 3/02, стр. 403–406,

---

2 „Полицајац”, бр. 6/03, стр. III.

- Илић, П., (2003). Дискусија на Округлом столу ”Елементи стратегије државне управе у Србији”, Државна управа, 2/03, стр. 69–73.
- Илић, П., (2003). Реформа полицијског школства у Републици Србији, Билтен Мисије ОЕБС-а у СЦГ, Реформа полиције, бр. 3/03, стр. 4–5.
- Илић, П., (2004). Нека искуства из реформе полицијског школства у Републици Србији, Перјаник, Подгорица, бр. 6/04, стр. 19–20.

1.3. Јачање међународне сарадње – прикупљање страних искустава и анализа постојећег стања полицијског школства, трагање за сопственим моделом

Мр Снежана Нововић, Управа за образовање

У периоду од новембра 2002. па све до краја мандата помоћника министра, сарадња са Мисијом ОЕБС-а, нарочито са Одељењем за спровођење закона бивала је све интензивнија и конкретнија. Неке активности, тада започете, обележиле су и наредне године поставши својеврсна лична карта Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку (у даљем тексту: Управа за образовање). Једну од тих активности, толико битну да се без двоумљења може сматрати прекретницом у дотадашњем начину рада, представљала је обука за извођаче обуке, односно полицијске тренере. На састанку одржаном 13. 11. 2002, тадашњи шеф Одељења за спровођење закона Тор Танке Холм обавестио је помоћника министра да експерти ОЕБС-а већ неколико месеци припремају курикулум курса за едукаторе, што би требало да представља најзначајнији допринос ОЕБС-а реформи српског полицијског школства у наредној, 2003. години. Већ почетком децембра, у ОЕБС-овом Вишем тренинг центру за обуку полиције у комплексу ВШУП-а, представљен је концепт „пакета курсева”, који укључује: Основни курс за тренере, Напредни курс за тренере и Курс за креирање наставе (слика 1).

Слика 1 – Представљање курсева за тренере, 3.12.2002.

Концепт су, слушаоцима из кључних линија рада МУП-а и образовних институција, представили Латиша Маршал и Роберт Андервуд.

Врло брзо потом, настављени су разговори унутар МУП-а о понуђеним курсевима. Генерално позитивно оцењени, једину дилему отварали су у вези са трајањем које је деловало предуго за наизглед једноставну наставну материју. Било је предвиђено да се основни и напредни ниво реализују у трајању од по три седмице, што се чинило непотребно дуго за усвајање садржаја који се односи на андрагошки приступ у настави. Предложено је да се програм курса прилагоди нивоу предзнања полазника, што би значило формирање неколико категорија слушалаца имајући као критеријум њихово предзнање из ове области и, у складу с њим, одређивање трајања курса. Нађено је компромисно решење да се спроведе неколико циклуса у оквиру пилот фазе, после које ће бити могуће донети праву одлуку како даље развијати поменуте курсеве. Уз сталну евалуацију, до краја 2004. реализовано је 14 циклуса Курса за тренере, као и један циклус Курса за израду наставних планова и програма. Током наредних година започело се и са спровођењем Курса за евалуацију наставе. Све време под будним оком организатора, обуку су најпре изводили ОЕБС-ови стручњаци, потом као котренери и полицијски службеници из организационих јединица МУП-а који су имали афинитета да даље развијају своје компетенције за извођење наставе, да би је Министарство 2007. у потпуности преузело у смислу реализације.³

Уочавајући потребу за успостављањем квалитетне и савремене обуке за руководиоце, али без претензија да се њоме обухвати велики број полазника, у периоду од 18.11.2002. до 17.9.2003. у организацији агенције "Skills" и под покровитељством Одељења за спровођење закона, реализована је серија курсева под називом „Вештине руковођења”. У оквиру три групе, курсеве је завршило 30 старешина средњег и високог ранга, од којих 14 из организационих јединица у седишту МУП-а, двојица из образовних институција и 14 из секретаријата унутрашњих послова.

Обука је реализована путем излагања инструктора, која су праћена видео презентацијама, дискусијом са полазницима по темама и наставним питањима, попуњавањем тестова и упитника, као и путем практичних вежби (општег, едукативног и забавног карактера). За сваку реализовану тему, полазницима курса подељени су приручници.

Са првом групом обрађене су следеће тематске области: Људски ресурси; Успешно руковођење; Мотивација запослених; Рационално коришћење времена; Вештине опхођења; Вођење пословног састанка; Ефектна презентација; Односи с јавношћу; Project Management у служби грађана; Преговарање; Стрес и како га контролисати; Оцена радне успешности; Конфликти; Тимски рад.

По завршетку првог циклуса, општа оцена полазника била је да је овај курс користан, али и да није у потпуности прилагођен потребама МУП-а, стога што предавачи нису довољно упознати са обимом, структуром и врстом послова, као и са принципима хијерархије и субординације у њиховом извршавању. Међутим, такође по оцени полазника, инструктори су у задовољавајућој мери показали спремност да уваже специфичности потреба менаџмента МУП-а, те су „у ходу”, током саме реализације курса, прилагођавали одређене садржаје. На предлог полазника, један број тема је,

---

3 О овим курсевима, ревидираним 2010. у сарадњи са Одељењем за спровођење закона уз чију подршку су и успостављени, наслије ће бити више речи у одељку о савременим методама и технологијама.

ради рационализације, у наставку Курса елиминисан из програма, тако да су наредне две групе полазника исказале веће задовољство сазнањима стеченим на курсу.

У другој половини 2003. уследио је извештај Марка Даунса, још једног ОЕБС-овог експерта, који је веома темељно прикупио и анализирао податке о стању у МУП-у две године после Ричарда Монка. Резултат те анализе био је низ препорука:

- Међународна подршка требало би да буде усмерена ка отварању Полицијског факултета. Та подршка требало би да буде у виду осмишљавања наставних планова, наставних средстава и опреме и у развоју инфраструктуре.
- Средња школа унутрашњих послова требало би да што пре престане с радом у садашњем облику. Што пре основати стандардизоване центре за основну обуку за кандидате са средњошколским образовањем.
- Министарство унутрашњих послова требало би да оснује други центар за основну обуку на југу Србије или у центру неког другог региона, користећи исте наставне планове и методологију предавања као у Сремској Каменици.
- Треба основати тело за праћење развоја наставних планова за предложене центре за обуку. ОЕБС би могао да пружи подршку и помоћ том процесу.
- Требало би наставити курс за тренере, који треба да постане предуслов за све тренере који би изводили обуку у предложеном Центру за основну обуку и за оне који би предавали практичне предмете на Полицијском факултету.
- Требало би постићи споразум министарстава унутрашњих послова Србије и Црне Горе да се предложени Полицијски факултет користи за школовање средњег и вишег кадра и командног састава полицајаца из Црне Горе.
- Влада Србије требало би да подржи пријем новооснованог Полицијског факултета⁴ на Универзитет у Београду ради развијања планова у складу с потребама савремене полицијске службе као што су криминалистичка техника, обрада лица места, криминалистичка истрага, анализа криминалистичких обавештајних података и управљање.
- Требало би размотрити могућност стипендирања студената и последипломца ради попуне, јер недостају стручњаци за специјалистичке вештине у оквиру полицијске службе.
- ОЕБС би, уз помоћ земаља чланица, требало да успостави центар за полицијско образовање (који би могао да буде развијен као база података на Интернету – извор података којима је могуће тренутно приступити) у оквиру Одељења за стратешка полицијска питања у Бечу. Намена тог центра била би да послужи као ресурс за развој и стандардизацију полицијског образовања, начела и процедура, разменом сазнања и искустава у тој области.
- Препоручује се да програм за размену полицијских инструктора буде развијен у сарадњи с другим установама за обуку полиције широм Европе. Сврха те размене била би увођење нових наставних планова и метода и усавршавање знања страних језика.

Током мандата Тора Танке Холма на месту шефа Одељења за спровођење закона, започете су и активности на спровођењу тзв. Додатне обуке за полицију у Бујановцу, Прешеву и Медвеђи, као наставак обуке за мултиетничку полицију, овог пута намењене и осталим припадницима полиције у поменутиим местима. Међусобним

---

4 Мисли се на факултет до чијег је оснивања тек требало да дође, што је у том тренутку било у плану.

повезивањем пројеката које је иницирао ОЕБС, дошло се на идеју да евалуацију Додатне обуке изврши седмочлани тим припадника МУП-а који су претходно завршили Курс за тренере и Курс за израду НПП, под менторством ОЕБС-ових експерата. Извештај о извршеној анализи са препорукама, први пут је представљен у децембру 2004. године, учесницима Округлог стола „Реформа полицијског школства”, а потом и другим циљним групама.

Паралелно са настојањем да се полицијска обука побољша у погледу садржаја и методике извођења, већ од краја 2002. трагало се и за рационалнијим решењима, када је реч о просторним капацитетима, како учioniчким тако и смештајним. Будући да је Виши центар ОЕБС-а за обуку полиције успостављен у комплексу Више школе унутрашњих послова у Земуну, ОЕБС је позитивно реаговао на предлог директора, проф. др Момчила Талијана, да помогне у прибављању средстава из донација за завршетак и уређење поткровља у управној згради ВШУП-а. Уз извесне проблеме око прибављања грађевинске дозволе и уз кашњење са радовима услед тога, захваљујући донацијама Владе Краљевине Норвешке (130 000 евра) и Швајцарске агенције за развој и сарадњу – Швајцарске агенције за сарадњу у Београду (180 000 евра), завршене су неопходне грађевинске интервенције, занатски радови и опремање просторија намештајем. У оквиру оба поткровља која, иначе, чине архитектонску целину укупне површине 934 m² (горње поткровље 327 m² и доње 607 m²), на горњем нивоу добијено је шест спаваћих соба (2 трокреветне и 4 петокреветне) и два санитарна чвора, а у доњем 14 соба (10 трокреветних и 4 двокреветне) са исто толико купатила. Тада је постојала идеја да горњи ниво буде намењен смештају полазника ОЕБС-ових и других обука (што је и функционисало током наредних неколико година), док је доњи ниво поткровља требало да послужи првенствено смештају гостујућих професора из земље и иностранства и, по потреби, полазника одређених облика стручног оспособљавања и усавршавања.

Други округли сто о реформи полицијског школства Србије, одржан под покровитељством Мисије ОЕБС-а и Савета Европе 6. и 7. 12. 2004. у Центру „Сава” у Београду, окупио је не само припаднике МУП-а већ и домаће и стране представнике научне и стручне јавности. Протекао је у знаку интересантне и конструктивне, на моменте, нарочито у оквиру радионица, и полемичке расправе о актуелном стању полицијског школства у Републици Србији и о основним правцима наставка реформе (слика 2).

Слика 2 – Шеф Мисије ОЕБС-а у СЦГ Маурицио Масари, представник Савета Европе Кај Зигерт и др Предраг Илић на отварању Другог округлог стола

Закључено је, да је конзистентна стратегија реформе полицијског образовања унутар МУП-а од суштинске важности за неопходни пут напред, те да је потребно стратегију развијати кроз отворени дијалог унутар Министарства како би била исход организованог процеса. Када једном буде развијена, за њено спровођење потребни су јасни правци и мандат. Она стога треба да има јасну подршку надлежних органа.

Кључни чинилац реформе полиције у Србији јесте успостављање стандардизоване и хармонизоване основне обуке за све полицајце. Потребно је да она буде у складу с међународним стандардима поштовања људских права и с модерним начелима рада полиције. То је основни предуслов успостављања полиције која друштву може пружити услуге високог квалитета.

Такође је речено, да је међународна заједница генерално, а нарочито ОЕБС, спремна да свесрдно пружи сву неопходну подршку овом процесу када власти у Србији предузму нужне нормативне и институционалне реформе у складу с наведеним стандардима и начелима.

Учесници Округлог стола о реформи полицијског школства сагласили су се око садржаја визије, односно следећих кључних тачака трансформације полицијског школства:

1. Модерно образовање и научно-истраживачки рад у области полицијских, безбедносних и криминалистичких наука, организовати на Самосталном факултету (носилац ПА и ВШУП и Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку).
2. Пажљиво размотрити потребу и могућност учлањивања (питање редовног или придруженог чланства) будућег факултета у БУ или неки други универзитет, уз развијање добрих односа са МУП-ом, на обострану корист (носилац факултет).

3. Стандардизовано основно стручно оспособљавање будућих полицајаца организовати у полицијском центру (носилац СШУП).
4. Развити систем перманентног стручног усавршавања свих полицајаца (носилац ТЦ).
5. Свестрана билатерална и међународна сарадња, која би подразумевала: размену наставних планова и програма, наставника (7 дана, цео семестар), студената и административног особља; организовање регионалних округлих столова; заједничке истраживачке пројекте; размену стручне литературе; изградњу виртуелних учионица; размену часописа, уз разматрање могућности издавања заједничког часописа.
6. Формирати стручну радну групу која ће се бавити израдом стандарда.
7. Идентификовати и оценити постојеће стандарде и дефинисати нове.
8. Дефинисати основне стандарде за профил занимања и профил образовања.
9. Формулисати радни профил за поједина занимања и прилагодити му образовни профил.
10. Дефинисати заједничке теме и задатке за полазнике различитог усмерења.

Имајући слуха за значај унапређења бриге о запосленима, др Илић је, заједно са психолозима Споменом Милачић и Милојком Стојановићем, представницима Друштва психолога Србије, иницирао организовање саветовања „Место и улога психолога у органима унутрашњих послова”. Брижљиво припремано скоро пола године, саветовање је одржано 3-5. октобра 2003. у МУП-овом објекту за одмор и рекреацију „Променада”, у Врњачкој Бањи. Првобитна идеја, да једина тема саветовања буде посвећена проблемима пензионера и пензионисања у МУП-у, еволуирала је у концепт програмски веома богатог и садржајног стручног скупа који се, поред уводног и завршног пленарног, већим делом одвијао у оквиру тематских сесија (Улога психолога у полицији; Психологија и њен значај у полицији; Посттрауматски стресни поремећај и суицид код радника МУП-а Републике Србије; Припреме за пензионисање радника МУП-а). Са тог скупа руководству Министарства упућени су закључци са предлогом мера. Захваљујући овој иницијативи, др Илић је наредне године, на Сабору психолога Србије, добио признање Друштва психолога за допринос развоју психолошке делатности.

Посебну и занимљиву околност представљало је присуство поменутом саветовању новоименованог шефа Одељења за спровођење закона, господина Рогера Берга, који је у Врњачку Бању дошао са намером да присуствује једном делу стручног скупа и да се, том приликом, упозна са помоћником министра задуженим за полицијско школство. Када су Бергу организатори понудили да се обрати присутнима, потпуно неочекивано, уместо куртоазне подршке идеји о потреби пријема већег броја психолога у МУП, која је, иначе, представљала саму срж тродневног рада, он је одговорио надахнутим казивањем о искуству Норвешког полицијског директората у коме нема ниједног запосленог психолога, већ се стручњаци тог профила ангажују са стране само уколико није могуће проблем решити на првом нивоу – оном који чине сами полицајци, односно сами запослени. Присутни учесници саветовања тада су од Берга први пут чули, без посебне реакције, за програм „Подршка колеге” који се (до тада) већ читаву деценију успешно спроводио у норвешкој полицији. Поновљена годину дана касније, октобра 2004, у нешто другачијим околностима – када је приликом посете госпође Крис Бишоп из Брамсила институцијама за полицијско образовање у Србији поведен разговор о недавном самоубиству високог

полицијског руководиоца, иста прича зазвучала је потпуно другачије – као изазов и као могућност за подизање бриге о запосленима на виши ниво. То је био почетак увођења програма „Подршка колеге” у организационе јединице МУП-а Републике Србије. Током година које су уследиле, Одељење за спровођење закона и Бранка Бакић, која је и једном и другом поменутом догађају присуствовала у улози преводиоца-сарадника шефа Одељења, наставили су да са несмањеним ентузијазмом и видљивим позитивним ефектима пружају подршку Министарству у успостављању тог механизма.

Један од значајнијих међународних партнера МУП-а, током мандата помоћника министра др Илића, био је свакако и Савет Европе (СЕ). Након извештаја Џона Слејтера о стању људских права у Републици Србији, координирана од стране ОЕБС-а, помоћ СЕ огледала се првенствено у организовању курсева из области људских права и полицијске етике, као и већ поменутог курса за креирање наставних планова и програма. Током 2003. одржана су два циклуса обуке полицијских тренера Србије о етичким и људским правима. Учесће на обуци подразумевало је претходно завршен курс за тренере, а сама обука је садржала два дела: први, припремни, теоријског типа у функцији уједначавања предзнања из наведене области одржан је у ВШУП-у у трајању од пет дана и реализовао га је експерт СЕ. Други део обуке осмишљен је као студијски боравак у полицијским центрима – у СР Немачкој (септембар 2003), Великој Британији (децембар 2003) и Естонији (децембар 2004).

Већ крајем 2001. са Фондацијом „Ханс Зајдел” из Баварске успостављена је сарадња која се успешно одвија до данас. Предмет сарадње су студијске посете, курсеви немачког језика, као и семинари у вези са актуелним темама, намењени полицијским службеницима, нпр: Полиција у локалној заједници, Полиција у извршавању функције и однос према грађанима, Европски стандарди и тенденције пограничне полиције у спровођењу контроле у железничком и речном саобраћају, Модерни начини осигурања државне границе и сарадња међународних пограничних полиција у тој области, Савремени начини контроле на аеродромским граничним прелазима са посебним освртом на сигурносне аспекте, Сузбијање корупције, кријумчарења робе, прања новца и злоупотребе технологије информација, Превенција криминала кроз искуства криминалистичке полиције СР Немачке, Трговина људима и људским органима, Менаџмент у криминалистичкој полицији и др.

У сарадњи са Међународним комитетом Црвеног крста, организовани су семинари из области међународног хуманитарног права и командовања и руковођења у полицији, а обезбеђена је и специјализација из Међународног хуманитарног права (МХП) за два радника МУП-а РС на Факултету политичких наука у Београду итд.

Такође, у оквиру бројних едукативних активности, полицијски службеници били су учесници семинара, нпр: Криминал у вези са моторним возилима (у сарадњи са Савезном немачком полицијом), Семинар за руководећи састав у ОУП-у Бачка Паланка, Увод у проблемски оријентисан рад полиције и Сузбијање наркоманије (у сарадњи са Норвешким полицијским директором, у оквиру пројекта ”ЈУ-НО”), Семинар за обуку преговарачких група у случајевима узимања талаца и отмица (са Савезном криминалистичком службом Републике Аустрије), Контрола прелажења државне границе (са Конзуларном секцијом Амбасаде САД у Београду), Однос полиције и медија (са Фондацијом „Конрад Аденауер”) и др. Овим навођењем сарадње са међународним организацијама нипошто нису исцрпљени нити сви облици сарадње, нити сви партнери са којима је сарадња успостављена и успешно се одвијала

у периоду који је претходио успостављању Управе за образовање, већ су поменути само партнери са којима је сарадња била интензивна и континуирана.

1.4. Организационе промене у полицијском школству

1.4.1. Успостављање Тренинг центра

На основу утврђене потребе за координирањем специјалистичких обука за припаднике полиције, крајем 2003. успостављен је Тренинг центар, као посебна организациона јединица у Ресору јавне безбедности Министарства и, истовремено, као део система образовања и школовања кадрова Министарства. Предвиђено је да Центром руководи директор, а да су у његовом саставу Одељење за обуку, Одсек за опремање и одржавање објеката и наставни центри за реализацију обуке, смештени у Клиси, Кули, Куршумлијској Бањи, Јасенову, Петровом Селу, Митровом Пољу и Макишу. У оквиру Одељења за обуку, успостављена су два одсека – Одсек за планирање и извођење обуке и Одсек за организацију обуке.

Предвиђено је да делатност Тренинг центра подразумева обједињену, координирану, планску и систематску активност организације и реализације стручног оспособљавања и усавршавања припадника МУП-а, као и руковођења процесом организације и реализације. Такође је предвиђено да, уколико за то има услова, Тренинг центар пружа услуге стручног оспособљавања и усавршавања и физичким лицима ван Министарства, нпр. да спроводи обуку алтернативних чинилаца безбедности, обуку за противпожарну заштиту и др.

Постојала је идеја да се, поред стално запослених у Тренинг центру, на основу одговарајућих планова у процес планирања и извођења обуке укључују и припадници других организационих јединица Министарства, сходно потребама реализације појединих облика стручног оспособљавања и усавршавања. У циљу постизања оптималне ефикасности и квалитета обуке полазника, планирано је да комуникација између Тренинг центра и кључних области (линија) рада Министарства буде стална.

До формирања Управе за образовање, једва да се започело са кадровским попуњавањем Тренинг центра.

1.4.2. Успостављање Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку

После двогодишњих расправа о потреби стварања једне „крвне” организационе јединице српског полицијског школства, формирањем ОНУ или Ресора за образовање, Актом о организацији и систематизацији радних места у МУП-у, у септембру 2004. формално је успостављена Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, као организациона јединица у оквиру Ресора финансија, кадрова, заједничких, управних и техничких послова. Након одређених консултација, до краја године попуњена су тек два радна места. На место начелника Управе постављен је 15.11.2004. проф. др Крсто Липовац. То је уједно било прво именовање, не само за неку од руководећих функција, већ за било које од радних места у новој организационој јединици. Кадровско попуњавање настављено је у периоду који је уследио.

Управа за образовање успостављена је као организациона јединица одговорна за: обављање послова који се односе на креирање и реализацију политике образовања кадрова Министарства, научноистраживачки рад од интереса за унутрашње послове, издавачку делатност за потребе стручног образовања, оспособљавања и усавршавања и логистичких послова који су у функцији образовне делатности.

При формирању, Управа је у свом саставу имала: Вишу школу унутрашњих послова, Средњу школу унутрашњих послова и Тренинг центар.

1.4.3. Почетак процеса интеграције Полицијске академије и Више школе унутрашњих послова

Прихватајући у потпуности оријентацију на усаглашавање, у склопу укупних ЕУ интеграција, система високог образовања са европским стандардима, али и на очување традиционалних вредности универзитета, нарочито у домену квалитета академских студија, и имајући при том евидентну потребу за јачањем концепта струковних студија, у МУП-у је у периоду 2001–2004. организован низ стручних расправа, састанака и разговора са циљем проналажења оптималног одговора на ове захтеве.

Упоредо са успостављањем Управе за образовање, дакле, носиоци реформског процеса увелико су се бавили и питањем будућег статуса високообразовних установа – ПА и ВШУП. Стога је крајем новембра 2004. уприличен састанак помоћника министра др Предрага Илића и начелника тек успостављене Управе за образовање, проф. др Крста Липовца, са ректором Универзитета у Београду проф. др Дејаном Поповићем и проректором проф. др Љубишом Тописировићем.

Одмах потом, у складу са договором постигнутим на састанку, ректору је упућен и званичан допис у коме се саопштава да се, полазећи од реформских тенденција и процеса започетих на свим нивоима и у свим структурама и делатностима Републике Србије током последње четири године, са посебним нагласком на област образовања и државне управе, почев од 2001. у МУП-у веома интензивно ради на ревизији концепта развоја стручног образовања, оспособљавања и усавршавања за његове потребе. Мада се, како је речено, сарадња између републичког просветног система и образовних установа које припремају кадрове за потребе МУП-а и до тада несметано одвијала, за даље кораке који би били у складу са укупним напорима друштва, била је неопходна конкретна подршка Министарства просвете и спорта и универзитета у Републици.

Ослањајући се на позитивне законске прописе и имајући у виду до тада понуђена релевантна документа – Стратегију реформе високог образовања у Србији, Концепцију и Преднацрт закона о високом образовању, као и сопствена документа (Документ о визији, мисији и кључним областима рада МУП-а Републике Србије и др) и одлуке, предложено је следеће:

1. У очекивању трансформације ПА и ВШУП-а и њихове интеграције у јединствену високообразовну установу (факултет), неопходна је подршка Министарства просвете и спорта и Универзитета, како у реализацији самог процеса интеграције, тако и њеног укључивања у Универзитет;
2. Размотрити могућност увођења у номенклатуру и полицијских наука, као и могућност признавања матичности новоформираног факултета за ове науке, и

3. Уколико је могуће, укључити у Радну групу, задужену за Закон о високом образовању, једног представника којег ће кандидовати образовне установе ПА и ВШУП, у циљу координирања даљих активности.

На округлом столу, одржаном у децембру 2004, једна од кључних тема била је управо будућност високог полицијског школства у Србији. Реформске активности на том плану настављене су током 2005. и 2006. када је дошло до интеграције ПА и ВШУП-а у Криминалистичко-полицијску академију (КПА).

1.5. Наставак реформе полицијског школства

Радна група, коју је формирао помоћник министра и у чијем су саставу били проф. др Крсто Липовац, проф. др Миленко Милошевић и доц. др Слободан Петровић, сачинила је у новембру 2004. документ под називом „Предлози за наставак реформе полицијског школства” који је, са потписом тек постављеног начелника Управе за образовање проф. др Липовца, упућен тадашњем министру унутрашњих послова Драгану Јочићу.

У документу је описано постојеће стање, анализирани су проблеми и дати предлози за њихово решавање. Нешто шири верзија документа имала је следећи садржај:

.....
„Радна група, у складу са оквирима радног задатка и документима реформе МУП-а, а посебно документима реформе полицијског школства, полазећи од:

- исказане потребе МУП-а за квалитетном основном обуком свих будућих полицајаца, школовањем и оспособљавањем руководиоца на свим нивоима, непрекидним стручним усавршавањем свих полицијских кадрова, научно-истраживачким и развојно-истраживачким радом, а посебно за научним и стручним усавршавањем наставника,
- добре традиције полицијског школства у Србији, а посебно дугогодишњег рада СШУП-а и ВШУП-а, као и резултата стручног и научно-наставног рада на Полицијској академији,
- досадашњих искустава развојно-истраживачког и научно-истраживачког рада за потребе МУП-а,
- закључака бројних истраживања, научних и стручних скупова и независних оцена о стању и правцима даљег развоја полицијског школства,
- анализа и препорука експерата ОЕБС-а и Савета Европе,
- спремности ОЕБС-а да помогне успостављању и развоју регионалног центра за образовање и оспособљавање полицијских службеника,
- ставова Београдског универзитета и министарства Републике Србије надлежних за послове просвете и науке,
- међународних докумената о правцима реформе и хармонизације високог школства на европском нивоу,
- међународних препорука и декларација о развоју полицијског школства и
- до сада предузетих корака и резултата у реформи полицијског школства Републике Србије у периоду од 2002. до 2004. године.

Препоручује следеће полазне основе за наставак реформе система полицијског школства:

1. За реформу и унапређење рада МУП-а неопходно је квалитетно и ефикасно оспособљавање и стручно усавршавање полицијских кадрова запослених у МУП-у. Да би се ово реализовало, неопходно је да МУП на највишем нивоу посвети дужну пажњу овој области рада у циљу њеног унапређења.
2. МУП мора да покаже знатно већи интерес (него у досадашњој пракси) за образовање, стручно оспособљавање и усавршавање својих кадрова и да буде крајње проактиван у реформи ових процеса. Овај интерес се мора испољити конструктивним односима према образовним установама које су организационе јединице МУП-а, укључујући и Полицијску академију али и према установама које су у саставу Универзитета. Постоји огроман простор да се недвосмислено покаже интерес МУП-а и подршка развоју ових установа, а посебно одређених научно-наставних области. Посебно је важно сагледати значај стручног образовања, оспособљавања, усавршавања и науке за укупан рад МУП-а, те сходно томе успоставити одговарајући систем вредновања наставног и научног рада, не третирајући их, на досад уобичајени начин, као „остале” послове. Обезбеђивање адекватних услова представља, сасвим извесно, једини пут да се у кључној фази припреме и профилисања будућих носилаца оперативних (основних) послова у Министарству, ангажују најбољи кадрови и то како расположиви тако и нови кадрови који би били доведени са стране. О садашњем третману полицијских образовних установа довољно говори и поражавајућа чињеница да веома мало успешних руководилаца и других стручњака из МУП-а, који испуњавају услове, желе да се ангажују у настави и још мање да пређу у стални радни однос у образовне установе.
3. МУП би требало да се, ослони на образовни систем државе. Ово би умањило укупну цену школовања и усавршавања, али и цену коју плаћа МУП. Тако ће се повећати квалитет, а посебно ширина образовања свих запослених у МУП-у. То ће допринети отворености МУП-а и бољем праћењу укупног друштвеног развоја. У организацији МУП-а требало би првенствено обезбеђивати надградњу за потребе МУП-а, и то: стручно оспособљавање и стручно усавршавање.
4. Требало би тежити максималном усаглашавању са процесима у општем образовном систему (изван МУП-а) и са процесима развоја полицијских образовних система у Европи, а посебно у ЕУ. У том смислу би требало пратити, прихватати и суштински уважавати (а не изигравати) све захтеве који потичу из ових система. Веома корисне могу бити препоруке међународних стручњака и документ реформе који је припремила наша експертска група.
5. Све образовне установе би требало трансформисати тако да чине функционалан систем који ће, у потпуности, задовољити потребе МУП-а и евентуално других институција које користе образовне услуге полицијског школства. У овом систему би требало препознати основно полицијско образовање (оспособљавање полицајаца), високо струковно

и академско образовање, научно-истраживачки рад и стручно усавршавање на свим нивоима. Новооснована Управа ће имати водећу улогу у овим процесима.

6. Треба одмах приступити формирању полицијског факултета који ће бити члан Универзитета. То значи да је неопходно, у потпуности, испоштовати све позитивне правне прописе који уређују ову област и све захтеве које Универзитет поставља пред високошколске установе своје чланице. Ово може да значи: преиспитивање наставних звања (у складу са Законом о Универзитету), помоћ неким наставницима да стекну неопходне референце за избор, потребу за новим кадровима са највишим научно-наставним звањима, делимичну промену организације установа, па чак и издвајање изван организације МУП-а.
7. Требало би формирати научну установу (институт) која ће бити призната у министарству надлежном за послове науке. При томе је неопходно у потпуности испоштовати све захтеве које поставља ово министарство. Ово може да подразумева: организовање тима научних радника који ће бити окосница будућег института, помоћ постојећим наставницима да стекну научна звања, успостављање процедура пријаве, избора, реализације, извештавања и документовања пројеката, валоризације ефеката пројеката, успостављање сарадње са другим научним установама.
8. МУП као корисник услуга треба да има најважнију улогу у даљем развоју полицијског школства. Ово се може остварити на различите начине, а посебно преко: учешћа у изради наставних планова и програма за основно полицијско и високо образовање (нада је реч о високом образовању учешће МУП-а у изради наставних планова и програма мора полазити од принципа аутономије високообразовних и универзитетских институција која је утврђена уставом и Законом о Универзитету), подршке у обуци и оспособљавању наставног особља, стипендирања најбољих студената у складу са кадровским потребама МУП-а, помоћи у опремању наставних кабинета, помоћи у издавачкој делатности, наручивању студија и пројеката и сл. Са друге стране, стручно оспособљавање и усавршавање на свим нивоима треба да се реализује у организацији МУП-а (у наставним центрима или у одабраним установама изван МУП-а).
9. Избор полазника – студената треба да се повери независним тимовима, на основу јасно дефинисаних и међународно признатих критеријума. Неопходно је обезбедити дискрецију, преко шифровања упитника, више независних тимова и сл. Ово је веома значајно за будућност полицијског школства и за будућност МУП-а. Мада је ово веома тешко реализовати, само тако се могу одабрати најбољи кандидати.
10. Наставити и унапредити започето редефинисање и модернизацију наставних планова и програма (НПП) у свим полицијским школама и тренинг центрима. Наставне програме, планове и стандарде праћења квалитета едукације би требало припремити, коришћењем адекватне

методологије, уз учешће најбољих експерата ОЕБС-а⁵, а према потребама МУП-а афирмисаним међународним искуствима и искуствима најразвијенијих земаља. Овај процес треба организовати уз помоћ научних радника са Универзитета. Прављење наставних предмета према појединцима из МУП-а или према послушним кандидатима који немају сопствених иницијатива, по правилу, неће резултирати, нити допринети угледу образовне установе.

11. Наставити и убрзати започету модернизацију наставних метода и техника, ослањајући се на иницијативе и конкретну подршку ОЕБС-а. Требало би сачинити нову технологију едукације подржану савременим едукационим софтвером и стандардима за процену њеног квалитета, уз подршку ОЕБС-а.
12. Пријем радника, а посебно избор наставника предузимати уз примену свих критеријума које уважавају остале високошколске установе. Требало би планирати кадрове тако да се омогући брз развој појединих научно-наставних дисциплина које су значајне за МУП. То подразумева према могућностима пријем младих кандидата за наставнике, са одличним успехом на студијама, њихов планиран и добро координиран развој (стручна пракса, студијски боравци у земљи и иностранству итд) и уклапање у полицијску праксу (редовни, добро испланирани стручни боравци у полицијским установама у земљи и иностранству).
13. Образовне установе би требало да имају стални контакт са полицијском праксом. То се може обезбедити кроз редовну сарадњу и периодичну стручну праксу наставника и сарадника у МУП-у, али и кроз сталне контакте и учешће у настави старешина из МУП-а. Може бити од помоћи и један број младих пензионисаних радника МУП-а – експерти за поједине области, па би са њима требало успоставити стимулативне уговорне и друге односе сарадње.
14. Стално стручно усавршавање свих полицијских кадрова је основа развоја полицијске праксе и један од важних предуслова за напредовање у служби. Ово подразумева да сваки полицајац периодично (макар једном сваке године или сваке две-три године) похађа одговарајуће курсеве и семинаре у земљи и иностранству. Највећи део ових курсева и семинара реализује се у полицијском систему образовања. Напредовање у служби мора да буде условљено завршавањем појединих облика стручног усавршавања, уз задовољавање и других критеријума.
15. Равноправна и свестрана сарадња са полицијским установама из света (посебно из ЕУ) треба да омогући брз развој и достизање европских стандарда. Само тако би Србија могла да рачуна на скору лидерску позицију у полицијском школству у овом региону. Оваква позиција би омогућила лакши трансфер знања и полицијске праксе, унапређивање рада МУП-а, у организационом и функционалном смислу, бољу подр-

---

5 Страни експерти су предложили да се у Бечу, при ОЕБС-у, оснује посебан Одбор за наставне планове и програме који ће помоћи нашим стручњацима.

шку ОЕБС-а и других међународних организација према нашој полицији, страна улагања и друге позитивне ефекте.

У складу са овим полазним основама, препоручују се консултације, стручне расправе на различитим нивоима и израда следећих докумената:

Р. бр.	Документ	Носилац	Рок
1.	Полазне основе за наставак реформе полицијског школства	УО	8.12.2004.
2.	Стратегија развоја полицијског школства Србије	УО	11.2.2005.
3.	Акциони план реформе	УО	фебруар 2005.
4.	Пројектовање реформских решења	УО	мај 2005.
5.	Студија изводљивости реформе	УО	1.9.2005.
6.	Имплементација и евалуација реформских решења	УО	2005–2010.

Коначно, у складу са претходним препоручују се следећи кораци и активности:

1. непрекидно организовати консултације са руководством МУП-а о даљим правцима реформе и њиховој реализацији;
2. непрекидно организовати консултације и усаглашавања ставова са представницима Универзитета и Министарства просвете и спорта;
3. организовати стручне расправе у свим заинтересованим установама (СШУП, ВШУП, ПА и ТЦ);
4. формирати радну групу која ће обрадити тему и припремити предлог матичне научне области будућег факултета;
5. при Управи формирати стално радно тело (Одбор) за креирање и евалуацију наставних планова и програма за основно образовање и евалуацију наставних планова и програма за високо образовање;
6. при Управи формирати стално радно тело (Одбор) за креирање и евалуацију наставних планова и програма за стручно оспособљавање и усавршавање полицијских службеника;
7. формирати радну групу која ће пратити реформу СШУП-а, тако да од идуће године почне са стручним оспособљавањем будућих полицајаца који су завршили четворогодишњу средњу школу;
8. формирати групе за имплементацију и евалуацију реформских решења и ефеката реформе у свим доменима,
9. формирати радну групу која ће, у складу са универзитетским критеријумима и стандардима и у сарадњи са Министарством просвете и спорта, припремити концепт формирања будућег факултета;
10. формирати радну групу која ће, у складу са захтевима Министарства за науку и технологију, припремити концепт и процедуру формирања научног института;
11. формирати организациони одбор за припрему стручног скупа о полазним основама за наставак реформе полицијског школства;
12. формирати програмски и организациони одбор научно-стручног скупа о стратегији реформе полицијског школства, на коме ће једна од тематских целина бити и „Полицијске науке”,

13. предузети све мере и активности у циљу изградње и опремања објекта будућег факултета, научног института и пратеће инфраструктуре;
  14. формирати наставни тренинг центар на Југу Србије;
  15. формирати радну групу која ће утврдити образовне потребе наставника у складу са универзитетским и међународно признатим стандардима;
  16. припремити програм међународне сарадње, планирати, синхронизовати, реализовати и пратити и унапређивати све видове сарадње, посебно са полицијским образовним установама;
  17. интензивирати рад на реализацији пројекта „Критеријуми селекције за пријем у полицијске школе“.
- .....

Актуелност „Предлога за наставак реформе полицијског школства“ несумњива је и данас, десет година касније, што говори како о далековидости њихових аутора тако и о чињеници да процес реформе још траје.

Литература:

- Морић, Љ., Велимировић, Д., Нововић, С., Бановић, Б., Талијан, М., (2002). Реформа полицијског школства у Републици Србији – Виша школа унутрашњих послова на путу реформе, Зборник радова са Округлог стола са међународним учешћем „Реформа полицијског школства у Републици Србији“, ВШУП, стр. 217-228.
- Нововић, С., (1996). Евалуација ваннаставних активности у ВШУП-у, часопис „Безбедност“, год. 38, бр. 4/96, стр. 509-517;
- Novovic, S., Vla. S., (2010). Possibilities for cooperation within women police officer network of Southeast Europe, Bezbednost, Vol. 52, No. 3/2010, p. 76-94.
- Нововић, С., (2011). Успостављање Мреже жена полицајаца Југоисточне Европе, Тематски зборник радова „Жене у сектору безбедности – регионална перспектива“ са међународне конференције „Жене у сектору безбедности – Резолуција 1325 СБ УН“, Институт за стратегијска истраживања Министарства одбране Републике Србије, Београд, стр. 166-179.
- Турчић, С., Нововић, С., (2003). Психосоцијални профил пензионисаних радника Министарства унутрашњих послова, Саветовање „Место и улога психолога у органима унутрашњих послова“, Врњачка Бања.

2. Првих десет година Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку (2004–2014)

Доношењем Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова септембра 2004. Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку је формално основана, са утврђеним делокругом и одговорношћу за обављање послова који се односе на креирање и реализацију политике образовања кадрова Министарства, тј. на основно стручно образовање полицајаца, на образовање кадрова за стицање средње, више и високе стручне спреме, на стручно оспособљавање и усавршавање припадника Министарства, научно-истраживачки рад од интереса за унутрашње послове, издавачку делатност за потребе стручног образовања, оспособљавања и усавршавања и логистичких послова који су у функцији образовне делатности. У свом саставу, Управа је тада имала Вишу школу унутрашњих послова, Средњу школу унутрашњих послова и Тренинг центар.

У складу са опредељењем да се осигура стратешки приступ даљем развоју полицијског школства, новопостављени начелник Управе за образовање, проф. др Крсто Липовац, започео је свој мандат крајем 2004. утврђивањем праваца реформе полицијског школства и њеном реализацијом. Активности радних група, формираних решењем министра у ту сврху, резултирале су доношењем Стратегије развоја система обуке и образовања за потребе полиције (26. 12. 2005), посебног поглавља у Закону о полицији које даје правне оквире за планирање и реализацију свих облика стручног оспособљавања и усавршавања полицијских службеника кроз целоживотно учење, посебних одредаба у Закону о високом образовању, припремљених у сарадњи са Министарством просвете и спорта, чиме је учињен крупан корак ка укључивању полицијских високообразовних установа у образовни систем Републике (ван МУП-а).

За праћење реализације и за реализацију Стратегије развоја система обуке и образовања за потребе полиције, министар је 20.2.2006. образовао Радну групу која ће радити на реализацији пројектованих решења по динамици утврђеној у том документу: 1) на трансформацији Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку кроз припрему нових наставних планова и програма за

основну полицијску обуку и обезбеђивање услова за реализацију тих програма; 2) на успостављању мреже центара за обуку полиције, кроз припрему наставних планова и програма за све нивое обуке, основне и специјалистичке по свим линијама рада; 3) на интеграцији Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије у високошколску установу за образовање кадрова за потребе полиције (струковних и академских студија), кроз припрему наставних програма струковних и академских студија на тој установи и обезбеђивању других услова за акредитацију те установе и њено функционисање у складу са законом; 4) на припреми нормативних аката у складу са Законом, у вези са оснивањем високошколске установе за школовање полицијског кадра. На челу Радне групе била је Сузана Шулерић, помоћник министра и начелник Ресора финансија, кадрова, заједничких и техничких послова, а за њеног заменика именован је начелник Управе за образовање, проф. др Крсто Липовац.

За Управу и МУП, усвојена Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције имала је значај ослонаца и полуге за спровођење реформе у области полицијског школства. Међутим, документ Стратегије само је начелно одредио систем полицијске обуке и поједине стратегијске задатке Управе, те је, у складу са ставом МУП-а да убудуће ниједна стратегијска јединица неће моћи радити без стратегијског плана, започета израда стратегијског плана који је, према претпоставци, требало да буде завршен до краја 2006. Стратегијски план је завршен у складу са предвиђеним роком, усаглашен је не само на нивоу Ресора у чијем је саставу тада била Управа за образовање већ и на нивоу свих релевантних организационих јединица Министарства, али нажалост никада није потписан. Своју улогу је, упркос томе, испунио јер је Управа наставила да функционише држећи се правца око којег је постојала макар и неформална сагласност свих битних актера.

Полазећи од исказане потребе Министарства унутрашњих послова за усклађивањем са европским процесима развоја система обуке полиције и уважавања препорука међународне заједнице за квалитетном обуком свих будућих полицајаца, у Средњој школи унутрашњих послова, интензивирани су активности за обезбеђивање услова за промену модела школовања основног полицијског кадра. Прихватајући неопходност константног тражења новог, модернијег, бољег, ефикаснијег пута у образовању полицијског кадра, први корак се односио на корекцију наставних садржаја 17 наставних предмета, а актуелни НПП је растерећен за 235 часова. Донесен је нови Програм васпитне делатности, основан је Ученички парламент и отворена читаоница са савременом рачунарском опремом у школском клубу. Програм ваннаставних активности реализован је ангажовањем ученика у раду 31 секције. Спортске секције су у овом периоду освојиле преко 260 медаља на европским, балканским, државним и републичким такмичењима и такмичењима на Олимпијским спортским играма школске омладине Србије.

Истовремено, са поменутим „козметичким” променама у складу са Стратегијом развоја система обуке и образовања за потребе полиције, започета је трансформација СШУП-а у Центар за основну полицијску обуку, у циљу обезбеђивања квалитетније едукације, тј. обуке униформисаног полицијског службеника опште надлежности која би задовољила потребе Министарства унутрашњих послова Републике Србије и друштва у целини, у складу са Законом о полицији који је донесен крајем 2006.

Реформским програмом обухваћене су следеће активности: формулисање радног и образовног профила полицајаца, сачињавање новог НПП-а, опремање школе/центра, управљање људским ресурсима, израда приручника за полазнике, израда

елабората за наставу, програм обуке ментора, унапређивање сарадње са међународним организацијама, организовање стручних скупова, доношење интерних аката школе/центра, маркетиншки програм, програм ваннаставних активности, календар – динамика обуке, елаборат обезбеђења школе/центра, селекција прве генерације...

Када је реч о организационој и функционалној трансформацији – интеграцији Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије у Криминалистичко-полицијску академију, која је успостављена Одлуком Владе Републике Србије у јулу 2006, Управа је дала свој допринос пружањем помоћи у изради правних аката КПА, у истраживању образовних потреба, у сачињавању наставних планова и програма академских и струковних студија, као и у сагледавању кадровских и инфраструктурних капацитета и потреба нове установе.

Уз поменуте реформске активности, у образовним установама настава се све време одвијала по важећим наставним плановима и програмима.

Пројекат успостављања мреже тренинг центара за потребе МУП-а налазио се 2006. у фази израде (припремљена је радна верзија). С обзиром на увелико одмакле процесе у реформи образовања и основне обуке за потребе Министарства, током 2006. је актуелизован и реформски процес специјалистичке обуке са изгледима да у наредном периоду то буде приоритет, уз стално унапређење и сегмента стручног усавршавања полицијских службеника. У ту сврху, започело се и са обуком полицијских инструктора који ће бити кључни носиоци поменутог стручног усавршавања у полицијским станицама.

На плану међународне сарадње започете су или настављене активности са Мисијом ОЕБС-а у Србији, Саветом Европе, фондацијама ”Ханс Зајдел” и ”Конрад Аденауер” итд. У организацији Министарства и Мисије ОЕБС-а у Србији, у ОЕБС-овим центрима за обуку полиције у Земуну и у Сремској Каменици, наставило се са реализовањем курсева намењених носиоцима процеса образовања и обуке (основни и виши нивои курсева за тренере, за израду наставних планова и програма и за евалуацију наставе), а такође у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а, 2006. је започета и нова активност – припрема система обуке за руководиоце полиције. Планирано је да наставни план и програм буде донет у складу са принципима научне методологије и да се у оквиру пилот-пројекта спроведе курс за оперативни (први) ниво руковођења. Независно од овога, у 2006. је реализован Курс за високе руководиоце, у организацији ОЕБС-а.

У организацији Савета Европе настављено је са обуком радника МУП-а, првенствено из области заштите људских права и полицијске етике, а у сарадњи са Британским саветом настављена је реализација пројекта о раду полиције са припадницима националних мањина. Са Фондацијом „Ханс Зајдел” организовани су семинари на којима су обрађиване теме предложене од стране Министарства: имовински и финансијски деликти, преговарачки тимови, сузбијање наркотика, модулarna настава, комуникација, полицијски послови у области безбедности саобраћаја, семинари за наставнике немачког језика, психологе и комуникологе и сл, а настављено је и са организовањем студијских посета припадника МУП-а Баварској полицији. У организацији ове фондације, одржан је и округли сто на тему „Полицијско школство у Србији и у Баварској”, а у сарадњи са Фондацијом „Конрад Аденауер”, такође је реализован округли сто „Слика полиције у јавности”.

У првој половини 2006. постављена је Интернет web презентација Управе, чиме је обезбеђен бољи приступ корисницима информација у вези са обуком и обра-

зовањем за потребе МУП-а. Организовано је и истраживање и прикупљање филмског материјала о раду и развоју МУП-а у РТС-у, из Филмских новости и Југословенске кинотеке. Припремљен је Предлог одлуке и правилника о новом саставу уредништва часописа „Безбедност”, који је добио статус научно-стручног часописа. У сарадњи са ВШУП-ом и Полицијском академијом (касније: Криминалистичко-полицијском академијом), организовано је и редовно учешће МУП-а на Међународном сајму књига у Београду и Сајму образовања у Новом Саду.

2.1. Опредељење за стратешки приступ реформи

МА Сања Милијић, Управа за образовање
Др Милан Клисарић, Управа за образовање

У оквиру реформског процеса полицијског школства у Србији, који је започет 2001. и који је представљао један од значајних праваца у реформи полиције и Министарства унутрашњих послова у целини, спроведена је анализа стања у овој области, у сарадњи са Организацијом за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и Саветом Европе. Добијени подаци указивали су на више области тадашњег полицијског школства чијој је реформи било неопходно стратешки, плански и систематски приступити, како би се обезбедила ефективност и ефикасност у раду институција за образовање и обуку полиције.⁶

У вези са тим, на Другом округлом столу о реформи полицијског школства (6. и 7.12.2004), у уводном излагању тадашњег министра унутрашњих послова, у контексту значаја реформе наведено је да „...од тога како су и колико школовани, образовани и оспособљени полицајци, у многоме зависи и то како ће они радити свој тежак и одговоран посао, односно колико ће полиција бити ефикасна и каква ће углед уживати код грађана...”⁷. У наставку је наведено да су у вези са реформом још 2002. започете активности у вези са редефинисањем наставних планова и програма у смислу њиховог што већег повезивања са полицијском праксом и да је урађено пуно на осавремењавању наставних метода и техника.

И амбасадор Мисије ОЕБС-а је на наведеном скупу, у вези са предстојећом реформом институција полицијског школства, истакао да би нове институције биле оквир без садржаја уколико институционална реформа не би била праћена модернизацијом наставне методологије, планова и програма, те је као представник партнера у процесу реформе, нагласио препознату потребу и подршку у реформској области.

Представник Савета Европе је у свом обраћању још експлицитније истакао значај спровођења потребних промена у приступу настави, као и значај и улогу тренера у обуци, рекавши: „Суштински утицај на понашање и став будућих полицајаца, као и на културу полицијске службе, има не само садржај обуке него и методологија,

6 Милијић, С. (2014), „Могућности и ефекти примене тренерских компетенција у стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова”, мастер рад, Филозофски факултет, Београд.

7 Округли сто о реформи полицијског школства у Србији (2004), монографија, МУП Републике Србије, ОЕБС, Савет Европе, Београд, стр. 5-9.

понашање тренера и систем вредности на којем је заснована обука. Начин на који се поступа са полицајцима током обуке, као и начин на који могу да остваре интеракцију са својим колегама и тренерима, одредиће, у великој мери, њихов професионализам...”.

Закључујући своје излагање, помоћник министра унутрашњих послова је апострофирао да је током дијагностике стања у полицијском школству, између осталог, констатована и приметна застарелост наставних метода и техника, као и местимични проблеми са квалитетом наставе, те да је започет озбиљан рад на модернизацији наставних метода и техника и да је у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а почело организовање курсева за тренере и за креирање наставних планова и програма. Наглашено је да се истовремено са наведеним захватима, које прати техничко и друго опремање школа и центара у Министарству, предузимају мере да се студентима, ученицима и полазницима различитих облика стручног оспособљавања и усавршавања обезбеди активнија улога у процесу наставе, чиме ће им бити пружена могућност „...не само за учествовање и креирање сопственог образовног и стручног развоја, већ и за нови доживљај потпунијег припадања и саживљавања са школом, односно са службом за коју су се определили...”⁸.

Одабрани сегменти излагања учесника Другог округлог стола указују на то да је потреба осавремењивања и промена у приступу настави препозната од стране свих релевантних фактора на стратешком нивоу одлучивања у реформском процесу образовања и обуке, како у Министарству унутрашњих послова тако и код међународних организација које ће бити подршка овом процесу, те су на тај начин створени предуслови за рад на обуци тренера и увођењу савременог приступа настави усмереној на полазнике на различитим облицима оспособљавања и усавршавања припадника Министарства. Исте, 2004. године, формирана је Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, као организациона јединица у седишту Министарства унутрашњих послова, надлежна за стручно оспособљавање и усавршавање полицијских кадрова, која ће као један од својих приоритетних задатака имати рад на даљој реформи полицијског школства.

Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције⁹, која представља основ за спровођење реформе полицијског школства, донесена је у оквиру овог процеса децембра 2005.

.....

Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције 2005–2010.

Стратегију развоја система обуке и образовања за потребе полиције, која је свој мандат испунила у периоду 2005–2010. године засновао је тадашњи начелник Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, проф. др Крсто Липовац са својим тимом. То је била једна од првих стратегија Министарства унутрашњих послова која је за разлику од

---

8 Исто, стр. 12–15.

9 Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције (2005), доступно на: <http://prezentacije.mup.gov.rs/upravaobrazovanje/strategija.html>.

многих других реализована. Фокус стратегије је био на два циља: трансформација Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку и спајање Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије у Криминалистичко-полицијску академију. У свом настајању Стратегија је њеним творцима пружила могућности за усвајање и развој основних принципа прескриптивног приступа стратешког планирања у јавном сектору. Одговорност за имплементацију стратегије преузео је следећи начелник Управе Драгић Јосифовић са својим тимом из седишта Управе и Средње школе унутрашњих послова. Имплементација је пружила и могућности за стицање и развој компетенција за имплементацију стратегије кроз бројне организационе планове, донаторску конференцију и друге активности, шансе и ограничења који су настајали у мандатном периоду. Стратегија је пружила могућности свим службеницима запосленим у Управи да стекну основна стратешка поимања и ставове, што је усмеравало Управу у даљем стратешком развоју, али нажалост са бројним организационим ограничењима и потешкоћама, тако да у каснијем периоду није могла да се успостави стратегија сукцесор. Тако на пример, Стратегија је дала основ за израду Стратегијског плана Управе, као њеног сукцесора, који се фокусирао на развој специјалистичке обуке и обуке за руководиоце у Министарству унутрашњих послова, који међутим, и поред својих позитивно оцењених квалитета, није прихваћен. Координатор израде Стратегијског плана био је мр Милан Клисарић. Процес израде Стратегијског плана, који је трајао око 6 месеци, је његовим творцима такође пружио могућности за усвајање и развој знања из области стратешког планирања. Значајну стручну и моралну подршку у процесу стратешког планирања, поред осталих, пружила је и Мисија ОЕБС-а у Републици Србији, Одељење за спровођење закона.

.....

У поглављу 4. Стратегије (Полазне основе за промене), описана је постојећа наставна технологија и обука наставника и тренера, и наведено је: „До сада се највећи део обуке и образовања реализовао коришћењем традиционалних метода наставе и наставне технологије. Највећи део наставе је реализован методом "екс катедра", при чему се недовољно водило рачуна о психолошким и другим карактеристикама студената и ђака, као и о дидактичким и методичким захтевима савремене наставе. Процеси праћења и евалуације наставе нису усаглашени са савременим стандардима. До сада није успостављен савремени систем непрекидне обуке и развоја тренера и наставника у области методологије обуке и образовања, андрагогије и педагогије, мада овакав систем постоји у развијеним земљама Европе.”

У делу Стратегије под називом „Начела на којим се темеље промене”, на самом почетку, а у складу са тим и међу првима по важности, истакнута је интенција ка континуираном развоју квалитета образовања, непрекидном развоју метода учења, мотивације и (што је посебно значајно са андрагошког аспекта) способности за самостално учење.

Узимајући у обзир описане реформске и институционално-организационе промене и усвојена стратешка опредељења, област осавремењивања стручног оспособљавања и усавршавања у Министарству унутрашњих послова стављена је у фокус

промена којима ће у наредном периоду бити посвећена посебна пажња: „Успостављање и стални развој процеса стручног оспособљавања и усавршавања, чији носиоци ће бити полицијски службеници са лиценцама инструктора, тренера и ментора, унапредиће обуку, рад полиције и Министарства унутрашњих послова” (Стратегија, поглавље Процена оправданости реформе система обуке и образовања).

Литература:

- Ивановић, М., Клисарић, М., (2009). Стратешко планирање у јавном сектору – кључ развоја и реформи, Безбедност, год. 51, број 3, стр. 9–45.
- Клисарић, М., (2012). Прескриптивна група модела стратешког планирања у јавном сектору, Безбедност, год. 54, бр. 3, стр. 232–256.
- Милијић, С. (2014), Могућности и ефекти примене тренерских компетенција у стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова, мастер рад, Филозофски факултет, Београд.

2.2. Интеграција Полицијске академије и Више школе унутрашњих послова у Криминалистичко-полицијску академију

Оливера Мијајловић,
пензионисани радник МУП-а Републике Србије
Проф. др Бобан Милојковић,
Криминалистичко-полицијска академија

Потребу реформе полицијског школства оправдале су све спроведене анализе постојећег стања у овој области, што је, између осталог резултирало и формирањем Управе за образовање, чији је приоритетан задатак био да ту реформу спроведе. Наравно да формирање Управе за образовање није имало за циљ „само” реализацију реформе, већ и њен основни задатак утврђен да након уређивања базичног полицијског образовања на свим нивоима, пратећи у непосредној комуникацији са унутрашњим организационим јединицама Министарства кадровске потребе у смислу стручног оспособљавања и усавршавања, организује све врсте едукације у том смислу. До тада потреба стручног усавршавања и оспособљавања дефинисала се спорадично, углавном у оквиру појединих организационих јединица као што су: Управа полиције, Управа саобраћајне полиције, Управа граничне полиције, док на нивоу Министарства ово врло значајно питање није било системски решено.

У сарадњи са свим линијама рада у Министарству унутрашњих послова, детаљно и аналитички се приступило сагледавању и утврђивању потребног образовног профила, тј. утврђивању знања и вештина које би студенти стекли током школовања како би се у што краћем року по завршетку студија, ефикасно и стручно укључили у процес рада.

Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку је одмах по доношењу Стратегије развоја система обуке и образовања за потребе полиције, у том смислу организовала и координирала рад у оквиру Министарства унутрашњих послова на свим нивоима – руководећим и оперативним, са искусним наставним кадром у области школовања припадника полиције. Еминентан професорски кадар

Универзитета у Београду активно је учествовао у припреми и реализацији реформе полицијског образовања, посебно што се она одвијала истовремено са реформом укупног образовног система у Србији, чији су правци дефинисани Законом о високом образовању који је ступио на снагу 10.9.2005. Задатак је био осмишљавање и припрема студијских програма по којим ће се школовати на академским и струковним студијама студенти Криминалистичко-полицијске академије (КПА).

До тренутка интеграције Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије у КПА, образовање кадрова за потребе полиције вршило се у ове две установе од њиховог оснивања – на ВШУП-у од 1972. године, а на ПА од 1993. Поред образовања полицијског кадра, ВШУП је, као паралелну али не мање важну делатност, једини за потребе полиције, односно унутрашњих послова, организовао и реализовао више од 50 врста различитих курсева и семинара у циљу оспособљавања и усавршавања кадрова за различите области полицијских, односно унутрашњих послова. Обе образовне установе, и ВШУП и ПА, поред стручно-научне едукације за рад на сложеним па и најсложенијим пословима јавне и државне безбедности, организовања курсева и семинара не само за потребе МУП-а већ и других државних органа, остваривале су делатност развојноистраживачког рада, менторског рада са студентима, као и најразличитије облике ваннаставних активности. Уз ове делатности у обема установама обављали су се и разноврсни послови подршке којима се или омогућавало извршавање наведених основних делатности, или се утицало на њихову ефикасност, а то су: послови студентског стандарда, кибернетско-едукациони развој, издавачка делатност и послови логистичке подршке. Циљ је био да се на најбољи могући начин обезбеди квалитетна и ефикасна едукација студената и полазника курсева и код њих развије висок ниво професионалних и општих вредности. Завршетком студија на ВШУП-у стицало се знање правника (једно време правника унутрашњих послова) – VI степен стручне спреме, а на Полицијској академији звање дипломирани официр полиције – VIII степен стручне спреме.

Виша школа унутрашњих послова и Полицијска академија интегрисане су 7.7.2006. организационо, функционално и формално-правно у Криминалистичко-полицијску академију, у својству потпуног правног следбеника ове две установе.

Поред припреме и осмишљавања студијских програма по којима ће се образовати студенти, било је неопходно задовољити све критеријуме које је налагао Закон о високом образовању да би установа отпочела са радом. Наиме, Закон о високом образовању рад свих високошколских установа условио је испуњавањем критеријума који ће им омогућити акредитацију за даљи рад и то у погледу евалуације квалитета студијских програма, наставне технологије, кадрова, квалитета материјалне основе за реализацију наставе, и уз обавезно одређивање матичности. Овим законом уводи се у односу на дотадашњи, потпуно нов начин студирања – укида се „више” и „високо” образовање које се до тада стицало на вишим школама (VI степен) и факултетима (VII степен), а њиме се предвиђају струковне и академске студије, уместо класичног оцењивања – европски систем кредитних бодова.

Навођење новина и захтева које је закон унео у образовни систем, подразумевало је његову темељну реформу, а самим тим и реформу постојећих високообразовних полицијских установа Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије које су формирањем Криминалистичко-полицијске академије (формиране по свим критеријумима овог закона) такође морале, до свог потпуног гашења (2010. године, односно 2011), да се акредитују. Поред руководства Академије, својеврсни допринос

акредитацији дао је и тадашњи саветник министра за образовање, а садашњи декан Академије проф. др Горан Милошевић.

То значи да је било неопходно обезбедити предуслове, у складу са позитивним прописима у области образовања и истовремено пројектованим решењима Стратегије развоја система обуке и образовања за потребе полиције, за несметано, законито, ефикасно функционисање кадрова за потребе полиције на струковним и академским студијама Криминалистичко-полицијске академије, акредитованим студијским програмима али и наставним плановима и програмима по старом моделу Више школе унутрашњих послова до 30.9.2010. и Полицијске академије до 30.9.2011. Законом о високом образовању први пут се третира, са свим својим специфичностима, и образовање полицијских кадрова (члан 40), те је КПА сходно томе и основана Одлуком Владе Републике Србије као самостална високошколска установа за остваривање студијских програма за потребе полицијског образовања. Њеним оснивањем гасе се Виша школа унутрашњих послова и Полицијска академија, али нова установа као њихов универзални правни следбеник остаје у обавези да омогући завршавање студија студентима по започетим наставним плановима и програмима као и правилима студирања обе установе, тј. ВШУП-а и ПА у законом предвиђеном року (члан 123). Обавеза покретања поступка акредитације у складу са истим законом, односила се на све три установе. Седиште КПА утврђено је на локацији у Земуну у ул. Цара Душана 196.

Остављајући писани траг о реализацији реформе полицијског школства, коју би било могуће проверити кроз писана и званична документа, потребно је забележити не само напор, пре свега наставног особља, да поред обављања својих редовних обавеза од себе дају максимум како би се трансформација полицијског школства обавила на најквалитетнији начин у интересу будућих генерација, већ и свесрдно залагање да се достигнути квалитет у поступку образовања полицијских кадрова, овом реформом, не поништи већ унапреди у сваком смислу. Такође, било је неопходно, с једне стране обезбедити довољан број наставника истовремено за реализацију наставе на струковним и академским студијама Криминалистичко-полицијске академије и Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије, а са друге стране, пратеће службе – логистичке, које су у многоме реализацију наставе омогућавале, свести на разуман, а ефикасан број. Проблем је решен на тај начин што је, на предлог Управе за образовање, вишак логистичког кадра преузет и распоређен у организационе јединице МУП-а Р Србије сходно њиховој радној способности и потребама службе, тако да се и тај део реформе извршио релативно безболно.

Прва генерација студената КПА, на струковним и академским студијама уписана је школске 2006/ 07. године, када је Академија отпочела са радом. Наставни предмети који се изучавају на овим студијским програмима подељени су у пет области – друштвени, правни, криминалистички, полицијски и полицијско-безбедносни. На основним академским студијама изучавало се 40 предмета, с тим што се студент на трећој години студија опредељује за један од три смера – криминалистички, полицијски и безбедносни. Лице које положи све испите на овом студијском програму стиче високо образовање и стручни назив – дипломирани криминалиста. На основним струковним студијама изучавало се 30 предмета, с тим што се студент на другој години студија опредељује за један од два смера: криминалистички и полицијско-безбедносни. Студент који положи све испите на овом студијском програму стиче високо образовање и стручни назив – струковни криминалиста.

Студијским програмом основних студија предвиђени су следећи посебни облици наставе: стручна пракса (општа изборна, криминалистичко-форензичка, безбедносна, организационо-методска и др), практична настава у руковању службеним пиштољем, теренска обука у летњим и зимским условима, и студијске посете институцијама (судовима, казнено-поправним заводима, наставно-научним институцијама и другим државним органима од значаја за национални систем безбедности).

Стручна пракса се изводи да би студенти потпуније и свеобухватније савладали наставне садржаје, лакше се укључили у оперативни рад у полицији после завршетка студија. Наведени садржаји реализују се у трајању од две недеље у организационим јединицама Дирекције полиције и Сектора за ванредне ситуације, по месту становања студената и у Београду, односно седишту МУП-а.

Један од видова практичне наставе на Академији јесте организовани рад школске полицијске испоставе, у којој су ангажовани студенти основних студија, 24 часа дневно, ради стицања практичног искуства у раду са станичним евиденцијама и увежбавања начина поступања у конкретним ситуацијама. При томе, студенти обављају и послове обезбеђења и дежурства на Академији.

Криминалистичко-полицијска академија организује мастер и специјалистичке академске студије. Студент који заврши мастер академске студије стиче назив мастер криминалиста, а студент који заврши специјалистичке академске студије стиче стручни назив специјалиста криминалиста.

Потребно је напоменути да је Академија у 2014. години акредитовала још два студијска програма – Форензичко инжињерство и Информатика и рачунарство, и да је покренула поступак акредитације докторских студија чиме је заједно са кадровским, кабинетским и другим дидактичко-методичким претпоставкама стекла услове за акредитацију Криминалистичко-полицијског универзитета која је такође у току.

Поред наставног рада Академија се бави научно-истраживачким радом путем основних, примењених и развојних истраживања из области криминалистичких, полицијско-безбедносних, форензичких, правних, информатичких и других сродних наука, као и путем истраживања која су у функцији развоја образовне делатности за обављање полицијских послова. Академија тренутно реализује следеће пројекте на које је сагласност дао МУП Р Србије:

- Положај и улога полиције у демократској правној држави,
- Криминалистичко-форензичка обрада места кривичних догађаја,
- Национална безбедност Републике Србије и безбедносне интеграције,
- Структура и функционисање полицијске организације – традиција, стање и перспективе,
- Насиље у Србији – узроци, облици, последице и друштвена реакција,
- Транзиција и економски криминал.

Затим, Академија реализује следеће екстерне пројекте:

- Развој институционалних капацитета, стандарда и процедура за супротстављање организованом криминалу и тероризму у условима међународних интеграција, и
- Иновирање форензичких метода и њихова примена (финансира Министарство просвете и науке Р Србије);
- Прикупљање података за базу података о опасним местима на државним путевима Републике Србије (финансира Јавно предузеће Србија путеви).

Такође, више од 20 наставника Академије учествују на још 10 пројеката на другим наставно-научним институцијама.

Академија има богату сопствену издавачку делатност, чија се издања користе за потребе студија на првом и другом степену, али и у Министарству унутрашњих послова и на другим високошколским установама и научним институтима.

У оквиру своје научно-истраживачке делатности Академија издаје научни часопис НБП – журнал за криминалистику и право (категорисан као М51 – водећи часопис националног значаја) у коме објављује оригиналне и прегледне научне радове еминентних научника и стручњака из земље и иностранства од значаја за рад полиције. Такође, Академија је организатор више научних скупова међународног и националног значаја који се традиционално одржавају дужи низ година, при чему је потребно истаћи међународни научни скуп „Дани Арчибалда Рајса”.

Комплементарни основним делатностима Академије јесу менторски рад са студентима и ваннаставне активности, а подршку чине послови студентског стандарда, информатичког центра и стручних служби.

У остваривању наставно-научне делатности Академије, Управа за образовање али и друге организационе јединице МУП-а Р Србије дале су својеврсни допринос у координацији и организацији горе наведених активности. Посебно би требало нагласити обезбеђивање менторског и инструкторског кадра и материјално-техничких предуслова за потребе стручних пракси и теренске обуке, али и заједничке активности око организације и реализације обуке по програмима стручног оспособљавања и усавршавања, као и стручних скупова, издавачке делатности, свечаности, прослава и јубилеја, сајмова образовања, сајма књига, спортских манифестација, међународне сарадње, студентског стандарда, помоћи при пријему нових и запошљавању свршених студената, допринос у раду органа управљања на Академији и др.

Литература:

- Група аутора, (2012). Криминалистичко-полицијска академија: 90 година високог полицијског образовања у Србији, гл. и одговорни уредник Горан Милошевић, Криминалистичко-полицијска академија, Београд.
- Milojković, B., (2001). Didactical and methodical standard of teaching topography at Police academy in Belgrade. Science-security-police, Vol. VII, No. 2, str. 83–101.
- Milojković, B., (2009). ORGANIZATION MODEL AND FUNCTIONAL AND SIGNIFICANCE OF ORIENTERING AS UNIVERSITY SPORT AT THE CRIMINALIST AND POLICE ACADEMY IN BELGRADE, In Prociding “FISU Conference 25th Universiade Proceedings – The role of University sports in education and society: a platform for change”, Faculty of sport and physical education University of Belgrade, Serbia, p. 147–156.
- Milojković, B., (2011). CONTRIBUTION OF POLICE TOPOGRAPHY TO DEVELOPMENT OF HIGHER POLICE EDUCATION IN SERBIA, In Prociding, International Scientific Conference “Archibald Reiss Days”, 03.-04. 03. 2011, Academy of criminalistic and police studies, Belgrade. p. 89-98.
- Milojković, B., Andjelić-Nikolendžić, V., (2012). APPLYING THE PRINCIPLE OF OBVIOUSNESS IN TEACHING AND ITS SIGNIFICANCE FOR THE DEVELOPMENT OF HIGHER POLICE EDUCATION, In Prociding, International Scientific Conference “Archibald Reiss Days”, 1–2.3.2012, Academy of criminalistic and police studies, Belgrade, Tom II, str. 1007–1020.
- Милојковић, Б., (2013). ПОЛИЦИЈСКА ТОПОГРАФИЈА У ПРОГРАМИМА СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА И ОСПОСОБЉАВАЊА НАКОН РЕФОРМЕ ПОЛИЦИЈСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СРБИЈЕ 2000. ГОДИНЕ, У: Тематски зборник радова 2, Истраживачки пројекат, „Структура и функционисање полицијске организације – традиција, стање и перспективе”, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, стр. 273-281.

2.3. Трансформација Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку

Биљана Пушкар,
начелник Центра за основну полицијску обуку, Сремска Каменица
Мирко Умићевић,
пензионисани радник МУП-а Републике Србије

Кључна премиса трансформације Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку била је следећа поставка Стратегије развоја система образовања и обуке за потребе полиције: „Ефективна, демократска, оријентисана према грађанима полицијска служба обезбеђује се кроз квалитетну обуку и образовање који се темеље на стандардима и сталним анализама, добро дефинисаним радним и образовним профилима, сталном развоју курикулума и доброј методици обуке и образовања”.

Образовање и обука за посао униформисаног полицијског службеника опште надлежности, који обавља послове за чије је вршење Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-а прописана средња стручна спрема, до 2007. године је реализована на три начина:

1. У оквиру шестомесечних курсева за полицајце организована је обука полазника са завршеном средњом школом,
2. Кроз четворомесечне курсеве за полицајце организована је обука полазница са завршеном средњом школом,
3. У Средњој школи унутрашњих послова у Сремској Каменици, током четворогодишњег школовања, реализовано је стручно образовање ученика старосне доби од 15 до 19 година ради стицања знања, вештина, ставова и понашања неопходних за рад на пословима униформисаног полицијског службеника опште надлежности, за које је неопходан IV степен стручне спреме.

Овакав начин образовања и обуке униформисаних полицијских службеника довео је до тога да у полицијску службу улазе приправници који су прошли различите врсте обуке, имају различит ниво оспособљености, поседују различито изграђене вредности и имају различите погледе на полицијски посао, а по ступању у полицијску службу имају исти статус. Из ових разлога донета је одлука да се успостави јединствен модел основне полицијске обуке.

Стратегијом развоја система обуке и образовања за потребе полиције Министарства унутрашњих послова Републике Србије од 15. децембра 2005. године предвиђено је да се Средња школа унутрашњих послова (СШУП) у Сремској Каменици трансформише у Центар за основну полицијску обуку (ЦОПО).

Оваквој одлуци претходило је више студија и стручних расправа, од којих су посебно значајне: Округли сто на тему реформе полицијског школства у Републици Србији (ВШУП, Земун, 8. 2. 2002), Округли сто на тему реформе полицијског школства у Републици Србији у организацији Организације за Европску безбедност и сарадњу, Мисија у Србији и Црној Гори у сарадњи са МУП-ом Републике Србије и Саветом Европе (Београд, 6–7.12. 2004. године), стручна трибина „Нови модел школовања основног полицијског кадра у Републици Србији” (СШУП, Сремска Каменица).

ница, 4. 2. 2005), Округли сто на тему „Полицијско образовање у Републици Србији и у Баварској” (СШУП, Сремска Каменица, 11. и 12. 7. 2005. године), студија „Реформа полиције у Србији” из 2004. године, аутора др Марка Даунса (Mark Downes)...

У складу са Законом о полицији и Стратегијом развоја система обуке и образовања за потребе полиције сачињен је Оперативни план рада на трансформисању Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку, именован руководилац пројекта – Драгић Јосифовић, директор Средње школе унутрашњих послова, координатори Душко Шушак и Радојица Зекић и формиран тимови – радне групе. Између осталих, формиран је тим за израду предлога новог класичног (предметно-дисциплинарног) наставног програма и тим за израду предлога новог модуларног наставног програма.

У реализацију овог пројекта, након потписивања Меморандума о разумевању, као равноправан партнер, укључила се и Мисија ОЕБС-а у Србији и Црној Гори, као координатор међународне подршке програмима реформе полиције и правосуђа у Србији.

Кључне области процеса трансформисања Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку биле су:

- Израда нових Наставних планова и програма,
- Људски ресурси,
- Реконструкција и опремање Центра и
- Организација и функционисање Центра.

Са циљем да прати реализацију реформског процеса и трансформацију Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку, 15. 3. 2006. године је формиран Управни одбор за трансформацију Средње школе унутрашњих послова у Сремској Каменици, састављен од представника МУП-а Републике Србије и Мисије ОЕБС-а у Србији и Црној Гори. На првој седници Управног одбора одржаној 15. 3. 2006. године презентован је предлог пројекта „Нова полицијска академија у Сремској Каменици, Нови Сад”. Део финансијских средстава за реализацију овог пројекта обезбеђен је на Донаторској конференцији која је одржана 16. 6. 2006. године у просторијама Мисије ОЕБС-а у Србији и Црној Гори у Београду – донација Владе Краљевине Норвешке у износу од 715.000 евра.

2.3.1. Основна полицијска обука

У Стратегији даље пише да је посебан интерес друштва да се „уместо селекције међу ученицима основних школа, врши селекција одраслих и пунолетних људи који су завршили одговарајуће средње школе и испуњавају остале услове прописане законом. Успостављањем основне полицијске обуке уместо средњег образовања (СШУП) смањиће се време обуке, растеретити обука и раздвојити од средњег образовања, боље повезати обука са полицијском праксом и повећати квалитет обуке”. Сагледавајући различите аспекте обуке, надлежни у МУП-у Републике Србије довели су одлуку да основна полицијска обука може да траје најдуже до годину дана.

Основна полицијска обука има за циљ оспособљавање полазника за законито и ефикасно обављање послова и задатака униформисаног полицијског службеника, на радном месту полицајца.¹⁰

2.3.1.1. Наставни план и програм стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке

Приликом креирања наставних планова и програма, по којима су се до реформе реализовали обука и образовање, није примењена одговарајућа научна методологија, односно није прецизно дефинисан радни профил полицајца позорника. Зато није било могуће квалитетно дефинисати ни образовне профиле.

Пре него што се приступило изради новог Наставног плана и програма стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке извршена је анализа постојећег система.

Постојећи модел школовања основног полицијског кадра вреднован је на основу обраде података добијених истраживањем спроведеним коришћењем полу-стандардизованог упитника који је садржавао 177 питања, на узорку од 1.000 полицајца, оба пола, са радним искуством од једне до пет година, који су претходно завршили СШУП-а или Курс за полицајце. Истраживање је спроведено у неколико организационих јединица МУП-а (7 секретаријата унутрашњих послова и Управи пограничне полиције).

Истраживање на тему „Ставови грађана Србије према полицији” и „Опажање полиције у Србији” за потребе Мисије ОЕБС-а у Србији и Црној Гори реализовала је агенција „Партнер” из Београда на узорку од око 7000 грађана Србије.

С обзиром на то да је опис послова и задатака униформисаног полицијског службеника опште надлежности, на радном месту полицајца, био неадекватан за извођење детаљније анализе задатака било је неопходно да се изведе анализа посла. Зашто је изради новог Наставног плана и програма претходила анализа посла и података полицајца ?

- Тиму за израду предлога Наставног плана и програма је потребна листа професионалних задатака које полицајац мора бити способан да изведе током обављања дужности.
- Тим за израду предлога Наставног плана и програма мора да идентификује знања, вештине и способности које се траже да би се компетентно обављао посао униформисаног полицијског службеника опште надлежности, на радном месту полицајца.
- Анализа посла и задатака треба, такође, да омогући тиму за израду предлога Наставног плана и програма да одреди ниво и обим потребне обуке.

Тим за анализу послова и задатака полицајца је формиран 24. 10. 2005. године у саставу: Данијела Пап и Радојица Зекић – психолози, Мирко Умићевић и Негослав Дошен – наставници криминалистике, Војин Пилиповић и Бранко Пајић – наставници правила службе у МУП-у, Раде Богојевић и Дмитар Ковљенић – наставници безбедности саобраћаја.

---

¹⁰ Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању полицијских службеника у Министарству унутрашњих послова, „Сл. гласник Р Србије”

Одређени су циљ и задаци анализе, идентификован је опсег и врста потребних информација, идентификоване су циљне групе, одређене су методе прикупљања података, одређен је протокол за вођење интервјуа, установљена је процедура одређивања узорка за полицајце опште надлежности IV степена стручне спреме и њихове старешине, одређени су критеријуми стратификације, одређена је метода која ће се користити у анализи прикупљених података, донет је План активности у анализи професионалних задатака полицајаца опште надлежности и оцењена функционалност Плана.

У октобру 2005. године Кристијан Бефара, експерт Мисије ОЕБС-а у Србији и Црној Гори за израду наставних планова и програма, одржао је предавање члановима тима за анализу послова и задатака полицајаца о процедури интервјуисања грађана, представника локалне заједнице и радника МУП-а. У периоду 24. 10 – 30. 12. 2005. године чланови тима за анализу послова и задатака водили су интервјуе, у складу са усвојеним Планом активности у анализи професионалних задатака полицајаца опште надлежности. Поред представника судова, тужилаштва, инспекција, центра за социјални рад... интервјуисана су и 34 полицајца опште надлежности и 30 старешина полиције из секретаријата унутрашњих послова у Београду, Новом Саду, Новом Пазару, Врању, Нишу и Суботици (табела 1).

Табела 1 – Структура узорна испитаника – униформисаних полицијских службеника

А) Полицајци опште надлежности, IV степена стручне спреме

Радно место¹¹	Број
Секторски полицајац	14
Вођа сектора	3
Вођа смене	4
Полицајац у интервентној патроли	6
Школски полицајац	4
Саобраћајни полицајац	3
Укупно	34
Завршен СШУП – Курс	Број
СШУП	16
Курс	18
Укупно	34
Радно искуство у полицији	Број
До 10 година	16
Преко 10 година	18
Укупно	34

11 Назив радног места је наведен према тадашњем Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у.

Полна припадност	Број
Полицајци – жене	4
Полицајци – мушкарци	30
Укупно	34

Б) Старешине

Радно место ¹¹	Број
Командир полицијске станице	2
Заменик командира полицијске станице	7
Помоћник командира полицијске станице	10
Командир полицијског одељења	4
Вођа безбедносног сектора	5
Командир вода у Полицијској бригади	2
Укупно	30

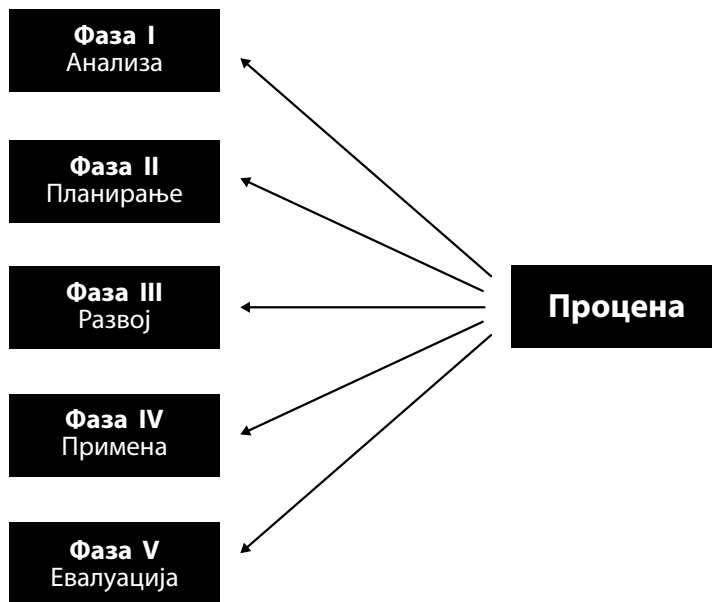
Степен и врста образовања	Број
Полицијска академија	8
Правни факултет	4
Други факултет	1
ВШУП	11
Друга виша школа	3
СШУП	3
Укупно	30

Радно искуство у полицији	Број
До 10 година	10
Преко 10 година	20
Укупно	30

У фебруару 2006. године завршена је анализа прикупљених података и израђена функционална мапа занимања (сачињена листа дужности и задатака полицајца), идентификовани кораци у извођењу задатака и идентификована знања, вештине, способности, мере безбедности и ставови неопходни за компетентно обављање послова и задатака униформисаног полицијског службеника опште надлежности, на радном месту полицајца. Дефинисан је образовни профил униформисаног полицијског службеника опште надлежности, на радном месту полицајца. Дефинисан је и психолошки профил ефикасног униформисаног полицијског службеника опште надлежности, на радном месту полицајца.

У циљу обуке тима за израду предлога Наставног плана и програма стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке, у организацији Мисије ОЕБС у Србији, Одељења за спровођење закона, у Средњој школи унутрашњих послова у Сремској Каменици, у периоду од 9.1. до 27.1.2006. године, одржан је Курс за израду Наставног плана и програма, који је похађало 11 наставника СШУП-а. Поред тога,

један број наставника СШУП-а посетио је установе за основно полицијско образовање и обуку у неколико европских држава.

Графикон 1 – Модел израде Наставног плана и програма

У изради предлога новог Наставног плана и програма стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке поштована је методологија развоја модуларних наставних програма у стручном образовању. Стручну помоћ из области методологије развоја наставног плана и програма пружили су представници Мисије ОЕБС-а у Србији и проф. др Миомир Деспотовић¹².

Полазећи од извршене анализе посла и задатака униформисаног полицијског службеника, на радном месту полицајца, сачињен је предлог Наставног плана и програма стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке, који је достављен министру унутрашњих послова (графикон 1). Министар је 18.5.2007. године донео Наставни план и програм стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке.

Наставним планом и програмом стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке одређују се циљеви, исходи¹³ и садржај обуке, облици извођења

12 Миомир Деспотовић редовни је професор на београдском Филозофском Факултету, управник Одељења за андрагогију. Учествоје у реализацији већег броја предмета и модула, као што су: Општа андрагогија, Развој нурикулума и развој компетенција, Теорија учења одраслих. Објавио је 5 монографија и преко 60 научних и стручних радова. Његов рад, искуства и истраживања су везана за следеће области: образовање и учење одраслих, развој нурикулума, управљање пројектима и обука. Члан је Националног савета за стручно образовање и образовање одраслих.

13 Исходи су јасно и недвосмислено дефинисана знања, вештине и способности (радне компетенције) које се постижу након одређеног програма, односно процеса образовања и учења.

наставе, фонд часова, начини проверавања, оцењивања и вредновања постигнућа полазника, време трајања, услови и начин реализације стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке.

Наставни програм има предметно-модуларну структуру и реализује се у три основна блока.

I Опште теме о раду полиције

- Полицијски службеници: права, обавезе и дужности,
- Кривично и кривично процесно право,
- Управни послови и прекршајни поступак,
- Људска права и кодекс полицијске етике,
- Основи безбедности и
- Ментално-хигијенски аспекти полицијске професије.

II Вештине полиције

- Одбрамбене вештине,
- Општа физичка припрема – кондиционирање,
- Вештине комуникације,
- Руковање полицијским оружјем са наставом гађања,
- Прва помоћ,
- Страни језик у службеној комуникацији,
- Информациони систем и
- Систем веза.

III Стручни модули¹⁴

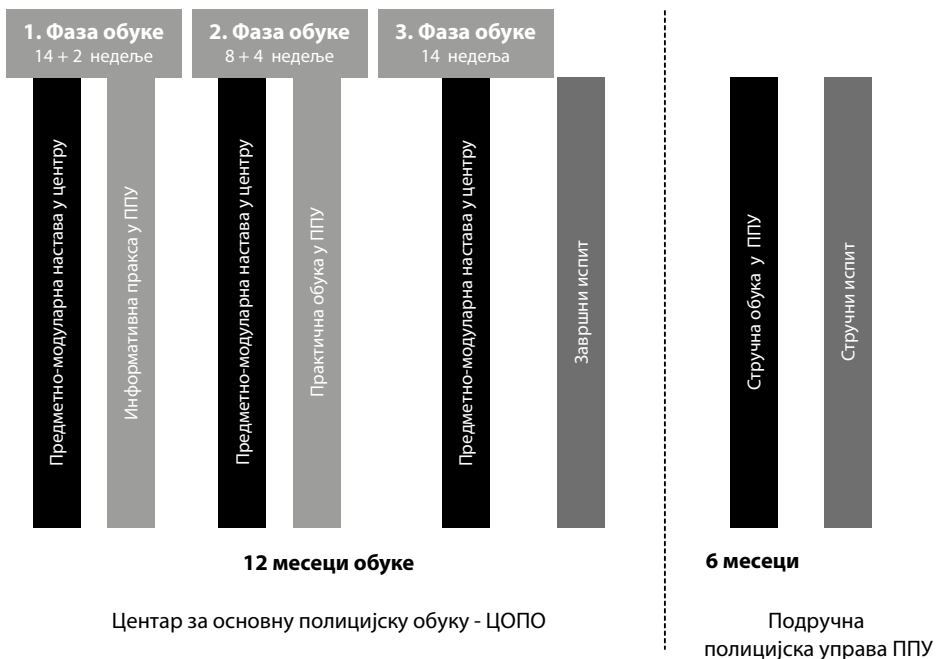
- Рад на безбедносном сектору,
- Рад полиције у локалној заједници,
- Примена полицијских овлашћења и употреба средстава принуде,
- Сузбијање криминалитета,
- Одржавање јавног реда и обезбеђења и
- Контрола и регулисање саобраћаја.

На Међународном форуму о полицијском образовању, обуци и учењу који је, у организацији Мисије ОЕБС-а у Србији, одржан у Београду 29. и 30.9.2008. уз учешће више од 100 домаћих и страних стручњака у области образовања и обуке, професор Миомир Деспотовић презентовао је рад „Развој програма обуке у Центру за основну полицијску обуку – искуство Србије”.

Основна полицијска обука, подељена у три фазе, траје 52 недеље, од којих се 46 недеља реализује у Центру за основну полицијску обуку, а 6 недеља практичне обуке реализује се у подручним полицијским управама (графикон 2).

---

14 Модули су интегрисани скупови различитих знања и вештина потребних за обављање функционалних дужности.

Графикон 2 – Временска компонента основне полицијске обуке

Настава се реализује у складу са Наставним планом и програмом стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке, гантограмом, календаром рада и недељним распоредом часова. Детаљ са обуке илустрован је на слици 1.

Слика 1 – Обука полазника у руковању полицијским оружјем

Ради провере оспособљености полазника, по завршетку треће фазе обуке у Центру за основну полицијску обуку полазници полажу завршни испит који се састоји из теста знања, практичног и усменог дела. Део завршног испита који се односи на практично поступање у задатој ситуацији састоји се из решавања практичне ситуације, усменог образложења полазника и проблемски вођеног разговора са полазником у вези са практичним поступањем у задатој ситуацији. Усмени део завршног испита полазници полажу пред испитном комисијом после положеног практичног дела тако што извлаче по једно питање из пет области: 1. Примена полицијских овлашћења и употреба средстава принуде, 2. Јавни ред и мир, 3. Организација, надлежност и основне делатности полиције, 4. Сузбијање криминалитета и 5. Контрола и регулисање саобраћаја. Питања су у складу са банком питања која су полазници раније добили и планираним исходима и задацима наставе.

Испитна комисија оцењује практично поступање полазника у задатој ситуацији на основу посебног формулара са дефинисаним критеријумима извршења/извођења задатка (стандардизовани инструменти за процену стечених радних компетенција). Испитна питања за тестове знања и теме за практично поступање у задатој ситуацији налазе се у банци питања и доступна су полазницима на почетку обуке. Завршни испит се полаже пред испитном комисијом коју именује директор полиције. Чланови испитних комисија су, поред тренера из Центра за основну полицијску обуку, и представници Управе полиције и Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку.

Полазнику који положи завршни испит издаје се уверење о завршеној основној полицијској обуци. Полазници који заврше основну полицијску обуку и испуњавају услове за пријем у радни однос предвиђене Законом о полицији, заснивају радни однос у Министарству унутрашњих послова, без објављивања конкурса, и у статусу приправника упућују се на стручну обуку у подручне полицијске управе, где се даље оспособљавају за самосталан рад на пословима униформисаног полицијског службеника опште надлежности, на радном месту полицајца.

Уз помоћ полицијских службеника из других организационих јединица МУП-а израђени су планови реализације часова, приручници за полазнике стручног оспособљавања, тренере и менторе и остали наставни материјал (Power point презентације, сценарија за практичне вежбе, сценарија за филмску стрељану..), дефинисани критеријуми и израђени инструменти за оцењивање постигнућа полазника основне полицијске обуке. Снимљено је 160 професионалних ситуација (видео клипова) за филмску стрељану у којима се, уз софтверску подршку, симулирају реални догађаји, а полазници помоћу пиштоља са ласерским улошком увежбавају употребу ватреног оружја. Захваљујући камери која је у улози „ока” полицијског службеника који долази на место догађаја (или управља возилом или улази у туђ стан или друге просторије или поступа по полицијским овлашћењима) полазник има утисак реалности ситуације. Свака ситуација има више снимљених исхода, на пример, лице/учинилац поступа по наређењу полицијског службеника, лице/учинилац не поступа по наређењу полицијског службеника и наставља са радњом, или учинилац напада полицијског службеника (слика 2).

Слика 2 – Полазници ЦОПО-а на ситуационој настави

Сачињен је План евалуације обуке и инструменти за евалуацију.

Обука полазника основне полицијске обуке заснива се на принципима учења одраслих, са тежиштем на ситуационим вежбама, где се полазници обучавају кроз ситуације са којима се полицајци најчешће сусрећу у свом раду.

Настава је заснована на андрагошком моделу, реализује се у групама не већим од 24 полазника, а често се одељење током практичне наставе дели на мање групе (слика 3). У реализацији наставе, између осталих, користе се и наставне методе: студија случајева, демонстрација, играње улога, симулација... Реализација наставе у модулима захтева тимски начин извођења наставе.

Слика 3 – Групни облик наставе из предмета Одбрамбене вештине

Оцењивање полазника је континуирано у односу на очекиване исходе који су прецизно дефинисани у програмима за оцењивање, као вредновање остварености исхода програма, користе се тестови знања, ситуациони тестови, усмено испитивање и демонстрације практичних вештина.

Прва класа полазника Центра за основну полицијску обуку започела је 19.11.2007. године обуку, а 5.12.2008. године одржана је свечаност поводом промоције полазника 1. класе у полицајце приправнике (слика 4). Дана 18. 7. 2014. године обуку је завршила 11. класа полазника Центра.

Слика 4 – Промоција прве класе полазника Центра за основну полицијску обуку

Почетак рада Центра за основну полицијску обуку обележен је 5.12.2007. године свечаном академијом. Овој свечаности присуствовали су тадашњи министар унутрашњих послова Драган Јочић, шеф Мисије ОЕБС-а у Србији амбасадор Ханс Ула Урстад (Hans Ola Urstad), амбасадор Краљевине Норвешке Хакон Бланкенборг (Hakon Blankenborg), представници медија и други угледни гости.

По завршетку обуке, три најуспешнија полазника стручног оспособљавања добијају пригодан поклон – награду министра унутрашњих послова за изузетан успех на обуци.

Фондација за образовање Њ. к. в. престолонаследника Александра, сваке године додељује Похвалницу најбољем полазнику у класи.

Фондација „Ханс Зајдел” награђује двонедељном/тронедељном хоспитацијом у Баварској полазника Центра који у настави из предмета „Страни језик у службеној комуникацији” – немачки језик оствари најбоље резултате у класи.

У оквиру ваннаставних активности полазницима се пружа могућност да се учла-не, зависно од интересовања, у неку од бројних секција: џудо, карате, те-квон-до, секција за самоодбрану, фудбалска, рукометна, кошаркашка, одбојкашка, атлетска, стонотениска, шаховска, аикидо, секција за атлетску гимнастику, криминалистичко-техничка секција, драмска, новинарска и библиотекарска секција.

2.3.1.2. Практична обука полазника

Према Наставном плану и програму стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке полазници након завршене прве фазе обуке обављају двонедељну практичну обуку у подручним полицијским управама по месту пребивалишта полазника, где се под надзором ментора координатора информичу о основним полицијским пословима у појединим организационим јединицама подручне поли-

цијске управе. Након завршене друге фазе обуке полазници обављају четворонедељну практичну обуку у полицијским станицама/испоставама.

Ма колико квалитетна била обука у Центру, она се реализује у безбедном окружењу, стога је потребан период током којег ће се полицајци приправници, под руководством ментора, оспособљавати за самосталан рад – стручна обука у полицијским станицама и испоставама.

Обуци ученика СШУП-а и полазника курсева за полицајце по доласку у полицијску станицу/испоставу на практичну и стручну обуку полицајаца приправника до 2008. године није се поклањала потребна пажња. Често се није водило довољно рачуна о селекцији, обуци и мотивацији ментора, није постојао довољно прецизан и квалитетан програм обуке приправника. Понекад су полицајци приправници били препуштени сами себи. Стога се приступило изради новог модела програма практичне обуке полазника Центра за основну полицијску обуку.

Обука ментора координатора и полицајаца ментора

Чињеница да је неко добар полицајац не мора да значи да ће бити и добар ментор. Осим знања и вештина неопходних за обављање полицијског посла, неопходно је да ментор добро познаје принципе учења одраслих, принципе и проблеме евалуације и слично. Због тога они морају проћи и квалитетну обуку.

У јуну 2006. године формирана је радна група за израду Програма обуке за менторе и Програма практичне обуке полазника, коју су чинили представници МУП-а Републике Србије Ацо Јевросимов и Мирослав Мијаиловић и представници Мисије ОЕБС у Србији Оги Роалквам (Age Roalkvam) и Ингер Лија Сталесен (Inger Lia Stalessen). Радна група је дефинисала профил ментора и ментора координатора, критеријуме селекције ментора и ментора координатора и опис послова и задатака ментора и ментора координатора.

Радници Одсека за обуку ментора, организовање и спровођење практичне обуке Центра, сачинили су предлог Наставног плана и програма стручног оспособљавања и усавршавања ментора координатора полазника основне полицијске обуке и полицајаца приправника. Министар унутрашњих послова донео је октобра 2007. предложени наставни план и програм, на основу којег директор полиције доноси План реализације стручног оспособљавања и усавршавања ментора координатора полазника основне полицијске обуке и полицајаца приправника. Израђени су планови реализације часова и приручници за полазнике за реализацију програма обуке ментора координатора. Сачињен је Практикум за менторе координаторе.

У складу са Плановима реализације стручног оспособљавања и усавршавања ментора координатора полазника основне полицијске обуке и полицајаца приправника у Центру за основну полицијску обуку реализује се обука ментора координатора полазника основне полицијске обуке и полицајаца приправника (у 2007. и 2008. години реализована је обука за 40, а у марту и априлу 2009. за 41 ментора координатора).

Министар унутрашњих послова је донео Наставни план и програм стручног оспособљавања и усавршавања полицајаца ментора полазника основне полицијске обуке и полицајаца приправника. На основу донетог Наставног плана и програма директор полиције доноси План реализације стручног оспособљавања и усавршавања полицајаца ментора полазника основне полицијске обуке и полицајаца при-

правника. Израђени су планови реализације часова и приручници за полазнике за реализацију програма обуке полицајаца ментора.

У складу са Плановима реализације стручног оспособљавања и усавршавања полицајаца ментора полазника основне полицијске обуке и полицајаца приправника у Центру за основну полицијску обуку реализује се обука полицајаца ментора полазника основне полицијске обуке и полицајаца приправника (у 2008. години реализована је обука 149 полицајаца ментора, у 2009. години реализована је обука 181 полицајаца ментора).

Ментори координатори и полицајци ментори за време ангажовања на реализацији програма практичне обуке полазника Центра за основну полицијску обуку, одлуком директора полиције, награђују се увећањем коефицијента плате.

Практична обука полазника центра за основну полицијску обуку у ППУ

Сачињен је Програм практичне обуке полазника Центра за основну полицијску обуку за двонедељну и четворонедељну практичну обуку и Упутство о садржају и начину обављања практичне обуке полазника Центра за основну полицијску обуку.

Практична и стручна обука полазника Центра реализују се по принципу „један на један”, што значи да је сваки полицајац ментор задужен искључиво за једног полазника.

Према Упутству о садржају и начину обављања практичне обуке полазника Центра полазници су дужни да за време обављања практичне обуке пишу дневне личне белешке, које ће се након практичне обуке објединити у Дневнику практичне обуке. У дневним личним белешкама полазници описују послове, задатке и начин обављања послова за сваки радни дан.

Приликом обављања практичне обуке ментор координатор и полицајац ментор оцењују полазника бројчаном оценом од 1 до 5 у формуларима за евалуацију. Поред оцена које се уносе у формуларе за евалуацију, ментор координатор и полицајац ментор попуњавају и формулар за оцену ставова и особина полазника, где се такође оценом од 1 до 5 вреднују дати ставови и особине. Ове формуларе потписом оверавају ментор координатор, полицајац ментор и полазник, коме се оцена обавезно и усмено саопштава.

Након завршетка практичне обуке, полазници са собом враћају у Центар за основну полицијску обуку формуларе за евалуацију практичне обуке, дневне личне белешке и формулар ставова и особина.

У сарадњи са Управом полиције сачињен је предлог Програма стручне обуке за полицајце приправнике, као и Досије професионалног развоја (први и други део) у циљу праћења рада полазника Центра и полицајаца приправника за време стручне обуке.

У циљу остваривања увида у реализацију програма практичне обуке и рад полазника радници Центра обилазе полазнике који се налазе на практичној обуци у подручним полицијским управама. Радници Центра, заједно са радницима Управе полиције, обилазе полицајце приправнике за време трајања стручне обуке. О тим обиласцима сачињавају се извештаји са препорукама за унапређење основне полицијске обуке.

Једном годишње, у сарадњи са Дирекцијом полиције и Мисијом ОЕБС-а у Србији, организује се у Центру Национални семинар ментора координатора на којем се размењују искуства и разјашњавају евентуалне нејасноће у циљу уједначавања начина извођења и унапређења програма практичне и стручне обуке полазника основне полицијске обуке.

Полазници се током обуке у Центру ангажују и на пословима обезбеђења привредних и спортских манифестација у Новом Саду: Међународног пољопривредног сајма, Новосадског маратона, Фрушкогорског маратона и др.

2.3.2. Професионална регрутација, селекција и пратећи маркетинг

2.3.2.1. Селекција кандидата за полазнике Центра за основну полицијску обуку

У складу са пројектом новог модела психолошке селекције кандидата који се пријаве на конкурс за пријем у Центар за основну полицијску обуку, одобреним од стране министра унутрашњих послова, 2006. године, на основу емпиријског истраживања¹⁵, израђена је нова батерија психолошких тестова, прилагођена за селекцију кандидата за пријем у Центар и њена аутоматизована верзија инсталирана на рачунарима. Носилац овог посла био је професор психологије на Филозофском факултету у Београду др Горан Кнежевић¹⁶.

При конципирању новог, савременог модела селекције полазника Центра, од самог почетка, као изузетно важни критеријуми фигурирали су принципи објективности и етничке, па и других облика недискриминативности (приликом свих провера на квалификационом испиту кандидати се воде само под шифром и ЈМБГ).

Министар унутрашњих послова је, 3.7.2007. године, донео Правилник о критеријумима за избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања.

Полазници се примају у Центар за основну полицијску обуку на основу конкурса који расписује Министарство унутрашњих послова. Право учешћа на конкурсима имају лица оба пола која испуњавају услове предвиђене чланом 3. Правилника о критеријумима за избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања.

Лекарски преглед за утврђивање здравственог стања кандидата за пријем у Центар за основну полицијску обуку састоји се из општег лекарског прегледа, специјалистичких прегледа и теста на дрогу, које обавља Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, у складу са утврђеним критеријумима.

Кандидати су обавезни да полажу квалификациони испит који се састоји из провере језичке културе и правописа, провере психолошког и базично-моторичког статуса и интервјуа. Психолошке провере се реализују путем теста (процењују се интелектуалне способности, општа информисаност, структура личности и морални интегритет) и интервјуа (вербална и невербална комуникација, социо-породична и лична анамнеза, вредности, навике, ставови и интересовања и професионална мотивација). Провером језичке културе и правописа српског језика утврђује се познавање правописних правила и језичка култура и способност писменог изражавања. Провером базично-моторичког статуса процењује се брзинско експлозивна снага руку, брзинска издржљивост прегибача тупа, експлозивна снага ногу, аеробни потенцијал организма и едукативни моторички потенцијал.

---

15 Децембра 2005. године тестирано је 860 полицајаца са циљем формирања критеријума за психолошку селекцију.

16 Горан Кнежевић редовни је професор Филозофског факултета у Београду, ужа научна област: Општа психологија. Главни и одговорни уредник часописа „Психологија“.

Кандидати који буду примљени потписују са Министарством унутрашњих послова уговор о регулисању међусобних права и обавеза.

Правилником о правима, обавезама и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања регулисан је поступак продужене селекције полазника Центра за основну полицијску обуку.

2.3.2.2. Професионално информисање, регрутација и маркетинг

У априлу 2006. године психолози СШУП-а Данијела Пап и Радојица Зекић спровели су анкету на тему „Ставови младих према полицији и професионална оријентисаност према полицији” на узорку од 2000 ученика завршног разреда четворогодишњих средњих школа из следећих места: Београд, Нови Сад, Ниш, Суботица, Вршац, Ср. Митровица, Шабац, Ужице, Крагујевац, Зајечар, Нови Пазар, Врање и Бујановац. Циљ анкетирања је био да се представи професија полицијског службеника и обука у будућем Центру за основну полицијску обуку и процени заинтересованост за полицијски позив.

Уз подршку амбасаде Велике Британије постављена је интернет презентација Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку www.soro.edu.rs. На сајту су представљени услови за пријем у Центар за основну полицијску обуку, обрасци за пријаву на конкурс, процедура селекције, квалификациони испит. На сајту су постављене норме на провери базично моторичког статуса кандидата на квалификационом испиту и приказ вежби, како би се кандидати са њима могли унапред упознати.

О актуелности прилога за сајт и фејсбук МУП-а брину сами радници Центра – Јасна Обрадовић углавном пише прилоге, а Маријана Милановић и Снежана Вла су у улози администратора.

У јулу 2007. године, у сарадњи са Бироом за сарадњу са медијима, Министарства унутрашњих послова Републике Србије, сачињен је Програм професионалног информисања, регрутације и маркетинга, након чега се приступило реализацији програма организовањем конференција за штампу, округлих столова, наступа на телевизији и снимањем информативних емисија о новом моделу обуке. У сарадњи са Радио телевизијом Војводине снимљена је и емитована информативна емисија о Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку.

У реализацији Програма професионалног информисања, регрутације и маркетинга, на основу пројекта „Полицијски рад са мањинама”, одобреног од стране министра унутрашњих послова Драгана Јочића 30. 11. 2006. године, поред осталих, учествовали су, пружањем подршке и помоћи, Мисија ОЕБС-а у Србији и Британски савет. Посебан допринос у сарадњи Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку и Британског савета дао је Борис Чамерник, менаџер пројекта у Британском савету. Пројекат је, између осталог, имао за циљ „повећање интересовања за рад у полицији код припадника мањина... и спровођење кампање за упис већег броја припадника националних мањина у процес основне полицијске обуке”. У вези са тим, текст конкурса, промотивни постер, информативна брошура и радио-оглас преведени су и на девет језика националних мањина: албански, бугарски, мађарски, словачки, ромски, румунски, русински, украјински и хрватски језик. У регионима са већим бројем припадника националних мањина организују се трибине са циљем информисања кандидата о професији полицајац, условима кон-

курсања, условима које полазницима нуди Центар за основну полицијску обуку и о самом квалификационом испиту.

У циљу прилагођавања селекционе процедуре потребама припадника националних мањина, комплетна батерија психолошких тестова преведена је на седам језика националних мањина: албански, мађарски, ромски, румунски, русински, словачки и украјински. Припадници наведених националних мањина имају могућност да тај део квалификационог испита раде на свом матерњем језику.

Дана, 12.8.2007. године расписан је конкурс за упис полазника 1. класе у Центар за основну полицијску обуку.

У току септембра и октобра 2007. извршена је селекција пријављених кандидата (4407), тј. извршен је општи лекарски преглед 4.192 кандидата. У Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку спроведен је квалификациони испит 2. 885 кандидата. У Заводу за заштиту здравља радника МУП-а извршен је специјалистички лекарски преглед и након тога је формирана ранг листа кандидата (490) који су испунили опште и посебне услове за пријем на обуку и положили квалификациони испит. Министар унутрашњих послова донео је одлуку о пријему 120 кандидата, у складу са редоследом на ранг-листи. Уважавајући територијалне потребе и потребе пропорционалне заступљености националних мањина, министар је донео одлуку о пријему још 9 кандидата независно од редоследа на ранг листи. На тај начин створена је структура полазника обуке у којој припадници националних мањина учествују са 9,3 % (12 од укупно 129 полазника 1. класе Центра). Међу примљеним кандидатима биле су 32 жене.

Израђен је информатор за полазнике Центра за основну полицијску обуку.

На основу евалуације селекције за прву класу полазника Центра за основну полицијску обуку, констатовано је да кандидати са територије појединих ПУ остварују релативно нижу пролазност у односу на просечна постигнућа. Даља анализа указала је на најрелевантније детерминанте наведених околности, а то су:

- нижи ниво тестовне културе и
- тешкоће везане за полагање дела квалификационог испита из језичке културе и правописа (тај проблем уочен је посебно код кандидата – припадника албанске и мађарске националне заједнице).

Закључено је да иза таквог, пропорционално нижег постигнућа, не стоје слабије развијене релевантне базичне способности, већ поменути недостатак искуства у тест-ситуацијама, као и чињеница да кандидатима – припадницима наведених националних мањина српски језик није матерњи, те да се школују махом на свом матерњем језику. Са претензијом да се ублаже ови отежавајући, донекле дискриминишући фактори и свим кандидатима у селекцији обезбеде максимално равноправни услови загарантовани Правилником о критеријумима за избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања, по расписивању конкурса за упис полазника 2. класе у Центар за основну полицијску обуку, реализован је програм потпунијег информисања наведених група заинтересованих кандидата о условима и захтевима квалификационог испита за пријем у Центар за основну полицијску обуку. Програм је састављен из три дела. Први део је садржао презентацију система обуке у Центру за основну полицијску обуку. У другом делу кандидатима су предочене основне информације о психолошком аспекту квалификационог испита. Трећи сегмент садржао је упознавање са литературом, приступом и начином припреме за полагање дела квалификационог испита из језичке културе и правописа. Програм је реализо-

ван уз логистичку подршку Британског савета у оквиру пројекта „Полицијски рад са мањинама”. Организоване су презентације и радионице у ПС Бујановац, ПС Прешево, ПУ Нови Пазар, ПУ Суботица, ПУ Сомбор и ПУ Кикинда. Британски савет је, уз подршку Центра за основну полицијску обуку, у оквиру реализације пилот пројекта „Припрема кандидата за полагање пријемног испита из језичке културе и правописа српског језика” ангажовао наставнике српског језика ради припреме кандидата из Босилеграда, Бујановца, Кикинде, Новог Пазара, Прешева, Сјенице, Сомбора, Суботице, Сурдулице и Тутина за полагање квалификационог испита.

У периоду од 17.3. до 26.3.2009. године извршена је евалуација активности реализованих у ПУ Кикинда, ПУ Суботица, ПУ Сомбор, ПУ Нови Пазар, ПС Прешево и ПС Бујановац у оквиру припрема кандидата, који су се пријавили на конкурс за упис 2. класе полазника Центра за основну полицијску обуку, за полагање квалификационог испита. Са кандидатима и наставницима српског језика који су припремали кандидате обављен је полуструктурирани интервју, којом приликом су кандидати и наставници изнели своја запажања и сугестије везане за полагање квалификационог испита.

Мирко Умићевић, координатор Центра за основну полицијску обуку, учествовао је на округлом столу, 15. 12. 2008. године на тему „Полиција и ромска заједница”, који је одржан у Београду, у организацији Сектора унутрашње контроле полиције и Мисије ОЕБС-а у Србији. Начелник Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку мр Јанош Копас и Мирко Умићевић учествовали су у раду округлог стола на тему „Унапређење безбедносне заштите и положаја Рома”, који је одржан 3. 9. 2009. године у Врању. Том приликом је Мирко Умићевић имао излагање на тему „Подстицајне мере за укључивање припадника националних мањина у МУП”.

Полazeћи од закључака са неколико округлих столова, као једна од подстицајних мера за анимирање припадника ромске националне мањине за пријаву на конкурс за пријем полазника у Центар за основну полицијску обуку, у сарадњи Министарства за људска и мањинска права Републике Србије, МУП-а Републике Србије и Мисије ОЕБС-а у Србији, организују се посете младих Рома, заинтересованих за пријављивање на конкурс, Центру за основну полицијску обуку. Циљ посета је да се евентуални будући кандидати упознају са условима за пријем у Центар, начином полагања квалификационог испита, условима живота и рада у Центру и обуком полазника. Учесници посете Центру за основну полицијску обуку имају могућност да ураде један стандардизован тест за мерење интелектуалних способности и један тест опште културе, који су раније коришћени приликом селекције кандидата за пријем у полицију. Циљ ових тестирања је да учесници виде како ти тестови изгледају, да савладају метод рада и ублаже стресну ситуацију приликом тестирања на квалификационом испиту. Психолози Центра прегледају тестове, оцењују и заједно са кандидатима про diskutују добијене резултате и дају учесницима посете сугестије за даљу припрему. Такође, учесници посете имају могућност да раде тест познавања правописних правила и да напишу есеј на задату тему. Циљ ове провере је да кандидати сагледају тренутно знање из правописних правила и способност писменог изражавања.

Педесет средњошколаца, припадника националних мањина, из Алибунара, Бачког Петровца, Руског Крстура и Сенте, 4. 12. 2009. године, посетили су Центар за основну полицијску обуку. Том приликом су упознати са условима за пријем у Центар, начином полагања квалификационог испита, условима живота и рада у Центру и обуком полазника.

По расписивању конкурса за упис полазника у Центар за основну полицијску обуку сачињава се и реализује Програм професионалног информисања, регрутације и маркетинга. По окончању конкурса и пријему полазника у Центар за основну полицијску обуку врши се евалуација реализације Програма професионалног информисања, регрутације и маркетинга.

У циљу промовисања професије полицајац радници и полазници Центра за основну полицијску обуку учествују на Међународном сајму образовања „Путокази” у Новом Саду, „Фестивалу оптимизма/Baby exit” у Новом Саду (слика 5), Берзи средњих школа у Кањижи, наступима поводом прославе Дана Министарства унутрашњих послова...

Слика 5 – Полазници Центра за основну полицијску обуку на „Фестивалу оптимизма / Baby exit”

У складу са финансијским могућностима, настављено је издавање листа Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку „Млади полицајац”.

2.3.3. Организација и функционисање Центра

Доношењем Правилника о изменама и допунама Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова од 11. 4. 2007. године, стекли су се и формално-правни услови за формирање Центра за основну полицијску обуку, као организационе јединице Министарства унутрашњих послова у саставу Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку. На радно место директора Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку распоређена је Биљана Пушкар, на радно место коор-

динатора Центра за основну полицијску обуку Мирко Умићевић, на радно место помоћника директора распоређени су Душан Поповић и Мирослав Мијаиловић.

Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова од 11. 4. 2007. године предвиђено је да Центар за основну полицијску обуку у свом саставу има Одељење за израду и развој наставног плана и програма и организовање обуке (начелник Одељења Десанка Баста), Одељење за извођење обуке, Одељење за смештај и стандард полазника основне полицијске обуке (начелник Одељења – начелник класе Лазо Ђукић), Одељење за људске ресурсе (начелник Одељења Радмила Влаисављевић), Одељење за заједничке послове (начелник Одељења Соња Јаковљевић) и Одељење за физичко и електронско обезбеђење.

Радници Центра за основну полицијску обуку заједно са радницима Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку учествовали су у изради нацрта Правилника о правима, обавезама и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања.

Делатност Центра за основну полицијску обуку одвија се на основу прописа којим је регулисан рад полиције (Закон о полицији), прописа који се односе на стручно оспособљавање и усавршавање полицијских службеника (Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова, Правилник о правима, обавезама и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања) и правилника који регулише материју која се искључиво односи на поједине аспекте делатности Центра за основну полицијску обуку (Правилник о критеријумима за избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања).

Сачињени су нацрти Правилника о праћењу и евалуацији рада у Центру за основну полицијску обуку и Правилника о оцењивању постигнућа и завршном испиту полазника основне полицијске обуке.

2.3.4. Људски ресурси

У јануару 2007. године дефинисан је профил тренера у Центру за основну полицијску обуку по предметима и модулима и критеријуми за избор тренера, критеријуми за избор стручних сарадника за израду и развој наставног плана и програма и критеријуми за избор стручних сарадника за израду стандарда евалуације у Центру.

Сви тренери и котренери у Центру за основну полицијску обуку морају завршити обуку за тренере, основни ниво. Тренери који изводе обуку у модулима морају имати минимум три године радног искуства на одговарајућим полицијским пословима. Један број тренера завршио је Курс за инструкторе основних полицијских вештина, обуку за коришћење софтвера филмске стрељане за имплементацију сценарија снимљених на српском језику, обуку за извођење вежби у којима се користи оружје са симулационом муницијом...

Један број радних места у Центру попуњен је распоређивањем радника који су реализовали наставу у Средњој школи унутрашњих послова на радна места у Центру за основну полицијску обуку или премештајем радника Дирекције полиције у Средњу школу унутрашњих послова – Центар за основну полицијску обуку.

Стручном оспособљавању и усавршавању тренера, котренера и осталих запослених у Центру за основну полицијску обуку поклања се посебна пажња. Стручно оспособљавање и усавршавање се реализује кроз похађање различитих обука, при-

суство семинарима, саветовањима, трибинама, научно стручним скуповима, студијским посетама установама које се баве полицијском обуком и образовањем у другим државама... За реализацију ових видова стручног оспособљавања и усавршавања од посебног је значаја помоћ коју Центру за основну полицијску обуку пружају Мисија ОЕБС-а у Србији, Фондација „Ханс Зајдел” – Представништво за Србију у Београду и Британски савет.

Упоредо са израдом Наставног плана и програма стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке интензиван је рад на дидактичко-методичком и стручном усавршавању и оспособљавању непосредних реализатора наставе. У току 2006. године 33 наставника Средње школе унутрашњих послова похађала су Курс за тренере, два наставника Курс за више тренере, 8 наставника Курс за евалуацију наставе, 11 наставника Курс за израду Наставних планова и програма. У току 2007. године 9 наставника похађало је Основни курс за тренере, један наставник похађао је Основни курс за израду Наставних планова и програма и један наставник Виши курс за евалуацију наставе.

Навешћемо само неке од бројних обука и семинара које су похађали радници Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку:

- 2. и 3.11.2006. – „Људска права у наставним плановима”, семинар одржан у Средњој школи унутрашњих послова у организацији МУП-а и Програма полиције и људских права Савета Европе – похађало 9 наставника;
- 30. и 31.1.2007. семинар „Планирање PR-кампање”, одржан у Београду – похађао 1 радник;
- 21.4.2007. и 15.12.2007. године „Семинар за наставнике немачког језика”, одржани у Новом Саду у организацији Министарства просвете и спорта Републике Србије – похађала 2 наставника;
- 8–12.10.2007. године и 15–19.10.2007. курс „Рад полиције са мањинским и социјално рањивим групама”, одржани у Земуну у организацији МУП-а, Мисије ОЕБС у Србији и Британског Савета – похађала 2 тренера;
- 31.10.2007. Округли сто „Кривично дело Насиље у породици”, одржан у Београду у организацији Аутономног женског центра Београд – присуствовала 3 тренера;
- новембар/децембар 2007. године семинар „Управљање променама”, одржан у Београду, у организацији МУП-а и Мисије ОЕБС-а у Србији – похађала 2 радника;
- 3–12.12.2007. године семинар „Знаковни језик”, одржан у Врњачкој Бањи у организацији МУП-а и Савеза глувих и наглувих Србије – похађао 1 тренер;
- 13. и 14. 12. 2007. године стручни скуп „Унапређење полицијске праксе у безбедности саобраћаја”, одржан у Сокобањи у организацији МУП-а и Фондације „Ханс Зајдел” – присуствовала 3 тренера и 2 полазника Центра;
- 19.2–1.3.2008. године семинар за наставнике енглеског језика под називом „Интегративни приступ настави енглеског језика за мировне мисије и безбедносне послове”, одржан у Виљнусу, Литванија, у организацији Британског савета – похађала 2 тренера – област страни језик у службеној комуникацији – енглески језик Сања Антић и Татјана Чизмар. У периоду од 16. 6. до 27. 6. 2008. године оне су као тренери учествовале у реализацији петодневног курса енглеског језика под називом „Интегративни приступ настави енглеског језика за мировне мисије и безбедносне послове”, који је у организацији

Британског савета одржан у Румунији. У периоду од 23.6. до 27.6. наведени курс похађала је директорица Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку Биљана Пушкар;

- 12–14.11.2008. године стручни скуп „Унапређење полицијских послова безбедности саобраћаја”, одржан у Врњачкој Бањи – присуствовала 2 тренера;
- 18–20.11.2008. године обука на тему руковање оружјем са симулационом муницијом (врсте симулационе муниције, припрема сценарија, извођење и анализа вежби). Обуку је реализовао представник фирме „General Dynamics ordonance and tactical systems” из Канаде, која је произвођач симулационе муниције Jansseen Georg;
- 8–17.2.2009. године семинар за руководиоце гађања и инструкторе наставе гађања – похађао 1 тренер;
- 13–24.4.2009. године „Основна обука за полицијске преговараче”, у организацији МУП-а – похађао 1 тренер;
- 4–16.5.2009. године Средња школа унутрашњих послова – Центар за основну полицијску обуку је била домаћин пројекта Курс енглеског језика за чланове руководства државних служби "Integrated Training for Peace Support and Security Management" (ITPSSM);
- 22–26.6.2009. године обука на тему „Јачање етике у државној управи”, одржана у Подгорици у организацији Регионалне школе за државну управу у сарадњи са Француском националном школом за управу – похађао 1 тренер;
- семинар „Стратегија за заштиту од насиља у породици и других облика родно заснованог насиља у АП Војводина за период од 2008. до 2012. године”, одржан 21. и 22.5.2009. године у Руми и 18. и 19.6.2009. године у Врднику – похађала су укупно 4 тренера;
- 14–16.10.2009. године „Саветовање - примена закона о безбедности саобраћаја на путевима”, одржан у Сокобањи у организацији Управе саобраћајне полиције МУП-а – присуствовао 1 тренер;
- 11–13.11.2009. године саветовање „Унапређење полицијских послова безбедности саобраћаја”, одржано у Врњачкој Бањи у организацији Управе саобраћајне полиције и Фондације „Ханс Зајдел” – присуствовао 1 тренер.

У периоду од 17. до 20.3.2009. године реализована је радна посета пет радника Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку ПУ Врање, ПУ Нови Пазар и ПУ Крагујевац. Циљ радне посете био је да се тренери Центра за основну полицијску обуку који учествују у реализацији наставе из области рада полиције у локалној заједници ближе упознају са активностима у оквиру рада полиције у локалној заједници у ПУ Врање, ПУ Нови Пазар и ПУ Крагујевац. Трошкове превоза, смештаја и исхране учесника радне посете сносио је Британски савет.

За раднике Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку у новембру 2007. године одржано је предавање на тему „Безбедносни проблеми и потенцијални ризици при преносу информација” и 26.12.2007. године предавање на тему „Организација, функционисање и надлежност Сектора унутрашње контроле полиције”.

Дана, 9.4.2009. године у Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку представници Међународног центра за обуку полиције у Будимпешти, Мађарска, Јожеф Бода, директор Центра, Иштван Фаркаш, заменик директора и Иштван Тот, координатор за обуку у мировним мисијама, представили

су представницима Министарства унутрашњих послова Републике Србије обуку полицијских службеника Мађарске за мировне мисије.

Меморандумом о разумевању потписаним између МУП-а и Мисије ОЕБС-а у Србији предвиђени су, између осталих, и следећи циљеви: развој полицијске обуке, студијске посете и размена искустава на регионалном и међународном нивоу, организовање радионица, семинара и конференција. Тако нпр. у сарадњи МУП-а и Мисије ОЕБС-а у Србији, Одељење за спровођење закона, у Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку одржани су:

- у мају 2007. године семинар „Оцењивање у модуларном систему обуке”;
- 23–27.2.2009. године обука за извођење вежби са оружјем са симулационом муницијом реализована је по методи ментално тактичке обуке (дефиниција стреса, услови за овладавање стресном ситуацијом, личност и стрес, последице стреса, понашање људи под екстремним стресом, разумевање екстремног стреса). Обуку су реализовали тренери Међународног центра за обуку (ILEA) у Будимпешти полицијски пуковник др Иштван Фаркаш, заменик директора и Јожеф Вег, клинички психолог, полицијски потпуковник у пензији – обуку је похађало десет тренера Средње школе унутрашњих послова-Центра за основну полицијску обуку;
- 14–16.10.2010. године семинар на тему „Безбеднији услови боравка и поступање према лицима у полицијском притвору”, предавачи Кристофер Томпкинс и Роберт Фореман, тренери задужени за обуку полиције у Кенту;
- 15–26.11.2010. године семинар за ситуациону обуку „Laser shot sistem i simunition”. Учесници семинара били су представници полиција свих земаља бивше Југославије. Представник „Laser shot Co.UK” Џон Бриџиз демонстрирао је снимање сценарија, поступак обраде снимљеног видео материјала и имплементацију снимка у софтвер филмске стрељане;
- 11–15.4.2011. године семинар о практичним аспектима држања наставе из употребе средстава принуде изузев ватреног оружја. Учесници семинара (23), били су представници МУП-а Републике Србије и полицијских академија земаља у окружењу - Македоније, Републике Српске, Словеније, Хрватске и Црне Горе;
- 5–7.7.2011. године семинар „Улога савремене библиотеке у образовању полиције”, предавач директорка библиотеке Шведске националне полицијске академије Хелена Нилсон;
- 16.9.2013. године одржана је радионица „Савремени и интегрисани приступ едукацији полицијских службеника о људским правима”, на којој је модератор био Кевин Коркоран, руководилац Јединице за обуку полиције Мисије ОЕБС-а у Србији.

Фондација „Ханс Зајдел” – Представништво у Београду од 2005. године пружа подршку реформи полицијског школства у Републици Србији. Та подршка се огледа пре свега у организовању семинара у Средњој школи унутрашњих послова-Центру за основну полицијску обуку, где се пружа могућност управи Центра и већем броју тренера, као и полицијским службеницима МУП-а Републике Србије, да се упознају са организацијом, начином рада и образовним системом баварске полиције. У Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку, у сарадњи са Фондацијом „Ханс Зајдел” организовани су семинари:

- 13. и 14.7.2006. године и од 27. до 31.8.2007. године „Модуларна настава у полицијском школству”, предавач Хелмут Волф (Helmut Wolf), полицијски комесар Баварске интервентне полиције из Президијума полиције у Бамбергу;
- Од 19. до 21.9.2006. године „Комуникација и превазилажење конфликтних ситуација”, предавачи др Улрике Гарбе и Ханс Гиршик, радници Института за усавршавање баварске полиције у Ајнрингу;
- 4–6.6.2008. године „Комуникација и менаџмент стреса”, предавачи др Улрике Гарбе и Кристоф Бурман, радници Института за усавршавање баварске полиције у Ајнрингу;
- Међународни семинари „Стручно усавршавање наставника немачког језика”; На семинарима учествују наставници немачког језика из образовних центара полиције из земаља Средње и Југоисточне Европе;
- 22. и 23.6.2009. године „Полиција у локалној заједници”, предавач Клаус Валтрих (Klaus Waltrich), председник Президијума полиције у Северној Швабији. Учесници семинара били су припадници МУП-а који се у оквиру својих свакодневних задатака баве овом тематиком и то: представници свих 28 подручних полицијских управа, представници Управе полиције – Одељења за организацију, превенцију и рад полиције у заједници, представник Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, представник Центра за специјалистичку обуку и два тренера Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку;
- 26. и 27.10.2009. године „Криминал међу младима”, предавач Август Реша, руководиоца Комесаријата за делинквенцију младих;
- 25. и 26.3.2010. године и 11. и 12.5.2011. године „Наука о руковођењу и стил руковођења у полицији”, предавач виши полицијски саветник Алберт Хефнер (Albert Hafner), заменик руководиоца за обуку и усавршавање Президијума полиције Баварске у приправности;
- 30.6. и 1.7.2010. године „Методика и дидактика у полицијском образовању”, предавач главни полицијски инспектор Оливер Мињон, заменик начелника класе и тренер из области Полицијска овлашћења и Комуникација у Центру Баварске полиције у приправности у Зулцбах Розенбергу;
- 7. и 8.4.2011. године „Ангажовање полиције на демонстрацијама и спортским манифестацијама”, предавач Емил Палај, руководиоца Јединице за подршку Президијума полиције Баварске из Минхена;
- 25. и 26.7.2011. године „Професионална етика полиције”, предавачи Александра Кастнер, главна криминалистичка инспекторка у Полицијском Президијуму у Минхену и Антје Гец-Бунгартен, дипломирана психолошкиња у Централној психолошкој служби баварске полиције;
- 20. и 21.5.2013 године „Наука о руковођењу-ситуационо и комуникацијско руковођење”, предавач виши полицијски саветник Алберт Хефнер (Albert Hafner), заменик руководиоца за обуку и усавршавање Полицијског президијума Баварске полиције у приправности;
- 17. и 18.10.2013. године „Сузбијање насиља у социјалном окружењу”, предавач Франк Хелвиг (Frank Hellwig) руководиоца децерна 1. Криминалистичке полиције, Президијум полиције за град Минхен.

Посебан допринос у сарадњи Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку и Фондације дао је руководилац Пројекта Ханс Зајдел Фондације за Србију Луц Кобер (Lutz Kober) (слика 6).

Слика 6 – Луц Кобер (трећи здесна) са полазницима Центра – хоспитантима Фондације

Остваривање увида у програме и начине извођења обуке у другим државама било је од изузетног значаја за успешно креирање Наставног плана и програма стручног осposобљавања полазника основне полицијске обуке. Представници Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку посетили су:

- полицијске школе у Румунији;
- 9–16.10.2005. године Институт за усавршавање баварске полиције у Ајнрингу (Немачка). У оквиру Програма за усавршавање наставника, у организацији Фондације „Ханс Зајдел” у посети је било 9 радника Средње школе унутрашњих послова.
- 18.5.2005. Средњу стручну полицијску школу у Адилегету и више пута присуствовали промовисању ученика Средње полицијске школе у Сегедину (Мађарска) у полицајце, којом приликом су представници Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку упознати са радом Школе;
- 19–22.9.2006. Норвешки полицијски колеџ у Ослу, у организацији МУП-а и Мисије ОЕБС-а у Србији у посети су били помоћник директора Мирослав Мијаиловић и Мирко Умићевић. Циљ ове студијске посете био је да се учесници упознају са планирањем, руковођењем и извођењем основне полицијске обуке, а посебно са извођењем практичне обуке студената Норвешког полицијског колеџа у тренинг центру за практичну обуку „Сертер Гард” у граду Конгсвингеру;

- 11–14.10.2006. Полицијску академију у Скопљу, у организацији Мисије ОЕБС-а у Србији у посети су били: Драгић Јосифовић, начелник Управе за образовање, Јанош Копас, начелник Тренинг центра, Мирослав Мијаиловић и Душан Поповић, помоћници директора и Мирко Умићевић. Циљ посете био је да се учесници упознају са планирањем, организовањем и извођењем основне полицијске обуке у Републици Македонији;
- 7–12.5.2007. и 25–29.11.2007. Кент и Колеџ полиције Кента (Велика Британија), у организацији МУП-а, Мисије ОЕБС-а у Србији и Британског савета, у оквиру пројекта „Рад полиције са мањинским и социјално рањивим групама”, у посети су била 3 наставника. Циљ студијске посете био је да се учесници упознају са радом полиције са мањинским и социјално рањивим групама у области Кент;
- 13–18.5.2007. Међународни центар за обуку Министарства правосуђа и полиције Мађарске у Будимпешти (Мађарска), у организацији МУП-а и Мисије ОЕБС-а у Србији на обуци за рад у „Тактичкој кући” је било 5 наставника;
- 4–7.11.2007. посета Полицијској академији у Ротердаму (Холандија), у организацији МУП-а и Мисије ОЕБС-а у Србији. Циљ ове студијске посете био је да се учесници упознају са селекцијом кандидата, радом и организацијом Полицијске академије и сарадњом Полицијске академије са ротердамском регионалном полицијом;
- у октобру 2006. и 12–16.11.2007. VII одред баварске интервентне полиције у Зулцбах–Розенбергу и Президијум интервентне полиције Баварске у Бамбергу (Немачка). У организацији МУП-а и Фондације „Ханс Зајдел” у посети, која је реализована од 12. до 16.11.2007, били су: Бобан Милојковић, заменик начелника Управе за образовање, Аца Јевросимов, на пословима унапређења организације и функционисања полиције у Управи полиције, Мирко Умићевић, координатор Центра за основну полицијску обуку, Миленко Калацун, шеф Одсека – тренер за области Полицијска овлашћења, Делатности полиције и Јавни ред и обезбеђења, Раде Богојевић, тренер за област Безбедност саобраћаја, Бранислав Димитријевић, тренер за област Руковање полицијским оружјем са наставом гађања, Саша Антић, организатор менторских фаза и Зорка Ловре, наставник немачког језика. Циљ посете био је да се чланови студијске групе упознају са начином организовања и извођењем основне полицијске обуке у Баварској;
- 30.11–3.12.2008, у организацији Мисије ОЕБС-а у Србији, реализована је студијска посета Полицијској академији федералног Министарства унутрашњих послова Федерације Босне и Херцеговине у Сарајеву. Циљ студијског путовања био је да се учесници упознају са Наставним планом и програмом основне полицијске обуке и са снимањем сценарија и начином коришћења филмске стрељане у основној полицијској обуци;
- Полицијске академије у Даниловграду, Бања Луци, Љубљани и бројне друге установе које се баве полицијским образовањем и обуком у другим државама...

Размена искустава у области полицијског образовања и обуке остварује се и кроз бројне посете делегација установа за образовање и обуку полиције других држава Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку. Тако нпр. Средњу школу унутрашњих послова – Центар за основну полицијску обуку посетили су:

- 11.12.2003. делегација Министарства унутрашњих послова Републике Мађарске. Делегацију је предводио др Јанза Фриђеш, директор Директоријума полицијских школа у Мађарској;
- 4.2.2009. у Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку боравили су представници Мисије за процену органа за спровођење закона у Републици Србији – правосуђе, слобода, безбедност. Између осталог, члановима Мисије, у основним цртама, презентован је садржај Наставног плана и програма стручног оспособљавања полазника основне полицијске обуке – модуларне јединице „Пружање подршке, заштите и помоћи жртвама (рањиве групе у примени права)” и „Откривање злоупотреба опојних дрога”, представљене промотивне активности Центра за основну полицијску обуку, као и критеријуми селекције полазника основне полицијске обуке. Чланови Мисије обишли су учионице Центра за основну полицијску обуку у којима се изводи настава и објекат за ситуациону обуку – тзв. Тактичку кућу;
- 9. и 10.2.2009. делегација Полицијске академије у Даниловграду, у чијем су саставу биле: Оливера Павићевић, саветник за унификацију и стандардизацију наставе на Полицијској академији, Невенка Павличић, психолог и Никица Трипковић, психолог. Члановима делегације представљене су следеће теме: „Планирање, програмирање, организација и реализација наставе у Центру за основну полицијску обуку”, „Евалуација наставног процеса”, „Оцењивање и вредновање постигнућа полазника”, рад психолога у оквиру предмета „Вештине комуникације”, „Ментално-хигијенски аспекти полицијске професије”, „Документација и евиденције о раду” и „Регрутација и селекција кандидата”;
- 7–9.10.2009. у Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку су боравили директор Средње полицијске школе у Сегедину (Мађарска) др Чаба Бардоц и помоћник директора за наставу Кристоф Петер Бакаи;
- 9.11.2009. представници Организације за Европску безбедност и сарадњу, Канцеларије за евалуацију и ревизију, из Беча;
- 9–11.12.2009. године и 16. и 17.6.2010. у Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку су боравили представници Полицијске академије из Бања Луке;
- 19.1.2010. представници Полицијске академије у Љубљани;
- 7.10.2010. представници Волгоградске академије Министарства унутрашњих послова Руске Федерације први заменик начелника Академије пуковник Јуриј Семјонович Чичерин и начелник катедре за кривично право потпуковник Олег Валентинович Стриљец, а 6. 5. 2011. пуковник Виталиј Борисович Вехов, професор на Катедри за организацију истраживачког рада и пуковник Николај Федорович Колосов, начелник Катедре за криминалистику Волгоградске академије;
- 26.11.2010. представници Министарства унутрашњих послова Републике Словеније;
- 2.12.2010. делегација Министарства унутрашњих послова Азербејџана;
- 24.2.2011. у Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку одржан је састанак представника МУП-а са Стефаном Декерлом (Stephane Dekerle), експертом Европске комисије у области Организација и функционисање полиције;

- 5.5.2011. заменик директора Високе националне полицијске школе код Лиона (Француска) пуковник Тери Гиге–Дорон (Thierry Guiguët–Doron), полицијски аташе Француске амбасаде Доминик Бофи (Dominique Boffi) и асистенткиња полицијског аташеа и преводитељка Татјана Тубаревић;
- 21.9.2011. делегација Кинеског Криминалистичко-полицијског универзитета из Шенгјенга;
- 5.4.2012. Метју Џоунс (Matthew Jones), виши полицијски саветник Министарства правде Сједињених Америчких Држава;
- 23.4.2012. Центар за основну полицијску обуку је посетило двадесет чланова Удружења криминалиста Аустрије;
- 10.5.2012. Виктор Новиков, заменик шефа Катедре за оперативне активности и специјалне технике, Валентина Коршева, виша предавачица на Катедри за прелиминарну истрагу и троје студената из Волгоградске академије Министарства унутрашњих послова Руске Федерације, као и Џанг Руји, заменик директора за студентска питања, Ђенг Венфенг, предавач на Департману за основне студије и 10 студената Кинеског Криминалистичко-полицијског универзитета;
- 6.12.2012. делегација македонског Министарства унутрашњих послова;
- почетком октобра 2013. делегација Школе полиције из Катовица (Пољска);
- 23.10.2013. представници Кинеског Криминалистичко-полицијског универзитета;
- 5.6.2014. директор Канцеларије ИЦИТАП – Међународни кривично – истражни програм помоћи у обуци (International Criminal Investigative Training Assistance Program – ICITAP) при амбасади САД у Београду Даглас Медн (Douglass W. Madden);
- 1.7.2014. помоћник комесара Националне полиције Норвешке у Одсеку за међународну сарадњу Џон Столе Стамнес (John Stale Stamnes)...

У периоду 14–17.9.2009. директорица Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку Биљана Пушкар учествовала је на Конференцији која је одржана у Софији, Бугарска, у организацији Секретаријата СЕРОЛ-а и министарства унутрашњих послова Бугарске и Румуније, на тему „Сарадња полиције – Западни Балкан”. Циљ конференције био је даље јачање сарадње у погледу полицијског образовања и обуке између земаља ЕУ и земаља Западног Балкана и подизање нивоа знања у вези са инструментима регионалне полицијске сарадње.

Поред основне полицијске обуке у просторијама Центра за основну полицијску обуку одржавају се и друге врсте обука и семинари, тако нпр.:

- 28.9–10.10.2009. за припаднике Управе за ватрогасно-спасилачке јединице, Сектора за ванредне ситуације МУП-а одржан је Курс за спасавање угрожених из рушевина, који су водили инструктори МУП-а Француске. Од 20.9–1.10.2010. у оквиру Курса за спасавање угрожених из рушевина реализована је обука за командире тимова – полазници су били из Србије, Црне Горе и Хрватске;
- У марту 2009. у организацији Женевског центра за демократски надзор оружаних снага (Geneva centre for the democratic control of armed forces – DCAF) одржан је почетни сусрет учесника првог Међународног пилот курса за командире станица граничне полиције, 30.5–9.6.2010. и 17–22.10.2010. реализовани су курсеви за командире станица граничне полиције;

- 4–9.11.2013. одржан је семинар за полицијске службенике из шест подручних полицијских управа у циљу упознавања са новинама у области поступања према доведеним и задржаним лицима...

Радници Центра за основну полицијску обуку учествовали су у пројекту увођења електронског учења у МУП Републике Србије.

У Центру за основну полицијску обуку реализовано је и стручно оспособљавање једног броја комуналних полицајаца из дела програма стручног оспособљавања који се односи на неопходне вештине комуналних полицајаца, а за чију је реализацију надлежан МУП.

Оптимални капацитет Центра за основну полицијску обуку јесте обука три класе од по 120–160 полазника и полазница основне полицијске обуке у току једне године. Смештајни капацитети, инфраструктурна опремљеност и кадровски потенцијали омогућавају да се у Центру за основну полицијску обуку може, поред основне полицијске обуке, изводити и обука полазника појединих врста специјалистичке обуке (нпр. Курс за тренере), као и други видови обука.

Полазници и радници Центра за основну полицијску обуку учествују и у разним хуманитарним и другим акцијама, тако су нпр. у мају 2014. учествовали у акцији одбране од поплава, учествују у акцијама добровољног давања крви, учествовали су у уклањању дивљих депонија смећа на локалитету „Мали песак” у Делиблатској пешчари...

2.3.5. Инфраструктура и опремање Центра за основну полицијску обуку

Школска зграда Центра за основну полицијску обуку у Сремској Каменици (слика 7) саграђена је 1848. године, као Кадетска школа за потребе школовања војних и полицијских кадрова Аустријске царевине. Својом површином од 5854 м² и спратношћу, спада у групу највећих објеката саграђених у то време на територији Новог Сада. Основа објекта је у облику ћириличног слова „Ш”, кратких дворишних крила. Ентеријер је у функцији школске зграде, ходници са просторијама у низу. Око објекта је уређен парк, површине преко 14 хектара. Зграда је изграђена у стилу романтизма и сачувана у изворном облику. Као такву, аустријске власти су је користиле током друге половине XIX века. Одмах по изградњи, у њој је смештена војна пионирска (инжењеријска) школа Аустријске царевине. Од 1869. до 1895, зграда је служила као фабрика свиле и као „Војарна за финанце”, а од 1895. у њу се из Осиека усељава тзв. Кадетско училиште, које је радило све до пропасти Аустроугарске царевине.

Слика 7 – Школска зграда Центра за основну полицијску обуку

После стварања Краљевине Југославије 1918. године, зграда постаје државна својина и у њој се све до 1941. године, налазила жандармеријска школа, у којој су се школовали официри, подофицири и жандарми.

За време окупације у Другом светском рату, у згради је била смештена усташка школа за обучавање инжењеријских јединица – подофицира (тзв. опкопари). Током завршних операција Другог светског рата, ту је била стационирана партизанска болница, а затим и Школа за подофицире КНОЈ-а. Од 1946. до 1955. ту су се школовали официри и подофицири Министарства унутрашњих послова Федеративне Народне Републике Југославије.

Државни секретаријат унутрашњих послова ФНРЈ 1955. године одлучује да Официрска школа престане са радом, а да се уместо ње формира Школа за командире станица у којој су се школовали командири станица за потребе целе државе. Ова школа је укинута 1959, а уместо ње се формирала Школа за подофицире Народне милиције, која је постојала све до 1964.

Од 1964. до 1967. Републички секретаријат унутрашњих послова СР Србије преузима зграду са комплетним инвентаром и у њој формира Стручну школу милиције за школовање приправника милиције.

Скупштина СР Србије, на заседању 12. јула 1967. усваја Закон о Средњој школи унутрашњих послова са седиштем у Сремској Каменици.

Републички секретаријат унутрашњих послова 22. августа 1967, доноси Решење о оснивању Матичне комисије, као привременог органа управљања Школом у оснивању. Истим решењем, између осталог, одређено је да дужност директора Школе до конституисања, врши дотадашњи управник Стручне школе унутрашњих послова Никола Грубор.

Прва генерација од 350 ученика, након спроведеног Конкурса за упис у Школу, уписује се 15. 9. 1967. Од тада до данас, Школу је уписало и завршило 38 генерација – 14.416 ученика.

У кругу Школе налазе се четири физички одвојена интерната (три интерната су реновирана током рада на трансформисању Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку) (слика 8), са простором од око 15.000 m², спортска хала капацитета 1.200 места за седење, са теретаном и свлачионицама, спортска сала, отворени спортски терени, библиотека, амбуланта са стационаром, ресторан, капацитета 420 места за седење, са кухињом, кантина за полазнике, биоскопска сала са 190 места за седење, објекти техничке службе – радионице, котларница, гараже, возни парк, бензинска пумпа, вешерај са хемијском чистионом.

Интернати П+2 и П+3 имају укупан смештајни капацитет од 224 лежаја, у двокреветним собама, са купателима на сваком спрату. „Нови интернат” има смештајни капацитет од 312 лежаја, у трокреветним собама са купатилом.

Слика 8 – Смештај полазника у интернатима / некада и сада

У циљу реконструкције објеката и опремања Центра за основну полицијску обуку Међународна менаџмент група (International Management Group – IMG) је 2006. године израдила предлог пројекта „Успостављање Центра за основну полицијску обуку”.

Финансијским средствима које је на Донаторској конференцији, одржаној 16.6.2006, обезбедила Влада Краљевине Норвешке (715 000 ЕУР) извршена је реконструкција интерната П+2 и П+3, опремљено је намештајем 60 соба за полазнике обуке у наведеним интернатима, реновирано је и опремљено школским намештајем и наставним средствима 12 учионица на првом спрату школске зграде.

Влада Краљевине Норвешке донирала је 320 000 ЕУР за реализацију пројекта „Унапређење Центра за основну полицијску обуку у Сремској Каменици, Србија – реновирање библиотеке, учионица и Одељења за развој наставног плана и програма”. Председник Владе и министар унутрашњих послова Ивица Дачић 2.8.2012. свечано је отворио реновирану, савремену, мултимедијалну библиотеку са читаоницом.

Средствима (око 7 000 ЕУР) које је обезбедило Министарство спољних послова Уједињеног Краљевства, које је извршно заступао Британски савет, у оквиру про-

јекта „Полицијски рад са мањинама”, набављена је опрема за фоно-лабораторију за учење страних језика (слика 9).

Слика 9 – Учионица са фонолабораторијом за учење страних језика

У оквиру пројекта Министарства унутрашњих послова Републике Србије под називом „Нова Полицијска академија у Сремској Каменици”, одобреног од стране Владе Републике Србије, из средстава НИП-а адаптиран је „Нови интернат” (85.335.991,22 динара), адаптирана сала за физичко образовање у објекат за ситуациону обуку – тзв. Тактичка кућа (32.848.955,76 динара), опремљен објекат за ситуациону обуку (514.745,50 динара) и набављена филмска стрељана произвођача „Laser shot” Texas, USA (9.342.120,00 динара). Из средстава МУП-а, у оквиру наведеног пројекта, опремљене су 52 собе у интернату П+3 (4.558.694,00 динара), опремљен „Нови интернат” (12.630.159,50 динара) и адаптиран хол интерната П+2 и П+3 (5.344.999,10 динара). Из средстава МУП-а обезбеђено је 2.900.000,00 динара за реновирање шест учионица на другом и трећем спрату школске зграде. Из средстава НИП-а Владе Републике Србије, која су преостала од одобрених средстава Средњој школи унутрашњих послова-Центру за основну полицијску обуку за 2008, набављена су наставна средства и намештај за 12 учионица на другом и трећем спрату школске зграде.

Све учионице у Центру за основну полицијску обуку опремљене су најсавременијим наставним средствима (рачунар са пројектором и пројекционим платном, графоскоп, беле магнетне табле, флип чарт) (слика 10).

Слика 10 – Учионица / некада и сада

Донацијом Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине, 2009. године обезбеђена су средства у износу од 2.000.000,00 динара за реновирање три учионице на другом спрату школске зграде.

ЈП „Србијагас” донирао је Центру за основну полицијску обуку 1.000.000,00 динара.

Донацијом ЈП „Електровојводина” Нови Сад обезбеђена су средства у износу од 300.000,00 динара за реновирање једне учионице на другом спрату школске зграде.

Дванаестог јуна 2008. отворен је објекат за ситуациону обуку тзв. „Тактичка кућа” (слика 11).

„Тактичка кућа представља комплекс просторија чија је основна намена практична обука будућих полицијских службеника. У простору бивше спортске сале, на око 300 квадратних метара, изграђен је један логичан урбанистички комплекс који чине комплетно опремљен стан са системом ходника који представља део стамбене зграде или куће, градски трг са прилазним улицама са којег се улази у банку-мењачницу, кафе-бар и полицијску станицу. Све ове просторије и објекти изграђени су у пуној сразмери са истим или сличним објектима у реалним урбаним окружењима. Опремљени су савременим намештајем и техничком опремом... Комплетан простор Тактичке куће покривен је камерама и свака вежба се снима. Полазници који не учествују у вежби цео ток посматрају са платформе која се простира изнад комплетног простора Тактичке куће. По завршетку, вежба се анализира у посебној просторији која је опремљена савременим видео-надзором и другим наставним средствима.” (http://www.copo.edu.rs/Takticka_kuca-34-1).

Слика 11 – Обука полазника у Тактичној кући

У Наставном центру у Кули реализује се обука и гађања из пиштоља „CZ 99” и аутоматске пушке.

У оквиру Програма прекограничне сарадње Мађарска – Србија (Cross Border Cooperation HUSRB), 22.12.2009. године, директори Биљана Пушкар и Чаба Бардоц потписали су споразум између Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку и Средње полицијске школе у Сегедину, у Мађарској, на основу кога су две школе за обуку полиције заједнички конкурисале за доделу средстава из ИПА фондова (Инструмент претприступне помоћи – Instrument for Pre Accession Assistance) са пројектом „Границе без препрека”- сарадња у полицијској обуци (Borders Without Borders или ВО-ВО). Пројекат је обухватао е-учење, организовање курса српског односно мађарског језика за полицајце у Мађарској односно Србији и размену полазника и тренера Средње полицијске школе у Сегедину и Средње школе унутрашњих послова – Центра за основну полицијску обуку. Вредност пројекта је била 390 000 ЕУР, а Европска комисија у Бриселу кофинансира пројекат са 85% од његове вредности. Главни партнер у пројекту била је Средња полицијска школа у Сегедину, која је овлашћена за спровођење целокупног пројекта у оквиру програма, Покрајински секретаријат за образовање, управу и националне заједнице био је придружени партнер, док је Мисија ОЕБС-а у Србији помагала приликом израде пројекта. Европска комисија је одобрила пројекат у јуну 2010, Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку за реализацију њеног дела пројекта припало је 180 000 ЕУР. Пројекат је реализован током 2010. и 2011. Био је то први пројекат овог типа у Министарству унутрашњих послова Републике Србије. У оквиру е-учења извршена је имплементација „open source ILLIAS” система за управљање е-учењем, урађен је комплетан превод ILLIAS система на српски језик, формиран је дидактички материјал и креиран online курс за упознавање са основама Шенгена на српском и мађарском језику. Први корак у реализацији пројекта направљен је 29.11.2010. разменом полазника и тренера две школе за обуку полиције. Размена полазника и тренера обављена је и у периоду од 21-25.3.2011. и од 22-27.8.2011. Од маја 2011. године по 20 полицијских службеника из ПУ Нови Сад и ПУ Суботица похађали су курс мађарског језика.

2.3.6. Евалуација обуке

Праћење и евалуација су саставни део система управљања квалитетом. У Центру за основну полицијску обуку континуирано се остварује праћење и евалуација различитих аспеката обуке: квалитет наставе, програма, окружења, стручности тренера, постигнућа полазника... Након сваке фазе обуке у Центру за основну полицијску обуку, практичне и стручне обуке у полицијским станицама/испоставама евалуира се рад учесника обуке. Основни циљ евалуације је да се на основу добијених података утврди оствареност циљева и исхода основне полицијске обуке.

У циљу евалуације основне полицијске обуке представници Центра за основну полицијску обуку редовно присуствују стручном испиту полицајаца приправника.

С обзиром на то да је од оснивања Центра за основну полицијску обуку прошао довољно дуг период за целовито сагледавање резултата, могућности и ограничења у раду Центра, у циљу унапређења квалитета рада било је неопходно остварити систематски увид у начин и ефикасност његовог рада и организовања, квалитет програма, степен постигнућа полазника, степен трансфера исхода учења у реалне ситуације рада и реално радно окружење и целокупну ефикасност и ефективност новоуспостављеног система основне полицијске обуке.

У априлу 2011. спољни саветник проф. др Миомир Деспотовић уз стручне консултације са представницима Центра за основну полицијску обуку, Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, Управе полиције и представника Мисије ОЕБС-а у Србији, израдио је детаљан план евалуације основне полицијске обуке.

У периоду од јануара до маја 2012. организовано је прикупљање неопходних података на узорку од 1.271 испитаника:

- бивших ученика 37. и 38. класе СШУП-а и полазника 1. и 2. класе Центра,
- тренера и котренера у Центру и
- полицајаца ментора и ментора координатора.

Резултати евалуације указују да:

- није успостављен целовит правни оквир који јасно и у потпуности дефинише циљеве и делатност Центра, Центар не располаже одговарајућим правилницима који на прецизан начин регулишу његову унутрашњу организацију и активности, како запослених тако и полазника;
- Центар располаже оптималном организацијом и материјално-техничким условима за обављање своје основне делатности, као и да је Центар, у подручју организације и услова рада, у периоду од 2009. до 2011, остваривао континуиран напредак;
- Општи успех и успех на појединачним модулима и предметима је задовољавајући;
- Обука је организована на начин да обезбеђује услове за формирање и трансфер знања и вештина;
- Целокупан процес обуке се одвија у складу са потребама полазника и сви испитивани индикатори квалитета процеса обуке су на приближно максималном нивоу;
- Полазници високо вреднују практичну обуку и третирају је као кључни фактор верификације наученог током обуке. Они, такође, високо вреднују рад полицајаца ментора, као кључне особе у реализацији практичне обуке, који

за њих представља пожељан модел понашања и деловања у обављању полицијског посла;

- Постоји извесна неусклађеност учења и рада у смислу да је ситуација рада сложенија и захтевнија од оне за коју их припрема обука у Центру, што би могло да се означи као присуство дефицита у компетенцијама у постојећем програму обуке;
- Постоји висок степен трансфера исхода од обуке до радног места, па тако свих 183 исхода представљају добро интегрисану и јединствену целину и сваки од њих има своју примену у пракси;
- Између тренера и котренера из Центра и ментора координатора и полицајца ментора из подручних полицијских управа постоји изузетно висока сагласност у процени важности исхода основне полицијске обуке;
- Компатибилност ситуација учења и ситуације рада је задовољавајућа;
- Полицајци који су завршили обуку у Центру за основну полицијску обуку (12 месеци обуке) у значајном броју послова и активности ефикаснији су од полицајца који су завршили СШУП (четири године школовања); од 59 критеријума и индикатора ефикасности између полицајца који су завршили СШУП и полицајца који су завршили основну полицијску обуку у Центру нису нађене разлике за 41, што је скоро 70 % описаног простора ефикасности – овај резултат говори о изузетној ефикасности обуке у Центру јер се постиже 70 % укупне ефикасности за скоро четири пута мање времена; идентификован је и један значајан број разлика између полицајца који су завршили СШУП и оних који су завршили основну полицијску обуку у Центру, полицајци који су завршили основну полицијску обуку у Центру су, у односу на оне који су завршили СШУП дисциплинованији, опажени као квалитетнији и ефикаснији на неким кључним полицијским пословима.”¹⁷

2.3.7. Млади полицајац

На страницама школског листа „Млади полицајац” огледа се више од четири деценије живота једине установе у којој се школују полицајци наше земље.

Први број „Младог милиционара” (како се тада звао) изашао је новембра 1969. током школовања питомаца прве класе Средње школе унутрашњих послова у Сремској Каменици. Лист је у почетку излазио два до три пута у току школске године, на 16 страна, у тиражу од 1.000 примерака.

Првих 8 бројева, до марта 1974, уређивао је Ристо Пјанић. У импресуму 1. броја стоје имена чланова редакцијског одбора: Никола Грубор, Ристо Пјанић, Павле Ђапић, Раде Миличић, Михаљ Ковач, Петар Банчевић, Ђорђе Павловић, Стојадин Маринковић, Данило Радојчић, Добрила Шикопарија Бакалић, Раде Радмиловић, Здравко Гостић, Милош Шеговић, Жика Јочин, Васа Деспотовић, Мирко Шиник, Душан Дражић, Милош Костић и Исмет Имамовић.

Од 1974. до 2004. на месту главног и одговорног уредника били су помоћници директора за наставу: Душан Сремац, Страхиња Тепавчевић и Драгић Јосифовић, а

17 Извештај о спроведеној евалуацији основне полицијске обуке са фокусом на трансферу знања и вештина полазника прве и друге пилот генерације основне полицијске обуке и резултатима, 2012; стр. 3-4.

након његовог преласка у Управу за образовање, од 2005. године, професорица српског језика Јасна Обрадовић, која је водила Новинарску секцију од 1984. У СШУП-у лист је био нераскидиво везан за рад Новинарске секције коју су до 1984. водили професори српског језика Павле Ђапић и Бранко Јевић.

У периоду од 1991. до 2000. лист није излазио. Тих година чланови Новинарске секције објављивали су своје текстове у листу „Полицајац”. Заслужни за поновно покретање школског листа били су ученици 32. класе Гавро Гогић, Жељко Булатовић и Бојан Марковић. У децембру 2001. године, назив листа је промењен у „Млади полицајац”. Од тада годишње излазе по два броја. У бр. 48 први пут су све фотографије штампане у боји. Од броја 41, уз новогодишњи број излази и календар.

Чланови Новинарске секције нису учили само тајне новинарског заната, него и како се догађаји и људи чувају од заборавља. Забележили су многа важна и занимљива збивања везана за живот и рад Школе: пријеме првака, промоције класа, успехе и награде, јубилеје, путовања, посете важних личности, трибине, ликовне колоније, реформе, нове предмете, изградњу нових и реновирање постојећих објеката у нашем кругу... Радознали, даровити и комуникативни, млади новинари учествовали су и на разним семинарима, на такмичењима у беседништву, у раду дебатног клуба, одлазили су на предавања, сајмове, концерте...

Сарадња са средњим школама настављена је тако што је од 2001. организован „Сусрет новинарских секција” – једини семинар у нашој земљи на којем су и ђаци и професори који припремају и издају школске листове и уређују сајтове школа могли стећи специјализована знања из области новинарства. Предавачи и радионичари били су еминентни новинари, уредници, тренери и други стручњаци. Семинар је био вишеструко користан – био је едукативног карактера. У својим прилозима они су информисали вршњаке о семинару, теми (која је везана за рад полиције – Насиље у школама, Дроге и млади...), али и о Центру и начину обуке, па су тако постајали и наши промотери. Семинар је окуљао до 100 ученика и професора из 15-ак средњих школа из Новог Сада, Београда и више других места. Десети Сусрет одржан је 3.11.2010.

„Млади полицајац” наставља да прати живот и рад у Центру за основну полицијску обуку (слика 12). Уз актуелна збивања, у листу постоје и сталне рубрике: Промоција класе, Обука у НЦ „Кула”, Семинари и курсеви, Деца и полиција, Реч психолога, Посете и путовања, Промоција Центра, Од наших полазника, Бивши ђак СШУП-а, Годишњице матуре, Пензионери, Немирне речи, Спорт... У њима сарађују или их пишу професори који умеју и желе да се баве новинарством, поезијом и белетристиком уопште, као и они који науку којом се баве умеју да приближе читаоцима листа другачије него што то чине на часу. Сарадници су и полазници чији текстови и фотографије сведоче о различитим активностима којима се баве и догађајима у којим учествују – такмичења, сајмови, семинари...

Слика 12 – Насловница јубиларног броја „Младог полицајца“

О уређивачкој политици, избору тема, тачности података, дизајну и др., са уредницом листа, годинама уназад одлучују и чланови уредништва – Зорка Ловре, задужена за односе са јавношћу и заменик начелника Мирослав Мијаиловић. Начелница Биљана Пушкар, иако није била потписана у импресуму, учествовала је у свим овим сегментима настајања листа још од времена када је била шефица Актива професора српског језика, па до данас.

Пошто излази једном до два пута годишње, лист нема само задатак да информише и едукује, него и да представи Центар, те је користан и као промотиван и репрезентативан материјал који је занимљив и многобројним гостима из наше земље и иностранства, колегама из МУП-а, потенцијалним кандидатима за упис у ЦОПО...

Као својеврстан летопис бележио је све што је важно и занимљиво у Школи и Центру, тако да има и документарни карактер.

Свој допринос листу давала је и Фотосекција коју је водио Александар Гајић.

Новији бројеви листа, од двоброја 54-55 до бр. 61, постављени су и на сајту: www.soro.edu.rs. Од 46. бр. лист је заведен у СР Каталогизацији у публикацији Библиотеке Матице српске, која обавезан примерак шаље и Народној библиотеци Србије, под бројем 375.5 (479.113), ISSN 1452-0990, СIOBISS.SR-ID 20421274.

Литература:

- Downes, M., (2004). Реформа полиције у Србији – ка стварању савремене и одговорне полицијске службе, Одељење за спровођење закона, Мисија ОЕБС у Србији и Црној Гори, Београд.
- Јосифовић, Д., (2002). Нужност промена: реформа образовања у Средњој школи унутрашњих послова. *Безбедност*, 44 (2), стр. 188 – 193.
- Милић, Н., (2009). Обука полицајца приправника. *Безбедност*, 51(1-2), стр. 355-369.
- Пушкар, Б., Умићевић, М., Мијаиловић, М., (2010). Реформа основне полицијске обуке. *Безбедност*, 52 (3), стр. 349 – 359.
- Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције, (2005). Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Београд.
- Извештај о спроведеној евалуацији основне полицијске обуке са фокусом на трансферу знања и вештина полазника прве и друге пилот генерације основне полицијске обуке и резултатима, (2012). Министарство унутрашњих послова Републике Србије.
- Калацун, М., Тактичка кућа. Доступно на http://www.soro.edu.rs/Takticka_kuca -34-1 (20.08.2014.)

Правни прописи:

- Закон о полицији „Сл. гласник РС”, бр. 101/2005, 63/2009, 92/2011.
- Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова „Сл. гласник РС”, бр. 80/2010.
- Правилник о правима, обавезама и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања „Сл. гласник РС”, бр. 22/2011.
- Правилник о критеријумима за избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања „Сл. гласник РС”, бр. 72/2007, 21/2009, 48/2010, 8/2011.

2.4. Специјалистичка обука и усавршавање полиције

Драган Кулић, Ранко Ђурашковић и сарадници,
Центар за специјалистичку обуку и усавршавање полиције
Рашко Степановић,
Управа за образовање

Сложеност, разноврсност и специфичност послова којима се бави Министарство унутрашњих послова условљава неопходност сталног стручног оспособљавања (специјалистичке обуке) и усавршавања.

2.4.1. Наслеђе

Специјалистичка обука и усавршавање имају свој континуитет, односно својеврсно наслеђе у полицијском школству, те је за разумевање организационог и функционалног развоја потребно подсетити се историјске чињенице да су у ранијем периоду три велике школске установе и неколико мањих самосталних центара за обуку („Клиса”, „Кула” и „Митрово Поље”) били носиоци специјалистичке обуке и усавршавања.

Када је реч о обуци за потребе полиције, највећим делом је Виша школа унутрашњих послова била носилац активности око израде планова, организације и реализације курсева. Тако је у периоду од 1972. до 1996. у ВШУП-у различите видове едукације завршило 35.495 припадника службе.¹⁸

За специјалистичку обуку и усавршавање нарочито је значајно оснивање Тренинг центра 2003. године, као посебне организационе јединице у оквиру Ресора јавне безбедности, која је већ 2004. као организациона јединица ушла у састав новоосноване Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку. Три године касније, 11. априла 2007, Тренинг центар мења име у Центар за специјалистичку обуку и усавршавање полиције (ЦСОУП) како и данас гласи његов званичан назив.

Мада су и у претходном периоду спровођени различити курсеви, могло би се рећи да је тек оснивањем ЦСОУП-а дефинитивно успостављен системски приступ и континуитет у развоју специјалистичке обуке.

2.4.2. Важне активности и документи – развој

После 2000. године, у МУП-у се приступило анализи постојећег стања у области полицијског школства. Јануара 2002. године Саветодавно тело МУП-а је сачинило стратешки документ „Визија, вредности, мисије и кључне области рада Министарства унутрашњих послова Републике Србије”. У овом документу, у поглављу 11. Кадровска питања и образовање под насловом Б. образовање, приказана је визија организационе јединице за образовање и стално обучавање припадника МУП-а за обављање различитих послова безбедности, будући да се ова неопходна знања, вештине и навике не могу стећи у оквиру образовних институција ван МУП-а. У окви-

18 Више о томе у Монографији: 25 ГОДИНА ВИШЕ ШКОЛЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА 1972–1997, стр. 58–69.

ру услуга под III Обука – стручно оспособљавање и усавршавање, налази се задатак под бројем 2 – Специјалистички полицијски курсеви.

У предузимању других активности допринос су дали Министарство за просвету, Министарство за спорт, Министарство за технологију и развој, Мисија ОЕБС-а, Лига експерата и Дански центар за људска права. После анализе, на Дан полицијског школства 8. фебруара 2002. године¹⁹, организован је округли сто на тему „Реформа полицијског школства у Републици Србији”. Поред анализе актуелног стања презентоване су и визије реформе полицијског школства које би требало да воде ка „модерној настави” представљеној као интеграција образовно-васпитне теорије (теорије едукације), савремене образовне информационе технологије (технологије едукације) и ефикасног управљања образовно-васпитним процесима (управљање едукацијом). Теоријски предуслови, као и свест о неопходности организационог и функционалног развоја специјалистичке обуке, на овом округлом столу само су потврђени и учвршћени.

У сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у Србији, почев од 2003. реализован је велики број курсева за тренере и за креаторе наставних планова и програма чиме је створена добра база људских ресурса.

У јануару 2004. Мисија ОЕБС-а у Србији издала је документ „Реформа полиције у Србији – ка стварању савремене и одговорне полицијске службе”, где се у четвртном делу, који се односи на образовање, утврђује потреба и предлаже оснивање центара за обуку а исто тако констатује да ће „специјалистичка оперативна обука и развој методологије полицијског посла чинити срж наставног програма” и да „треба увести нову наставну методологију”.

На дводневном округлом столу о реформи полицијског школства, 6. и 7. децембра 2004. године у Београду, на коме је учествовало око 150 страних и домаћих експерата, фокус дискусија био је на стандардизацији полицијског школства, развоју стратешког приступа реформи и побољшању међународне сарадње.

У Београду је 15. децембра 2005. године промовисана Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције, у којој је наведено да је „мисија развоја система обуке континуирано унапређивање полицијског професионализма кроз оспособљавање, образовање и перманентно обучавање”, те да се „ефективна, демократска, оријентисана према грађанима полицијска служба, обезбеђује кроз адекватну обуку и образовање који се темеље на стандардима и сталним анализама, добро дефинисаним радним и образовним профилима, сталном развоју курикулума и доброј методици обуке и образовања”. Поред навода који се односе на мисију, интересантни су и циљеви пројектовања образовног система где се наводи да су најзначајнији глобални циљеви, између осталих, „успостављање савремене организације система обуке и образовања”, као и „научно засновано курикуларно конституисање система обуке и образовања са оријентацијом на стицање знања и вештина највеће трансферне вредности”.

У делу који се односи на организациону структуру наведено је: „Специјалистичка обука ће се одвијати на основном, напредном и вишем нивоу по посебно спремље-

---

19 Осмог марта 1921. године др Арчибалд Рајс је у Београду основао прву Полицијску школу: „Још много пре рата (први светски рат 1914-1918) установљено је да као и код свих осталих заната полицајац мора да буде професионално образован”.

ним програмским садржајима. Специјалистичку обуку ће похађати полазници који су завршили основну полицијску обуку, а спремају се да обављају послове полиције опште надлежности; саобраћајне, граничне, криминалистичке полиције; послове обезбеђења; жандармерије; специјалних јединица; полицијски менаџмент итд. Све врсте специјалистичке обуке одвијаће се у центрима за обуку који ће бити лоцирани и пројектовани према посебном пројекту... Усавршавање је посебан вид обуке, кроз који пролазе сви запослени полицајци, а реализује се путем посебних програмских садржаја целоживотног усавршавања.” У прилогу под бројем три тог документа, налазе се Смернице за израду програма основне и специјалистичке полицијске обуке.

Стратегијски документи су израђени, чиме су постављени темељи за изградњу и развој система које треба наставити.

Развој се наставља доношењем Закона о полицији („Сл. гласник РС”, бр.10/2005), као и изменама и допунама (63/2009-одлука УС и 92/2011). У глави V Радни односи, у одељку 6. Образовање, оспособљавање и усавршавање налазе се три члана који се односе на ову материју и то члан 152 Стручно образовање, 153 Стручно оспособљавање и усавршавање и 154 Спровођење стручног оспособљавања и усавршавања.

На основу Закона о полицији донесен је и Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник”, 80/2010), који је ступио на снагу у октобру 2010. Правилником су уређени садржина, облик и начин организовања и спровођења стручног оспособљавања и усавршавања у МУП-у. Јасно је дефинисана специјалистичка обука као део стручног оспособљавања која има за циљ оспособљавање полицијских службеника за обављање сложенијих полицијских послова и задатака. Одређени су нивои специјалистичке обуке: основна специјалистичка обука, субспецијалистичка обука, обука за тренере, обука за инструкторе и обука за менторе. Трећа глава Правилника посвећена је стручном усавршавању, односно одређењу организационих облика реализовања стручног усавршавања као сталне обуке, семинара, студијске посете, научно-стручних скупова и трибина.

Већ 2006. године, рад на успостављању система специјалистичке обуке је интензиван. У складу са Стратегијом и у оквиру финансијских могућности, стварају се услови за обуке из противдиверзионе заштите (које је раније спроводио Институт безбедности), на основу исказаних потреба појединих организационих јединица Дирекције полиције. У том смислу, припремљени су и, од стране министра, потписани наставни планови и програми за три врсте обука из те области које су реализоване у форми: Курса за противдиверзиону заштиту на аеродромима, Основног курса за противдиверзиону заштиту и Напредног курса за противдиверзиону заштиту). Сачињен је и Предлог наставног плана и програма за улазни (основни) курс за ватрогасце-спасиоце.

У 2007. години је уследила попуна одсека у Одељењу за специјалистичку обуку са шест извршилаца, а рад на даљој попуни је настављен. Исте године је, у оквиру спровођења Стратегије, сачињен Пројекат успостављања мреже центара за специјалистичку обуку и усавршавање полиције, у вези са чим је, у НЦ Макиш, 1.11. 2007. године одржан први састанак Радне групе за развој Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције. Од реализације Пројекта на начин како је замишљен одустало се без правог разлога и објашњења.

Како бисмо у потпуности разумели садашње домете развоја стручног усавршавања, неопходно је вратити се укратко у период који је претходио оснивању Тренинг

центра и посматрати га, не само као хронолошко ређање датума и догађаја, већ првенствено кроз напор да се успостави и унапреди постојећи систем.

За почетни репер узећемо 1994. годину, када је спроведен Програм општег и специјалног физичког усавршавања – правила, садржај и начин организације и реализације општег и специјалног физичког усавршавања овлашћених службених лица (ОСЛ) Ресора јавне безбедности. Програм је сачињен на основу искуства, без анализе образовне потребе или евалуације.

Већ у 1997. години спроведен је, далеко комплекснији, Програм стручног усавршавања ОСЛ Ресора јавне безбедности МУП-а. Програм је био условљен новонасталим друштвеним и државним променама на тлу бивше Југославије и обухватао је следеће области:

- Правила и начин обављања послова јавне безбедности (10 наставних часова –н.ч);
- Послови сузбијања криминалитета (2 н.ч);
- Обука гађања (15 н.ч);
- Физичка обука (96 н.ч) и
- Законитост у раду, безбедност саобраћаја и други послови (6 н.ч).

Програм стручног усавршавања ОСЛ Ресора јавне безбедности МУП-а РС, спроведен 2000. године, такође је био условљен новонасталим друштвеним и државним променама у Србији и постојањем свести о нужности развијања усавршавања полицијских службеника сходно новим захтевима, али – и даље без анализе или евалуације. Његов садржај је био:

- Правила о начину обављања послова јавне безбедности – 22 н.ч. (као посебно занимљиве, има смисла поменути две нове области: Однос према грађанима и моралу полиције и Међународно хуманитарно право, са укупно 4. н.ч) и
- Опште и специјално физичко усавршавање (80. н.ч).

Година 2006. представља истраживање и практичну проверу концепата стручног усавршавања, те су у МУП-у истовремено спроведена три концепта:

1. Пилот пројекат новог унапређеног концепта стручног усавршавања за ПУ Јагодину, ПУ Кикинду и ПУ Панчево;
2. Пилот пројекат додатне обуке за ПУ Лесковац и ПУ Врање и
3. Класичан концепт заступљен у осталим ПУ у МУП РС.

Основу је представљао Програм из 2000. године, овако осмишљен једним делом на основу препорука Мисије ОЕБС-а у Србији, а другим делом на основу свести о нужности анализа и спровођења одређених концепата у облику пилот пројеката ради касније евалуације и одабира одрживог и развојног концепта програма.

У склопу активности на изради Програма стручног усавршавања овлашћених полицијских службеника МУП-а за 2007. годину, остварен је непосредан увид у реализацију Програма за 2006. и извршено анкетирање једног броја полицијских службеника који су учествовали у организацији и реализацији наставе. У ту сврху, представници Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, извршили су обилазак Полицијске управе за град Београд и подручних полицијских управа у Јагодини, Кикинди, Панчеву, Ужицу, Суботици, Зајечару и Нишу.

Из наведене анализе уследили су следећи предлози: програм је потребно уредити у складу са савременом методологијом израде наставних планова и програма, а не у виду списка наставних тема; програм треба да прати одговарајућа литература, као и јединствена припрема наставе да би се избегла разлика у поступању; у циљу обезбеђивања реализације наставе у складу са савременим андрагошким принци-

пима, неопходно је да полицијски службеници који реализују наставу заврше Курс за тренере и Курс за инструкторе основне полицијске обуке; програмом предвидети контролну и инструктивну делатност током његове реализације, као и евалуацију од стране надлежне управе.

На основу изнетог, израђен је Програм стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова Републике Србије за 2007. годину и упућен министру на одобрење и потпис.

Програм стручног усавршавања полицијских службеника у организационим јединицама Министарства унутрашњих послова Републике Србије за 2007. годину од 24.01.2007, одобрен од стране министра унутрашњих послова реализован је опет у оквиру постојећа три концепта али са увођењем нових садржаја у трећем иновираним концепту из 2006. године, који су подразумевали следеће сегменте: Теоријску наставу, Оперативно полицијске вештине, Обуку у руковању ватреним оружјем и Физичку обуку.

У оквиру Теоријске наставе биле су заступљене наставне области: Људска права, Полицијска етика, Комуникација у функцији полицијског рада и Правни основ за примену полицијских овлашћења.

Током 2008. године Програм стручног усавршавања службеника Министарства унутрашњих послова Републике Србије реализован је према Програму стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова Републике Србије од 12.01.2008. Овај програм је представљао јединствен концепт за читаво министарство, са садржајем иновираним концепта из 2007. Тежња је била да се усавршавањем обухвати максималан број полицијских службеника. У наредним годинама Програм стручног усавршавања из 2008. био је основа за даљи развој облика усавршавања. Тако се уводе и семинари који се планирају годину дана унапред, као и проблемска настава. Да се није радило само на успостављању система обуке већ и на инфраструктури, показују подаци из 2008. године када је у оквиру инвестиционе изградње, одржавања и набавке урађено следеће:

- Од стране извођача радова предузећа „Жича – инвест” из Краљева, у НЦ „Митрово Поље”, обављени су завршни радови на објектима „Расина” и „Сутјеска”;
- У НЦ „Кула” и НЦ „Макиш” извршен је, од стране техничке службе МУП-а, преглед објеката и просторија предвиђених планом инвестиције за 2008. годину.

Година 2008. се може сматрати веома битном, јер је дала замајац наредним активностима на успостављању савременог начина планирања, организовања и реализовања специјалистичке обуке и стручног усавршавања.

2.4.3. Организациона структура ЦСОУП-а

У новооснованој управи (шема 1), како је раније наведено, своје место нашао је и Тренинг центар који, 11. априла 2007. године, мења име у Центар за специјалистичку обуку и усавршавање полиције (ЦСОУП). Од тада ЦСОУП развија стратегију специјалистичке обуке и стручног усавршавања полиције, планира, организује, прати, координира и вреднује рад организационих јединица у свом саставу, развијајући стандарде рада, који су неопходни за успостављање ефикасности при обављању послова из свог делокруга. У сарадњи са другим организационим јединицама МУП-а израђује програме обуке, организује, реализује и евалуира специјалистичке обуке и стручно усавршавање полицијских службеника. Активности (од 2007) на пронала-

жењу локације за ЦСОУП на територији Београда пренесене су на наредни период као активност развоја.

Шема 1 – Место ЦСОУП-а у организационој структури МУП-а

Центар је носилац послова специјалистичке обуке и усавршавања полиције. У сарадњи са другим организационим јединицама Министарства, сачињава програме обуке, организује, реализује и евалуира различите видове специјалистичке обуке и стручног усавршавања. Специјалистичка обука је намењена свим полицијским службеницима у циљу стицања вишег нивоа знања и вештина за обављање послова по линијама рада у Министарству унутрашњих послова.

Иако ЦСОУП нема формално донесену стратегију развоја, ипак можемо говорити о његовој визији и мисији. Сврха и крајњи циљ коме ЦСОУП тежи јесте безбедна заједница са стручно оспособљеном, доступном, професионалном и непристрасном полицијском службом, са развијеним капацитетима наставних центара и изграђеним савременим динамичким центром на територији града Београда у постојећој структури МУП-а, у којима се реализује специјалистичка обука и усавршавање полицијских службеника у складу са андрагошким принципима.

До тако одређеног циља, може се стићи:

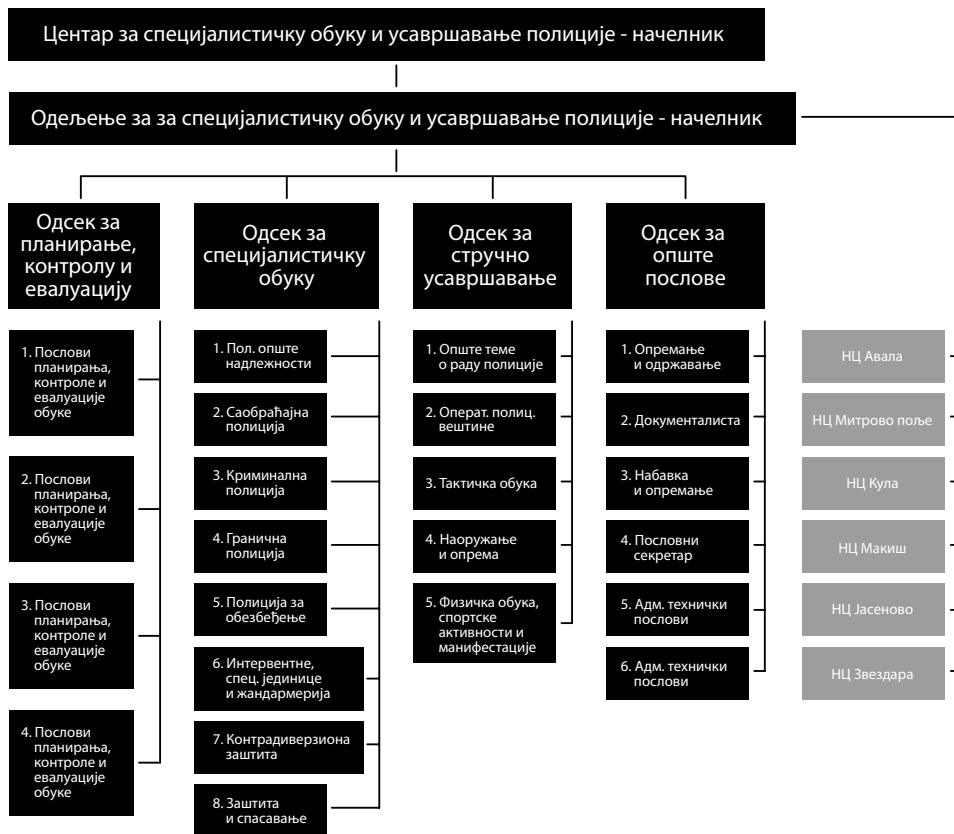
- Континуираним унапређивањем професионалног и етичког развоја кроз планирање, организовање и реализовање специјалистичке обуке и стручног усавршавања полицијских службеника у складу са демократским вредностима, безбедносним изазовима и потребама грађана;
- Организовањем и реализовањем специјалистичке обуке и стручног усавршавања, по посебно припремљеним програмским садржајима, заснованим на детаљним анализама образовних потреба, кроз интерактивне обуке, курсеве, семинаре и радионице;
- Специјалистичком обуком која се одвија на основном и вишем нивоу;

- Реализовањем специјалистичких обука и стручног усавршавања полицијских службеника, који одговорно служе грађанима и који у обављању редовних послова и задатака имају равноправан однос према свима уз уважавање различитости људи, уважавање заједнице и њихових потреба;
- Специјалистичком обуком и стручним усавршавањем полицијских службеника који се реализују од стране посебно обучених извођача наставе из Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције, екстерних стручњака и припадника осталих линија рада Министарства унутрашњих послова, за чије потребе се организује обука.

Нормативни оквир за послове специјалистичке обуке и усавршавања полиције чине: Закон о полицији (2011), Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова (2012), Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова (2011) и Програм стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова који се доноси на годишњем нивоу.

Међутим, за обављање поверених послова потребна је адекватна организациона структура ЦСОУП-а.

ЦСОУП је у ранијем периоду имао овакву организациону структуру (шема 2):

Шема 2 – Организациона структура ЦСОУП-а

По актуелној систематизацији у ЦСОУП-у су установљена радна места заменика и помоћника начелника центра, док наставни центри Јасеново и Звездара нису више у саставу ЦСОУП-а. Укупно су систематизована 132 радна места, од којих је попуњено 104.

2.4.4. Наставни центри

Као што је већ наведено ЦСОУП у свом саставу има и наставне центре²⁰: Наставни центар „Авала”, Наставни центар „Митрово Поље”, Наставни центар „Кула” и Наставни центар „Макиш”.

Наставни центар „Авала”

Наставни центар „Авала” се налази на административној територији СО Гроцка, у подножју планине Авала, на 281 м надморске висине. Укупна површина центра је 3,6 хектара.

Слика 1 – Управно-наставна зграда НЦ „Авала”

.....
Наставни центар „Авала” намењен је за следеће врсте обуке:

- специјалистичке обуке и курсеве (ПДЗ курс – основни и напредни, Курс за криминалистичке техничаре, Обука за полицијске преговараче, Курс за руководиоце ватрогасно-спасилачких јединица...),
  - стручне семинаре, округле столове и радионице на одређене теме,
  - стручни и радни састанци,
  - презентације нових полицијских метода и средстава...
- .....

---

20 Систематизација на дан 15.7.2013. године

Слика 2 – Пратећи објекти Центра (Шумска кућа)

У објекту Шумска кућа (слика 2) у приземљу се налазе канцеларије и мини учионице, а у поткровљу се налазе две трокреветне, три четворокреветне собе и једна шестокреветна соба (укупно 24 лежаја). У приземљу Шумске куће налази се Етно сала – трпезарија са капацитетом до 30 места и пратећим просторијама.

У Центру се налазе и:

- велика сала (70-так места на око 400 m²) на II спрату опремљена преносним рачунаром и пројектором, флипчартом, системом озвучења; изнад сале се налази радна галерија са капацитетом 30–40 места, стручном библиотеком и чајном кухињом;
- бела сала, са 20-так места на 40 m², у приземљу;
- информатички кабинет са 15 места, површине 20 m², у приземљу, има три рачунара за АФИС (аутоматски систем за регистрацију и евиденцију лица) и 10 рачунара за основну обуку и обуку за рад на ЈИС-у (јединствени информатички систем МУП-а);
- учионица са 25 места;
- једна радна просторија (стручна радионица) за извођење криминалистичких вежби, површине 20 m²;
- мања форензичка лабораторија са пратећом опремом.

Од спортских терена, у Наставном центру налазе се: травнати терен за мали фудбал, травнати терен за одбојку и асфалтирани терен за кошарку. Иза Шумске куће налази се асфалтирани радни полигон за извођење теренске наставе површине 200 m².

Наставни центар „Митрово Поље”

Наставни центар налази се на територији СО Александровац, село Бзенице у подножју планина Жељина и Гоча, на надморској висини од 694 m, југозападно од Крушевца (65 km), на подједнакој удаљености (22 km) од Врњачке Бање, Александровца и Бруса. Налази се на подручју Полицијске управе Крушевац. Укупна површина центра је: 14 хектара и 72 ара (без стрелишта). Наставни центар „Митрово Поље” основан је 1995. године као Центар за обуку полиције напорима Полицијске академије, од 2004. године, налази се у оквиру Центра за специјалистичку обуку и

усавршавање полиције у Управи за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, од када се такође наставља његова даља доградња.

Наставни центар намењен је следећим врстама обука: Тактика дејстава у руралним условима, Борбена гађања пешадијским наоружањем, Снајперска обука, Борбена гађања средствима подршке, Инжињеријска обука, Логоровање, Полицијска топографија, Курс за инструкторе основних полицијских вештина, Курс за инструкторе у мировним мисијама, Семинар за руководиоце гађања.

Слика 3 – Објекти смештаја „Расина и Сутјеска”

Наставни центар „Митрово Поље” поседује два објекта („Расина” и „Сутјеска”) за смештај полицијских службеника (слике 3 и 4), са по 70 кревета (укупно 140).

Слика 4 – Собе у објектима смештаја

Објекти за исхрану су: кухиња, ресторан са 90 и банкет сала са 30 места, бифе и кантина (слика 5).

Слика 5 – Сале за обедовање

Наставни центар поседује две затворене просторије које се према врсти обуке и наставе могу адаптирати у учионице: прва просторија налази се изнад кантине површине 60 m², док се друге две просторије налазе у згради која је служила као магацински простор. Фискултурна сала је површине око 100 m², са подлогом од бродског пода.

.....

Тренинг центар за откривање и деактивирање илегалних лабораторија за производњу психоактивних супстанци и прекурсора

Према казивању др Наташе Радосављевић-Стевановић из Националног Криминалистичко-техничког центра МУП-а Р Србије, Тренинг центар за откривање и деактивирање илегалних лабораторија за производњу психоактивних супстанци и прекурсора, формиран у НЦ „Митрово Поље“, један је од четири сличне врсте у свету. Карактерише се високом садржајношћу у смислу заступљених примера различитих начина илегалне производње великог броја психоактивних супстанци и прекурсора. Јединствен је и по аутентичности приказа самих начина производње и функционалности постројења за производњу. Експерти Еуропола су овај центар оценили као најсавременији ове врсте у свету. У прилог томе говори и недавно организована обука од стране експерата ЕУРОПОЛ-а за 25 припадника полиција земаља чланица ЕУ.

Центар је намењен првенствено обукама полицијских службеника Националног криминалистичко-техничког центра, као и запосленима по линијама рада сузбијања кријумчарења и наркоманије. У ширем смислу, у Тренинг центру се могу обучавати и припадници осталих јединица МУП-а Р Србије, који на посредан начин или у мањој мери могу бити укључени у активности откривања и деактивирања илегалних лабораторија за прои-

зводњу психоактивних супстанци и прекурсора (ПТЈ, Сектор за ванредне ситуације, Управа полиције, Управа саобраћајне полиције...).

Тренинг центар представља значајан изграђени капацитет МУП-а Р Србије за борбу против наркотика и значајни је допринос Републике Србије борби против наркотика на нивоу Европе.

.....

У Наставном центру „Митрово Поље” постоји отворена – летња учионица, која има капацитет до 30 особа. За потребе наставе у летњим месецима могу да се користе трибине које се налазе у склопу отворених спортских терена.

Отворени терени укупне су површине око 800 m², са подлогом од асфалта.

Ситуационо аутоматизовано стрелиште „Пакленик” налази се северозападно од засеока Пакленик, на 4,5 km удаљености од Наставног центра, на надморској висини од 827 m и површине је 33 ha. Стрелиште поседује контролни торањ, паркинг за 80 возила, просторију са агрегатом, просторије за припрему и анализу резултата гађања. Опремљено је у складу са наменским упутством, командним пултом, уређајима за подизање, спуштање и вучу лаких мета и другим уређајима неопходним за техничко-тактичку функционалност стрелишта и намењено је за извођење бојевих гађања у дневним и ноћним условима из различитих врста стрељачког пешадијског наоружања закључно са калибром 7,9 mm, као и средствима за подршку РРБ, МБ 60 и 82 mm, АБГ, ПКТ 7,62 mm и ручном дефанзивном бомбом.

Саставни део стрелишта је ситуационо аутоматизовано пиштољско стрелиште (слика 6), које омогућава гађања појединца или у паровима на две упоредне стазе дужине по 105 m и има четири линије мета и седам препрека (вратило, дрвену ограду, греду, бетонску цев, лучне лестве, пањеве и зид). Конфигурација и прегледност земљишта на стрелишту обезбеђују увежбавање тактичких поступака појединаца или групе стрелаца у свим условима и без нарушавања мера сигурности. Стрелиште „Пакленик” поседује елаборат стрелишта, којим су дефинисани сви услови и неопходни елементи за безбедно и успешно извођење бојевих гађања.

Слика 6 – Изглед ситуационог аутоматизованог пиштољског стрелишта

Санитетски блок у Наставном центру се састоји од две просторије – једна је за пријем и преглед пацијената, а друга служи као стационар. Укупна површина је око 35 m².

Наставни центар „Кула”

Наставни центар „Кула” налази се на територији СО Кула, и удаљен је 3 km североисточно од центра града Куле, од Београда 130 km, Сомбора 52 km и од Суботице 60 km. Налази се на подручју Полицијске управе Сомбор. Укупна површина центра је 34 хектара и 48 ари.

Наставни центар намењен је за организацију и реализацију: Тактике дејстава у урбаним условима („гумени град” и „подземни град”), Урбано-алпинистичке обуке, Борбених гађања пешадијским наоружањем, Снајперске обуке, Курса за контролу и регулисање саобраћаја, Курса за инструкторе основних полицијских вештина, Обуке интервентних јединица полиције, Обуке за обезбеђење личности, Обуке граничне полиције и др.

Објекат за смештај полазника површине 1.800 m² у основи садржи собе (9+9) x 8 лежајева и 4 x 2 апартмана што чини укупно 152 лежаја (слика 7).

Слика 7 – Наставна и логистичка база Центра

Објекат управне зграде на спратном делу садржи собе 7 x 8 лежајева за смештај полицијских службеника и 4 x 3 лежаја за инструкторе и један двокреветни апартман.

У приземљу су: учионица за групну наставу са 120 места, кабинет информатике са 30 места, мања учионица са макетом возила и саобраћајним знацима за двадесетак полазника, још једна учионица за мањи број полазника. У подруму зграде је оспособљена једна мања фотолабораторија.

У поткровљу објекта за смештај налазе се три учионице са 40 места, затим просторије за канцеларије и зборница за састанке руководиоца и извођача курса, сала за борење површине 150 m² и теретана површине 80 m².

У Наставном центру „Кула” налазе се и: терени за одбојку, кошарку и мали фудбал, полигон – дужине 500 m са 19 препрека, полигон – дужине 230 m са 16 препрека, полигон – са кругом за борење, полигон за алпинистичку обуку и обуку у урбаном алпинизму, као и полигон за тактику специјалних дејстава.

Полигон за алпинистичку обуку и обуку у урбаном алпинизму има два наменски грађена торња (седмоспратнице) висине 21 m и површине 98 m² у основи (што чини 980 m² по згради). Торњеве би требало опремити лаким кулисама и инвентаром како би се могле увежбавати талачке ситуације. Такође, није завршена „тренажна алпинистичка стена”.

Полигон за тактику специјалних дејстава у свом склопу садржи:

- импровизовану макету просторија у комбинацији са аутогумама за увежбавање „упада”;
- комуникације и платое са препрекама за увежбавање талачких ситуација у аутобусима и хапшење из аутомобила;
- железничке пруге за увежбавање талачких ситуација са два вагона;
- полигон и простор за постављање авиона и увежбавање тактике специјалних дејстава у ваздухопловима;
- подземни град који садржи 145 m ходника распоређених у лавиринт, за решавање тактичких ситуација у ноћним условима (нема осветљења у ходницима, нерешена вентилација);
- полигон за обуку службених паса – садржи стамбени блок за 10 полицијских службеника и пет зиданих боксова за псе и ограђеним полигонима за дресуру паса.

Санитетски блок је смештен у управној згради и обухвата просторије амбуланте, стационара, лекарске собе.

Наставни центар „Макиш”

Наставни центар „Макиш” налази се у Београду, на територији СО Чукарица, уз Стари обреновачки пут, а у непосредној близини Савског језера. Укупна површина центра је око 23 хектара, а изграђени објекти и спортски терени се простиру на површини од 13,5 ha.

Наставни центар је намењен обукама и активностима везаним за отворени простор, реализацији тренажних активности, провери базично-моторичких способности полицијских службеника, рекреацији и спортским активностима радника Министарства.

У Наставном центру се одржавају културне и спортске манифестације од значаја за Министарство унутрашњих послова, од 2006. Наставни центар „Макиш” пружа услуге издавања спортских терена и објеката и приходује за потребе МУП-а, што је регулисано Уредбом Владе Републике Србије.

Слика 8 – Фудбалски терен

На спрату управне зграде налазе се радне просторије запослених Наставног центра. У комплексу Наставног центра се налази ресторан. Капацитет ресторanske сале је 60 места, а отворене терасе око 100. У делу ресторана са засебним улазом налази се банкет сала капацитета 20 места. У објекту Управне зграде 2, на спрату, налази се сала за састанке капацитета 20 места. Тренутно се користи као канцеларијски простор.

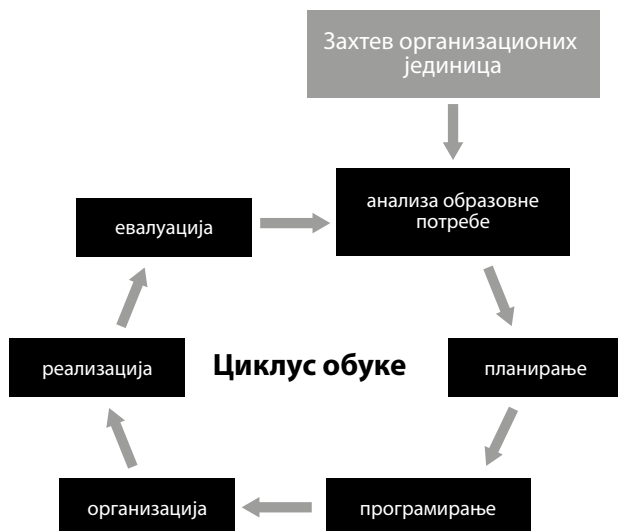
Од отворених спортских терена у НЦ „Макиш” користе се:

- стадион са трибинама и централном ложом, травнатим тереном и атлетском стазом и монтажним трибинама (слика 8);
- четири помоћна травната терена за велики фудбал;
- један терен шљакасте подлоге за велики фудбал;
- три ограђена терена за тенис шљакасте подлоге и два терена бетонске подлоге са пратећим објектом (две свлачионице и бифе), као и
- терени за кошарку, мали фудбал или рукомет и одбојку.

Санитетски блок се састоји од административне лекарске канцеларије и амбуланте за пријем и преглед пацијената, а користи се и у терапеутске сврхе.

Одељење за специјалистичку обуку и усавршавање полиције

У оквиру ЦСОУП-а основано је Одељење за специјалистичку обуку и усавршавање полиције које се састоји од четири одсека. Основне функције Одељења јесу: планирање, организовање, реализација, евалуација и контрола специјалистичке обуке и стручног усавршавања. Ове функције се заснивају на основним елементима циклуса обуке: 1) анализи проблема и анализи образовне потребе; 2) планирању обуке; 3) програмирању (изради програма) обуке; 4) организацији обуке; 5) реализацији обуке и 6) евалуацији обуке (шема 3).

Шема 3 – Циклус обуке

Одсек за планирање, контролу и евалуацију обуке

Функције Одсека су: анализа образовне потребе; израда наставних планова и програма обуке; спровођење евалуације обуке; контрола обуке са становишта реализовања циља и исхода наставног плана и програма. Програми обуке се израђују по савременој методи, тако што се након идентификовања проблема у раду спроводи анализа образовне потребе. Анализа образовне потребе, поред одговора да ли је обука неопходна или није, даје и одговоре на питања врсте и нивоа обуке, компетенција извођача наставе, наставног окружења, наставних средстава и приручника, методике извођења наставе и слично. Након анализе се приступа изради програма обуке (табела 1).

Табела 1 – Преглед програма обука које је донео министар закључно са 01.09.2014. године

Ред.бр.	Назив програма обуке	Датум доношења
1.	Програм основног курса за спречавање и сузбијање криминалитета	18.11.2010.
2.	Програм курса за полиграфске испитиваче	20.03.2009.
3.	Програм криминалистичко-техничког курса	20.12.2010.
4.	План и програм основног курса за вештачења идентификационих ознака на моторним возилима за потребе Управе криминалистичке полиције – Националног криминалистичко-техничког центра	11.02.2008.
5.	План и програм основног курса за испитивање врсте и функционалне исправности оружја и анализе барутног теста	26.09.2008.
6.	Програм курса за криминалистичке техничаре на пословима противдиверзионих прегледа	13.02.2012.

Ред.бр.	Назив програма обуке	Датум доношења
7.	Програм курса за утврђивање узрока пожара, експлозија и хаварија	23.01.2012.
8.	Програм обуке за инструкторе полицијских вештина	09.03.2012.
9.	Програм обуке о поступању према доведеним и задржаним лицима	31.05.2013.
10.	Програм основног курса за противдиверзиону заштиту	13.12.2010.
11.	Програм напредног курса за противдиверзиону заштиту	13.12.2010.
12.	Програм обуке за поступање са убојним средствима	28.03.2013.
13.	Програм обуке полицајца коњаника	26.01.2010.
14.	Програм обуке водича и дресуре службених паса – основни ниво	08.07.2013.
15.	Програм обуке за непливаче	08.04.2009.
16.	Програм обуке за спасиоце на води	12.08.2011.
17.	Програм курса за управљаче и руковоаоце моторних чамаца	30.06.2014.
18.	Програм специјалистичке обуке у скијању	15.11.2010.
19.	Програм основног курса за саобраћајног полицајца	24.09.2010.
20.	Програм курса за вршење увиђаја саобраћајних незгода	02.12.2013.
21.	Програм курса за безбедну возњу полицијских путничких возила	27.03.2012.
22.	Програм курса за полицијске службенике у управљању теренским путничким возилима	01.03.2010.
23.	Програм специјалистичке обуке за управљање службеним мотоциклима	29.04.2011.
24.	Програм вишег курса за управљање службеним мотоциклима	13.03.2012.
25.	Програм обуке за обезбеђење одређених лица и објеката припадника Специјалне антитерористичке јединице	06.04.2012.
26.	Програм основне обуке за полицијске преговараче	03.12.2007.
27.	Програм специјалистичког курса за учешће у мировним мисијама Уједињених нација	26.04.2012.
28.	Програм специјалистичког курса за борбу против трговине људима	08.10.2012.
29.	Програм обуке начелника штабова за ванредне ситуације	01.06.2012.
30.	Програм за обуку команданата штабова за ванредне ситуације	15.11.2010.
31.	Програм основног специјалистичког курса за инспекторе из области цивилне заштите и управљања ризиком	12.4.2013.
32.	Програм основног специјалистичког курса за инспекторе за превентивну заштиту од пожара и експлозија	04.06.2013.
33.	Програм основног специјалистичког курса за полицијске службенике у ватрогасно-спасилачким јединицама	24.07.2013.
34.	Програм специјалистичке обуке за евалуацију и руководиоце стручног оспособљавања и усавршавања	17.06.2010.
35.	Програм курса за примарну психолошку превенцију – подршка колеге	04.03.2011.
36.	Програм обуке за интервентне патроле	05.02.2014.
37.	Програм обуке за стицање основних полицијских знања и вештина	23.02.2011.
38.	Програм курса за тренере – основни и виши ниво	12.06.2014.
39.	Програм за креаторе и извођаче наставе за електронско учење на платформи „Moodle”	01.07.2014.
40.	Програм курса за израду програма обуке – основни и виши ниво	18.06.2014.
41.	Програм обуке за препознавање, обележавање и обавештавање о пронађеном неексплодираном убојном средству	10.08.2014.

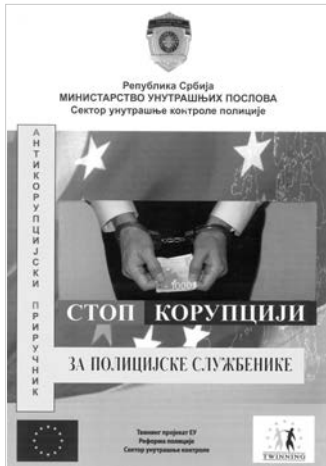
Одсек се бави и евалуацијом обуке. У Одсеку се израђују инструменти и план евалуације на основу којег се она реализује. Након прикупљања података и њихове обраде сачињава се извештај.

На основу Програма стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова Републике Србије за 2009. годину, у складу са Планом контролно-инструктивне делатности од 20. 3. 2009. полицијски службеници Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције и Управе полиције извршили су у периоду од 1.4.2009. до 31.10.2009. године контролно-инструктивну делатност у 22 полицијске управе. У овој активности учествовали су и представници Мисије ОЕБС-а у Србији: саветник за обуку Peter Suranyi, саветник за обуку Davorin Bratuš и саветник за обуку Jurij Derevianchenko, са сарадницима Јадранком Пантелемонов, Валдете Османи и Јованом Ђатовићем.

Циљ планиране контролно-инструктивне делатности био је, осим увида у организацију и реализовање наставе и у методику наставе коју изводе инструктори основних полицијских вештина у складу са Програмом, и непосредна инструктажа.

Циљ присуства припадника ОЕБС-а био је посматрање процеса организације и реализовања Програма, сагледавања услова и материјалних могућности за реализовање стручног усавршавања као и могућности помоћи и подршке у организацији и реализацији Програма. Закључци и препоруке су послужили за сачињавање Програма за 2010. годину.

Одсек се бави и израдом приручника за потребе обуке тако да су, у сарадњи са другим организационим јединицама и партнерима, настали и следећи приручници: Стоп корупцији (координатор активности био је Сектор унутрашње контроле полиције), Примена овлашћења полиције (чији је један од коаутора и пензионисани полицијски службеник Петар Дујковић), Полицијска етика – два издања (у сарадњи са Одељењем за спровођење закона Мисије ОЕБС-а у Србији и Сектором унутрашње контроле полиције), Прва помоћ (са Одељењем за здравство и психолошку превенцију и Одељењем за спровођење закона Мисије ОЕБС-а у Србији), Трговина људима и злоупотреба опојних дрога (са Управом криминалистичке полиције), као и Приручник за обуку за поступање са доведеним и задржаним лицима, такође уз подршку Мисије ОЕБС-а (слика 9).

Слика 9 – Приручници за обуку

Пракса планирања специјалистичких обука на годишњем нивоу у Министарству била је устаљена и пре оснивања Управе за образовање и Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције, односно Тренинг центра, а након кратког прекида поново је успостављена 2007. Међутим, тек почев од 2012. тај план подразумева и финансијски аспект, што омогућава обезбеђење финансијских средстава за обуку планирањем буџета за наредну годину.

Одсек за специјалистичку обуку

Основне функције Одсека су организација и реализација специјалистичке обуке. Активности овог одсека су уско повезане са радом Одсека за планирање, евалуацију и контролу обуке и представљају континуитет и наставак активности. У табели 4 приказани су бројчани показатељи реализованих обука по евиденцији Одсека (подаци за 2004, 2005, 2006 и 2007. годину коришћени су из годишњих извештаја Тренинг центра).

Табела 4 – Преглед броја полазника специјалистичке обуке по годинама

Р. бр.	Програми обуке	Преглед броја полазника по годинама										Збир	
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
	Курс за полицајце опште надлежности	600											600
	Курс за полицајце – жене		287										287
	Курс пограничне полиције		208	202 192 127									729
	Курс за Жандармерију	270	240 239										749
	Борбена обука, обука специјалности – алпинистичка и обука тактике специјалних дејстава за ПТЈ	30											30
	Курс за полицајце -мушкарце		297										297
	Курс за полицајце који нису регулисали војну обавезу		187										187
	Курс саобраћајне полиције			128									128
	Основни курс за инструкторе - Пилот пројекат			14									14
	Специјалистичка обука ронилачког тима за ПТЈ		11										11
1.	Курс за инструкторе основних полицијских вештина			8	119	165	109	107					508

Р. бр.	Програми обуке	Преглед броја полазника по годинама										Збир	
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
2.	Обука полицијских службеника ангажованих у копненој зони безбедности у руковању дугим наоружањем							30					30
3.	Курс за инструкторе тактике примене полицијских овлашћења										65	75	140
4.	Курс за инструкторе полицијских послова										31		31
5.	Курс за инструкторе у руковању ватреним оружјем и габање										31		31
6.	Курс за инструкторе основних полицијских вештина - виши ниво											40	40
7.	Курс за инструкторе полицијских послова - оперативно полицијске вештине											99	99
8.	Курс за инструкторе и више инструкторе полицијских послова											13	13
9.	Курс за инструкторе за управљање службеним мотоциклима									13			13
10.	Курс за управљање службеним мотоциклом									165	108	50	323
11.	Курс за кондиционирање мотоциклиста									160	137	210	507
12.	Курс за инструкторе скијања									26			26
13.	Курс скијања, основни и виши ниво									483			483
14.	Основни курс за саобраћајног полицајца									90	140	118	348
15.	Основа обука за полицијске преговараче							15	26	14	17	12	84
16.	Курс за утврђивање узрока пожара експлозија и хаварија										8		8
17.	Курс за криминалистичке техничаре							20	20	14	18		72
18.	Курс за полиграфске испитиваче									2		4	6

Р. бр.	Програми обуке	Преглед броја полазника по годинама										Збир
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
19.	Основни курс за вештачење идентификационих ознака на моторним возилима							10	21	10	10	51
20.	Курс за испитивање функционалне исправности оружја и анализа барутног теста								3			3
21.	Курс за управљаче и руковоаоце моторних чамаца									12	12	24
22.	Обука за непливаче						35	23	25	23		106
23.	Основни курс за спречавање и сузбијање криминалитета										26	26
24.	Курс за примарну психолошку превенцију – подршка колеге								63	72	134	269
25.	Курс за противдиверзиону заштиту на аеродромима				20							20
26.	Основни курс за противдиверзиону заштиту				50	75	50	46		38	25	284
27.	Курс за криминалистичке техничаре на пословима противдиверзионе заштите										12	12
28.	Курс за поступање са убојним средствима										41	41
29.	Курс за оспособљавање тренера (ОЕБС програм)							16	46			62
30.	Курс за оспособљавање тренера (Програм МУП Р Србије)							15	62	91	83	251
Укупно												7.022

Реализација обуке је забележена и веома интересантним фотографијама, овде сублимираним по одређеним обукама (слике 10 и 11).

Слика 10 – Фото секвенце са специјалистичке обуке

Слика 11 – Фото секвенце са специјалистичке обуке

Одсек за стручно усавршавање

Основне функције одсека су планирање, организовање и реализација Програма стручног усавршавања полицијских службеника, у сарадњи са другим одсецима.

О генези Програма већ је било речи. На основу члана 154. став 1. Закона о полицији („Сл. гласник РС”, број 101 од 21.11. 2005. године 63/2009 – Одлука УС и 92/2011 од 8.12.2011. године), Програм стручног усавршавања полицијских службеника МУП-а доноси министар унутрашњих послова Републике Србије за наредну годину.

Циљ стручног усавршавања је стално обнављање и развијање стечених полицијских знања, вештина и ставова, као и усвајање нових, проистеклих из полицијске праксе, науке или нових законских уређења, потребних за законито, ефикасно и безбедно обављање полицијских послова.

Програм стручног усавршавања полицијских службеника реализује се кроз следеће организационе облике стручног усавршавања:

- стална обука;
- семинар;
- студијска посета;
- саветовање;
- научно-стручни скуп;
- трибина.

Наставни садржаји, наставне методе и циљне групе сталне обуке и семинара, дефинисани су поменути документом, док се остали организациони облици стручног усавршавања (студијске посете, саветовања, научно-стручне скупове и трибине) реализују у складу са исказаним образовним потребама организационих јединица Министарства у сарадњи са Управом за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку и уз претходну сагласност линијске управе у седишту Министарства за организационе јединице ван седишта Министарства.

Програм се реализује на годишњем нивоу са униформисаним и неуниформисаним запосленима који примењују полицијска овлашћења, као и са полицијским службеницима који су засновали радни однос у Министарству унутрашњих послова као приправници за радна места са наведеним статусом.

Жандармерија, Противтерористичка јединица, Специјална антитерористичка јединица, Хеликоптерска јединица, Управа за обезбеђење одређених личности и објеката за полицијске службенике који су ангажовани у функцији непосредног обезбеђења одређених (штићених) личности, Полицијска управа за град Београд за полицијске службенике Интервентне јединице полиције 92 и Сектор за ванредне ситуације, организују и реализују стручно усавршавање и проверу знања и вештина својих припадника у складу са специјализованим програмима, који чине саставни део (јединственог) Програма стручног усавршавања полицијских службеника МУП-а.

Програм има следећу структуру:

1. Организација и реализација;
2. Методологија организације и реализације програма
  - Стална обука (проблемска настава, Основне полицијске вештине и Физичка обука),
  - Семинари;
3. Планови и извештаји;
4. Оцењивање;

5. Права, обавезе и мере.

Прилоге чине:

1. Оперативно полицијске вештине (тематски садржај);
2. Обука у руковању ватреним оружјем (тематски садржај);
3. Физичка обука (тематски садржај);
4. Нормативи за проверу опште физичке способности;
5. Семинари (преглед);
6. Методологија за реализацију провере обуке полицијских послова;
7. Методологија за реализацију провере обуке у руковању ватреним оружјем;
8. Методологија за реализацију провере физичке обуке;
9. Обрасци за достављање планова, извештаја и евиденција.

Посебан квалитет се огледа у заокруженом макро и микропланирању наставе. Наиме, за сваку наставу предвиђени су: план часа, наставни материјал – приручник и евалуциони инструмент.

У Одсеку за стручно усавршавање заступљено је пет линија рада:

- Опште теме о раду полиције;
- Оперативно-полицијске вештине;
- Обука у руковању ватреним оружјем и гађању;
- Тактика примене полицијских овлашћења и
- Физичка обука.

Значај стручног усавршавања несумњиво је велики, а евидентан је и кроз показатеље тренда пораста обухваћених полицијских службеника. Поређења ради, у табели 5 приказани су подаци из обједињених извештаја о извршеним проверама по Програму стручног усавршавања за 2012. и 2013. годину, о броју обухваћених полицијских службеника по наставним областима.

Табела 5 – Преглед провера по Програму стручног усавршавања 2012. и 2013.

Р. бр.	Наставна област	2012	2013
1.	Теоријска настава	19. 318	21. 929
2.	Оперативно-полицијске вештине	7. 738	19. 775
3.	Физичка обука	6. 506	14. 913
4.	Гађање	10. 910	18. 754

У намери да се изграде сопствени капацитети за спровођење програма стручног усавршавања значајно место заузима обука извођача наставе. Наиме, обука извођача наставе се базира на сопственим програмима обука и то на Програму обуке за инструкторе полицијских вештина и Програму обуке за тренере – основни и виши ниво, Програму обуке за израду програма обуке – основни и виши ниво, Програму обуке за евалуацију и руководиоце стручног оспособљавања и стручног усавршавања.

Поред ових извођача наставе обучени су и инструктори из области скијања, управљања мотоциклима, као и тренери за борбу против трговине људима, полицијску етику, поступање са доведеним и задржаним лицима, за област недискриминације и равноправности и др. Према подацима од 17. 8. 2014. године, спроведена је обука за 1.142 инструктора (неки полицијски службеници су истовремено инструктори из две или три области из оперативно полицијских вештина) као подршка спровођењу стручног усавршавања. Такође, у претходном периоду је оспособљено више од 900 тренера – извођача наставе.

Поред обуке по Програму стручног усавршавања полицијских службеника МУП-а, полицијски службеници похађају семинаре које са различитим актуелним темама организује Служба за управљање кадровима (раније при Влади Републике Србије, а сада у саставу Министарства за државну управу и локалну самоуправу) по Програму општег стручног усавршавања државних службеника. За комуникацију Министарства унутрашњих послова са Службом за управљање кадровима у Министарству унутрашњих послова задужена је Управа за образовање. О реализацији појединих обука по Програму, Служба за управљање кадровима обавештава Министарство унутрашњих послова упућивањем дописа Секретаријату и, истовремено електронском поштом, директно Управу за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку. Управа утврђује структуру полазника сходно темама које се реализују и у сарадњи са кандидатима и њиховим старешинама сачињава списак са именима полазника који прослеђује Служби. У зависности од садржаја семинара који се реализује, Управа настоји да потенцијалним циљним групама скрене пажњу на одређене теме.

Одсек за опште послове

Функција овог одсека је врло значајна јер он, не само да пружа логистичку подршку планирању, организовању и реализовању обуке већ обавља и координира друге послове – набавке, опремања и одржавања објеката наставних центара.

Осмишљен је као логистичка подршка функционисању наставних центара, као и при организовању специјалистичких курсева.

Такође, Одсек за опште послове обавља административно–техничке послове као и послове документовања у Одељењу за специјалистичку обуку.

Поред осталих послова овај одсек припрема и извештаје ЦСОУП-а.

2.4.5. Идентификација потреба и успостављање савременог система у области специјалистичке обуке и стручног усавршавања

Полазећи од сврхе постојања ЦСОУП-а, као и потребе даљег развијања специјалистичке обуке, МУП је, у сарадњи са ОЕБС-ом, реализовао Радионицу о специјалистичкој обуци на Дивчибарама 25–27. 5. 2010. године.

На радионици је учествовало 20 представника свих релевантних линија рада МУП-а, два представника Мисије ОЕБС-а у Србији (из Мађарске и Словеније) у улози стручних сарадника, као и Карин Делин, стручни консултант из области менаџмента из Шведске.

Радионица је била структурирана у две фазе: фазу анализе и фазу планирања. У фази анализе су идентификоване одређене проблемске области које су тада постојале. Те проблемске области су:

- Координација специјалистичке обуке на нивоу МУП-а;
- Релевантност програма са становишта утврђених и неутврђених образовних потреба;
- Селекција полазника обуке у складу са потребама радног места организационе јединице;
- Нивои и врсте специјалистичке обуке;
- Квалитет реализације обуке;
- Стратешки и правни оквир специјалистичке обуке;

И поред евидентног развоја система обуке, чини се да су ове проблемске области (посматране појединачно) и даље актуелне у мањој или већој мери.

Начин решавања ових проблема може бити системски, кроз реализацију одређеног пројекта или програма. Конкретно решавање проблема одређују општи и посебни циљеви који су неопходни како би се даље развијао систем специјалистичке обуке.

Општи циљ би био да се допринесе унапређењу безбедности и сигурности грађана Србије кроз постизање већег нивоа професионалности полиције и кроз ефикасније и ефективније коришћење људских и материјално-финансијских ресурса МУП-а.

Посебни циљеви би се огледали на унапређењу система специјалистичке обуке (развијање стандарда и квалитета рада као и контроле квалитета) који треба да обезбеди да:

- програми обуке буду у складу са оперативним потребама и развијени за све линије рада (врсте и нивои);
- реализација обуке буде квалитетна и
- селекција полазника буде заснована на захтевима посла и анализи потреба.

У Извештају са, раније поменуто, радионице на Дивчибарама, наводи се шест резултата програма који представљају конкретне исходе могућих будућих активности у циљу даљег развијања система специјалистичке обуке:

1. Израда стратегије;
2. Унапређење организационе структуре и координације:
  - Организациона структура која ће омогућити централно управљање и праћење специјалистичке обуке,
  - Јасне и брзе процедуре и правила комуникације између организационих јединица и Управе, ЦСОУП-а,
  - Успостављен систем извештавања у оквиру специјалистичке обуке,
  - Успостављена јединствена база података о специјалистичкој обуци, која служи за праћење обуке;
3. Успостављена контрола квалитета у специјалистичкој обуци
  - Успостављени стандарди,
  - Успостављен систем контроле квалитета (реализације специјалистичке обуке),
  - Успостављен адекватни механизам (мотивације) награђивања;
4. На територији Београда успостављен ЦСОУП који би задовољио потребе за различитим врстама и нивоима обуке;
5. Развијена обука за руководиоце (и у области специјалистичке обуке);
6. Развијен систем оцењивања рада.

Развијању капацитета за спровођење програма стручног усавршавања приступа се поступно, а значајне су активности на стварању капацитета ван седишта Управе и ЦСОУП-а.

Приказани циљеви и „Резултати будућег програма” и данас су актуелни. Међутим, у протеклом периоду се није чекало нити стајало „у месту”. ЦСОУП као „организација која учи” развијао се тако да, иако нема стратегије нити докумената о стандардима ипак примењује стандарде „добре праксе” како у планирању, организацији и реализацији обуке тако и у области руковођења:

- Развија се интерна база података специјалистичке обуке и стручног усавршавања;
- Усавршава се процес комуникације и координације са организационим јединицама како унутар тако и ван ЦСОУП-а;
- Ради се на осавремењавању и развоју савременог сајта ЦСОУП-а у оквиру сајта Управе;
- Сачињава се каталог програма обуке који ће бити постављен и на сајту;
- Предузимају се конкретне активности на развоју електронског учења на даљину, израђен је Програм за креаторе и извођаче наставе за електронско учење на платформи „Moodle” (Мудл) а предузимају се активности на изради програма за администраторе чиме би се створили услови за даљи развој капацитета не само у ЦСОУП-у већ и у МУП-у;
- Израђена је и радна верзија стандарда стручног оспособљавања и усавршавања;
- Запослени у ЦСОУП-у упућују се на различите обуке оспособљавања и усавршавања;
- Успостављена је хоризонтална и вертикална координација у Одељењу за специјалистичку обуку и усавршавање полиције;
- Систем извештавања је израђен на нивоу тренутног извештавања о појавама и догађајима.
- Запослени у ЦСОУП-у чешће су и одређивани за чланове радних група у МУП-у: Радна група за ревизију програма за тренере, Радна групе за безбедност и здравље на раду у МУП-у, Радна група за израду програма обуке помоћне полиције, Радна групе за операционализацију програма за борбу против трговине људима, Радна група за борбу против корупције итд.

Литература:

- Група аутора, (1997). МОНОГРАФИЈА ВИШЕ ШКОЛЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА 1972 – 1997, Виша школа унутрашњих послова, Београд.
- Дуковић, П., Клисарић, М., Суботички, С., (2009). Примена овлашћења полиције, МУП Р Србије.
- Ђурашковић, Р. и др., (2012). Стоп корупцији, МУП-а Р Србије.
- Ђурашковић, Р. и др., (2013). Полицијска етика (прво издање), МУП-а Р Србије.
- Ђурашковић, Р. и др., (2014). Полицијска етика (друго издање), МУП-а Р Србије.
- Гламочанин, Е. и др., (2012). Трговина људима и злоупотреба опојних дрога, МУП Р Србије.
- Група аутора, (2013). Прва помоћ, МУП-а Р Србије.
- Група аутора, (2014). Приручник за израду наставних планова и програма, МУП Р Србије.
- Стојановић, М., Петровић, С., Степановић, Р., (2010). Значај информационе технологије у банкарству на сузбијању кривичног дела преваре као савременог вида криминала под окриљем легалног пословања, Безбедност, год. 52, бр. 2/2010, стр. 81-106.
- Стојановић, М., и др., (2013). Приручник за обуку за поступање са доведеним и задржаним лицима, МУП Р Србије.

2.5. У корак са Европом и светом

МА Сања Милијић, Управа за образовање
Светлана Миладинов, Управа за образовање
Снежана Вла, Центар за основну полицијску обуку

Настојећи да на одговарајући начин испуњава своју функцију, Управа за образовање непрестано прати новине у свету науке, измене прописа, нове технологије и праксе, као и потребе и захтеве организационих јединица Министарства.

2.5.1. Међународна сарадња

Управа за образовање остварује различите облике сарадње са међународним институцијама и организацијама, сагледава потребе за међународном сарадњом у области стручног оспособљавања и усавршавања и поступа у складу са њима, у циљу остваривања континуираног развоја и праћења трендова у образовању и обуци полиције.

На основу иницијатива које су потицале како из Министарства унутрашњих послова тако и од страних партнера, Управа је учествовала у организацији различитих обука, курсева и семинара, а запослени у Министарству имали су прилику да унапреде своја знања, вештине и способности учешћем у овим образовним активностима.

На међународним научним и стручним скуповима запослени у Управи имали су и имају прилику да представе свој научноистраживачки рад, као и да резултате рада других истраживача донесу у поље полицијског образовања и обуке, у циљу њеног иновирања и унапређења.

Студијске посете, поред обука, курсева и семинара, такође су биле заступљене у оквиру међународне сарадње и дале су велике користи на пољу унапређивања и усклађивања наше праксе образовања и обуке полиције са приступима овој делатности у другим земљама региона, Европе и света. Било да је Управа за образовање била домаћин посета страних делегација, или да су представници Управе боравили у студијским посетама, то су биле прилике да се сагледа позиција и актуелност постојећег система образовања и обуке полиције у МУП Републике Србије у односу на системе других земаља, као и да се примери добре праксе имплементирају у систем МУП-а.

Теме различитих облика образовних активности биле су како стручног карактера из делокруга Министарства унутрашњих послова, тако и општеобразовног карактера, као што су курсеви страних језика, рада у различитим рачунарским програмима и апликацијама, вештине комуникације, пројектно планирање, психолошка превенција и друге, а учешће у свакој од њих помогло је стицање и развој компетенције учесника у датој тематској области.

Партнери са којима је Управа остваривала сарадњу од самог почетка су бројни: Организација за европску безбедност и сарадњу – Мисија у Србији, Савет Европе, Британски савет, Фондација „Ханс Зајдел“, Европски полицијски колеџ (European Police College – CEPOL), Женевски центар за демократску контролу оружаних снага (Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces – DCAF), Канцеларија Уједињених нација за борбу против дроге и криминала (United Nations Office on Drugs and Crime – UNODC), Краљевина Норвешка, Краљевина Шведска, SEPCA (Southeast Europe Police Chiefs Association) и UNDP/SEESAC (United Nations Development

Programme, the South Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the Control of the Small Arms and Light Weapons), Амбасада Сједињених Америчких Држава, Међународни програм помоћи у криминалистичкој обуци Министарства правде САД-а (International Criminal Investigative Training Assistance Program – ICITAP), Амбасада СР Немачке...

На основу Конвенције о полицијској сарадњи у Југоисточној Европи, Одбора министара успостављеног у оквиру Конвенције о полицијској сарадњи у Југоисточној Европи у јуну 2008. г, Министарских декларација DCAF-а о безбедности граница у Југоисточној Европи потписаних у Будви 2009. г, Скопљу 2012. г, а са жељом да се сарадња оствари ради заједничких интереса који се тичу образовања и обуке полицијских службеника потписана је „Декларација између институција полицијског образовања и обуке на Западном Балкану” у Мостару, новембра 2012. У име Министарства унутрашњих послова Декларацију је потписао др Божидар Оташевић, а у име КПА проф. др Жељко Никач.

Управа за образовање биће и у будућности посвећена развоју сегмента међународне сарадње. Имајући у виду ниво развијености приступа оспособљавању и усавршавању полицијских службеника Министарства унутрашњих послова, Управа за образовање равноправан је партнер било које међународне организације и институције у сарадњи у циљу узајамног јачања експертских и свих других капацитета намењених полицијској обуци.

2.5.2. Акцент на савременим методама и технологијама

2.5.2.1. Курсеви за тренере

Почеци обуке за тренере у Министарству унутрашњих послова, повезани су, као што је већ речено, са реформом полицијског школства у Србији, као и са стратешким опредељењем за даљи развој полицијског школства (Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције из децембра 2005). У више зборника са скупова у оквиру реформског процеса (први, други округли сто и др), као и у наведеној стратегији, наглашено је опредељење ка константном развоју и унапређењу наставне технологије (програма и процеса), иновирању метода, техника и средстава које се примењују у настави, а највише усмереност ка развоју компетенција извођача наставе. На обукама различите намене, садржаја и трајања, које се организују и реализују у циљу оспособљавања и усавршавања запослених у МУП-у, наставу најчешће изводе полицијски службеници (тренери, инструктори, ментори) који, поред стручних знања и вештина, имају завршен и Курс за тренере.

Сврха спровођења курсева за тренере јесте да полицијски службеници стекну компетенције за обављање функције и улоге извођача наставе, односно тренера. Полазницима се током Курса пружа могућност да усвоје знања и вештине за планирање, припрему и извођење наставе у складу са концептом интерактивне наставе и активног учења, као и да развију позитивне ставове према андрагошком приступу настави са одраслим полазницима.

На праћењу савремених тенденција и осавремењивању приступа настави у МУП-у радило се путем учешћа извођача наставе на наменским семинарима, обукама, праћењем стручне литературе у овој области и неговале су се њихове компетенције стечене у формалном (академском) образовању. Курс за тренере понудио је изво-

ђачима nastave обједињен фонд знања, вештина и ставова који су им потребни за припрему и извођење nastave у складу са принципима учења одраслих.

У складу са стратешким опредељењем МУП-а у погледу развоја извођача nastave и у складу са пруженом подршком међународних организација, почев од 2003. па све до 2010. године курсеви за тренере реализовани су у МУП-у у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а. Креатори Програма обуке тренера били су експерти Мисије ОЕБС-а, а у Програму су инкорпорирани предлози експерата из Министарства унутрашњих послова. Приближно 800 полицијских службеника Министарства завршило је Курс за тренере по овом програму. У циљу унапређивања Програма обуке за тренере (којим су били обухваћени Курс за тренере, Курс за израду наставног плана и програма и Курс за евалуацију nastave), 2008. спроведена је евалуација, а добијени резултати пружили су основ за ревизију, односно измене и допуне Програма обуке за тренере. Процес ревизије резултирао је израдом и доношењем Програма специјалистичке обуке тренера и руководиоца стручног оспособљавања и усавршавања 2010. године, којим је и Курс за тренере програмски и организационо унапређен. Исте године ревидирани су и постојећи приручник и материјали који се користе на Курсу, како би били прилагођени изменама у Програму. Рад на унапређивању материјала који се користе на Курсу настављен је и спроводи се периодичним иновирањем планова часова, наставног материјала и Приручника за полазнике Курса (најновија верзија Приручника, обogaћена садржајима из савремених домаћих и страних извора литературе, примењује се од марта 2013. године). Током и након одржавања 30 класа Курса за тренере у периоду 2010-2014 по овом програму, спровођена је формативна и финална евалуација, која је омогућила фонд информација на основу ког се могло поново да приступи ревизији Програма Курса, у циљу његовог унапређења, како би био што више примерен потребама праксе и полазника. Програму Курса за тренере, основни и виши ниво, донет је 2014. године, и обука тренера по овом, најновијем програму почела је септембра 2014.

2.5.2.2. Успостављање учења на даљину као методе у реализацији обука

Министарство унутрашњих послова прати светске трендове у развоју и унапређењу делатности, па имајући у виду да је метода електронског учења на даљину један од значајних помака у области полицијске обуке, 2010. године је одлучено да се ова метода уведе и у МУП.

Решењем министра унутрашњих послова од 22. 10. 2010, основана је Радна група коју чине представници 21 организационе јединице МУП-а и представници Мисије ОЕБС-а у Србији, са циљем увођења методе е-учења у процес образовања и обуке запослених у Министарству. Активности су усмерене на спровођење Стратешког документа (резултат радионице у Ковачици, 2–4. 2. 2011) и Плана активности о увођењу е-учења као подршке постојећем систему обуке у МУП-у Р Србије (резултат радионице у Врњачкој Бањи, 30. 5–1. 6. 2011), а за њихово спровођење је одговоран тим за имплементацију и праћење спровођења Плана активности за увођење електронског учења у МУП-у РС од 29.11. 2011.

План активности обухвата низ задатака организованих у три сегмента: развој техничке компоненте, развој људских ресурса и развој наставног садржаја и базира се на коришћењу платформе за електронско учење Moodle (Мудл).

Развој техничке компоненте

Током 2011. године спроведена је процедура и купљен сервер за потребе е-учења (506.120 динара из буџета МУП-а), међутим, како није још било обучених стручњака за инсталацију Мудла, закупљен је интернет простор код провајдера VeratNet и тамо инсталиран Мудл. Током наредне године, за потребе два пилот курса инсталирани су додатни пакети питања за тестове, а у 2013. години МУП-ов сервер је прикључен на интранет и на њега је такође инсталиран Мудл. Исте године је успостављена и интернет конекција у Регионалном тренинг центру граничне полиције према Македонији и Станици граничне полиције Прешево. Конекција је успостављена у сарадњи са полицијом Македоније, као део активности успостављања заједничког контакт центра Табановци.

У сарадњи са Одељењем за управљање средствима финансираним из фондова ЕУ, Управа за стручно образовање је покренула пројекат „Унапређење капацитета МУП-а РС у складу са Програмом стручног усавршавања полицијских службеника методом електронског учења”, чија 1. фаза подразумева обуку креатора наставе, 2. фаза израду наставних материјала за потребе Обуке за руковање ватреним оружјем, 3. фаза реализација курса и евалуација, 4. фаза сачињавање предлога пројекта и аплицирање. Корисници пројекта су ПУ за град Београд – Полицијска бригада, ПС Палилула; ПУ у Нишу; ПУ у Краљеву; ПУ у Сомбору.

С обзиром да квалитет интернет везе и ЦОПО-у није одговарајући за неометано одржавање наставе методом е-учења у сврху решавања овог проблема предложено је да се Мудл инсталира на постојећи сервер у ЦОПО-у, док хостинг код провајдера Verat.Net (Beotel) траје – до краја 2014. У том периоду ће бити одабрани запослени који ће ићи на додатну обуку за администрирање новоинсталиране платформе.

Развој људских ресурса

Уз финансијску и логистичку подршку Мисије ОЕБС-а, израђена је брошура о стратегији увођења е-учења у МУП РС, као и брошура која објашњава концепт е-учења и како се приступа МУП-овој платформи. Ови промотивни материјали су дистрибуирани запосленима МУП-а и представницима институција заинтересованих за сарадњу. Поред тога, текстови о е-учењу су објављивани у гласилима МУП-а (сајт Управе за стручно образовање, Центра за основну полицијску обуку, листови „Полиција данас” и „Млади полицајац”).

Чланови Радне групе су током 2012. и 2013. године, уз финансијску подршку Мисије ОЕБС-а у Србији, учествовали на низу едукативних скупова о Мудлу на којима је, поред осталог, било размене искуства из шире области е-учења. Такође, почев од 2011. године реализовано је пет класа Курса за креатора наставе и три класе Курса за администрацију курсева. Током првог циклуса, извођачи наставе су били професори са Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, а обука се одвијала у просторијама ПМФ-а, док се током другог и свих следећих настава реализовала у ЦОПО-у.

Током 2012. године је обучено и пет предавача из МУП-а, тако да од 2013. године, Министарство самостално реализује Курс за креаторе наставе и администраторе, уз финансијску подршку ОЕБС-а. До сада је обучен 71 креатор наставе, 16 администратора основног нивоа и 5 предавача из МУП-а.

Развој наставних садржаја

Реализована су два пилот курса методом е-учења („Вештина комуникације” и „Основни курс за коришћење програма Analyst Notebook I2”²¹) током јануара/фебруара и априла 2012. године, за које је ОЕБС ангажовао екстерног евалуатора Јулијана тер Хурна из CEPOL-а (Европског полицијског колеџа). Јулијан тер Хурн је сачинио извештај о пилот курсу „Вештина комуникације” и представио га посредством видео конференције руководиоцима МУП-а и представницима Мисије ОЕБС-а у Србији 22. јануара 2013. Следећи корак у развоју наставних садржаја био је Курс енглеског језика за ниво А2-Б1 који је реализован у 2013. години, намењен запосленима МУП-а којима је познавање енглеског језика потребно за обављање редовних послова.

У оквиру пројекта „Унапређење капацитета МУП-а РС у складу са Програмом стручног усавршавања полицијских службеника методом електронског учења” који је покренула Управа за образовање, сачињена је прва верзија Обуке за руковање ватреним оружјем – теоријски део, такође намењена свим запосленима МУП-а који према Програму стручног усавршавања имају обавезно годишње гађање. Садржаје су сачинили креатори наставе из ПУ за град Београд – Полицијска бригада, ПС Палилула; ПУ у Нишу; ПУ у Краљеву; ПУ у Сомбору, као и креатори Центра за специјалистичку обуку и усавршававање полиције, а планирано је да обука буде реализована током 2014.

У 2013. години су постављени релевантни прописи и тест питања за годишњу проверу знања у оквиру Програма стручног усавршавања полицијских службеника као припрема за годишње тестирање на МУП-овој е-учионици. Тестирање у оквиру „Обуке за поступање са доведеним и задржаним лицима” која је реализована у 2013. години спроведено је методом е-учења, имајући у виду да је цела обука реализована у ЦОПО-у и да су за то постојали технички услови. Статистички подаци који се аутоматски генеришу на платформи послати су предавачима ради даље анализе и извештавања.

У Сектору за ванредне ситуације и Националном тренинг центру за ванредне ситуације размотрен је наставни садржај за Основну обуку запослених о заштити од пожара и започета израда анализе образовне потребе у сарадњи са Управом за образовање, а планирано је да током 2014. године и ова обука буде доступна електронским путем.

Паралелно са израдом наставних садржаја за све запослене МУП-а и специјалистичких курсева, развија се и е-учење у оквиру основне полицијске обуке на поддомену Центра за основну полицијску обуку (www.coro.eucionica.edu.rs). Први покушаји на платформи Мудл су учињени 2012. године, са једним водом 8. класе, а од априла 2013. године полазници 10. и 11. класе (568 полазника) обучени су да се „сналазе” у окружењу Мудла. Врше се редовна електронска тестирања из модула Рад полиције у локалној заједници и из предмета Вештина комуникације, а постављени су додатни материјали из неколико других предмета и модула. Платформа се користи и за анкетирање полазника – у априлу 2014. рађена је анкета о њиховим ставовима о дискриминацији. Упознавање полазника основне полицијске обуке са концептом е-учења и окружењем Мудла је кључни и стратешки потез за увођење е-учења у МУП-у Републике Србије, јер будући полицијски службеници од почетка

21 Е-курс „Вештина комуникације” намењен је свим запосленима МУП-а, док је „Основни курс за коришћење програма Analyst Notebook I2” специјалистичка обука за запослене у Управи криминалистичке полиције.

граде позитиван став према овом начину усавршавања и током службе без тешкоћа могу да похађају е-курсеve пошто се налазе у познатом окружењу.

Перспектива е-учења је међународна сарадња и размена искуства и експертизе посредством повезивања са колегама из Европе и шире, пре свега, преко видова е-обуке које организује CEPOL.

Пројекат прекограничне сарадње Србија–Мађарска, под називом „Бо-Бо” Границе без препрека, чији је један од циљева био увођење нових, ефикаснијих и економичнијих метода за професионални развој полицијских службеника и унапређење обуке за граничну полицију које регулишу прописи Европске уније и Шенгенски уговор реализован је 2010. године у сарадњи са Сегединском полицијском школом и Центром за основну полицијску обуку у Сремској Каменици. Овим пројектом је добијен сервер на којем је инсталирана заједничка платформа за електронско учење – Илиас са постављеним наставним садржајима на српском и мађарском језику из области законодавства Шенгена и једна рачунарска учионица.

2.5.3. Унапређење бриге о запосленима у Министарству

Управа за образовање имала је једну од кључних улога у успостављању, раније поменутог, програма бриге о запосленима „Подршка колеге” у Министарству унутрашњих послова. У сарадњи са Норвешким полицијским директором и Мисијом ОЕБС-а у Србији, пилот пројекат је у периоду 2006/2007. и 2011/12. године успешно спроведен кроз две фазе, с тим што је неке од активности (увођење нових јединица у пројекат, обуку нових учесника, као и доношење програма обуке) Министарство самостално реализовало у међувремену, током 2010. Захваљујући подршци Норвешког полицијског директората и Одељења за спровођење закона Мисије ОЕБС-а у Србији, као и изузетној мотивисаности и ангажовању полицијских службеника Министарства, суштински резултат пројекта јесте оспособљеност кадрова Министарства – психолога, лекара, правника, колега за подршку и координатора, не само за обуку нових учесника у програму већ и за даље самостално управљање овим процесом.

Слика 1 – Психолози Слађана Петаковић и Наташа Малешевић

Захваљујући тимском раду учесника из Дирекције полиције, Сектора за ванредне ситуације, Управе за образовање и Управе за људске ресурсе, програм „Подршка колеге” до сада је уведен у више организационих јединица Министарства. Обуку за улогу „колеге за подршку” завршило је скоро 400 полицијских службеника. Уз то, донесен је Програм обуке за примарну психолошку превенцију – подршка колеге од 4.3.2011. године, за чију су израду најзаслужније Слађана Петаковић и Наташа Малешевић, психолози у Центру за основну полицијску обуку у Сремској Каменици (слика 1). Донесен је, такође, и интерни нормативни акт – Инструкција о начину поступања колеге за подршку у Министарству унутрашњих послова од 7.6.2012.

Литература:

- Инструкција о начину поступања колеге за подршку у Министарству унутрашњих послова (2012), Интерно издање МУП-а Р Србије.
- Милијић, С., (2014). Могућности и ефекти примене тренерских компетенција у стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова, мастер рад, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, стр. 98.
- Novovic, S., Vla. S., (2010). Possibilities for cooperation within women police officer network of Southeast Europe, *Bezbednost*, Vol. 52, No. 3/2010, p. 76-94.

2.6. Стално усавршавање као отворена могућност и потреба – различите форме усавршавања

Др Милан Клисарић, Управа за образовање
Др Синиша Достић, Управа за образовање

Министарство унутрашњих послова Републике Србије нема системски успостављене функције усавршавања, развоја и каријерног вођења запослених. Стручно усавршавање које је у надлежности Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку спроводи се углавном у полицијским станицама и подразумева сталну обуку која се спроводи на годишњем нивоу са садржајима из области овлашћења полиције (теорије и практичног дела) и гађања, а мањим делом се односи на проблемску наставу. Међутим, с обзиром на то да је Управа за образовање укључена у бројне развојне пројекте и друге врсте развојних активности Министарства, запосленима се отварају реалне могућности да се укључивањем у различите активности едукативног и креативног карактера усавршавају у квалитетном, па чак и престижном окружењу за учење. Основни принцип на којем се заснива такав приступ стручног усавршавања јесте потреба – организациона и индивидуална. Најбоља алтернатива јесте сагласност организационих и индивидуалних потреба за усавршавањем. Сагласност обезбеђује више системски приступ и доследност у ангажовању запослених у пројектним активностима.

Поред организационих, веома важни аспекти сталног усавршавања су последипломске и специјалистичке студије на државним и приватним факултетима на националном и међународном нивоу. Актуелно стање у овој области стручног усавршавања карактерише непостојање правне регулативе која би омогућавала стипендирање талентованих и заслужних полицијских службеника на мастер, докторским и специјалистичким студијама.

2.6.1. Облици усавршавања и студије случаја

Током развојног периода Управе за образовање запослени су могли да се, користећи организационе могућности, усавршавају кроз стратегије и акционе планове за развој стратегија, развојне и твининг пројекте, студијске посете, курсеве и семинаре – домаће и међународне, научне и стручне конференције.

Осим наведеног, запослени су се, у складу са својим склоностима и финансијским могућностима, усавршавали на последипломским и специјалистичким студијама, тако да Управа за образовање у својим редовима сада има пет доктора наука – Александра Ђорђевића, Божидара Оташевића, Синишу Достића, Милију Љуби-сављевића, Милана Клисарића, као и више магистара, мастера и специјализаната.

У вези са наведеним врстама стручног усавршавања биће, у кратким цртама, представљено неколико репрезентативних студија случаја у којима су запослени Управе за образовање учествовали и стекли вредна професионална знања и вештине.

Концепт система обуке за полицијске руководиоце

Током 2007. године, упоредо са изадом Стратегијског плана Управе, приступило се изради једног стратешког документа за потребе МУП-а којим би се оквирно решило питање стручног оспособљавања и усавршавања полицијских руководиоца. Координатор израде тог документа је био мр Милан Клисарић, самостални извршилац за обуку у области полицијског менаџмента. У израду Концепта, поред представника кључних линија рада МУП-а, били су укључени и саветник министра за образовање проф. др Горан Милошевић и генерал полиције мр Обрад Стевановић. Концепт је усвојен као званичан документ МУП-а 13.5.2008. Концепт, упркос многим иницијативама потеклим из Управе није заживео. Међутим, процес израде Концепта је његовим творцима пружио значајне могућности за усвајање и развој знања из области менаџмента и организационог понашања. Осим тога, Концепт је касније послужио Криминалистичко-полицијској академији да на његовим основама састави свој концепт обуке за полицијске руководиоце и као иницијативу проследи према МУП-у.

Курс за оперативни ниво руковођења у МУП-у Републике Србије у организацији Мисије ОЕБС-а 2007. године

За потребе МУП-а Републике Србије Мисија ОЕБС-а у Србији је, у комплексу објеката Криминалистичко-полицијске академије, у времену од 24.4 – 25.5.2007. (сваки циклус по две недеље), организовала два циклуса Курса за оперативни ниво руковођења. Организација Курса је заправо била билетарална сарадња ОЕБС-а и Управе за образовање – ОЕБС је иницирао Курс и припремио приручник за полазнике са 18 модуларних јединица, а Управа је формирала Радну групу за организовање и реализацију Курса, састављеном од 24 представника кључних линија рада МУП-а (Управе полиције, Управе криминалистичке полиције, Управе саобраћајне полиције и Управе граничне полиције) који су тај приручник евалуирали и унапредили. Такође, у циљу квалитетне реализације Курса представници МУП-а су припремили извођење наставе за сваку модуларну јединицу. Курс је имао карактер припреме тренера за извођење Курса за оперативни ниво руковођења. Координатор Курса у име Управе за образовање био је мр Милан Клисарић. Курс је пружио могућности његовим организаторима и полазницима усвајање и развој знања и вештина општег/оперативног менаџмента, посебно у домену стилова вођства, планирања, делегирања, тимског рада, комуникације, решавања проблема, оцењивања запослених, управљања временом, мотивисања запослених и др. Концепт и програм Курса за оперативни ниво руковођења у МУП-у је 11.7.2007. презентован у НЦ „Авала” представницима свих линија рада МУП-а, укључујући и Кабинет министра. Програм Курса је био прихваћен од свих представника МУП-а, али касније није био прихваћен од стране Кабинета министра.

Осим наведених, као озбиљније задатке у којима су запослени у Управи за образовање учествовали или су руководили процесом, навешћемо и: (раније помињану) Стратегију развоја система обуке и образовања за потребе полиције 2005–2010; Стратегију супротстављања илегалним миграцијама; Стратегију за борбу против организованог криминала; Развојни пројекат ИЛР: „Развој капацитета полицијског рада вођеног обавештајним радом у циљу успостављања криминалистичко-обаве-

штајног система у МУП-у Р Србије”; Развојни пројекат „Представљање модерног концепта управљања људским ресурсима”; Твининг пројекат за интегрисани систем управљања границом IBM 2008. године; Међународни курс за командире полицијских станица граничне полиције земаља Југоисточне Европе ITCSC 2009. и 2011. године; Међународни курс: Уводни сертификат ILM МКМ за менаџере, Пројекат ЕУ „Успостављање структуре Дунавског форума – DARIF”; израду Посебног протокола о поступању полицијских службеника у случајевима насиља над женама у породици и у партнерским односима у којој је као представница Управе за образовање учествовала Славица Радовановић, а у вези с тим организовање и спровођење и низа других активности са циљем осигуравања задовољавајућег нивоа делотворне заштите жена и девојака од свих видова дискриминације, кршења женских људских права и родно заснованог насиља.

2.6.2. Научно-истраживачки рад као облик усавршавања

Делатност научно-истраживачког рада врши се у складу са позитивним законским прописима (Законом о полицији, Законом о високом образовању и др). У оквиру овог облика усавршавања Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку осим научно-истраживачке обавља и издавачку делатност. У складу са потребама и стратешким опредељењем МУП-а Републике Србије, као и у складу са развојем науке, научно-истраживачки рад рефлектује се кроз основна, примењена и развојна истраживања која су првенствено у функцији развоја и осавремењивања образовне делатности у области система унутрашњих послова и безбедности, уважавајући начела складности, упоредивости, научности, степеновања и прилагодљивости и управљања квалитетом.

Када је у питању научно-истраживачка делатност, у сфери унутрашњих послова и безбедности, у свету, тенденције су да се све више средстава одваја за истраживања полицијских, безбедносних и криминалистичких феномена. Тамо где је већ развијена одговарајућа истраживачка методологија и постигнуто довољно знања, у будућности ће се наставити на његовом продубљивању и радиће се и на:

- стратешким питањима развоја полиције;
- организационим питањима полиције;
- новим технологијама полицијског рада;
- фундаменталном истраживању свих видова криминала;
- истраживањима из домена форензичких наука;
- оперативном планирању и развоју оперативних стратегија;
- развоју нових аналитичких метода;
- развоју нових метода и техника за борбу против свих видова криминала;
- развоју нових метода у дијагностификовању трагова;
- развоју нових метода у вођењу криминалистичких истрага;
- развоју нових метода везаних за рад свих видова униформисане полиције;
- развоју едукативних и тренажних метода;
- валоризацији примене метода у различитим доменима рада полиције;
- развоју модела за превентивни и проактивни рад полиције;
- менаџменту у полицији (кадрови, ресурси, операције, кризне ситуације, управљачки софтвер итд);
- социјалној и антрополошкој компетентности полицајаца.

С обзиром на то да и у науци желимо интеграције у европски научни простор, наведене области и теме њиховог истраживања требало би да представљају изазов за развој наше науке и планирање истраживачког рада у будућих десет година.

У складу са наведеним, Управа за образовање наставиће и са реализацијом научно истраживачких пројеката за потребе Министарства, али и пројеката од ширег друштвеног значаја. Питање сарадње са еминентним високошколским институцијама и другим научним установама је тема која је стално присутна и захтева успостављање и развијање различитих облика сарадње, а све у циљу постизања што већег квалитета научно-истраживачке делатности у интересу МУП-а.

Потребно је нагласити и да тренутно у МУП-у Републике Србије ради преко 10 доктора наука и још већи број магистара, у различитим управама, са великим професионалним и научним искуством, који представљају значајну научно-истраживачку базу, те се може очекивати да ће се у будућности њихов потенцијал на прави начин искористити.

Литература:

- Бановић, Н., Пурић, Н., Достић, С., (2009). Осврт на историјат, садашњост и перспективе развоја граничне полиције у Републици Србији, Безбедност, год. 51, бр. 1-2/2009, стр. 89-105.
- Ивановић, М., Клисарић, М., (2009). Стратешко планирање у јавном сектору – кључ развоја и реформи, Безбедност, год. 51, број 3, стр. 9-45.
- Клисарић, М., (2010). Полицијски менаџмент у функцији сузбијања криминалитета, Зборник радова „Сузбијање криминала и европске интеграције”, Криминалистичко-полицијске академије, Београд.
- Клисарић, М., Османи, В., (2011). Холандски модел образовања и обуке полиције, Безбедност, год. 53, бр. 2, стр. 254-273.
- Клисарић, М., (2012). Прескриптивна група модела стратешког планирања у јавном сектору, Безбедност, год. 54, бр. 3, стр. 232-256.
- Klisarić, M., Dostić, S., (2014). Reform of the Human Resources Management function in the Ministry of Interior of the Republic of Serbia - the strategic basis, key activities and challenges, International Science Conference Monography "Employment, Education and Entrepreneurship - EEE", Belgrade, 2014, p. 379-399.

БЕЗБЕДНОСТ
БЕЗБЕДНОСТ

БЕЗБЕДНОСТ

БЕОГРАД 1993. • ГОДИНА XXXV • БРОЈ 2

БЕЗБЕДНОСТ

БЕЗБЕДНОСТ

ЧАСОПИС МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД
Година LVI

1
2014

2.7. Шеста деценија научног часописа „Безбедност” 1959-2014.

Проф. др Бобан Милојковић,
Криминалистичко-полицијска академија
Проф. др Дарко Маринковић,
Криминалистичко-полицијска академија
Дијана Петровић,
пензионисани радник Криминалистичко-полицијске академије
Јасмина Владисављевић,
Управа за образовање

Часопис „Безбедност” је својеврстан хроничар полицијске службе током више од пола века излажења и едукатор својих читалаца на српском али и ширем геопростору. Основан давне 1959. године, 13. маја на Дан безбедности, најстарији је полицијски часопис на Балкану. Његови издавачи били су најпре Државни секретаријат за унутрашње послове НР Србије, потом Републички секретаријат унутрашњих послова СР Србије, а данас Министарство унутрашњих послова Републике Србије.

Прво као теоријско-стручни, а потом научни часопис „Безбедност”, затим информативно гласило „Полиција данас”, „Млади полицајац” и остала полицијска периодика из области унутрашњих послова, аутентични су приповедачи и репрезенти националне полицијске организације и научне активности у свом времену. Они су сасвим сигурно и историјски документи о настанку, раду и развоју полицијске делатности уопште, криминалистичких и полицијско-безбедносних наука, Министарства унутрашњих послова и државне управе.

Данас часопис „Безбедност” својим избором и садржајем чланака, коректно и непристрасно, бележи сва значајнија научна и стручна достигнућа у безбедносној проблематици, не само у Министарству, већ и у целој републици, постајући на тај начин савремен и сврсисходан извор вредних стручних података о Министарству и државној управи. Поред тога, часопис има и другу, врло важну улогу за националну, али и међународну научну и образовну заједницу.

Кратка историја полицијских часописа

Први часопис за полицију и унутрашње послове јавио се у деветнаестом веку. Давне 1897. године покренут је „Полицијски гласник” као приватни лист оснивача и власника Наума Димитријевића, као „стручни лист за све полицијске радње”. Излазио је са прекидима до 1940. У међувремену долази до промене власништва и постаје службени орган Министарства унутрашњих дела Краљевине Србије, а од 1905. па до 1914. и од 1920. до 1940. године излази као „Службени лист Министарства унутрашњих дела”, тј. од 1937. године као „Службени лист Министарства унутрашњих послова”²². Излазио је месечно.

---

22 Рошуљ, Ж., Час описа часописа, Геџин полицијски гласник, Институт за књижевност и уметност, Београд, 1995.

Изузетно значајан и квалитетан часопис, такође приватни и самостални, био је часопис „Полиција” оснивача и дугогодишњег уредника Васе Лазаревића. Заснован на традицији, стручан и врло цењен сталешки часопис. Почео је да излази 1910. године и са прекидима (због ратова) објављиван је све до 1940. године два пута месечно до последње године излажења. Близина рата ремети континуитет.

У Сремској Каменици била је дуго година Жандармеријска школа у оквиру које је од 1932. год. излазио „Жандармеријски весник”. Осим из жандармерије, доносио је напise из осталих делова полицијских власти. Његово излажење се прекида почетком Другог светског рата.

Сва полицијска периодика тога времена бавила се правном, политичком и полицијском проблематиком.

После рата у Народној Федеративној Републици Југославији, од 1948. године на савезном нивоу, почиње да излази лист „Народна милиција” као орган Главне управе Народне милиције Министарства унутрашњих послова ФНРЈ. Од 1953. постаје орган Државног секретаријата за унутрашње послове (ДСУП-а). Излазио је месечно до 1976. Под овим именом излазио је 16 година. Од 1963. тј. 1964. године мења назив у „13. мај”. Прекид излажења поклапа се са распадом Савезне Републике Југославије, 1990. Требало би нагласити да је „13. мај” од 1978. године био часопис за питања безбедности и друштвене самозаштите. Излазио је месечно, а од 1976. године двомесечно, тј. шест бројева за годину дана.

После Другог светског рата и стварања савезне југословенске државе, по републикама, чланицама нове државе, формирају се стручна гласила за потребе оснивања из добро познатих разлога, готово идентичних за све: праћење и обавештавање о формирању, развоју и унапређењу рада органа безбедности, државних органа и организација, подизање безбедносне културе својих припадника и грађанства уопште, стручно и популарно информисање службеника, подршка у образовању и др. Сва та стручна и струковна гласила нужно су била повезана међу собом и од међусобног су утицаја, са свим специфичностима и разликама које доноси физичко и хумано окружење у којем су објављивана, или се и данас објављују.

Један од најстаријих стручних часописа за питања криминалистике, полиције и унутрашњих послова је словеначка „Revija za kriminalistiko in kriminologijo” Министарства унутрашњих послова Словеније (Ministrstvo za notranje za deve). Излази од 1949. године у континуитету, квартално, до данас. Познат је у стручним круговима али мало коришћен због језичке баријере.

„Приручник” је први послератни, сродни часопис за полицију и унутрашње послове и стручно образовање службеника унутрашњих послова ДСУП-а НР Хрватске. Почео је да излази 1953. Засигурно је био пример за углед при формирању часописа „Безбедност” о чему сведоче истоветне рубрике и издавачка оријентација ка едукацији читалаца. Од 1991. године часопис мења име у „Полиција и сигурност”, са нужним осталим променама које је, између осталог, донео и распад савезне државе.

Најчешће коришћен стручни часопис, од свих часописа у савезној држави, због преузимања превода чланака из иностраних стручних гласила, полицијске, криминалистичке, криминолошке и других садржина, је „Избор чланак из страних часописа” који је почео да се објављује 1955. године у издању Централног уреда за криминолошка испитивања ДСУП-а НР Хрватске и чији је био орган. Последњих година издавач је Полицијска академија Министарства унутарњих послова. Излазио је у континуитету, квартално до 2006. Био је то, за професију, у оном времену, прави прозор у свет.

„Безбедност: списание на Републичкиот секретаријат за внатрешни работи на СР Македонија” је наслов стручног часописа Републичког секретаријата унутрашњих послова Републике Македоније. Оформљен 1967. године излазио је двомесечно до укидања 1999. год. Од 1992. године мења наслов у „Ревивија за криминалистика, криминологија и кривично право”.

Београдска полиција, тачније СУП Београд 1978. године оснива своје гласило, новину „Милиционар”, за полицију Београда, али се дистрибуирао и у целој републици. Излазио је месечно и обрађивао теме и проблеме свих служби унутрашњих послова у свакодневном раду, на нивоу информисања. Имао је и озбиљан и забавни карактер. Ове новине, нису се бавиле полицијском професијом и унутрашњим пословима са позиција струке и науке. Циљ и задатак је био што више информација од интереса за највећи број читалаца. Текстови су били углавном афирмативног карактера. Од 1996. године мења му се име у „Полицајац”. Од 1997. године издавач је МУП-а Републике Србије. У једном моменту и „Полицајац” и „Безбедност” имају истог главног и одговорног уредника - Снежану Перишић. Лист излази и данас.

Струком и примењеним наукама у ресору државне безбедности, бави се теоријско-стручни часопис „НТБ: Наука, техника, безбедност: интердисциплинарни часопис” од 1990. године у издању Института безбедности. Часопис који се бави ускостручним проблемима државне безбедности и применом природних наука и технологије у области безбедности, одлична је допуна теоријско-стручног часописа „Безбедност”. Излази два пута годишње, у континуитету.

Најмлађи стручни, теоријски и научни часопис за полицијске послове и безбедносне науке, покренут је у највишој образовној установи за полицијске послове, Полицијској академији, 1996. год. „НБП” (Наука, безбедност, полиција), односно од 2009. године под називом „Наука, безбедност, полиција – Журнал за криминалистику и право” (Journal of Criminalistics and Law) у издању Криминалистичко-полицијске академије. Објављује оригиналне научне, стручне и прегледне радове из области криминалистике, форензике, безбедности и полиције на српском и енглеском језику. Излази три пута годишње. Наменен је научној и стручној јавности у земљи и иностранству, али може корисно послужити и припадницима МУП-а Р Србије, цивилним и војним службама безбедности. Са овим часописом заокружена је периодика за полицију и безбедност у оквиру МУП-а Републике Србије.

Историјски уводник часописа „Безбедност”

Први број часописа „Безбедност” изашао је поводом обележавања 15. годишњице органа безбедности, 13. маја 1959. Покренут је из потребе да се припадницима унутрашњих послова у републици помогне актуелним и стручним написима из свих области делатности и струке унутрашњих послова у свакодневном раду, допринесе стручном уздизању и промовише служба у јавности. Намера издавача била је такође да се са страница часописа оглашавају припадници Ресора унутрашњих послова својим прилозима из праксе. „Покретањем часописа Безбедност Редакција је поставила пред себе нимало лак задатак; да он буде приручник, саветник сваког нашег службеника у његовом раду и да овај у њему, кроз њега, тражи и налази одговоре на сва најважнија питања с којима се сусреће у пракси. Часопис би требало, значи, да буде драгоцен помоћник нашег службеника, као и његов сарадник. У тој основној намени, држећи се у првом реду наше праксе и избегавајући теоретско-научну

апстрактност, ми можемо успети.”²³ Поводом оснивања часописа још је написано: „Служба нашег ресора богата је проблемима, сазнањима и искуствима, па је због тога и наша друштвена и лична одговорност према заједници велика. Редакција „Безбедности” сматра да овај часопис мора и може бити одраз нашег рада. Сваки наш службеник треба да у њему сарађује, дискутује, пита, тражи савете и сл. како би што лакше и успешније обављао своју дужност. Нарочито подвлачимо да неће бити питања на која нећемо одговарати, проблема које нећемо изнети или помоћи да се изнесу, и тако ће – ако успемо, часопис у највећој мери оправдати постојање корист и развој наше службе и сваког појединца”.²⁴ Редакција у првом броју позива на сарадњу и претплату уз нагласак да се на тај начин остварују задаци и сврха издавања часописа, популаризује Служба и помаже у стручном уздицању припадника Републичког секретаријата унутрашњих послова (РСУП).

Са великом и реалном амбицијом часопис је почео да излази двомесечно тј. шест бројева у години. Седиште часописа било је у згради Министарства у Улици кнеза Милоша 101. Рукописи се нису враћали. Издавач је Државни секретаријат за унутрашње послове НР Србије, а затим Републички секретаријат унутрашњих послова (РСУП-а). По обиму је имао око сто страница по броју, са фотографијама, цртежима и другим прилозима. Нумерација је у континуитету, расла из броја у број за једну годину. Обим часописа се временом повећавао док се нумерација задржала.

Финансирао се делимично од претплате читалаца која је била симболичног износа и била приступачна свакоме. Хонораре је финансирао РСУП, а штампао се новцем од чланарине. Штампа у првој години излажења одвијала се у штампарији РСУП-а. Већ следеће године, када је часопис задобио поверење својих читалаца и финансијски ојачао, штампање се одвијало у штампарији „Космос”. Сарадња са овом штампаријом успешно се одвијала скоро пет деценија!

Часопис је имао препознатљив дизајн, са корицама у плавој боји, (боја полиције) осим првог броја који је у црвеној и са стилизованим ликом детектива. На даље, на плавим корицама је сведена мапа Југославије у медаљону са натписом Дрвар и датумом оснивања службе – 13.05.1944. Са незнатним променама боје и ознаке на корицама, часопис није мењао свој изглед и дизајн преко четири деценије, а ради добијања савременог изгледа корица, ангажовани су и адекватни и признати стручњаци академски сликари и дизајнери. Једну историјску секвенцу дизајна часописа илустрuje и допис главног и одговорног уредника надлежном старешини МУП-а Републике Србије дат на слици 1.

---

23 Увод, Безбедност, 1/1959.

24 Исто

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
Виша школа унутрашњих послова
19. фебруар 2001. године
Београд – Земун

САГЛАСАН

МИНИСТАРСТВУ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Начелнику Ресора јавне безбедности,
генерал-потпуковнику Сретену Лукаћу

ПРЕДМЕТ: Предлог измена импресума и корика
часописа "Безбедност"

У прилогу Вам достављамо предлог садржаја новог импресума за Безбедност - теоријско-стручни часопис Министарства унутрашњих послова. У њему смо предложили и нови састав Уредништва у коме су наставно-научни радници са Политехничке академије, Више школе унутрашњих послова и из Института безбедности. Овакав састав Уредништва, уз узрање предложених измена које се односе на начин селекције и презентације радова који се у њему објављују, омогућиће да часопис Безбедност постане научни, односно стручни часопис у складу критеријума Министарства за науку, технологију и развој. Тиме би се унапредиле ревизије овог часописа, с једне стране, и омогућило стварање одговарајућих референци научним радницима из система Министарства унутрашњих послова, с друге стране.

Поред тога, сматрамо да је у дошло време потребно образовати и Савет часописа из редова руководства и вестанутих стручњака Министарства унутрашњих послова, те би у том смислу требало започети одговарајуће консултације. Тиме би се остварило адекватан спој теорије и праксе, што и јесте мисија оваквог часописа. Овим поводом могли би се извршити и евентуалне измене у предложеном саставу Уредништва, пре свега у смислу укључивања научних радника ван система Министарства унутрашњих послова.

У прилогу такође достављамо и предлог новог дизајна корика часописа "Безбедност" који је аутор академик Сокољ Соколовић.

Молимо да дате сагласност на предложени састав Уредништва, као и мењалке-сагласност у вези са предложеним идејним решењем насловне стране (корика) часописа.

Ради Вашег информисања достављамо Вам и материјал у вези унапређења квалитета часописа Безбедност који је верификован од стране досадашњег руководства Министарства унутрашњих послова, а који ће служити као основа за рад Уредништва.

ДИРЕКТОР
п у к љ и н и к
проф. др Момчила Талијан

Слика 1 – Допис уредника проф. др Момчила Талијана

Промене у изгледу, концепцији, намени, финансирању и осталом, настају у последњој деценији његовог излагања.

Редакција од пет чланова радника РСУП-а са уредником, стварала је часопис. Састајали су се поводом изласка сваког броја тј. најмање шест пута годишње, утврђивали садржину сваког броја, анализирали претходни број и водили расправе о уређивачкој политици, а према утврђеној концепцији. Технологија рада на уређивању и изради часописа се мало мењала током времена. Велике су биле промене у технологији његове израде. Добро је познато колико је промена и користи унео компјутер у наше животе и који је несумњиво помогао да часопис буде припремљен за штампу на савремен и модеран начин.

Концепција часописа

Ослањајући се на познате и сличне стручне часописе и листове у свом времену али и у прошлости (неке смо навели), а у складу са наменом и утврђеном концепцијом, одређује се и садржај часописа по рубрикама. „Безбедност” је компонован тако, по схватању и одлуци редакције, да буде разумљив, приступачан, интересантан, користан, актуелан и разноврстан у третирању садржаја чланака.

Уводни чланци су се бавили актуелним задацима и питањима службе у начелу. Писало се о достигнућима, новинама, истакнутим личностима и др.

Написи из свакодневне проблематике били су у рубрици „Из праксе за праксу:” Чланци одабрани за ову рубрику морали су да аналитички обрађују тему са интересантним, корисним и поучним садржајем.

У рубрици „Стручне информације” објављиваће се: „све што је важније из науке и технике и других достигнућа у свету и код нас у вези с нашим радом”²⁵

Редакција је обећавала одговоре у рубрици „Питања и одговори” свим читаоцима који се јаве листу.

Часопис ће имати и литерарни део у оквиру кога ће промовисати стручну литературу, штампати библиографије, текстове из историје службе, обавештења, фељтоне, популарне забавно-стручне текстове, приказе књига као и правне прописе у вези са радом службе.

Са таквом идејом без већих промена у саставу рубрика, часопис је излазио скоро двадесет година. Следећи промене у друштвеној организацији и идеологији, мења се садржај чланака и обрађиваних тема.

Концепција часописа огледа се у његовим рубрикама. Неке су опстале од оснивања до данас. Неке су се гасиле са једним појављивањем, а неке су трајале у дужем временском периоду, и по више деценија. Све је зависило (а и данас је тако) од интересовања читалаца, актуелности третираних тема, потреба и значаја за струку или науку, од друштвеног тренутка и сл. Понекад садржај чланка није био у складу са рубриком у оквиру које је објављен. Промена рубрике захтевала је довољан број написа адекватног садржаја да би се отворила нова или заменила постојећа.

Промене у друштву и држави тј. друштвена кретања и дешавања одражавала су се и на рад органа унутрашњих послова, а последично и на садржај написа у часопису. Доследан својој намени и једном од прокламованих задатака – идејно-политичком оспособљавању припадника службе безбедности, часопис је у својим уводницима презентирао актуелне, важне и значајне појаве и проблеме према којима се служба постављала или заузимала став и на тај начин помагала својим припадницима у разумевању и сналажењу у датој ситуацији. То се првенствено односило на тумачење доктрине и линије Савеза комуниста, као и друштвене самозаштите (ДСЗ) као функције самоуправног друштва. Посебно се третирао проблематика у вези са обавезама припадника службе безбедности у условима функционисања система ДСЗ.

Самоуправљање и његови ефекти били су незаобилазна тема сваког броја од увођења. О томе се могло прочитати у рубрици: „Рад органа самоуправљања”, који је излазио од 1964. до 1972. Садржина рубрике је углавном о раду самоуправних органа на терену и у РСУП-а СР Србије. Штампани су цитати доношених свих важнијих одлука ових органа уз осврт на њихов рад, затим однос органа самоуправљања и стручних служби, као и однос старешина у тим органима, затим развитак, путеви и начин развоја самоуправљања и др. Ту припадају и написи из рубрике „Из рада Савета за унутрашње послове” објављени 1963. и 1964.

Велика пажња поклањала се прилозима који су долазили из праксе, од руководиоца и извршилаца у служби а говорили су о стању у струци и остваривању пословних задатака. Штампани су у рубрици „Из праксе за праксу” од 1959. до 1970.

Часопис ће, по замисли оснивача, у овој рубрици: „говорити широко, кроз примере, поуком и сугестијом, о свему на шта наилазимо у свакодневном раду. Уочени проблем показан примером, читав процес до његовог окончања или проблем само постављен или начет – овде ће наћи своје место”.²⁶ Са идејом да часопис послужи и као приручник за стручно уздизање радника безбедности, посебна пажња поклањала се избору чланака који су морали да обрађују практична питања, интересантне и карактеристичне случајеве, да су аналитични, и да буду поучни.

„Наша стручна мисао” часопис који је излазио од 1978. до 1980. може се сматрати наследником „Из праксе за праксу” по темама које је доносио. „Стручне информације” долазе после ове рубрике. Нагласак у радовима је био на новинама у безбедносној струци и науци, методама рада и деловању, примени техничких и технолошких достигнућа и др.

„Погледи и мишљења” рубрика која је излазила од 1970. до 2000. године осмишљена је тако да су се у њој могли смештати текстови широког, не увек типичног, стручног опсега, без бојазни да ће се погрешити у класификацији по питању теме и садржаја. Рубрика је подразумевала стручно гледиште и лични став аутора.

„Искусство и пракса” је рубрика која је постојала од 1991. до 1995. год. са идејом објављивања текстова о безбедносној проблематици која се примењивала у свим линијама рада. Водило се рачуна о компетентности садржаја и аутора чланка. На њу се надовезује друга рубрика уведена у исто време „Научно-истраживачка сазнања” из 1991. године која настаје као потреба за текстовима са научним предзнаком, а практичном применом у раду службе.

Написи у чланцима су, не ретко, били и критички интонирани и сугерисали промене, говорили о добрим резултатима, али и о проблемима и мањкавостима у раду служби. Када се писало о радним успесима, објављивањем у часопису исказивало се својеврсно признање радницима, заслужним за такве успехе. Такви чланци штампани су у рубрикама: „Из рада наших служби” од 1959. до 1988. године, „Из нашег живота” од 1959. до 1989.

Посебан значај придавао се, а придаје се и данас, образовању и образовном нивоу свих припадника служби, посебно униформисаном саставу по свим линијама рада. Часопис је преузео бригу обавештавања читалаца о могућностима и начину стручног образовања и школовања, као и о потребној литератури за наставу и испите, њеном објављивању и набављању. Тако се обавештавају читаоци да ће 1961. године својим претплатницима, припадницима милиције, бити обезбеђена литература за стручно обучавање и усавршавање из области самоодбране по прописаном наставном плану и програму. Такође, биће објављени и текстови нових правних прописа из области унутрашњих послова са објашњењима за њихову практичну примену. Часопис је често доносио материјале за наставу у виду анекса 1970. године, нпр. „Настава за милиционаре у станицама, саобраћајне и друге јединице”. На страницама часописа штампани су и спискови стручне литературе коју је издавала Виша школа унутрашњих послова (ВШУП-а), а много касније и Полицијска академија. Анекси-ма је часопис обезбеђивао и друге значајне писане материјале од интереса за припаднике Службе као што су на пример „Прописи из области унутрашњих послова”, донети 1976. год. О образовању милиционара и о настави за њих часопис је спровео

---

26 Увод, Безбедност, 1/1959.

анкету међу милиционарима 1971. године, а резултате објавио у бр. 4 исте године. О стручном образовању могло се прочитати у рубрикама: „Стручно образовање”, (1970 – 1973), „Школовање кадрова за службе безбедности”, (1975 – 1985), „Школовање и стручно усавршавање” (1986 – 1990) „Школовање и стручно усавршавање” је промењени наслов рубрике „Школовање кадрова за службе безбедности” која је наследила рубрику „Стручно образовање”. У свим рубрикама доносили су се исти тематски написи.

Разумљиво интересовање и знатижељу изазивали су написи из иностраних гласила о њиховој пракси и дешавањима у полицијској професији, из више разлога. Упутно је било погледати шта други раде у својој струци, сазнати за достигнућа у професији којом се бавимо, а и упоредити се са другима и видети где се налазимо у датом тренутку. То се сазнавало из рубрика: „Из стране праксе” (1959 – 1970), „Стручне информације и занимљивости у свету” (1959 – 1965), „Из страних часописа” (1980 – 1991), „Из стране литературе” (1991 – 2006), „Иностране полиције” (1991 – 2002) и др. То су углавном преводи чланака из иностраних стручних часописа попут: „Kriminalistik”, немачког часописа, „Police Journal” и других часописа енглеског говорног подручја, као и других светских језика. Посматрајући промене у нестајању и настајању рубрика, можемо уочити извештан континуитет. Овим рубрикама се свакако повећавала информативна понуда часописа и излазило у сусрет потребама за свестранијом, удаљеном и актуелном информацијом из области струке и науке. У последње две деценије часописа, број објављених превода био је импозантан.

Редовно су се, из броја у број, подвођено под рубрику или као посебан прилог у виду анекса или тематског броја часописа, објављивали законски прописи из области унутрашњих послова у вези са радом органа и припадника служби безбедности. Кроз рубрике: „Правни прописи” (1959 – 1992), Анекс објављен 1972. и 1980. године (ЗКП у пракси); „Нови правни прописи из области унутрашњих послова” (1964 – 1977) и сл. припадници служби су се директно упознавали са изворним правним прописима уз коментар и са објашњењима за њихову практичну примену. Путем анекса објављени су: „Уредба о звањима радника”; „Закон о систему друштвене самозаштите”; „Физичка култура као научна област – значај и циљеви специјалног физичког образовања”; „Карате”; „Правилник о техничким прегледима возила”; „Закон о изменама и допунама Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана” Сл. Гласник СР Србије бр. 24/84 „Анекс прописа из области заштите од пожара у 1983. години, најновији прописи који се односе на СШУП у Каменици”; „Закон о унутрашњим пословима”; „Извод из Закона о кривичном поступку” и др.

О задацима органа унутрашњих послова у систему друштвене самозаштите, о њиховом спровођењу, развоју и др. говорило се у посебним рубрикама: „Друштвена самозаштита” (1973 – 1990); „Друштвена безбедност” (1970, у следећем броју мења назив) у „Безбедност-одбрана” (1970 – 1982). На Десетом конгресу СКЈ постављени су оквири, одређени правци организовања и остваривања ДСЗ. Како је ДСЗ идеолошко-политичка и уставна категорија, директно повећава обавезе органа унутрашњих послова на обављању безбедносних задатака у склопу система друштвене самозаштите. И млади припадници службе безбедности су организовани у омладинске организације по секретаријатима. Њихове активности се бележе у новоотвореној рубрици за 1977 – 1978. „Млади припадник безбедности – самоуправљач”.

Квалитетна информисаност и сарадња са читаоцима био је један од приоритета редакције. Провера читаности и квалитета часописа код читалаца путем анкете, ура-

ђена је након две године од почетка објављивања. Запажања читалаца, старешина и функционера службе, штампана су у првом броју за 1961. годину. Анкета је рађена и 1977. Резултати анкете су показивали изузетну популарност часописа на понос редакције и уредника.

Од самог почетка у часопису се даје простор литерарном стваралаштву из области унутрашњих послова и полиције. Популаришу се литерарни садржаји на ту тему. У том смислу покреће се нова рубрика „Наградни конкурс”, већ у другој години излагања. Наградни задатак је стручни проблем са описом случаја који доноси дилему и неспоразум који читалац треба да реши. Свако тачно решење тј. одговор доноси награду. Висина награде зависи од броја решења. Наиме за награде је предвиђена одређена сума новца која се дели према броју тачних решења. Задаци су били и из познавања прописа, догађаја из НОБ-а, историјата службе и сл. Тако су се проверавала знања, и корисно забављало. Према списку награђених закључујемо да је Конкурс био веома популаран код читалаца и засигурно је допринио и њиховом броју читаности часописа.

У рубрици „Фелџон Безбедности” - који је излазио од 1959. до 1996. године објављују се истините приче из рада службе, одломци из романа, романсираних биографија, мемоарска грађа учесника у рату и др. Како је Фелџон садржао већи број чланака они су издвојени у посебну рубрику под називом „Шпијунажа у свету” која је излазила од 1967 до 1968. Такође у рубрици „Сећања” која је излазила од 1986 до 1990. године објављују се литерарно уобличени догађаји из сопственог или туђег добро познатог искуства припадника службе (ДБ углавном) у различитом периоду службовања, а врло често из времена рата.

„Из бележнице припадника безбедности” (1979 – 1981) сазнајемо о дешавањима у службама безбедности, најчешће са историјским предзнаком и специфичностима. Необични, интригантни и атрактивни текстови који су засигурно имали велику пажњу читалаца.

„Библиографије” су изузетно значајне и корисне због своје високе информативности, посебно за читаоце који се баве истраживачким радом у струци и науци. Па тако имамо 1994. године „Библиографију државне безбедности”; 1995. године „Библиографију о професору Владимиру Водинелићу”; 1996. године „Библиографија књига о полицији 1841-1941.” и др.

Информисање о новим насловима стручне и друге литературе или из области интересовања читалаца, иде преко рубрике „Прикази” (1965 – 2008). Па тако се, између осталог, штампа и садржај сродног часописа „Југословенска ревија за криминологију и кривично право” за дату годину (1960, 1964) или приказ књиге „Нацистичка обавештајна служба”. Касније срећемо приказе стручних књига у издању МУП-а, ВШУП-а, као и других издавача, и то оних наслова који су од несумњивог интереса за припаднике службе, студенте и ђаке образовних установа МУП-а. Рубрика је опстала током свих година трајања часописа.

„Наш стручни речник” је излазио 1960, 1961, 1962, 1963, 1989. и 1990. године. Свака научна област, струка, а следствено томе и професија, током свога рада и праксе „производи” језик и терминологију, специфичну за делатност којом се бави. Временом настаје посебан речник са којим морају да се упознају и који морају да науче нове генерације запослених. Један од најбољих начина и место за његово упознавање, док се не пресели у књигу, јесте стручни часопис. Значај објављивања речника не би требало даље објашњавати.

У циљу популаризације полиције, нарочито међу младима, и неговања добрих односа са грађанством, 1967. године РСУП-а, Одбор за организовање активности у „Недељи безбедности” расписао је литерарни конкурс за ђаке основног и средњошколског узраста под називом „Милиционар – мој пријатељ” на територији целе републике са покрајинама. Најуспешнији радови, по оцени жирија, награђивани су новчаним наградама уз пригодан програм у градовима из којих су награђени ученици. Њихови радови су објављивани у часопису из броја у број. С обзиром на велики број радова уредништво је отворило посебну рубрику „Милиционар – мој пријатељ (1967 до 1968.). „Недеља безбедности” је наследила претходну рубрику од 1971. до 1978. године са прекидом и од 1986. до 1987. године у којој су даље објављивани ђачки радови интересантни за ширу јавност. У 1968. години расписан је нови конкурс од истог органа под називом „Друштвена безбедност – самоуправно је право сваког нашег грађанина, али и његова обавеза да се активно ангажује у њеном остваривању”. Часопис је отворио нову рубрику под називом „Ученици о безбедности” (1968 – 1987) у оквиру које су објављени награђени радови. Конкурс је био намењен само ученицима средњих школа. Дужина његовог трајања говори о популарности међу ученицима. Био је и плононосан за обе стране. Ученици су се упознавали са радом Службе унутрашњих послова, ширили су своја знања из области безбедности и новчано су награђивани. Служба је промовисала своју делатност међу младима и приближавала је јавности на један прихватљив и популаран начин. У чланку поводом обележавања двадесетогодишњице излагања часописа овим поводом се каже: „На страницама часописа, у задњих десет година, омогућено је да своју реч о безбедности и о припадницима безбедности кажу и омладинци, ученици основних и средњих школа на територији СРС. Обрађујући теме - Милиционар, мој пријатељ – Друштвена безбедност, услов за рад и стваралаштво – Сви смо ми ствараоци своје безбедности – упознали су послове безбедности, људе који врше ове послове, а схватили су и своје обавезе, које у систему друштвене самозаштите имају данас и које ће имати сутра, када одрасту. Често су и себе постављали у улогу радника безбедности, сматрајући да је одговорност ових радника велика и да врше деликатне послове.”²⁷

Један број рубрика имао је врло ограничено трајање. Рубрике су често по садржају сличне и касније се претапају или им се написи, по гашењу, селе у другу рубрику.

„Из нашег живота” од 1959. до 1989. је рубрика са тако добрим насловом да је могла да прими најразличитије садржаје и врло често била „од помоћи” другим рубрикама у којима из неког разлога нису могли бити објављени понеки написи (мали број за отварање рубрике или угашена рубрика). Најчешће је „покривала” следеће рубрике:

- „Примери за похвалу” од 1962. са прекидима до 1972. Под овим насловом објављивани су написи о пословним достигнућима, куриозитетима, истакнутим појединцима у служби за пример осталима, животним ситуацијама у којима су радници службе исказали храброст, подвиг и сл.
- „Признања служби и радницима безбедности” од 1976. до 1978. Ова рубрика се може сматрати наследницом претходне.
- „Читаоци јављају” је рубрика која је трајала једну годину. За ову рубрику читаоци су слали своје прилоге занимљивости из својих радних средина и пословног живота (1966).

---

27 Две деценије часописа „Безбедност”, Безбедност 2/1978.

- „Дописи читалаца”, из 1969. године долази по укидању претходне рубрике. Написи су сличне садржине и дужине текста. Исто се може рећи и за рубрику „Занимљивости” (1986).
- „Актуелна тема” од 1976. до 1978. године је рубрика о друштвено-политичким дешавањима и њиховој рефлексiji на службу. Рад на афирмацији самоуправљања, адекватни одговори изазовима времена и слични садржаји. У овој рубрици објављивале су, углавном, старешине и руководиоци у служби.
- „Хероји у миру” од 1984. до 1986. године је рубрика настала са циљем да се забележе подвизи и херојска дела припадника службе на спасавању живота или материјалних добара, а који не припадају кругу свакодневних пословних и безбедносних активности.

Текстови из ових рубрика надаље се објављују у рубрици „Из нашег живота”, као што смо то већ раније споменули.

- „In memoriam” излазила са прекидима од 1962. до 2008. Разумљиво је да ова рубрика није никада угашена али да није била ни редовно заступљена, већ само према прилици.

Часопис је уредно обележавао јубилеје и значајне датуме пригодним написима и текстовима. „Признања служби и радницима безбедности” (1976 - 1979) је рубрика, која је говорила о признањима која су се додељивала неког значајног датума, попут Дана безбедности 13. маја и објављивала имена награђених. На пример 1979. године часопис је добио повељу, Плакету безбедности као признање за изузетан допринос у заштити самоуправног социјалистичког друштва, безбедности и независности Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Пропраћен је сваки празник и датум од значаја за службу и безбедности, на пример двадесетогодишњица Другог заседања АВНОЈ-а 1963. год. у четвртном броју. Под насловом „Двадесет година револуције” су 1961. године објављена 22 чланка. „30 година самоуправљања” излази 1980. У мају 1964. часопис издаје тематски број посвећен двадесетогодишњици службе безбедности. Објављено је 18 чланака. За тај број, између осталих, писали су Слободан Пенезић Крцун, уредник часописа Милан Шуковић, члан редакционог одбора часописа Миле Красић, др Драгомир Давидовић, др Живко Обреновић и др. Посебан број часописа посвећен је трагично погинулим руководиоцима МУП-а 1964. године, Слободану Пенезићу Крцуну и Светолику Лазаревићу Лази, истакнутим револуционарима и борцима НОР-а у Србији. Број три часописа за 1969. је објављен као јубиларни и цео посвећен двадесетпетогодишњици рада републичке службе безбедности. Обележено је 30 година службе безбедности. Саветовање о јавној безбедности и остале активности у поводу овог јубилеја, биле су адекватно пропраћене од стране часописа уз објављивање броја 3-4 као тематског броја. Јубилеј 30 година службе безбедности 1974. године обележен је пригодним манифестацијама.

Уводни чланци из 1977. год. из броја у број, доносили су написе под заједничким насловом: „40 година са Титом на челу”. Били су о улози Тита у партији, безбедности државе, обезбеђивању партијске слоге и морала, револуционарној борби пре рата, његовој улози у стварању доктрине одбране и друштвене самозаштите и др. Поводом Титове смрти у мају 1980. године објављен је тематски број часописа посвећен Титу. Поводом Дана безбедности, 13.5.1979. године излази тематски број посвећен овом датуму и служби. Прва изложба о служби безбедности организована је поводом обележавања 30 година постојања службе на савезном нивоу, под називом „30 година службе

безбедности". Изложба је гостовала по секретаријатима у републици. Тематски број посвећен четрдесетогодишњици СДБ тј. ОЗНЕ и службе безбедности уопште (1984).

Подсећање генерално на прошлост и историјат службе, као и на њену ратну епоху, почело је са написима у рубрици „Из славних јулских дана” са причама из НОР-а, 1959. године, а наставило се кроз рубрике: „Из рада наших служби”, рубрика се мења већ наредне године тј. 1960 у „Из историјата рада органа безбедности” од 1960. до 1967. и 1982. године, „Из историјата службе безбедности” од 1985. до 1990. године, „Из бележнице припадника безбедности” од 1979. до 1981. године, „Из историје полиције” од 2000. до 2008. Из редоследа који смо навели видљиво је како су се рубрике претапале једна у другу. Из наслова је јасно које су теме обрађиване. У рубрици „Занимљивости” – под насловом „Поглед у прошлост” штампани су занимљиви кратки текстови са историјским предзнаком из различитих области полиције и службе безбедности, а по избору аутора чланака.

Осамдесетих година, сада већ прошлог века, поједине линије рада у РСУП-а давале су толико материјала о свом раду, потребама, достигнућима, новинама и др. да је постало оправдано увођење рубрика: „Из криминалистичке технике” од 1974. до 1990. године; „Јавни ред и мир” од 1976. до 1982. и од 1987. до 1989. „Безбедност саобраћаја” од 1977. до 1990. године; „Противпожарна заштита” од 1986. до 1990. Текстови у чланцима су стручне и теоријске обраде практичних проблема у професији, по линијама рада, са личним освртом и оценом аутора.

По укидању посебних рубрика, текстови из ових области рада селе се у рубрике: „Искусство и пракса” од 1991. до 1995. године и „Теорија и пракса” од 1995. до 2000. Новонастале рубрике уведене су у четвртој деценији излагања часописа, а под утицајем нових друштвених прилика у земљи, као и промена у научним и стручним областима рада служби безбедности. Друштвено-политичке промене у земљи које су условљавале промене у организацији органа унутрашњих послова у СР Србији и усклађивање обављања безбедносних задатака са новонасталом друштвено-политичком организацијом државе, иницирају постепену промену у уређивачкој политици часописа и оријентишу га у теоријско-стручном правцу.

Часопис по периодима (декадама)

Сумирање резултата рада и освртање на промене, исказују се у неком временском интервалу, најчешће по декадама. Деценија је уобичајени период посматрања, довољно велики за сваку статистику, уочавање промена и процену значајности, као и за вредновање сваког резултата.

Прва декада прошла је у напорима да се часопис ситуира, устали, обликује и садржајно и технички унапређује. Редакциони одбор у саставу: Милан Шуковић, уредник, Каменко Јовановић, Милан Станић, Милан Трешњић, Нинко Самарџија и Миле Красић чланови, који је формиран при покретању часописа, осмислио је и водио часопис првих десет година у неизмењеном саставу. Чланови редакције су и најзаступљенији аутори текстова и прилога у часопису. Доследно се придржавајући прокламованих циљева и задатака при оснивању, кроз установљене рубрике: „Из праксе за праксу”, „Стручне информације и занимљивости”, „Питања и одговори”, „Фелтон”, „Дописи читалаца”, „Правни прописи”, „Наградни конкурс”, објављивани су чланци са јасним садржајима, корисним порукама и одговорима датим на стручне и свакодневне пословне и друге дилеме. Занемарљиве су промене

у рубрикама током првих десет година постојања часописа. Посматрани период је био сиромашан у техничкој опреми и за полицију и за часопис. Скроман по изгледу али богат по садржају, часопис је задовољавао потребе својих читалаца. По речима Мила Красића, једног од чланова тадашње редакције у интервју датом часопису у рубрици „Сећања”, а поводом обележавања годишњице излажења, радило се тимски са ентузијазмом, љубављу и партијском и радном дисциплином. Прве године су биле посвећиване ширењу мреже сарадника, агитацији за претплату, трагању за добрим текстовима по свим линијама рада, популаризацији и афирмацији часописа у јавности. Цела република и обе покрајине биле су покривене часописом. У једном моменту, на крају прве деценије излажења, имао је тираж од око 12.000 примерака и 11.700 претплатника. Цифра је импозантна ако се има у виду да је у републици тада било око 30.000 припадника народне милиције. Часопис је сам себе издржавао од претплате. Хонораре је исплаћивало Министарство. Стално запослених, осим уредника и дактилографа, није било. Редакција се састајала поводом излажења сваког броја, бирала материјал за објављивање, анализирала претходни број и договарала даљи рад са уредником по свим релевантним питањима.

Друга декада часописа донела је промене у уређивачкој политици у складу са захтевима времена. Великих промена заправо нема. Неке рубрике су иновирани: „Стручне информације”, „Из нашег живота”. Отворене су и нове; „Млади припадник безбедности – самоуправљач”, „Признања служби и радницима безбедности”, „Недеља безбедности” и још неколико.

Редакциони одбор се проширује увођењем главног и одговорног уредника, а у часопису се формира редакција. Поред главног и одговорног уредника ту су и уредник, редактор и лектор. Главни и одговорни уредник од 1976. до 1981. године Милан Шуковић, уредник од 1979. до 1981. године Радојка Велички, лектор од 1979. до 1986. године Мирјана Влаховић, редактор од 1981. до 1984. године Снежана Перишић. Нови су и чланови редакционог одбора. Од 1979. године часопис, осим имена уредника објављује и имена редакционог одбора и то: Драган Милосављевић – председник, Стеван Чулин, Лука Мустапић, Обрад Марковић, Јова Вучковић, Јаков Савић, Средоје Ковачевић, Александар Богдановић, Душан Лакчевић, Милан Шуковић и Рада Велички, чланови. Већина чланова претходних редакција отишла је у пензију. Њихова промена је текла у континуитету и одређеном временском интервалу, две или четири године. Број је варирао с тим што су увек биле заступљене образовне организационе јединице са најмање једним чланом.

Поводом обележавања две деценије часописа у чланку се између осталог каже: „У протеклом периоду часопис је остао доследан својој намени да припадницима службе безбедности буде непосредна помоћ у извршавању безбедносних задатака и да доприноси њиховом стручном уздизању и усавршавању... Оцењујући протекли период, можемо с правом рећи да је редакција извршила задатак који је себи поставила: у часопису су обрађивана она питања која су у одређеном тренутку била најактуелнија за рад и праксу органа унутрашњих послова... Часопис је увек посвећивао пажњу праћењу и тумачењу битних промена у развоју нашег друштва, које су уједно означавале и нову етапу у развоју органа службе безбедности и њихову нову друштвену улогу.”²⁸ Ту је и статистика, незаобилазни показатељ квантитета али и

---

28 Две деценије часописа „Безбедност”, *Безбедност* 2/1978.

квалитета рада. Треба нагласити да је часопис у последњој деценији отворио своје странице и за ауторе написа ван ресора, што је и те како обогатило стручну понуду информација читаоцима. Све више места заузимали су научно-теоријски радови. Поред редовних, издато је и више од десет анекса и тематских бројева часописа.

Трећа декада у трајању часописа протицала је у смањивању броја рубрика тј. њиховом „укрупњавању” и повећавању броја чланова редакционих одбора, (биле су три промене) од 10 до 18 чланова. Промене су и у уређивачком персоналу. Главни и одговорни уредник од 1981. до 1984. године Радмила Велицки, Снежана Перишић уредник од 1981. до 1984. године, редактор Зорица Рајковић од 1984. до 1990. лектор и коректор Ана Мучалица–Ненезић од 1984. до 2000. Главни и одговорни уредник постала је Снежана Перишић. Редакција од 1987. године има и техничког уредника, Слободана Медића, а 1988. секретарица редакције је Радмила Крстић.

Часопис и даље, у основи, прати оснивачку концепцију и прилагођава је времену: „Садашња оријентација часописа полази од тога да часопис треба да буде актуелан, да и даље доприноси стручном усавршавању радника ОУП-а, да афирмише и подстиче на још ефикасније извршавање одговорних и сложених безбедносних задатака... За три деценије свога постојања часопис је постао својеврсна документација рада службе и корисна литература за све оне који проучавају њен развитак или се баве научним радом”.²⁹

Од осталих сродних стручних часописа, „Безбедност” се издваја рубриком „Ученици о безбедности” у дужем временском периоду од 1968. до 1987. године, покрећућом у „Недељи безбедности”. Импресивно је трајање ове рубрике што говори о њеној прихваћености и популарности код омладине тога времена. О њеним ефектима смо већ говорили. На понос редакције је и стабилан и висок тираж од 8000 до 9000 претплатника. Часопис је присутан у сваком ОУП-у и станици милиције на територији републике и у обе покрајине. „За постигнуте резултата и као признање за допринос заштити самоуправног социјалистичког друштва, безбедности и независности СФРЈ, часопис је одлуком СИВ-а маја 1979. године добио Плакету безбедности.”³⁰ СШУП „Пане Ђукић” је доделила захвалницу часопису 1987. године за помоћ и допринос у раду школе.

Четврта декада

Стабилан и са устаљеном концепцијом, часопис улази у четврту деценију свога постојања. У деведесетим годинама прошлог века, долази до друштвено-политичких и идеолошких промена у земљи, које се нужно рефлектују на улогу, организацију и рад органа унутрашњих послова. Часопис је одувек пратио и тумачио битне друштвене промене уз очување објективности и стручности. Актуелним написима из теоријских и стручних области безбедносних наукама, својим читаоцима је омогућавао праћење дешавања у тим наукама како у теорији тако и у пракси.

Промене у садржају написа праћене су и променама у рубрикама. Смањује им се број услед претапања, па тако већину уско стручних написа наилазимо у рубрици „Искусство и пракса”. „Погледи и мишљења” полемишу са јавношћу или само доносе новине из заступљених области у раду органа унутрашњих послова. И даље су објављивани чланци о историјској прошлости и прикази књига, а информисало се о

29 Три деценије часописа „Безбедност”, Безбедност 2/1988.

30 Две деценије часописа „Безбедност”, Безбедност 2/1978.

иностраним искуствима кроз преводе из стране литературе. Аутори су углавном из полицијске делатности и полицијског школства.

Битна промена за часопис долази 1993. године када је добио ISSN-049-2953 број и УДК 351.74/75 (05) број по којем се у стручној, библиографској јавности препознаје као гласило, серијска публикација, стручни часопис МУП-а. У ISSN број обезбеђује часопису место у породици националних часописа, обезбеђује његово присуство у међународном каталогу серијских публикација и препознатљивост, „видљивост” у међународној бази података о часописима, као часописа са геопростора бивше Југославије. У истој години дошло је и до незнатних али уочљивих промена у дизајну и боји корица. На плавој (заштитна боја полиције) позадини, у уоквиреном пољу насловне корице су име часописа, ознаке датума и нумерације, беле линије и у дну корице, ознаке У ISSN и УДК броја.

Уредништво је стално радило на осавремењавању часописа, па је тако 1995. године промењен поднаслов часописа у „Теоријско-стручни часопис МУП-а”. Прошириле су се стручне области са теоријским чланцима (кривично-правна материја, еколошки и други нови облици криминалитета. Промене у садржају доносе и промене у идентификационом броју (УДК) који се проширује са 343, ознаком за кривично право и кривична дела. Дизајн и опрема чланака и рубрика је у стилу савремених часописа. Усвојено је ново идејно решење корица, рад академског сликара, које има пуно симболике (талас који се проширује равномерно ширећи добре вибрације; плава, црвена и бела боја, што су боје полиције и националне заставе; метална боја слова које са осталим елементима дизајна сугерише снажан осећај безбедности, основни задатак МУП-а).

Године 1998. Министарство добија своју интернет презентацију, свој веб сајт и адресу која се објављује на задњој корици часописа.

Број чланова редакционог одбора је био смањен што није утицало на квалитет часописа. Напротив. Одбор је могао брже да се окупља, договара и ради. У посматраном периоду биле су две измене редакционог одбора али не у потпуности. Редакциони одбор 1987. године чине: Радомир Шујерановић, председник и чланови: Предраг Алексић, Иван Костић, Миодраг Костић, Снежана Перишић, Андреја Савић, Душан Сремац, Бора Томић, Момчило Талијан. Редакциони одбор 1991. године: Радомир Шујерановић, председник и чланови: Богољуб Бојић, Велимир Пајић, Миодраг Костић, Момчило Талијан и Снежана Перишић.

На четрдесетогодишњицу часописа Србију су бомбардовале НАТО снаге.

Петнаест година часописа „Безбедност” је ушао у двадесет и први век објављивањем тематског броја, 2-3/99 посвећеног НАТО бомбардовању Савезне Републике Југославије. У часопису се поред практично-стручних, све више објављују теоријско-истраживачки радови. Осим наставника и стручних сарадника из полицијског школства, који своја научна сазнања редовно објављују у часопису, у њему се оглашавао и велики број стручњака из полицијске и безбедносне праксе, из правосуђа, царинских и инспекцијских органа, као и са других факултета тј. универзитетске јавности.

Године 2001. долази до промене у уредништву. После изненадне смрти дугогодишњег главног и одговорног уредника Снежане Перишић, по одлуци министарског колегијума, решењем број 162/2001 од 10. јануара 2001. године за новог главног и одговорног уредника постављен је проф. др Момчило Талијан, заменик главног и одговорног уредника је др Желимир Кешетовић, научни сарадник, секретар уредништва постаје мр Милица Тошић, истраживач сарадник, а чланови Уредништва постали су

проф. др Андрија Савић, проф. др Радојко Миловановић, проф. др Мирослав Живковић, проф. др Мићо Бошковић, доц. др Зоран Кековић и др Драгила Вујовић. Технички уредник, лектор и коректор остају исти. Часопис се и даље штампа у „Космосу”.

Рад новог уредништва одвијао се на два нивоа после усаглашавања идеја о уређивачкој политици и новој концепцији часописа. На првом, стратешком нивоу, осмишљава се концепт часописа, уређивачка политика, статусна питања, деловање у окружењу. На другом, оперативном нивоу, бавиће се оперативно-стручним пословима, уређивањем нових и анализом објављених бројева, обезбеђивањем логистике, посредовањем између аутора, лектора, штампарије, МУП-а итд. Логистички послови око издавања часописа обављају се у оквиру Истраживачко-развојне јединице Више школе унутрашњих послова.

Важно је било позиционирање часописа у новим друштвено-политичким околностима и међу осталом периодиком из области безбедности: „При том се имало у виду постојање часописа „Наука, техника, безбедност” који издаје Институт безбедности, а који је посвећен примени природних наука и технологије у области безбедности, као и постојање часописа Полицијске академије „Наука, безбедност, полиција” и „Зборника радова наставника Више школе унутрашњих послова”.³¹ Амбиција новог руководства била је да „Безбедност” постане озбиљан, реномирани, референтни, национални часопис за полицијске, криминалистичке и безбедносно-заштитне науке. „Постојала је и јасна намера да се, поред анимирања већ афирмисаних, али и младих аутора из система МУП-а, пре свега из његових истраживачких и образовних организационих јединица, за сарадњу придобију и стручњаци и истраживачи изван система МУП-а, што би допринело већој и бољој циркулацији идеја и сазнања... Биле су присутне тежње да овај часопис уђе у шире комуникационе канале, односно да постане доступан и екстерној стручној али и општој домаћој и страниј јавности...”³²

По извештајима о раду, који су штампани у часопису сваке године за претходну годину, сазнајемо да се радило врло сериозно и детаљно уз сталну бригу о унапређењу часописа. На редовне састанке уредништва, који су понекад били „писане седнице” услед пословне заузетости његових чланова, стизао је довољан број радова за објављивање, различитог квалитета.” Све време је постојао и одређени степен додатног разумевања и толеранције за млађе ауторе, као и за оне који први пут шаљу текстове, а нарочито када су у питању дефицитарни стручни радови од аутора из праксе....³³ Размишљало се и о успостављању унутрашње специјализације у уредништву тако што би сваки члан био задужен за текстове из одређених области; полиција, криминалистика, теоријске, стручне радове, приказе и сл. Промењено је и нешто у структури часописа и формиране су рубрике: Теоријски радови; Стручни радови, Из историје полиције, Преводи и прикази. Уведено је и „Упутство ауторима”, текст који се штампа на унутрашњој страници корица сваког броја часописа, а који омогућава уједначену припрему чланака за објављивање и упућује аутора у његове дужности и ауторска права. Побољшава се и опрема чланака тако што сваки

31 Извештај о раду Уредништва у 2001. години, Безбедност 1/2002.

32 Исто

33 Исто

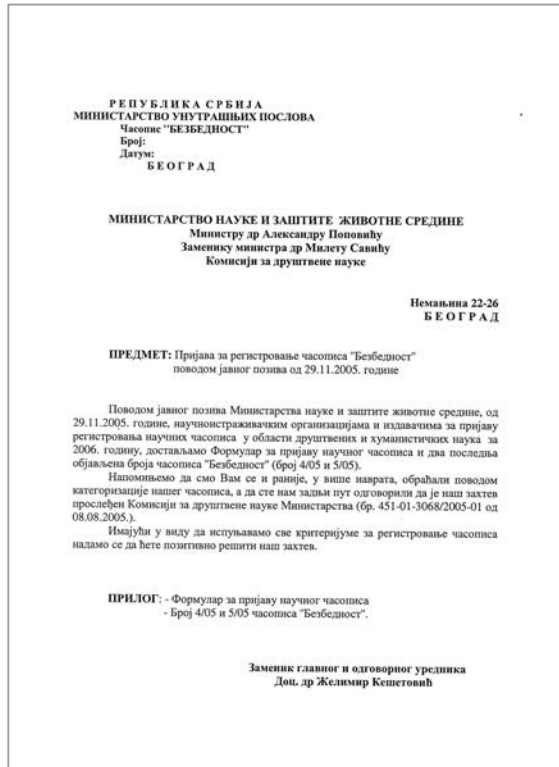
има резиме на српском и енглеском језику, кључне речи и УДК број (међународна универзална класификација знања разврстана по научним областима користећи десетичне поделе бројева, где сваки број представља одређену научну област), УДК сила је универзално позната библиографска вредност изражена бројкама за коју није потребна језичка писменост и познавање било којег страног језика да би се разумео садржај написа, већ се „чита” и разуме УДК број, познат у свим језицима на свету.

За свој рад и допринос који је пружао, посебно афирмацији полицијског школства, часопис је 2003. добио од министра унутрашњих послова Плакету др Арчибалд Рајс. Те 2003. године сваки број је имао уводник на тему од посебног значаја за рад МУП-а. Часопис је почео да објављује садржај сваког броја на сајту МУП-а Републике Србије на интернету.

У мају 2004. год. обележено је 45 година излажења часописа „Безбедност” свечаном седницом у седишту уредништва у Научно-образовном центру ВШУП-а на Авали. Часопис је све време испуњавао своју мисију и разлог постојања, по закључку уредништва. Часопис је објављивао теоријске и стручне радове задовољавајућег нивоа, у којима се третирају различити безбедносни проблеми, презентују домаћа и страна искуства полиције посебно у борби против криминалитета. Значајан допринос часописа огледа се и у чувању традиције српске полиције од заборављања. Вредност часописа процењује се по разноврсности, квалитету и броју објављених радова. Сведени број рубрика тачно је дефинисао и профилисао текстове који су се објављивали. Међу њима су врло значајни и преводи из страних стручних публикација који су обогаћивали садржај часописа мишљењима превођених аутора.

Промена у уредништву десила се 2005. Главни и одговорни уредник одлази у пензију, а комплетну бригу о часопису преузима заменик главног и одговорног уредника, др Желимир Кешетовић, научни сарадник. Секретар Уредништва постала је мр Светлана Ристовић. Седиште часописа је у ВШУП-у.

Године 2005. покренута је иницијатива за научну категоризацију часописа код Комисије за друштвене науке Министарства науке и животне средине у Влади Републике Србије (слика 2). Захтев је позитивно решен и часопис је први пут категорисан по најновијим научним правилима 2006. На тадашњој листи регистрованих научних часописа за друштвене науке часопису „Безбедност” је додељена категорија R62 (научни часопис националног значаја).

Слика 2 – Допис уредника доц. др Желимира Кешетовића

Број сарадника и аутора из универзитетске јавности је порастао. „Примећује се разноликост установа из којих долазе аутори. Поред тога, примећује се и значајан број аутора који долазе са универзитета чиме се обезбеђује одговарајући научни стандард теоријских текстова и присуство квалитетних и актуелних стручних радова.”³⁴ Године 2006. „Безбедност” је регистрован у Министарству науке и животне средине као научни часопис у области друштвених и хуманистичких наука, што доприноси унапређењу реномеа овог часописа, с једне стране, и омогућава стицање одговарајућих референци научним радницима из система МУП-а, с друге стране.”³⁵ Међу ауторима чланака има доста и пензионисаних научних радника и радника МУП-а. Објављују аутори са Правног факултета у Београду, Крагујевцу и Нишу, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, Факултета безбедности, Високе школе унутрашњих послова у Бањалуци, Института за стратегијски менаџмент, Института ратне вештине, Врховног суда Србије, Архива Србије, Министарства одбране, Полицијске академије и др.

34 Извештај о раду Уредништва у 2006. години, Безбедност 1/2007., стр. 5-8.

35 Исто

Часопис се од ове године, у интегралном облику, објављује на сајту Министарства, чиме се умногоме повећала његова доступност читаоцима.

Из броја у број уредништво је позивало на сарадњу кроз достављање радова, предлога и примедби на рад и сл.

Од половине 2007. часопис добија ново уредништво, а за главног и одговорног уредника именује се проф. др Бобан Милојковић. Чланови уредништва постали су: доц. др Горан Милошевић, саветник министра унутрашњих послова Републике Србије, Сузана Шулејић, помоћник министра унутрашњих послова Републике Србије, Предраг Марић, помоћник министра унутрашњих послова Републике Србије, Младен Курибак, начелник Управе полиције МУП-а Републике Србије, Стојадин Јовановић, начелник Управе саобраћајне полиције МУП-а Републике Србије, Мијодраг Гутић, заменик начелника Управе криминалистичке полиције МУП-а Републике Србије, Снежана Нововић, помоћник начелника Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, Небојша Пурић, заменик начелника Одељења за границу у Управи граничне полиције, проф. др Ђорђе Ђорђевић, Криминалистичко-полицијска академија, доц. др Драган Васиљевић, Криминалистичко-полицијска академија, проф. др Андрија Савић, Криминалистичко – полицијска академија, проф. др Ђорђе Игњатовић, Правни факултет у Београду. Часопис се уређује у оквиру Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку МУП-а РС. Прелази са двомесечног на тромесечно излагање тј. излазе четири броја годишње, у тиражу од 2500 примерака. Концепција часописа остаје иста, тј. рубрике се не мењају. Иновирано је и упутство за ауторе. Тираж се 2008. год. смањује на 1000. Графички се уређује и штампа у штампаријама „Импресум” и „Графолик” из Београда. Трошкове припреме и штампе као и хонораре исплаћује Министарство. Уредништво добија лектора за енглески језик, а број чланова новог сазива повећан је на 13 уместо претходних 6. Мандат овог уредништва трајао је до половине 2011.

Уредништво часописа „Безбедност” је у наведеном периоду доследно радило на остваривању редизајниране уређивачке политике, тј. на објављивању научних и стручних радова као одраза најбољег полицијског поступања и моделовању таквог часописа који ће у што већој мери омогућити размену и праћење оних информација, инструкција и процедура које су од значаја за рад полицијских службеника Министарства али и за ширу научну и стручну јавност. Уредништво је настојало да омогући презентовање и подизање стручних и научних компетенција аутора различитих профила: оних који се баве универзитетском наставом и радом у истраживачким организацијама у земљи и иностранству, као и аутора који се, у оквиру курсева стручног оспособљавања и усавршавања, баве обуком заснованом на принципима учења одраслих, или се баве постдипломским студијама, чиме се доприноси подизању нивоа безбедносне културе и самозаштитног организовања чланова друштвене заједнице. Уредништво није остварило програмску концепцију у објављивању радова који се баве историјом органа и служби безбедности, али је задовољило додатну програмску оријентацију по питању публиковања најквалитетнијих оригиналних научних радова на енглеском језику, преведених радова из стране литературе и приказа нових научно-стручних публикација.

Седнице уредништва заказиване су у складу са Упутством о раду часописа које је одобрио министар, при чему је материјал достављан у штампаном облику и електронском поштом (позив за седницу са дневним редом, записник са претходне седнице, приказ позитивно рецензираних радова са подацима о аутору, рецензенту и

предлогу категоризације и комплетне рецензије приспелих радова), уз могућност слања појединачних радова који обрађују теме посебно блиске или интересантне члановима уредништва и могућност одржавање седница електронским – дописним путем. За сваку седницу, члановима уредништва је благовремено достављан потребан материјал, а седнице су најављиване 7 дана пре одржавања. Све седнице имале су кворум за одлучивање. Том приликом, оцењивана је релевантност предложеног наслова и категорије рада, компетентност аутора и рецензена и даване су сугестије за унапређење стручне редакције часописа. Такође, на седницама уредништва анализиран је претходно публикован број, а дискутовано је и о програмској оријентацији часописа, сходно расположивим материјалним и временским условима и тенденцијама које владају у криминалистичким и полицијско-безбедносним наукама, као и у научној заједници у земљи и иностранству.

Рад главног и одговорног уредника састојао се у доследном спровођењу утврђене редакционе политике уредништва и интереса МУП-а Републике Србије. Наиме, уредник је стално радио на анимирању нових и старих аутора и водио својеврсну и тешку кампању за обезбеђење цитираности часописа. У ту сврху, између осталог, уредник је обавио велики број разговора, консултација и договора са бившим ауторима часописа у вези са писањем оригиналних научних радова, коауторских радова са колегама из бивших југословенских република и самосталних научних радова из европских земаља у окружењу, као и превођењем радова на енглески језик, уз поштовање нових стандарда по питању библиометријског квалитета и индекса цитираности које је крајем 2009. године прописало Министарство за науку и технолошки развој у Влади Републике Србије. Такође, уредник је обавио низ консултација и договора у вези са унапређењем међусобне сарадње по питању писања и цитирања научних радова са уредницима сродних часописа као што су: „Наука-безбедност-полиција“, „Правни живот“, „Ревивија за криминологију и кривично право“, „Култура полиса“, „Међународна политика и привреда“, „Гласник српског географског друштва“, „Зборник радова Географског факултета“, „Гласник Института Јован Цвијић – САНУ“, „Водопривреда“, „Ерозија“, „Зборник радова ВГИ“, „Гласник Факултета безбедности“ и др. Важно је напоменути да је остварена конструктивна сарадња са уредником часописа за друштвене науке Универзитета у Нишу „Теме“ који је сврстан у категорију М24, проф. др Драгољубом Ђорђевићем и проф. др Миљивојем Допсајем, уредником часописа „Serbian Journal of Sport Sciences“ (М51) који у наредном уређивачком периоду постаје члан уредништва часописа „Безбедност“ и ту даје својеврсни допринос у раду уредништва и унапређењу редакционе политике часописа.

Такође, уредник је радио на анимирању нових и старих аутора из МУП-а Републике Србије, па је припремио позивни текст који је штампан у листу „Полицајац“ и стављен на сајт Министарства – Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку.

Поред наведеног, уредник је обављао послове у вези са припремом тендерске документације за штампу часописа, тј. поступка јавних набавки малих вредности, затим радио је на припреми седница уредништва, припреми садржаја сваког броја часописа појединачно, раду на пријему радова, кореспонденцији са рецензентима (за чије потребе је дорађиван рецензентски лист и пропратно писмо рецензенту), раду на лектури на српском и енглеском језику, стручној редакцији, одређивању УДК бројева, техничком уређењу, коректури и ревизији коректуре, координацији штам-

пе и дистрибуције часописа, изради записника са седнице уредништва и извештаја за предлог обрачуна исплате хонорара ауторима, рецензентима и приређивачима који су били ангажовани на изради и уређењу сваког броја објављеног часописа.

У редовне послове уредника спада и сарадња са Репозиторијумом Народне библиотеке Србије, по питању редовног достављања штампаних примерака часописа и електронске верзије у PDF формату часописа за веб, чиме су створени услови да се часопису одреди категоризација у систему вредновања и квантитативном исказивању научно истраживачких резултата – СЦИндекс који се користи као основ за утврђивање утицајности часописа и истраживача.

Главном и одговорном уреднику су, у раду, помагали полицијски службеници Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку. При томе, важно је напоменути да је упућен захтев за оптимизацијом сајта МУП-а Републике Србије (слика 3), где је часопис доступан већ на првој веб страници. Посебно је потребно истаћи рад на набавци и достављању 18 раније публикованих (недостајућих) бројева часописа у периоду од 2000. до 2007. године Репозиторијуму Народне библиотеке Србије, чиме је омогућен једноставни и бржи приступ свим часописима публикованим од 2000. године до данас преко кључних речи код великих интернет претраживача. Тиме је омогућен брз приступ и могућност цитирања часописа.

Слика 3 – Допис уредника проф. др Бобана Милојковића

Поред наведеног, потребно је истаћи да су стално ажуриране адресе за достављање штампане верзије часописа организационим јединицама МУП-а Републике Србије, службама безбедности, наставно-научним и другим институцијама, старим члановима уредништва, као и да је послат већи број штампаних примерака часописа одељењима периодике универзитетским и факултетским библиотекама, као и већем броју институција, чиме је створена могућност коришћења и цитирања часописа.

У стручном домену, часопис је презентовао могуће одговоре на веома значајна питања у области организованог криминала, форензике, криминологије, кривичног и кривично-процесног законодавства, проблематике ванредних ситуација, корпоративне безбедности, информатичких, социо-психолошких и методолошких и организационих наука и дисциплина, док су још увек недовољно заступљени стручни радови који се односе на делатност униформисане и криминалистичке полиције, као и радови који би третирали друге линије рада Министарства. Квалитет објављених радова углавном је био на задовољавајућем нивоу, и није било примедби научне и стручне јавности. Један број радова је главни и одговорни уредник вратио ауторима на дораду и објављени су након што су аутори поступили по примедбама и сугестијама рецензента, а један број радова није објављен због негативне рецензије.

Поред наставника и сарадника Криминалистичко-полицијске академије и полицијских службеника МУП-а Републике Србије који се уз рад углавном баве стручним образовањем на студијама другог степена, аутори радова долазе из Министарства одбране, Правног факултета у Београду, Крагујевцу и Новом Саду, Правног факултета за привреду и правосуђе – Универзитета Привредна академија у Новом Саду, Факултета безбедности, Факултета спорта и физичког васпитања, Саобраћајног факултета у Београду, Машинског факултета у Београду, Филозофског и Техничког факултета из Новог Сада, Факултета заштите на раду у Нишу, Факултета за европски бизнис и маркетинг – Европског универзитета, Универзитета Унион, Мегатренд и Сингидунум, Института за политичке студије, Института за међународну политику и привреду, Студентског центра Београд, Високе школе унутрашњих послова Бања Лука, Форензичког центра Управе полиције Црне Горе и других институција. Један број аутора и приређивача часописа су пензионисани радници Министарства.

Од 2006. године када је надлежни одбор Министарства науке у Влади Републике Србије регистровао часопис као научни па до категоризације 2011. године (али и у наредним годинама) „Безбедност” је 2007. године категорисана на највећој позицији, као водећи часопис националног значаја – М51 (табела 1).

Табела 1 – Извод из библиометријског извештаја о категоризацији научних часописа за 2007. годину

r.br.	naziv časopisa	u SCindeksu		u ISI (SCU/SSCI/A&HCI)			impakt faktor			
		citata	h-citata	citata	n-citata	h-citata	i-citata	dva	pet	PK
1.	Psihologija	37	19	0	0	0	0	0.164	0.057	M23
2.	Zb Pravnog fak Nove Sad	10	6	0	0	0	0	0.031	0.014	M24
3.	Psihijatra danas	15	15	8	0	0	0	0.077	0.237	M51
4.	Rev krimin i kriv pravo	42	42	0	0	0	0	0.313	0.121	M51
5.	Bezbednost, Beograd	29	20	0	0	0	0	0.167	0.120	M51
6.	Ekonomika poljoprivrede	63	35	2	0	2	0	0.235	0.117	M52
7.	Stanovništvo	28	14	0	0	0	0	0.353	0.118	M52
8.	Ekonomski anali	43	37	0	0	0	0	0.182	0.111	M52
9.	Zb izv pedag istraživanja	38	23	0	0	0	0	0.119	0.095	M52
10.	Ekonomist	13	13	0	0	0	0	0.150	0.087	M52
11.	Sociologija	28	20	1	0	0	1	0.045	0.087	M52
12.	Spec. eduk i rehabilitacija	9	9	0	0	0	0	0.000	0.066	M52
13.	Finansije	9	8	0	0	0	0	0.208	0.066	M52
14.	Gl Sips geograf društva	62	45	3	0	0	3	0.126	0.058	M52
15.	Zb MS za društ. nauke	20	19	0	0	0	0	0.119	0.056	M52, M52
16.	Engrami	11	9	0	0	0	0	0.024	0.053	M52
17.	Gl Adv komore Vojvodine	16	14	0	0	0	0	0.110	0.051	M52

Ukupno 98 časopisa, strana 1 od 1

У разматраном периоду било је потешкоћа. Осим привременог финансирања 2008. године, часопис је административном грешком категорисан 2010. године у нижу категорију (M53 научни часопис) због чега је уредништво морало да реагује код надлежних органа – Матичног одбора за друштвене науке и избори се за заслужену категорију часописа по предвиђеним критеријумима (слика 4).

Слика 4 – Приговор Матичном одбору у вези категоризације научних часописа за 2010. годину

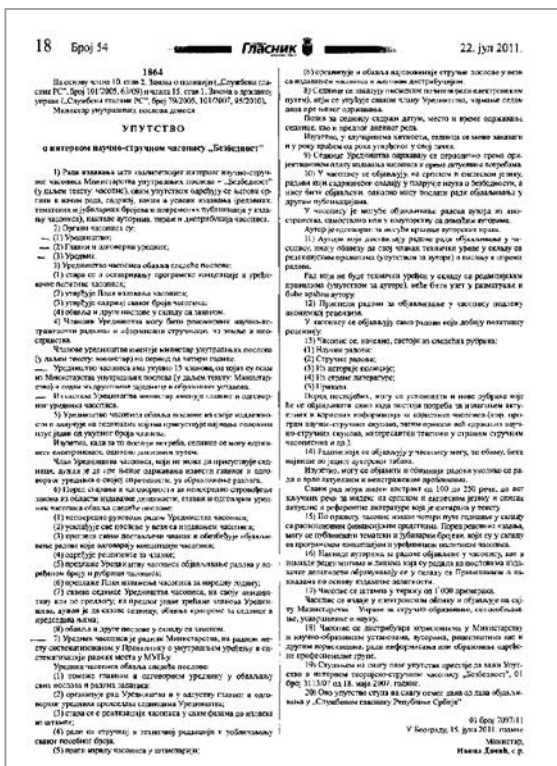
Наиме, према новој стабилној верзији Српског цитатног индекса, часопису је додељена категорија М52 – „часопис националног значаја у одељку хуманистичких наука“ библиометријског извештаја Народне библиотеке Србије, односно Матичног одбора за друштвене науке, објављеног 1.7.2010.

Шеста декада

Од половине 2011. часопис добија ново уредништво, а број чланова новог сазива повећан је на 15 уместо претходних 13. За главног и одговорног уредника именује се проф. др Дарко Маринковић. Чланови уредништва постали су проф. др Бобан Милојковић, Криминалистичко-полицијска академија, проф. др Жељко Никач, Криминалистичко-полицијска академија, проф. др Саша Мијалковић, Криминалистичко-полицијска академија, проф. др Горан Илић, Правни факултет Универзитета у Београду, проф. др Миливој Допсај, Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду, доц. др Миле Шикман, начелник Управе за полицијско образовање Министарства унутрашњих послова Републике Српске, др Владимир Урошевић, послови сузбијања електронског криминала у Служби за борбу против организованог криминала Управе криминалистичке полиције МУП-а Републике Србије, др Жељко Нинчић, заменик начелника Одељења за посебне акције, интервентне јединице полиције, одбрамбене припреме и помоћни састав полиције Управе полиције МУП-а Републике Србије, мр Зоран Голубовић, послови безбедности и законитости у Бироу директора полиције МУП-а Републике Србије, мр Славиша Ђукановић, заменик начелника Управе за аналитику МУП-а Републике Србије, др Божидар Оташевић, заменик начелника Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, мр Снежана Нововић, помоћник начелника Управе за стручно образовање,

оспособљавање, усавршавање и науку, др Милан Клисарић самостални извршилац за обуку из области полицијског менаџмента у Управи за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку и Небојша Пурић, заменик начелника Одељења за границу Управе граничне полиције МУП-а Републике Србије.

Часопис се уређује у оквиру Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку МУП-а Р Србије према Упутству које је објављено у Службеном гласнику Републике Србије, број 54. од 11.7.2011. године (слика 5).

Слика 5 – Упутство о издавању часописа Безбедност

Од 2011. године до данас часопис излази три пута годишње, у тиражу од 1000 примерака. Графички се уређује и штампа у штампаријама „Графолик” и „Импрес” из Београда и штампарији „Комазец” из Инђије. Трошкове припреме и штампе као и хонораре са релативним напрезањем исплаћује Министарство.

Према најновијој категоризацији домаћих научних часописа за друштвено-хуманистичке науке за 2013. годину (научна област право и политикологија) које је обавио Матични одбор Министарства просвете, науке и технолошког развоја, часопису „Безбедност” је додељена категорија М52 – научни часопис националног значаја (табела 2).

Табела 2 – Извод из категоризације научних часописа за 2013. годину

Бр.	Наслов часописа	МПНТР 2013
55.	Анали Правног факултета у Београду - Annals of the Faculty of Law in Belgrade (Belgrade Law Review)	M24
56.	Политикологија религије	M24
57.	Српска политичка мисао - Serbian Political Thought	M24
58.	Годишњак Факултета политичких наука	M51
59.	Европско законодавство	M51
60.	Зборник радова Правног факултета Нови Сад	M51
61.	Зборник радова Правног факултета, Ниш	M51
62.	Култура полиса	M51
63.	Међународни проблеми	M51
64.	Национални интерес	M51
65.	Политичка ревија	M51
66.	Право и привреда	M51
67.	Правни живот	M51
68.	Review of International Affairs	M51
69.	Страни правни живот	M51
70.	Међународна политика	M51
71.	Наука, безбедност и полиција – Журнал за криминалистику (Journal of Criminalistics and Law)	M51
72.	Нова српска политичка мисао	M52
73.	Crimen	M52
74.	Безбедност	M52
75.	Правни записи	M52
76.	Бранич	M53
77.	Genero: časopis za feminističku teoriju i studije kulture	M53
78.	Гласник Адвонатске коморе Војводине	M53
79.	Годишњак Факултета за безбедност	M53
80.	Локална самоуправа	M53
81.	Политичке перспективе	M53
82.	Политички живот	M53
83.	Право – теорија и пракса	M53
84.	Ривија за европско право	M53
85.	Ривија за криминологију и кривично право	M53
86.	Социјална политика	M53
87.	Facta Universitatis, Series: Law and Politics	M53
88.	Радно и социјално право	M53

Сходно Правилнику о уређивању научних часописа мења се концепција часописа, а као најважније промене истичемо: структура уредништва је моделована тако да има више од 50% чланова ван МУП-а Републике Србије и чланове из иностранства; полагање часописа у Репозиторијум Народне библиотеке Србије у електронском и папирном облику о чему су подаци доступни преко интернета, садржај часописа се даје двојезично а најквалитетнији радови се превode и на страни језик, обавезно увођење као прве рубрике Оригинални научни радови, анонимне рецензије два рецензента из научне области из које је тематика рада, вођење Уредничке документације (регистар приспелих радова, листа рецензента, регистар рецензираних радова, лична документација аутора ради плаћања хонорара и др.).

Иновирано је Упутство за ауторе, где је осим детаља око припреме радова, приређени нови модел цитирања и уграђене одредбе о легалности и легитимности аутора и радова (слика 5).

Упутство сарадницима за припрему рукописа

Часопис Министарства унутрашњих послова Републике Србије „Безбедност” објављује научне и стручне радове из подручја наука о безбедности на српском и енглеском језику, који претходно нису објављивани. Часопис излази три пута годишње.

Текст рукописа би требало да буде урађен на рачунару (фонт Times New Roman, ћирилично писмо, величина слова 14 pt за наслов – болд, 12 pt за основни текст, 65 словних знакова у једном реду, на једној страници 26 до 30 редова, стандардне маргине). Научни и стручни радови могу да буду обима до 16 страна (30.000 знакова укључујући размаке). Преводи радова из стране литературе из области наука о безбедности могу да буду обима највише до 16 страна, док прикази нових књига из области наука о безбедности могу бити обима до 3 стране.

Рукописи се достављају Уредништву у два примерка, одштампана на папиру и у електронском облику. Имена аутора, назив и седиште институције у којима раде наводе се пре наслова рада, а контакт подаци, адреса или е-адреса даје се у напомени при дну прве странице чланка. Затим, требало би да се достави апстракт чији су саставни делови, код оригиналних научних радова, циљ истраживања, методи, резултати и закључак (од 100 до 250 речи које читаоцу омогућавају да брзо и тачно оцени релевантност чланка кроз кратак информативни приказ), кључне речи (до 5) на српском и енглеском језику и списак коришћене литературе. Апстракт на српском језику би требало да стоји између заглавља (имена аутора и наслова рада) и кључних речи, након којих следи текст чланка чију структуру за оригиналне научне радове чине: увод, материјал и методи, резултати, дискусија и закључак. Код прегледних и стручних радова структуру текста чине увод, поднаслови, закључак и литература. Називи подналова у раду пишу се фонтом величине 13 pt, болд, центрирано и без коришћења редних бројева.

Апстракт на енглеском језику са називом рада (величина фонта 14 pt – болд, текст 12 pt – italic) би требало да стоји након одељка Литература.

Пожељно је да се апстракт на енглеском језику даје у проширеном облику са детаљнијим презентовањем резултата истраживања, као тзв. резиме, при чему дужина резимеа може бити до 1/10 дужине чланка.

Назив и број пројекта, односно назив програма у оквиру којег је чланак настао, као и назив институције која је финансира пројекат или програм наводи се у посебној назнаци при дну прве стране чланка.

У случају да рад садржи илустрације, табеле, графиконе, фотографије и си., неопходно је Уредништву доставити квалитетно припремљене прилоге у електронском облику одвојено од рада како би сачували графички квалитет, с тим што је у тексту потребно нагласити позивање на њихов садржај (Слика 1 – Барутне честице пре сагоревања...). Табеларни и графички прикази требало би да буду дати на једнообразан начин, с тим што се називи табела пишу изнад, а називи графичких приказа испод. Прикази се могу дати и у виду посебног прилога на крају чланка, с тим што је у тексту потребно нагласити позивање на њихов садржај (Прилог 1, Прилог 2...). Пожељно је да наслов свих приказа буду дати двојезично, на српском и енглеском језику (величина фонта 11 pt, италик), у формату JPEG за фотографије и EPS за остале графичке прилоге, и да њихова резолуција износи минимум 300 dpi за размер 1:1. За графичке прилоге урађене у Excel-у користити различите растерске тонове црне боје.

Фусноте (напомене) користити само за суштинска запажања, нужне пропратне коментаре, упућивање на корисну литературу (Више о томе...) и назнаке о коришћеним помоћним изворима (на пример, научној грађи, законској регулативи, приручницима, документима, извештајима итд.), али оне не могу бити замена за цитирану литературу.

Цитате (навођење) у тексту не обележавати фуснотама, већ на крају цитата, или при позивању на нечије дело (Савић, 2006). Обавеза је аутора да се приликом позивања на изворе у оквиру чланка, тј. цитирања аругих аутора, њихова имена пишу у оригиналу, са годином објављеног рада и бројем странице у загради (Мијалковић 2009:147), а уколико се цитира више од два аутора, тада се у тексту помиње само први уз скраћеницу: et al. (Допсај et al., 2007:92). Зарезом се одваја аутор од године издања, а тачка-зарезом (;) различити аутори различитих дела (Симоновић, 2008; Ђорђевић, 2010), при чему се референце, ако их је више, наводе абecedним редом у оквиру једног пара заграда. Број стране се од године издања одваја двотачком (:). Ако се наводи исти аутор са више радова у једној години, тада се уз наредне радове додају абecedна слова поред године, на пример: (Бошковић, 2005а), (Бошковић 2005б), итд. Страна имена у тексту би требало писати у оригиналу или транскрибовати на српски језик, с тим да се у загради наведе име у оригиналу. Референце у заградама би требало писати у оригиналу.

Ако је аутор институција или се ради о колективном носиоцу ауторских права, наводи се минимум података неопходан за идентификацију (Републички завод за статистику, 2009).

Приликом цитирања извора са интернета наводи се Internet адреса (<http://www...>) и, због сталне измене www окружења, датум када је текст скинут са мреже. За референце у електронском облику потребно је нагласити

да се ради о електронском извору - Електронска верзија и/или Internet adresa. Од суштинске је важности да се цитати у тексту и листа библиографских јединица на крају текста у потпуности слажу. Сваки цитат из текста мора да се нађе на листи библиографских јединица, и обрнуто. У списку литературе радови се наводе у оригиналу (референце се не преводе на језик рада) са нумерацијом, абecedним редом по презименима аутора, и то на следећи начин:

Врста рада	Референце
Часопис	Симовић, В., (2009). Стандардизација и акредитација као један од начина професионализације полиције и криминалистичке службе, Безбедност, год. 51, бр. 1-2/2009, стр. 236-253.
Монографија	Мијалковић, С., (2009). Национална безбедност, Криминалистичко-полицијска академија, Београд.
Зборник радова	Бановић, В., Маринковић, Д. (2005). Специјалне истражне радње и нове тенденције у савременој науци кривичног права, У Зборник радова „Нове тенденције у савременој науци кривичног права и наше кривично законодавство“, XLII Саветовање Удружења за кривично право и криминологију СЦГ, Златибор – Београд, стр. 509-543.
Е-извор	Witkowski, J., (2002). Can Juries Really Believe What They See? New Foundational Requirements for the Authentication of Digital Images, Journal of Law & Policy, Vol. 10:267, http://law.wustl.edu/Journal/10/p267_Witkowski_book_pages.pdf . dostupan 10.1.2010.

Референце се могу наводити као што је прописано упутством APA – Publication Manual of the American Psychological Association. Наслови цитираних домаћих часописа, монографија, уџбеника и зборника радова дају се у оригиналном, пуном облику, али никако у преведеном облику. Рукописи подлежу анонимној рецензији. Уредништво задржава уређивачко право да на основу рецензије, актуелности рада, увида у рад и вођене евиденције одлучи да ли, када и у ком обиму ће рад бити објављен. Објављени радови се хонораришу, а необјављени се не враћају ауторима. Могуће примедбе и сугестије рецензента и/или уредника достављају се ауторима ради исправке.

Аутори би уз рад Уредништву требало да доставе: пуно име и презиме, звање, адресу, имејл, број фиксног и мобилног телефона, фотокопију личне карте и чековне картице.

Рукописе слати на адресу: Уредништво часописа „Безбедност“, Булевар Зорана Ђинђића 104, 11070 Београд. Телефон Уредништва је: 011/3148-734, телефакс: 011/3148-749, e-mail: upobr@mup.gov.rs

Позивамо све досадашње и нове ауторе да својим стручним, научним прилозима обогате садржај нашег у научној и стручној јавности већ афирмисаног часописа са дугогодишњом традицијом, а у заједничком циљу да се унапреди полицијска пракса, подигне ниво безбедносне културе, и обезбеди праћење савремених научних и стручних достигнућа у безбедносној проблематици. Такође, напомињемо да је могућ заједнички - коауторски наступ иностраних и домаћих аутора.

Главни и одговорни уредник
Проф. др Дарко Маринковић

.....

Слика 5 – Форма Упутства сарадницима за припрему радова за часопис Безбедност

Уредништво настоји да, у сарадњи са менаџментом МУП-а, одржи и по могућству унапреди постигнути ниво квалитета часописа сходно строгим захтевима Министарства за науку и технолошки развој у Влади Републике Србије. Међутим евидентни су проблеми са финансирањем часописа, роковима везаних за редовност излажења због кашњења тендера за штампу и др.

Часопис крупно корача у јубиларну шесту деценију свога излажења и на тај начин постаје часопис са сопственом историјом. „Током свих година постојања, часопис „Безбедност” успевао је објављујући квалитетне текстове у којима се третирају актуелни безбедносни проблеми, задржавајући при том висок ниво објективности и стручности, да допринесе стицању и продубљивању неопходних знања из области полицијског рада. Својим садржајем и начином рада и уређивачком политиком часопис „Безбедност” перманентно је доприносио угледу полиције и унапређењу њене делатности.”³⁶

Продукција часописа Безбедност у периоду 1959–2013. година

Од оснивања до данас часопис је имао велики број рубрика, преко 50. Неке су трајале само једну годину, неке су се одржале до данас. Текстове је, у протеклих пет деценија, објавило приближно 2150 аутора и сарадника из органа унутрашњих послова и преко 650 аутора ван Ресора, из научне и стручне јавности. Било је и доста прилога истакнутих друштвено-политичких радника. Важно је напоменути и да од 2010. године часопис сходно новим библиометријским захтевима објављује научне радове иностраних аутора.

Издавачка продукција у периоду 1959–2013. година најбоље ће се сагледати кроз следећи приказ објављених радова (табела 3).

---

36 Извештај о раду Уредништва у 2006. години, Безбедност 1/2007., стр. 5–8.

Табела 3 – Продукција часописа Безбедност 1989-2013.

Р. бр.	Наслов рубрике	Година излажења	Број чланака
1	Уводни текстови	1959 – 2013	246 + 38 + 2
2	Стручне информације	1959 – 1990	462
3	Из рада наших служби	1959 – 1988	456
4	ОНО и ДСЗ	1970 – 1990	98
5	Безбедност саобраћаја	1977 – 1990	110
6	Превентивно-техничка и Противпожарна заштита	1986 – 1990	40
7	Јавни ред и мир	1976 – 1989	36
8	Из криминалистичке технике	1974 – 1988	97
9	Погледи и мишљења	1970 – 2000	99
10	Рад органа самоуправљања	1964 – 1972	44
11	Рад савета за унутрашње послове	1963 – 1964	4
12	Пракса већа за прекршаје	1961 – 1963	7
13	Школовање кадрова	1970 – 1990	94
14	Фељтон	1959 – 1996	141
15	Из историјата службе безбедности	1960 – 1990	139
16	Из нашег живота	1959 – 1989	289
17	Из стране литературе	1959 – 2013	135
18	Прикази	1965 – 2013	213
19	Ин мемориам	1962 – 2000	48
20	Часопис „Безбедност“	1959 – 1984	11
21	Поводом јубилеја	1964 – 1984	137
22	Правни прописи	1959 – 1992	213
23	Дан безбедности 13. мај	1959 – 1988	148
24	Наш стручни речник	1960 – 1963 и 1990	5
25	Библиографије	1994 – 1996	3
26	Искуство и пракса	1991 – 1995	224
27	Теорија и пракса	1995 – 2000	176
28	Теоријски радови	2001 – 2013	236
29	Стручни радови	2001 – 2013	240
30	Иностране полиције	1991 – 2002 и 2008	24
31	Из историје полиције	2001 – 2008	36
32	Наш стручни речник	1960-1963 и 1989-1990	33
33	Оригинални научни радови	2010-2013	38

Поводом обележавања три деценије часописа уредништво је издало „Преглед чланака објављених у часопису „Безбедност” 1959–1988”. Ова публикација је и нама послужила као извор статистичких података за означени период. Како у њој није приказано све што је објављено, тј. подаци за рубрике које су се, како смо већ раније у тексту навели, мењале и „наслеђивале” једна другу, тако су се за многе и бројчане вредности сабирале и приказивале под једним насловом. Нпр. Правни прописи и Нови правни прописи из области унутрашњих послова приказани су једним насловом. Или Друштвена самозаштита, Друштвена безбедност и Безбедност–одбрана; чланци из ових рубрика представљени су у нашој табели под називом ОНО и ДСЗ. Или, Стручно образовање, Школовање кадрова за службе безбедности, Школовање и стручно усавршавање, под називом Школовање кадрова, итд. Уводних чланака није било редовно тј. изостајали су у појединим бројевима у једној години, током читаве године а онда се настављали до следећег прекида. Од 2000. године су обавезни у сваком броју.

Приказана табела није обухватила рубрике Милиционар мој пријатељ (1967, 1968) и Ученици о безбедности (1968–1987) у којима су се објављивали радови ученика из наградног конкурса у поводу обележавања Дана безбедности, а који је трајао скоро две деценије. Нису уврштени ни радови из рубрика које су трајале годину или мање, попут: Дописи читалаца (1969), или Анкета (1977), Занимљивости (1986) и сл. Питања и одговори (1959–1976), иако има дугогодишње излагање, садржај рубрике не оставља ништа за историју осим чињенице да је као таква постојала. Рубрике: Наградни конкурс (1961–1977) и Шпијунажа у свету, (1967–1968) биле су забавног карактера. Хероји у миру (1984–1986) није била редовна рубрика током свога постојања. Мали је био број написа и изостала је из статистике. Потпуно исти је случај и са рубриком Примери за похвалу. Текстови из те рубрике објављивали су се касније у рубрици Из нашег живота.

Сматрамо да то неће утицати на сагледавање огромног значаја часописа и његов неспоран позитиван утицај на стручну полицијску, безбедносну и ширу јавност.

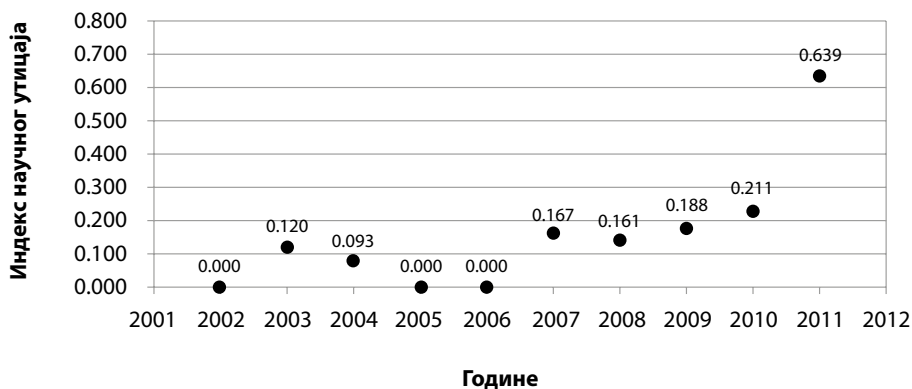
Неки статистички показатељи и научни статус часописа Безбедност

Данас се у свету квалитет једног часописа мери вредношћу показатеља научне утицајности на националном и међународном нивоу, тзв. импакт фактор. Имајући у виду да су у Репозиторијуму Народне библиотеке Србије положени сви бројеви часописа Безбедност у папирном и дигиталном облику од 2000 године па до данас, за потребе овог штива израдили смо за период од десет година следеће дескриптивне сциентометријски показатеље часописа Безбедност: Национални Индекс утицаја (Импакт Фактор) – СЦИИндекс ИФ, двогодишњи и петогодишњи, позиција у друштвеним наукама, позиција у земљи (сви часописи), категорија (сви часописи), цитати – национални за дату годину и цитати – међународни за дату годину (табела 4).

Табела 4 – Дескриптивни сциентометријски показатељи часописа – Безбедност, Београд.

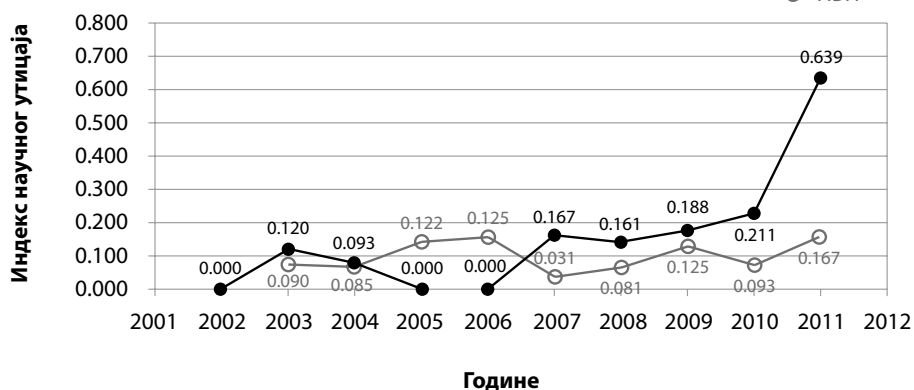
Назив часописа	Година	Национални Индекс утицаја (Импакт Фактор) – СЦИИндекс ИФ: Двогодишњи	Национални Индекс утицаја (Импакт Фактор) – СЦИИндекс ИФ: Петогодишњи	Позиција у Друштвеним наукама	Позиција у земљи (сви часописи)	Категорија (сви часописи)	Цитати – национални за дату годину	Цитати – међународни за дату годину
Безбедност, Београд	2011	0.639	0.083	61 од 108 (56.48 %)	218 од 370 (75.68%)	M53/52	44	1
	2010	0.211	0.036	66 од 109 (60.55%)	240 од 379 (64.86%)	M53/52	25	0
	2009	0.188	0.045	54 од 103 (52.43%)	218 од 384 (56.77%)	M52	24	1
	2008	0.161	0.079	16 од 103 (15.53%)	85 од 380 (22.37%)	M52	16	0
	2007	0.167	0.120	5 од 98 (5.10%)	28 од 378 (7.41%)	M51	20	0
	2006	0.000	0.000	107 од 128 (89.59%)	427 од 476 (89.71%)	5 = M53	22	0
	2005	0.000	0.000	60 од 126 (47.62%)	166 од 476 (34.87%)	3 = M53	14	0
	2004	0.093	0.063	12 од 126 (9.52%)	76 од 470 (16.17%)	3 = M53	21	0
	2003	0.120	0.048	17 од 126 (13.49%)	84 од 470 (17.87%)	3 = M53	29	0
	2002	0.000	0.008	66 од 126 (52.38%)	236 од 470 (50.27%)	4 = M53	10	0

Из статистичких показатеља у табели 4 може се, између осталог, уочити да пораст цитираности и импакт фактора не одражава пораст категорије часописа, односно да такви подаци које обрађује и доставља Центар за евалуацију у образовању и науци Матичном одбору нису преовлађујући за научну категоризацију часописа. Наведене тврдње јасно се могу видети и на графикону 1.

Графикон 1. – Вредност националног индекса научне утицајности у функцији година издања часописа Безбедност, Београд

Израдили смо и упоредну анализу индекса научне утицајности часописа Безбедност и часописа Наука, безбедност, полиција (НБП) који је од 2013. године сврстан у категорију М51 (графикон 2). То значи да се критеријуми који су цењени за додељивање категорије М51 аналогно и оправдано могу применити и на часопис Безбедност који задовољава све критеријуме библиометријског квалитета и перманентног раста цитираности, чиме би том часопису припало место које стварно заслужује.

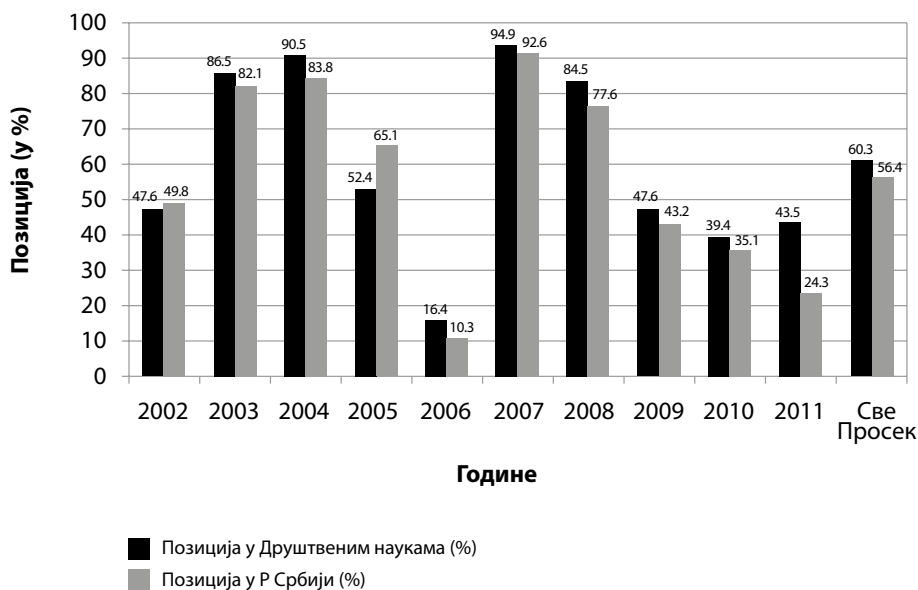
Графикон 2 – Упоредни приказ вредности националног индекса научне утицајности у функцији година издања за часописе Безбедност, Београд и НБП

На графикону 3 дат је приказ позиције часописа Безбедност у оквиру друштвено-хуманистичког поља и генералне позиције свих научних часописа Републике Србије у функцији година издања (100% – први часопис по значају, 0% – последњи

часопис по значају). Из наведеног графикона уочава се боља позиција часописа Безбедност у друштвено-хуманистичком пољу него позиција свих научних часописа, а такође и најбоља позиција 2007. године када је часопис имао категорију М51. Такође, потребно је уложити напор да часопис Безбедност буде сврстан у групу интердисциплинарних часописа у оквиру друштвено-хуманистичког поља, а не у групу часописа за право и политикологију. Наведена констатација се темељи на чињеници да часопис објављује радове из области полицијско-безбедносних, криминолошких, криминалистичких, форензичких, правних, политиколошких, економских, организационих и других наука.

Позиција часописа Безбедност, Београд (ДХ поље, Сви часописи Р. Србије)

Графикон 3. – Приказ позиције часописа Безбедност у оквиру друштвено-хуманистичког поља и генералне позиције свих научних часописа Републике Србије у функцији година издања

Литература:

- Две деценије часописа „Безбедност”, Безбедност, год. 20, бр. 2/1978.
- Извештај о раду Уредништва у 2001. години, Безбедност, год. 43, бр. 1/2002.
- Извештај о раду Уредништва у 2006. години, Безбедност, год. 49, бр. 1/2007, стр. 5-8.
- Маринковић, Д., (2012). Увод, Тематски број, Насиље на спортским приредбама – безбедносни изазови XXI, века, Безбедност, год. 54, бр. 1/2012.
- Милојковић, Б., (2009). Увод, Пет деценија часописа Безбедност, Безбедност, год. 51, бр. 1-2/2009.
- Петровић, Д., (2009). Пет деценија часописа безбедност, Безбедност, год. 51, бр. 1-2/2009.
- Рошуљ, Ж., (1995). Час описа часописа, Геџин полицијски гласник, Институт за књижевност и уметност, Београд.
- Три деценије часописа „Безбедност”, Безбедност, год. 31, бр. 2/1988.
- Увод, Безбедност, год. 1, бр. 1/1959.

2.8. Нормативни и правни послови

Милица ПОПОВИЋ, Управа за образовање
Снежана МИШКОВИЋ, Управа за образовање

Према важећем акту о систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова, Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку је надлежна за послове стручног оспособљавања и усавршавања, односно, за стварање и развијање способности потребних за квалитетно обављање полицијских и других послова из делокруга рада МУП-а.

Додељене надлежности Управа остварује на основу Закона о полицији, других позитивно-правних прописа, а у складу са Стратегијом развоја система обуке и образовања за потребе полиције (децембар 2005). За квалитетно обављање послова, складно дефинисаним циљевима, принципима, критеријумима и стандардима савременог обучавања полиције, поред квалитетног наставног и менаџерског особља, методологије рада, логистике и других услова, Управи је неопходно доношење и одговарајућих прописа.

Од оснивања Управе запосленима је као један од основних циљева био и рад на изради нормативних аката, како би се и формално-правно поставили оквири за законито и несметано обављање послова из надлежности рада Управе.

У току процеса трансформације Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку урађен је и донет Правилник о критеријумима за избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања („Сл. гласник РС”, бр. 72/2007, 21/2009, 48/2010, 81/2011), који регулише критеријуме за избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања, расписивање конкурса као и друга питања у вези са стручним оспособљавањем, чиме су постављени правни оквири за поступак селекције и избора полазника.

Поред наведеног, потребно је било формално-правно уредити и садржину, облик и начин стручног оспособљавања и усавршавања у Министарству унутрашњих послова, као и друга питања у вези са стручним оспособљавањем и усавршавањем, као значајним процесима усвајања, стицања и унапређивања знања и вештина, изградње и промене ставова и понашања у циљу ефективнијег и ефикаснијег обављања послова из делокруга рада Министарства.

У вези са претходно наведеним, приступило се изради следећих правилника:

1. Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова,
2. Правилник о оцењивању постигнућа и завршном испиту полазника основне полицијске обуке, као и
3. Правилник о праћењу и евалуацији рада у Центру за основну полицијску обуку.

Након прибављених предлога и сугестија запослених из других организационих јединица Министарства унутрашњих послова, уз несебичну помоћ колега из Секретаријата Министарства, донет је 2010. године Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, број 80/2010), као и Правилник о правима, обавезама и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања („Сл. гласник РС”, бр. 22/2011), док су предлози осталих правилника упућени Републичком секретаријату за законодавство.

Поред наведених активности, поштујући послове из надлежности рада Управе, а у складу са одредбама Правилника о стручним испитима запослених у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 100/2011), који између осталог прописује програм, поступак и начин полагања стручних испита, израђен је током 2012. године и Приручник за полагање стручних испита запослених у Министарству унутрашњих послова. Основни мотив аутора је да се, поштујући динамику послова које обављају запослени у Министарству унутрашњих послова, олакша полагање испита на тај начин што се систематично, прегледно и на једном месту обрађује комплетна садржина програма за полагање стручних испита.

Једна од веома значајних активности чији је носилац Управа за образовање јесте и увођење „колеге за подршку” у оквиру специфичне бриге о запосленима у МУП-у. С тим у вези било је неопходно донети нормативни акт који ће осигурати да се у оквиру МУП-а пружи подршка запосленима који су изложени оптерећујућим догађајима или ситуацијама. У јуну 2012. године донета је Инструкција о начину поступања колеге за подршку у МУП-у којом се ближе уређују начин и услови за обављање задатака колеге за подршку.

Све наведене активности и нормативна акта нужни су ради остваривања потребног квалитета рада и учествовања Управе у свеукупним променама и развоју који се одвија у Министарству унутрашњих послова Републике Србије.

Литература:

- Поповић, М, (2010). Кривична дела против полне слободе, Безбедност, год. 52, бр. 1/2010, стр. 109-126.
- Поповић, М, и др, (2013). Приручник за припремање стручних испита са средњом стручном спремом у Министарству унутрашњих послова, (Интерно издање), МУП-а Р Србије.

3. O reformi iz ugla drugih

3.1. Из угла Фондације „Ханс Зајдел”

Hanns Seidel Fondacija sa sedištem u Minhenu je u Beogradu prisutna sa kancelarijom od 2001. godine. Od samog početka rada ostvaruje intenzivnu saradnju sa različitim partnerima u Srbiji, kako sa državnim institucijama tako i sa nevladinim organizacijama.

Hanns Seidel Fondacija je neprofitna organizacija koja od Ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj Savezne Republike Nemačke dobija finansijska sredstva za realizaciju konkretnih mera u Srbiji.

„U službi demokratije, mira i razvoja“ - glasi moto kojim se Fondacija rukovodi i u svom radu. Svakoј novoj generaciji je neophodno da razvije shvatanje demokratije. Politički odnosi i prilike moraju da se približe upravo mladim ljudima, jer će tada i oni sami biti motivisani da se angažuju i da preuzmu odgovornost. Da bismo druge nadahnuli za našu demokratiju i slobodan, socijalni poredak koji počiva na vladavini prava, potrebno je da u svest građanki i građana usadimo osnovne vrednosti i norme naše zajednice. Brze i sveobuhvatne promene kojima je zemlja trenutno izložena, pojačavaju potrebu društva za okretanjem ka vrednostima, za utemeljenjem na proverenim strukturama i sagledivom prostornom poretku.

Koncept delatnosti Projekta Fondacije u Srbiji usmeren je na društveno-političko obrazovanje odraslih i na politički dijalog. Najvažniji cilj rada ogleda se u aktivnom pružanju podrške zemlji u njenim naporima ka postizanju uslova za prijem u članstvo u Evropskoj zajednici.

Od početka demokratskih promena beogradska Kancelarija Hanns Seidel Fondacije pruža podršku Ministarstvu unutrašnjih poslova i njegovim organizacionim jedinicama u okviru postojećeg reformskog procesa u cilju demokratizacije, depolitizacije i modernizacije svih policijskih struktura.

Garant unutrašnje bezbednosti, koja predstavlja jedan od odlučujućih preduslova evropskih integracija Srbije, moraju biti upravo Ministarstvo unutrašnjih poslova i njegove organizacione jedinice.

Uprava za stručno obrazovanje, osposobljavanje, usavršavanje i nauku Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije je već dugi niz godina jedan od najvažnijih i najpouzdanijih partnera u oblasti rada Fondacije na izgradnji insitucija i unapređenju državne administracije.

Srednja škola unutrašnjih poslova u Sremskoj Kamenici se u okviru opšte reforme policije uskladila sa standardima Evropske unije u oblasti policijskog obrazovanja, te trenutno predstavlja značajan i jedini Centar za osnovno policijsko obrazovanje u Srbiji.

U cilju pružanja podrške obrazovnom procesu organizovani su stručni seminari sa gostujućim predavačima iz Nemačke, u skladu sa potrebama Škole policije na sledeće teme: Modularna nastava, Komunikacijske veštine i upravljanje stresom, Maloletnička delinkvencija, Rad policije u zajednici, Policija i demokratija odn. Demokratski sistemi rukovođenja.

U okviru zajedničke saradnje pružena je podrška Upravi za stručno obrazovanje, osposobljavanje, usavršavanje i nauku u oblasti organizacije i modernizacije obuke i stručnog usavršavanja, kao i primeni modernih principa i unapređenju saradnje između organizacionih jedinica policije. Takođe, omogućena je razmena iskustava i saznanja sa odgovarajućim policijskim institucijama iz Nemačke/Bavarske, čime su ostvareni kontinuirani kontakti, a nadalje i efekti sinergije.

Hanns Seidel Fondacija će nastojati da i u budućnosti pruža doprinos političkoj i ekonomskoj stabilizaciji zemlje i promociji procesa integracija.

Zadatak naše Fondacije ogleda se u transferu znanja odabranim multiplikatorima, što predstavlja najvažniji preduslov za održivi napredak načinjen zahvaljujući sopstvenim naporima, te u prenošenju stručnog „know how“ pružanjem uputne i usmeravajuće orijentacije na suštinske demokratske vrednosti.

Luc Kober
rukovodilac Projekta Hanns Seidel Fondacije
za Srbiju i za Crnu Goru

Die Hanns-Seidel-Stiftung (HSS) mit Sitz in München ist seit dem Jahre 2001 mit einem Projektbüro in Belgrad vertreten. Von diesem Zeitpunkt an arbeitet die HSS mit verschiedenen serbischen Projektpartnern aus dem staatlichen Bereich sowie aus dem Sektor der Nichtregierungsorganisationen (NGO) eng zusammen.

Die HSS selbst ist eine NGO mit „non-profit-Charakter“, die ihre Finanzmittel für die konkrete praktische Tätigkeit in Serbien vom Ministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung der Bundesrepublik Deutschland erhält.

„Im Dienst von Demokratie, Frieden und Entwicklung“ - mit diesem Motto überschreibt die Hanns-Seidel-Stiftung ihre Arbeit und ihren Auftrag.

Das Verständnis für Demokratie muss in jeder Generation neu erworben werden. Gerade jungen Menschen müssen politische Zusammenhänge deutlich gemacht werden. Nur dann wird man sie auch motivieren können, sich selber zu engagieren und Verantwortung zu übernehmen.

Zu dieser Überzeugungsarbeit für unsere Demokratie und die freiheitliche, rechtsstaatliche und soziale Ordnung gehört aber auch die Vergewisserung und Verankerung der Grundwerte und Normen unseres Gemeinwesens im Bewußtsein der Bürgerinnen und Bürger. Der rasche und tiefgreifende Wandel, in dem sich das Land befindet, verstärkt den Bedarf an Wertorientierungen, an Verwurzelung in verlässlichen Strukturen und überschaubaren Ordnungsräumen.

Gemäß der Projektkonzeption der Stiftung ist ihre Tätigkeit in Serbien auf die gesellschaftspolitische Erwachsenenbildung und auf den politischen Dialog ausgerichtet. Das wichtigste Ziel der HSS besteht in der aktiven Unterstützung des Landes bei seinen Bemühen um die Schaffung von Voraussetzungen für die Aufnahme in die Europäische Gemeinschaft.

Seit dem Beginn des demokratischen Umbruchs unterstützt das Belgrader Büro der HSS das Innenministerium der Republik Serbien mit seinen nachgeordneten Institutionen hinsichtlich des bestehenden Reformprozesses zur Demokratisierung, Entpolitisierung und Modernisierung aller Polizeistrukturen.

Eine entscheidende Bedingung für die EU-Integration des serbischen Staates stellt die Gewährleistung der inneren Sicherheit dar, die durch das Innenministerium und dessen nachgeordneten Dienststellen garantiert werden muss.

Die Verwaltung für Aus- und Fortbildung des Innenministeriums ist bereits seit vielen Jahren einer der wichtigsten und zuverlässigsten Projektpartnern der HSS auf dem Gebiet der Institutionenbildung und Verwaltungsförderung.

Im Rahmen der allgemeinen Polizeireform wurde die Polizeischule in Sremska Kamenica an die in der EU übliche Form der polizeilichen Ausbildung angepasst und stellt derzeit ein bedeutendes und in Serbien einzig bestehendes Zentrum für polizeiliche Grundausbildung dar.

Zur Unterstützung des Ausbildungsprozesses wurden speziell an die Bedürfnisse der Polizeischule angepasste Veranstaltungen mit deutschen Referenten in den Bereichen Modularunterricht, Kommunikationsmanagement und Stressabbau sowie Fachseminare mit Themenschwerpunkten Jugenddelinquenz, Polizei in der lokalen Gemeinschaft, Polizei und Demokratie bzw. demokratische Führungssysteme organisiert.

Die Verwaltung wurde im Rahmen der Kooperation bei der Organisation und Modernisierung der Aus- und Fortbildung, bei der Anwendung moderner Prinzipien und bei der Förderung und Sicherung der Zusammenarbeit der Polizeieinrichtungen unterstützt.

Dabei wurde besonders gern auf die deutsche/bayerische Erfahrungen und Erkenntnisse zurückgegriffen, die im direkten Kontakt mit den entsprechenden institutionellen Partnern gepflegt werden und bereits zu Synergieeffekten geführt haben.

Die HSS möchte durch die Weiterführung der Arbeit einen Beitrag zur politischen und wirtschaftlichen Stabilisierung des Landes und zur Förderung des Integrationsprozesses leisten.

Bei der Aus- und Fortbildung von ausgewählten demokratischen Multiplikatoren als die wichtigste Voraussetzung für einen nachhaltigen Entwicklungsfortschritt aus eigener Kraft und durch die Vermittlung von fachspezifischem „Know-how“, verbunden mit einer handlungs- und richtungsweisenden Werteorientierung, wird der Charakter des Aufgabenbereiches unserer Stiftung definiert.

Lutz Kober
Projektleiter der Hanns Seidel Stiftung
für Serbien und Montenegro

3.2. Из угла организационих јединица Дирекције полиције

Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, у оквиру својих надлежности, остварује интензивну сарадњу са другим организационим јединицама Министарства, превасходно Дирекције полиције. Видови сарадње манифестују се на различите начине, а неке од њих, као и оцену досадашње сарадње са Управом за образовање, када је у питању Управа полиције, Управа криминалистичке полиције, Управа граничне полиције и Управа саобраћајне полиције, презентоваћемо у наставку.

3.2.1. Управа полиције

Задатак Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку је сте да организује и координира процес израде стратегија и стратегијских докумената који се односе на развој стручног оспособљавања и усавршавања, као и да прати, контролише и анализира њихово спровођење заједно са организационим јединицама које та документа спроводе, што оправдава потребу за њеним оснивањем и деловањем. С тим у вези издавајемо неке од следећих заједничких активности које су спровеле Управа полиције и Управа за образовање.

У току септембра и октобра 2011. године, представници Управе полиције и Управе за образовање су као предавачи учествовали у реализацији семинара, којима су присуствовали полицијски службеници запослени на пословима рада полиције у заједници.

У периоду 23–24. 4. 2012. године Управа полиције и Управа за образовање учествовале су у реализацији промотивних активности представника Мисије ОЕБС-а у Србији, а поводом расписивања конкурса за пријем полазника у Центар за основну полицијску обуку у Сремској Каменици за подручје ПУ у Пријепољу, ПУ у Новом Пазару и ПУ у Новом Саду. Промотивне активности су биле усмерене на припаднике националних мањинских заједница, а посебно припаднице женског пола из тих заједница, у циљу разматрања могућности њихове интеграције у састав полиције Републике Србије, при чему су информисани о начину пријављивања на конкурс и садржају пријемног испита.

Нарочито успешна била је сарадња у области превенције и сузбијања насиља у породици (сарадња на изради Посебног протокола о поступању полицијских службеника у случајевима насиља над женама у породици и у партнерским односима током 2012. године); обука за 56 полицијских службеника (3–4. 6. 2013. године), представника свих подручних полицијских управа, о примени Посебног протокола МУП-а; специјализована обука (током октобра, новембра и децембра 2013. године), у свим полицијским управама, са циљем стандардизовања поступања полиције у случајевима насиља у породици и партнерским односима; иницирано је формирање Радне групе за праћење и координацију активности полиције у случајевима насиља у породици са задатком израде свеобухватног оквира за прикупљање, праћење и обраду података о спровођењу Посебног протокола, као и на плану јачања капацитета полиције у борби против насиља и недолучног понашања на спортским приредбама извршена је Анализа образовне потребе запослених у Министарству

унутрашњих послова Републике Србије ангажованих на пословима праћења и спречавања насиља на спортским приредбама, а у оквиру Плана активности Министарства унутрашњих послова за имплементацију активности дефинисаних Акционим планом Националне стратегије за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама за период 2013. до 2018. године; у периоду 31. 3–4. 4. 2014. године, у оквиру пројекта техничке сарадње МУП-а Републике Француске и МУП-а Републике Србије, одржан је семинар на тему „Борба против хулиганизма”.

У НЦ-у „Кула”, у току је обука 2, 3, 4, 5. и 6. класе полицијских службеника из подручних полицијских управа, који се обучавају за рад у интервентним патролама. Обуку реализује Управа за образовање у сарадњи са Управом полиције.

Наглашавамо да је досадашња сарадња у реализацији курсева, обука, семинара и других облика стручног усавршавања, била на високом професионалном нивоу и да је задњих неколико година, за потребе полиције опште надлежности, оспособљен велики број полазника у Центру за основну полицијску обуку, као и велики број полицијских службеника–инструктора.

Када је у питању будући период деловања Управе за образовање, сматрамо да би требало да послови стручног оспособљавања и усавршавања буду у надлежности Дирекције полиције због поштовања начела оперативности полиције у складу са чланом 8, став 2 Закона о полицији, како би Дирекција полиције директно и непосредно управљала обуком полицијских службеника.

3.2.2. Управа криминалистичке полиције

Управа криминалистичке полиције остварује интензивну сарадњу са Управом за образовање с обзиром на то да образовање као најосновнији капитал сваког појединца може бити само од помоћи инситуцији за коју ради. Сарадња заснована на континуираној сарадњи у едукацији, у циљу трансформације запослених у модерну, ефикасну, ефективну, демократску и одговорну полицију, треба да представља срж било какве промене. С тим у вези издавајемо заједничке активности ове две Управе.

Организација и спровођење обуке за учешће у мировним мисијама која је реализована у октобру 2012. године на Гочу. Руководилац обуке је био службеник Службе за откривање ратних злочина, а заменик руководиоца обуке службеник Управе за образовање, која је такође била носилац активности које су се односиле на организацију саме обуке и пратећих активности – исхране, смештаја и наставних средстава.

Национални криминалистичко-технички центар (у даљем тексту: НКТЦ) и Управа за образовање реализовали су специјалистичке курсеве „Утврђивање узрока пожара, експлозија и хаварија”, „Основни курс за вештачење идентификационих ознака на моторним возилима” као и „Обуку за откривање и деактивирање илегалних лабораторија за производњу психоактивних супстанци и прекурсора”. Полицијски службеници НКТЦ-а који се баве едукацијом похађали су курсеве у организацији Управе за образовање, нпр. „Курс за тренере”, „Курс за евалуацију” итд. У сарадњи са стручним службеницима Управе за образовање израђени су НПП-и за све наведене обуке, који се стално унапређују и побољшавају. У току је израда приручника за криминалистичке техничаре који ће бити база и за специјалистичке обуке. У току сарадње на наведеним пословима НКТЦ се бавио стручним питањима из домена рада оперативне крим-технике и вештачења, а Управа за образовање пословима организације, набавке и осталим техничким питањима.

Поред заједничког спровођења Програма за стручно образовање полицијских службеника МУП-а полицијски службеници Одељења за опсервацију и документовање и Управе за образовање сарађивали су и у имплементацији Конвенције о полицијској сарадњи земаља југоистовчне Европе, спровођењу Курса за тренере, као и у раду на промени Програма гађања полицијских службеника МУП-а. Као нарочито драгоцену искуство, издвојили бисмо извођење проблемске наставе у оквиру предмета Тактика примене полицијских овлашћења са полицијским службеницима криминалистичке полиције Новог Сада.

Полицијски службеници Службе за сузбијање криминала и Управе за образовање квалитетно су заједнички радили на изради тзв. „Анализе образовне потребе у УКП” ради сачињавања програма „Основног курса за спречавање и сузбијање криминала” који је намењен полицијским службеницима УКП који имају до пет година радног искуства на пословима из делокруга УКП а који нису завршили ни једну од полицијских школа или високообразовних полицијских институција. Програм је успешно реализован у изузетно квалитетној сарадњи са Криминалистичко-полицијском академијом.

У оквиру твининг пројекта „Успостављање ефикасног система за спречавање ирегуларних миграција на подручју Републике Србије” сарадња је била успешна и тренинге за област високотехнолошког криминала прошао је један полицијски службеник Управе за образовање. Сматрамо да је област високотехнолошког криминала веома актуелна тема и да би Управа за образовање могла више да се ангажује и сарађује са нама у овој области. Област високотехнолошког криминала је иначе веома специфична и Управа за стручно образовање би требала да ојача кадровски потенцијал у циљу веће ефикасности.

Требало би да улога Управе за образовање буде запаженија, а њени припадници активнији у проналажењу креативних начина да се друге јединице анимирају и покрену процес обуке. Овом процесу би допринело и њено позиционирање у Дирекцији полиције. На основу досадашњих искустава, компетентност запослених у Управи за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку може се оценити највишом оценом. Наведена Управа треба да настави са садашњим трендом флексибилног праћења потреба за стручним образовањем и усавршавањем полицијских службеника Министарства уз фокусирање на специфичности потреба мањих и специјализованих организационих јединица.

У циљу унапређења сарадње наводимо неколико предлога.

- Системска документа која описују мисију образовања представљају темељ, али он мора бити довољно флексибилан како би се у модерним временима брзо реаговало на нове долазеће трендове и како би се ти трендови инкорпорирали у делокруг рада образовања. Квалитетно управљање образовањем представља веома важну активност, јер адекватно позиционирани појединци са одговарајућим сетом компетенција могу да допринесу остварењу зацртаних организационих циљева. Системска документа нису сама по себи довољна, стратегије је потребно повезати на разумљив начин на терену, повећати свест о постојању могућности за образовање и обучавање запослених у полицији, и та активност мора представљати важан сегмент будућег рада. Само тако је могуће доћи до видљивих резултата, чиме би се процес дисеминације наставио каскадно, кроз личне примере појединаца унутар система полиције. Мора постојати адекватан ниво трансфера знања између формалних центара

образовања и Управе за образовање, стога се мора радити на стварању модела чвршће повезаности и комуницирања потреба за образовањем, уз поштовање различитости и досадашње примарне улоге које имају универзитети, јер се не може вредновати стручно усавршавање у подједнакој мери са академским квалификацијама, али стручност (усмерена управо на специфичне потребе у полицији) мора бити одлучујући фактор при испуњењу услова за напредовање у каријерном систему.

- Потребно је повезати на јасан начин функцију стручног оспособљавања и стручних усавршавања са осталим функцијама појединца запосленог у полицији.
- У циљу превазилажења проблема који су се јавили због измештања Криминалистичко-полицијске академије из организационе структуре МУП-а, у смислу запошљавања свршених студената Академије који су наменски школовани за рад у МУП-у Републике Србије, требало би пронаћи модус по којем би била установљена сарадња и координација Управе за образовање и Академије. Наведена координација би се одвијала на пољу заједничког развоја и иновирања студијског програма Академије, али и у смислу броја студената који би били уписани на различите образовне профиле, како би се избегла хиперпродукција са једне стране, а са друге стране би била осигурана проходност и запошљавање у МУП свршених студената, који би на овај начин квантитативно и квалитативно били образовани у складу са потребама Министарства.
- Сматрамо да би ова Управа требало да има већи број запослених са већим искуством у области криминалистике, посебно везано за оперативни рад. Компетентност запослених је на задовољавајућем нивоу. Сматрамо да би пружањем веће слободе и креативности у раду, повећањем броја припадника Управе и већим улагањем у опрему и просторије за едукацију могло да се постигне много више.
- Предложили бисмо да се у образовање више улаже, да се едукације обављају плански и систематично, а не стихијски и селективно. Сматрамо и да је едукација у области управљања и командовања потребна за полицијске старешине које нису прошле основно полицијско школовање. Врло често се дешава и да полицијске старешине нису прошле најосновније обуке за полицајце. Сматрамо и да би требало увести посебан вид обуке за полицијске старешине, као и да би поседовање потврда о завршеним обукама требало да буде обавезно за напредовање у служби. Предлажемо и да се Управа за образовање попуњава искусним и компетентним кадровима који имају задовољавајуће радно искуство и постигнуте резултате рада. Сматрамо да посебно недостају одговарајући тренери који имају искуства из криминалистичке полиције, задовољавајуће године стажа и афинитете за преношење знања другима. Такође, сматрамо да би полицијски службеници Управе требало више да покрећу иницијативу за формирање програма обука у сарадњи са другим организационим јединицама, сходно њиховим потребама.

Мислимо да постоји оправдана потреба за постојањем овакве организационе јединице МУП-а, да је она у унутрашњој организацији МУП-а лоцирана на одговарајућем месту с обзиром на то да та Управа има мисију да се превасходно бави правовременим и адекватним анализама, проценама оспособљености кадровских капацитета свих организационих јединица МУП-а и с тим у вези износи предлоге о сталном унапређењу оспособљености и подизању нивоа знања, вештина и ставова

како полицијских службеника тако и свих запоселних у МУП-у, посебно када су у питању људски ресурси. Успостављањем модерног, ефикасног и функционалног система унапређења компетенција запослених дугорочно води и ка побољшању квалитета пружања услуга грађанима. Запосленима у полицији је потребно омогућити доступност знања чија ће аквизиција отворити нове погледе и могућности напредовања унутар система, на обострану корист.

3.2.3. Управа граничне полиције

Делокруг и надлежности Управе за образовање су правилно одмерени у систему МУП-а Републике Србије. Управа за образовање има значајну улогу у образовању и припреми што бољих кадрова за потребе службе, њеним очекивањима и прихваћеним међународним стандардима. С обзиром да полицијски службеници првенствено раде на сузбијању свих видова криминала, превентивно, у сарадњи са правосудним органима, полицијом других држава, настаје потреба да се полицијски службеници што боље припреме за своје радне задатке. Будући да је тежња ка одговорној и ефикасној полицијској служби, која гарантује безбедност, пружа допринос одрживом развоју и европским интеграцијама, постоји потреба за што образованијим кадровима. Послови се одвијају у складу са законом и уз поштовање Кодекса полицијске етике.

Организациона позиција Управе за образовање је у складу са потребама службе, односно методолошки коректно омогућује усклађивање знања и способности полицијских службеника са знањем и способностима потребним за обављање послова радног места, развој и сарадњу између линија рада у оквиру Дирекције полиције.

Сарадња са Управом за образовање је одлична, што се огледа на примерима следећих заједничких активности:

- стручна подршка у реализацији наставе за полазнике Курса за граничну полицију,
- спровођење Програма специјалистичког курса за борбу против трговине људима,
- приликом реализације семинара на тему „Борба против корупције”, „Фалсификати”, „Криминалистичко-обавештајни производи и примена”, „Практична примена анализе ризика” и др.

Запослене у Управи за образовање оценили бисмо као врло компетентне и мишљења смо да би убудуће требало да наставе активности на стручном оспособљавању и усавршавању полицијских службеника, што подразумева стицање и унапређење знања и вештина у циљу повећања ефикасности и ефективности у обављању полицијских послова.

С обзиром да образовање, знање и наука постају кључни фактор у развоју институција и друштва, потребно је да се више пажње посвети унапређењу услова за рад и боље функционисање Управе за образовање, уз примену информационо-комуникационих технологија. Управа за образовање може да пружи већи допринос у погледу стручног образовања и оспособљавања полицијских службеника пошто је ефикасност полицијских службеника у примени права и спровођења закона углавном зависи од способности сваког појединог полицијског службеника у односу на знање, вештину, ставове и понашање.

3.2.4. Управа саобраћајне полиције

Савремено друштво изискује образоване и обучене полицијске кадрове за извршење најсложенијих задатака како из области безбедности тако из других области делокруга МУП-а. Из тог разлога, постојање и деловање Управе за образовање много пута је доказано оправданим јер се и промене у друштву догађају па тако и у образовању полицијских кадрова.

Управа саобраћајне полиције има одличну сарадњу са Управом за образовање што се конкретно огледа у остваривању директне и непосредне сарадње и реализацији више курсева из делокруга саобраћајне полиције.

Када су питању заједничке активности ове две Управе овом приликом истичемо два курса која се већ дужи временски период реализују и то Основни курс за саобраћајног полицајца и Курс за управљање службеним мотоциклима, оба курса се одржавају у вашим просторијама у којима су услови примерени потребама полазника и реализацији наставног плана и програма обуке, где су ваши кадрови дали велики допринос да се обуке реализују успешно, како у делу наставних активности тако и у организацији наставе.

У циљу унапређења сарадње имамо два предлога.

- Комплетна обука требало би да буде у делокругу Управе за образовање чиме би се побољшали услови за обучавање и перманентно усавршавање полицијских службеника.
- Најцелисходније би било да је Управа за образовање у саставу Дирекције полиције у циљу синтезе струке и науке, као и веће заступљености стручних предавача из различитих области оперативног поступања специјализованих управа. Тако би се на пример лакше комуницирало између полицијских службеника који се баве научним радом и полицијских службеника који су еминентни стручњаци у практичном поступању по линијама рада.

4. Перспектива развоја Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку

Доц. др Александар Ђорђевић,
Управа за образовање

Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку у претходном периоду била је носилац стручног образовања и обуке за потребе Министарства унутрашњих послова. Током реализације своје функције у Министарству Управа се развијала, подједнако учећи на постигнутим резултатима, успесима, и потешкоћама. Пракса и резултати рада Управе за образовање са једне стране и тежња за имплементацијом иновација у образовању одраслих са друге стране, темељи су оријентације ка континуираном унапређењу садржаја и процеса рада.

У настојању да се сегменти оспособљавања, усавршавања и сталне обуке успешно реализују у складу са исказаним и утврђеним потребама службе, уз усмереност ка сталном развоју и унапређењу сопствене делатности, и у сарадњи са другим организационим јединицама, протекло је претходних 10 година.

Имајући у виду да је увек добро време да се размишља о будућности, потребно је на овом месту рећи нешто о правцима и перспективи даљег развоја Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, односно развоју функције образовања и обуке за потребе Министарства.

Организациона јединица Министарства у чијој су надлежности образовање и обука мора са подједнаком пажњом да се бави свим фазама процеса обуке, уколико се жели да обука резултира очекиваним исходима.

У том смислу, подједнако је важно:

- идентификовати и анализирати образовне потребе запослених у организационим јединицама Министарства,
- програмирати и планирати одговарајуће образовне активности (обуке, курсеви, семинаре, радионице, студијске посете и размене...), организовати их и реализовати на начин који обезбеђује постизање предвиђених исхода уз оптимално ангажовање расположивих ресурса,
- закључно – вредновати програме, процес и постигнуте исходе обуке, у циљу утврђивања нивоа квалитета.

Управа је у претходном периоду била посвећена овим процесима, а у наредном периоду важно је обезбедити још боље предуслове, системске, функционалне и кадровске, за њихову потпуну и синхронизовану реализацију.

Имајући у виду да су одговарајуће системске претпоставке предуслов за остваривање функције и за постизање квалитетних резултата, као и да природно утичу на одређивање приоритета организације, важно је омогућити образовању и обуци место и улогу која им припада – укратко, то је подршка функционисању и развоју организације.

У овом контексту потребно је мислити на запослене, на људе који су носиоци процеса у образовању и обуци, на њихово задовољство, мотивисаност, професионални статус, могућности за стручно усавршавање. Они су „лице обуке” које полазници виде и врло је важно да их организација на одговарајући начин подржи како би квалитетно могли изнети своје улоге у процесу образовања и обуке.

Министарство се, као и било које друго правно или физичко лице, свакодневно суочава са „лицем реалности”, које је окарактерисано убрзаним и сталним променама, изазовима и приликама. У таквом реалном окружењу, Министарство има две могућности:

- да остане затворено према импулсима који потичу из окружења, држећи се традиције и искуства, као и при ставу да је постојеће, појединачно и организационо, знање довољно за суочавање са захтевима средине;
- да се креће у сусрет захтевима средине, антиципирајући промене у окружењу на које се очекује да Министарство законито, компетентно и без одлагања реагује.

Актуелан процес придруживања Европској унији доноси сопствене захтеве – усаглашавање са легислативом и праксом земаља ЕУ, стандардизацију у поступању, родну и равноправност сваке друге врсте, једнаке шансе за припаднике већинских и мањинских националних група становништва, интензивну међународну сарадњу...

Уколико желимо проактивност, а не само реакцију на учињено и затечено стање, образовање и обука запослених у Министарству унутрашњих послова кључ су за обезбеђивање неопходних способности за компетентну реализацију сложених задатака у области безбедности грађана.

У актуелном стратешком опредељењу Министарства унутрашњих послова, функцији образовања и обуке пружена је подршка. Оно што је још важније јесте да исказано стратешко опредељење не остане само „мртво слово на папиру”, већ да се стварањем и одржавањем позитивне организационе климе, стално стварају предуслови да обука и образовање могу да испуне своје задатке и остваре жељене резултате.

У Стратегији развоја Министарства унутрашњих послова 2010–2016. која је донета 2010. (у даљем тексту: Стратегија)³⁷, у делу који се односи на анализу стања у МУП-у, наведено је да ова институција ради на стварању нове, модерне, јаке, професионалне, технички опремљене и кадровски оспособљене полиције. Као једна од вредности у Стратегији назначена је спремност за стално учење у сарадњи са окружењем.

Када се анализира мисија Министарства унутрашњих послова описана у Стратегији, а имајући у виду да је област деловања Министарства широка, специфична и сложена, поставља се питање: да ли се без систематског, планског и добро организованог приступа развоју компетенција запослених кроз њихово оспособљавање и

---

37 Стратегија развоја Министарства унутрашњих послова 2011–2016 (2010), МУП Р Србије, Београд, доступно на: <http://www.mup.gov.rs/cms-cir/sadrzaj.nsf/Strategija%20razvoja%20MUP-a%202011-2016.pdf>.

континуирано усавршавање, може остварити описана и, понављамо, врло специфична и сложена мисија?

Одговор је једноставан – мисија се тешко може остварити на нивоу који би одговарао очекивањима државе и друштва, без доследне посвећености стручном оспособљавању и усавршавању запослених који су носиоци процеса рада у Министарству унутрашњих послова.

Поред тога, мисија Министарства унутрашњих послова имплицира потребу успостављања развијеног и модерног система управљања људским ресурсима, који би, између осталог, требало да обезбеди селекција и позиционирање људи на радна места за која имају највише компетенција и на којима могу да остваре максималну продуктивност и квалитет резултата рада, те би на тај начин остварили учешће и дали допринос у остваривању функција организације чији су део.

У делу Стратегије у којој су наведене стратешке области, наглашен је значај постојања развијеног система управљања људским ресурсима, а у спрези са тим наглашен је и значај развоја основне и специјалистичке обуке и компетенција запослених као предуслова за ефикасан и ефикасан рад и каријерно напредовање.

Недвосмислено је функција управљања људским ресурсима у непосредној вези са обуком запослених, те је овакво стратешко опредељење врло значајно за обезбеђивање континуираног развоја образовања и обуке за потребе МУП-а.

Августа 2014. године донесена је и Стратегија развоја људских ресурса у Министарству унутрашњих послова 2014–2016 (у даљем тексту: Стратегија УЉР)³⁸, у којој је као једна од вредности наглашена потреба за сталним учењем, поред вредности као што су професионализам, квалитет, тимски рад, транспарентност, поверење, индивидуална одговорност, родна равноправност, интегритет.

Стратегија УЉР доноси новине развојног карактера у област управљања људским ресурсима у Министарству унутрашњих послова, а носилац процеса поред Управе за људске ресурсе биће и Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку.

Ове две управе ће, у роковима предвиђеним Стратегијом УЉР, бити интегрисане, али не само интегрисане у организационој структури новог сектора који ће се у наредном периоду бавити управљањем људским ресурсима, већ и ближим увезивањем функција и процеса оспособљавања и усавршавања запослених са потребама посла, као и са каријерним развојем запослених и њиховим хоризонталним и вертикалним кретањем у служби.

Тако перспектива развоја основне, специјалистичке и сталне обуке, поред задатка усмереног на континуирано унапређивање садржаја и начина реализације обуке, у вези са другим функцијама управљања људским ресурсима добија нову димензију: директно повезивање развоја општих и стручних компетенција са каријерним развојем и напредовањем у служби.

Но, с обзиром на то да се Стратегија УЉР највећим делом односи на послове у истоименој области, као и да се основна и специјалистичка обука у Стратегији УЉР више помињу него елаборирају, потребно би било ову сложена област и правце ње-

---

38 Стратегија развоја људских ресурса у Министарству унутрашњих послова 2014–2016 (2014), МУП Р Србије, Београд, доступно на интранет веб презентацији МУП-а.

ног развоја прецизирати и званично комуницирати у посебној стратегији о стручном оспособљавању и усавршавању запослених у Министарству унутрашњих послова.

Након истека мандата Стратегије развоја система обуке и образовања за потребе полиције (из 2005. године), која је представљала основ за спровођење реформе полицијског школства, више пута је иницирано писање нове стратегије за област образовања и обуке за потребе МУП-а. Узроци одлагања, започињања па заустављања израде предметне стратегије били су одређени сукобљени импулси унутар организације, блиски сусрети подршке и незаинтересованости делова организације чија је јединствена подршка процесу израде стратегије била неопходна, и коначно, недостатак доследне и системске подршке области образовања и обуке у Министарству... али то је само опис прошлих околности по овом питању. Уколико говоримо о перспективи развоја Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, и системском уређивању области стручног оспособљавања и усавршавања у оквирима управљања људским ресурсима, више је него неопходно поставити стратешке циљеве, како би се сви расположиви ресурси објединили и усмерили ка њиховом остварењу.

Функција оспособљавања и усавршавања ће у погледу сопственог развоја, у будућности бити усмерена ка:

- увођењу стандарда и управљања квалитетом обуке,
- обезбеђивању бољих материјално-техничких ресурса и објеката за реализацију програма обука,
- креирању програма који ће бити усклађени са савременим тенденцијама у науци и са реалним захтевима посла,
- сталном унапређењу садржаја и методике извођења обуке у складу са потребама службе и иновацијама у науци и струци,
- јачању компетенција, статуса и мотивисаности извођача наставе,
- континуираном и објективном вредновању процеса и резултата обуке.

Поред тога, оспособљавање и усавршавање у усмерењу ка корисницима услуга биће ојачано у погледу:

- успостављању ближе сарадње са тражиоцима/корисницима обуке,
- развоју компетенција запослених кроз различите организационе облике образовања и обуке,
- повезивању формално и неформално стечених компетенција запослених са њиховим каријерним развојем,
- успостављању обуке за руководиоце различитог нивоа руковођења,
- одржавању активне и делотворне сарадње са релевантним домаћим и страним субјектима,
- неговању научно-истраживачког рада и примени тих достигнућа у пракси оспособљавања и усавршавања.

У окружењу које обилује променама и тражи брзе, а истовремено квалитетне реакције система, континуирано образовање и обука, односно континуирани развој компетенција запослених, може бити кључ за превазилажење многих проблема у раду, и сигурно један од сигурних начина за обезбеђивање квалитета.

Имајући у виду претходно искуство у овој области, снагу постојећег знања и воље и оријентацију ка још бољем, перспектива развоја Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку и функција образовања и обуке у Министар-

ству унутрашњих послова неизоставно имају развојни карактер, и уз одговарајућу системску, институционалну подршку, са мало улагања могу донети много резултата.

Закључно, на основу претходне дискусије, може се рећи да су могућности Управе за стручно образовање широке и далекосежне, да је усмерена ка трајном развоју своје делатности, и ближеј сарадњи са организационим јединицама у Министарству. Управа је свесна развојних тенденција савременог доба и отворена је ка сарадњи са релевантним домаћим и страним партнерима. Крајњи циљ делатности Управе јесте развој општих и стручних компетенција потребних за ефикасан, ефикасан и законит рад запослених у Министарству.

Оспособљавање и усавршавање кроз образовање и обуку јесу посао којим се у Управи бавимо, а у којем желимо да нам све организационе јединице МУП-а, наука и струка пружају подршку, верујући у квалитет и корисност наших резултата.

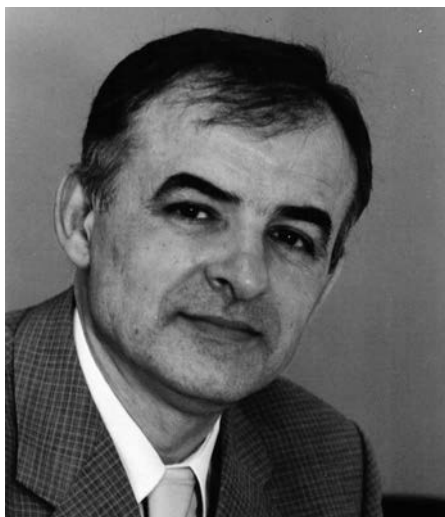
Литература:

- Djordjević, A, (2005). Cluster analysis general and special physical improvement for policemen–s, Book of Abstracts European College of Sport Science, Belgrade, 13 – 16 July 2005.
- Djordjević, A, (2005). Opšte fizičko usavršavanje policajaca, XI Međunarodni naučni skup „Fis komunikacije”, FFK Niš.
- Djordjević, A, (2007). Upravljanje efektima policijske obuke, III Međunarodna konferencija „Menadžment u sportu”, Beograd.
- Ђорђевић, А, (2007). Међузависност оперативних полицијских вештина, Бушидо, Савез борилачких спортова Србије, Београд.
- Ђорђевић, А, Вукадиновић Б, (2008). Обука у руковању ватреним оружјем полицијских службеника, Спортска медицина, год. 7, бр. 4.
- Ђорђевић, А, Милетић, М, (2011). Употреба средстава принуде - Анализа стања за ПУ за града Београда, Безбедност, год. 53, бр. 3/2011, стр. 169-180.

5. Руководиоци и радници Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку у периоду 2001-2014.

5.1. Руководиоци у периоду 2001-2014.

Проф. др Предраг Илић, помоћник министра унутрашњих послова за реформу полицијског школства (2001–2004)

Проф. др Предраг Илић, рођен је 1949. године у селу Тушиће, СО Косовска Митровица (сада Зубин Поток). Дипломирао је на Факултегу политичких наука у Београду 1971. године, затим је 1987. године магистрирао на Правном факултегу у Београду, где је и докторирао 1995. године са тезом „Југословенско–ватикански односи од почетка Другог светског рата до напада на Југославију”.

Прво запослење остварио је 1972. године у Служби државне безбедности

МУП-а Републике Србије, где је као оперативац у Београдској управи СДБ-а радио у периоду од 1972. до 1980.

Од 1980. до 1983. године радио је као аналитичар у централи СДБ-а МУП-а Републике Србије, а затим, у периоду од 1983. до 1992. године, као наставник у Школском центру СДБ-а Савезног секретаријата унутрашњих послова.

Од 1992. до 2001. године био је наставник и шеф катедре у Образовно-истраживачком центру Ресора државне

безбедности Републике Србије, а децембра 2001. постављен је за начелника овог Центра.

Децембра 2001. године именован је и за помоћника министра унутрашњих послова Републике Србије за реформу полицијског школства, у чину пуковника, а на тој функцији остао је до краја 2004.

У периоду од 2005. до 2009. године био је стално запослен на Полицијској академији, односно Криминалистичко-полицијској академији у Београду, а пензионисан је 2009.

У периоду од 1988. до 2006, упоредо са наставничким радом у Школском центру СДБ-а, односно Образовно-истраживачком центру РДБ-а, радио је као спољни сарадник ВШУП-а у Земуну, на предметима Основи државне безбедности и Међународно јавно право.

Од 2002. до 2009. године, у звању доцента на Криминалистичко-полицијској академији био је наставник на предметима Међународно јавно право и Међународни односи.

Од 2007. године у звању доцента и ванредног професора на Правном факултету Интернационалног универзи-

тета у Новом Пазару, био је наставник на предметима Међународно јавно право, Национална безбедност и Савремени обавештајни системи.

У периоду од 2008. до 2010. године био је доцент и ванредни професор на Правном факултету Универзитета „Синергија” у Бијељини, на предметима Међународно јавно право и Право Европске уније.

Тренутно ради као ванредни професор на Правном факултету Интернационалног универзитета у Новом Пазару и сарадник је Центра за усавршавање кадрова обавештајне службе Војнообавештајне агенције.

До сада је учествовао на преко 30 научних и стручних скупова у СФРЈ, СРЈ, Републици Србији и иностранству (Београд, Косовска Митровица, Суботица, Нови Пазар, Подгорица, Бања Лука, Бијељина, Брчко, Софија, Минхен).

Проф. др Предраг Илић аутор је и коаутор пет књига, преко 80 научних чланака, фељтона, полемика и приказа, из области међународног јавног права, међународних односа, ватиканологије, социологије религије и националне бе-

збедности, од којих као најзначајније издвајамо књиге „Ватикан и слом Југославије у Другом светском рату” (1995) и „Српска православна црква и тајна Дахауа” (2006). Члан је Уређивачког одбора часописа „Правне теме” из Новог Пазара.

Од својих омладинских дана био је активиста и функционер у Савезу социјалистичке омладине и Савезу комуниста Југославије, био је члан Комисије Републичког извршног већа СР Србије, члан Комисије Скупштине града Београда за односе са верским заједницама као и Комисије ЦК СК Србије за међунационалне односе. Члан је Удружења политиколога Србије, а био је и члан Југословенског удружења за међународно право и Извршног одбора Удружења за јавну управу Србије.

Носилац је Ордена рада СФРЈ са сребрним венцем, Специјалне плакете министра унутрашњих послова СФРЈ, Захвалнице Друштва психолога Србије и Криминалистичко-полицијске академије, Златне плакете Савеза синдиката Београда за развој радничких спортских игара и других признања.

Хоби му је стони тенис. Био је дугогодишњи играч и председник СТК „Милиционар”, а играо је и у неколико других београдских клубова. Вишеструки је првак Србије у ветеранском стоном тенису, актуелни члан њене ветеранске репрезентације и двоструки шампион (2014) и вицешампион (2011) Балкана. Освојио је преко 30 златних, сребрних и бронзаних медаља на међународним ветеранским турнирима (Београд, Нови Сад, Суботица, Сомбор, Бечеј, Темерин, Шабац, Врњачка Бања, Сарајево, Бијељина итд).

Проф. др Крсто Липовац, начелник
Управе за стручно образовање,
оспособљавање, усавршавање и науку
(2004–2006)

Проф. др Крсто Липовац рођен је 1961. године у селу Руишта код Вишеграда, Република Босна и Херцеговина, а основну школу и гимназију завршио је у Вишеграду.

Саобраћајни факултет у Београду, Одсек за друмски и градски саобраћај и транспорт – саобраћајни смер, завршио је 1984. године добивши Октобарску награду града Београда за дипломски рад. Током студија, у периоду од 1981. до 1983. године, обављао је функцију студента продекана.

На Саобраћајном факултету у Београду завршио је магистарске (1987) и докторске (1994) студије, а тема доктората била је „Прилог моделовању процеса безбедног претицања”. Научна област његовог деловања јесте превентива и безбедност саобраћаја.

Од дипломирања (1984) радио је као спољни сарадник Катедре за безбедност саобраћаја Саобраћајног факултета у Београду, на пословима вештачења саобраћајних незгода и истраживања у области безбедности саобраћаја. Од јануара до маја 1987. године радио је у Заводу за студије и пројектовање Град-

ског саобраћајног предузећа у Београду, у Одељењу за планирање саобраћаја.

Маја 1987. године прелази у Вишу школу унутрашњих послова у Земуну као асистент-приправник, асистент, предавач, а затим и професор на предмету Безбедност саобраћаја. Током 1996. године изабран је у звање професора на Вишој школи унутрашњих послова у Бања Луци, на предмету Безбедност саобраћаја.

Јула 2000. године изабран је у звање ванредног професора на Војној академији у Београду, за предмет Безбедност путног саобраћаја.

Септембра 2008. године изабран је у звање редовног професора на Криминалистичко-полицијској академији за ужу научну област Безбедност саобраћаја.

У периоду од 1990. до 2000. године је на Саобраћајном факултету у Београду држао вежбе на предмету Безбедност саобраћаја, а од 1994. године реализовао је и део предавања на истом предмету. У мају 2002. године изабран је у звање ванредног професора на Саобраћајном факултету, а у време писања ове монографије у току је процедура његовог из-

бора у редовног професора на Саобраћајном факултету.

Завршио је низ курсева и семинара, међу којима су од посебног значаја: Курс о дубинској анализи саобраћајних незгода, Курс о идентификацији и управљању црним тачкама на путевима, два курса о ревизији безбедности саобраћаја и два курса о провери безбедности постојећих путева.

Током 1995. и 1996. године био је помоћник начелника Управе за образовање у Вишој школи унутрашњих послова, а од 1996. до 2000. године помоћник директора Више школе унутрашњих послова за развојно-истраживачки рад и издавачку делатност. Од оснивања 2004. до јуна 2006. године био је начелник Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, у седишту МУП-а Републике Србије.

Оснивач је и члан Удружења за безбедност саобраћаја Србије, Центра за истраживања у безбедности саобраћаја и Организације за безбедност саобраћаја и медије.

Активно учествује у припреми и организацији бројних научних и струч-

них скупова посвећених безбедности саобраћаја, међу којима се истичу: Међународни симпозијум „Превенција саобраћајних незгода”, научно-стручни скуп „Безбедност саобраћаја војних учесника саобраћаја”, научно-стручни скуп „Унапређење полицијске праксе у безбедности саобраћаја”, међународна конференција „Улога локалне заједнице у безбедности саобраћаја”, симпозијум „Вештачење саобраћајних незгода”, конференција „Безбедност саобраћаја у локалној заједници” (Бања Лука, БиХ), „Међународни конгрес о путевима” (Сарајево, БиХ), „Конференција о безбедности саобраћаја” (Будва, ЦГ), „Први српски конгрес о путевима” (Београд, Србија) итд.

Учествовао је у припреми и био стручни руководилац низа семинара, курсева и других облика стручног усавршавања у области безбедности саобраћаја. Учествовао је у неколико међународних пројеката унапређења безбедности саобраћаја у Европи, региону (Југоисточна Европа), Србији, Црној Гори, Македонији и у Босни и Херцеговини. У току 2004, 2005. и 2006. године,

у склопу Споразума о сарадњи између Србије и Шведске (Twining Agreement) учествовао је у пројекту унапређења безбедности саобраћаја у радној групи за безбедност путева. У оквиру овог пројекта реализовао је студијску посету Шведској и припремио Приручник о ревизији безбедности путева. Аутор је и један од организатора „Дечије саобраћајне олимпијаде” – регионалног скупа посвећеног унапређењу саобраћајног образовања и васпитања деце.

Написао је и објавио преко 120 научних и стручних радова. Аутор је 21 монографске публикације о безбедности саобраћаја, међу којима се истиче серија публикација о увиђају и вештачењу саобраћајних незгода, о саобраћајном образовању и васпитању, оспособљавању возача, инструктора и испитивача и уџбеници Безбедност саобраћаја.

Био је главни координатор и један од руководиоца радне групе за припрему Закона о безбедности саобраћаја на путевима и више подзаконских аката. Био је члан, а затим и председник Управног одбора Заједнице аутошкола Србије. Учествовао је у радној групи за припре-

му Стратегије развоја Министарства унутрашњих послова Републике Србије – стратегије развоја саобраћајне полиције. Био је носилац студије Стратегија развоја полицијског образовања.

Више од 10 година је члан Савјета за безбедност саобраћаја Републике Српске, члан Савета за безбедност војних учесника у саобраћају. У два сазива је био члан Савета за безбедност саобраћаја Београда. У току 2012. и 2013. године, био је члан Савета Криминалистичко-полицијске академије у Београду. Од 2013. године до јула 2014. био је члан Управног одбора Агенције за безбедност саобраћаја Републике Србије.

Драгић Јосифовић, начелник
Управе за стручно образовање,
оспособљавање, усавршавање и науку
(2006-2007)

Драгић Јосифовић рођен је 1955. године у Кртоку, подручје општине Куршумлија. Завршио је Средњу школу унутрашњих послова у Сремској Каменици 1974. године и потом је, управо у тој школи засновао радни однос. У Школи резервних официра Југословенске народне армије у Пожаревцу завршио је 1974. године обуку за командира одељења. Вишу управну школу Универзитета у Сарајеву завршио је 1979. године, а на Факултету за безбедност и друштвену самозаштиту Универзитета у Скопљу дипломирао је 1983. У организацији Министарства унутрашњих послова завршио је Курс за руководећи састав у јединицама милиције 1982. године у Београду.

У Новом Саду је радио на пословима помоћника командира станице милиције за јавни ред и мир и у Одељењу за сузбијање општег криминалитета током 1984. и 1985. У Средњој школи унутрашњих послова у Сремској Каменици је у периоду од 1974. до 2001. године радио на следећим пословима образовно-васпитног карактера који су били установљени Правилником о унутрашњој

систематизацији радних места: командир вода-васпитач, наставник предмета Правила службе у МУП-у, Кривично право и Устав и права грађана, био је руководилац Актива јавне безбедности и начелник класе. У истом периоду био је ангажован и на реализацији наставног предмета Правила службе у МУП-у на курсевима за полицајце.

Послове помоћника директора за војну наставу обављао је током 1990. и 1991. године, а 2001. године именован је за помоћника директора за наставу. У јануару 2005. именован је за заменика директора Средње школе унутрашњих послова, а три месеца касније и за директора Школе. За начелника Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку именован је у мају 2006. године и на том радном месту радио је до одласка у пензију крајем 2007.

Нарочит допринос дао је као старешина у посебним јединицама полиције МУП-а Р Србије.

На пољу спорта, био је такмичар екипе Средње школе унутрашњих послова у стрељаштву и куглању. Као инструктор је обучавао ученике Школе у

скијању, а стрељачку екипу Школе у гађању из пушке и пиштоља. Био је дугогодишњи председник Спортског друштва „Млади милиционар”, а касније и Спортског клуба „Млади полицајац”. Био је и главни и одговорни уредник листа „Млади полицајац”, који издаје Средња школа унутрашњих послова.

За заслуге и постигнуте успехе у раду од значаја за напредак земље, 1990. године Председништво СФРЈ одликовало га је Орденом рада са сребрним венцем, а 1998. године је за постигнуте резултате рада у обављању безбедносних задатака награђен од министра унутрашњих послова пиштољем ЦЗ-99. Због доприноса у остваривању људских права, добио је међународно признање „Личност године у Србији 2006. године”, које додељује Мисија ОЕБС-а у Србији. Поред наведених награда и признања, добио је и већи број робно-новчаних награда које додељује Министарство унутрашњих послова за изузетне резултате и ефикасно извршавање радних задатака.

Проф. др Бобан Милојковић,
заменик начелника Управе за стручно
образовање, оспособљавање,
усавршавање и науку (2006–2008)

Проф. др Бобан Милојковић је рођен 1964. године у Деспотовцу, Република Србија. Дипломирао је 1988. године, магистрирао 1993. и докторирао 1999. године на Факултету безбедности Универзитета у Београду (раније Факултет цивилне одбране, односно одбране и заштите). Током студија, у периоду од 1986. до 1988. године, обављао је функцију студента продекана.

По дипломирању 1988. године, радио је на Факултету безбедности као асистент из предмета Картографија са топографијом, Војна топографија, Војна географија и Атомско-биолошко-хемијска одбрана, а од 1996. године и као асистент на предмету Топографија на Полицијској академији, односно као доцент, ванредни професор и од 20. 3. 2012. године као редовни професор на предмету Полицијска топографија на Криминалистичко-полицијској академији.

Изводио је наставу на основним, мастер и специјалистичким студијама и био ментор и члан комисије за одбрану докторских дисертација, магистарских теза, специјалистичких и дипломских радова. Био је секретар Катедре наука

одбране, безбедности и заштите, обављао је дужности шефа Катедре полицијско-безбедносних наука, продекана за наставу Полицијске академије, секретара и члана истраживачког тима више пројеката. Био је члан Савета Криминалистичко-полицијске академије. Више од 10 година водио је Оријентиринг секцију Академије и неколико комисија у Оријентиринг савезу Србије. Преко 35 година био је активан члан Планинарског савеза Србије.

Дужност заменика начелника Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку у Министарству унутрашњих послова Републике Србије обављао је у периоду од 2006. до 2008. године и у исто време изводио је наставу на Криминалистичко-полицијској академији. Почетком 2008. године обављао је дужност в. д. начелника Управе. У наведеном периоду (али и пре и после њега), изводио је наставу на специјалистичкој обуци из полицијске топографије припадника полицијских јединица посебне намене (ПТЈ, САЈ и Жандармерија). Изводио је наставу и на

основним и специјалистичким студијама на Факултету безбедности.

Учествовао је на преко 30 националних и међународних научно-стручних скупова и публиковао преко 120 научних и стручних радова од којих су 7 уџбеници, 2 монографије, 4 научне студије и преко 10 картографских монографских публикација националног и међународног значаја.

Био је члан редакционог одбора 3 научна часописа: „Наука, безбедност, полиција”, „Зборник радова Војногеографског института” и „Безбедност”. У периоду 2007. до 2011. године учествовао је у припреми и издавању часописа Безбедност као главни и одговорни уредник, а од 2011. као члан Уредништва.

Подручје његовог посебног интересовања је полицијска топографија, тематска топографија и картографија, ГПС, ГИС, геопросторно профилисање криминала, тактика полицијских јединица посебне намене, физичко-техничко обезбеђење, заштита и спасавање. Носилац је инструкторског звања у горској служби спасавања, оријентирингу, исхрани и преживљавању у природи.

У остварене награде и признања спадају: Плакета 4. април, највише студентско признање за свестрани друштвено-политички рад на Универзитету у Београду и више од 50 медаља у оријентационом спорту (оријентирингу), такмичењу младих техничара и резервних војних старешина.

За постигнуте резултате у служби више пута је награђиван, а 2003. за Дан полицијског школства ванредно је унапређен у чин потпуковника полиције.

Ожењен је и отац је две ћерке.

Mr Јанош Копас, начелник Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку (2008-2009)

Јанош Копас је рођен 1958. Дипломирао је на Факултету физичке културе у Новом Саду 1987. године и на истом факултету је магистрирао 2005.

У периоду од 1988. до 1991. године радио је на Факултету физичке културе у Новом Саду као асистент на предмету Борилачки спортови. Од 1991. године до 2006. године је радио у Средњој школи унутрашњих послова у Сремској Каменици, као наставник на предмету Специјално физичко образовање.

Био је руководиоца Актива физичке културе у периоду од 2001. до 2006. године, а као руководиоца џудо и џу-џицу секције, са кадетима Средње школе унутрашњих послова освајао је медаље на светским, европским, балканским и државним првенствима у џудоу, самбоу и џу-џици.

Јула 2006. године именован је за начелника Тренинг центра (сада Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције). Од фебруара 2008. године до одласка у пензију децембра 2009. године, био је начелник Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку.

Министар унутрашњих послова Републике Србије више пута га је наградио (1996, 2001. и 2007) за остварене резултате у обављању полицијских послова, очувању и унапређењу безбедности.

Коаутор је једне универзитетске научне књиге, сарадник је на једном универзитетском уџбенику и аутор је једног и коаутор два универзитетска приручника. Има око двадесет објављених научних и стручних радова.

Носилац је мајсторског звања 6. дан у џу-џицу и 5. дан у џудоу. Селектор је државне репрезентације и интернационални судија у џу џицу. Добитник је највећег спортског признања Аутономне покрајине Војводине за постигнуте резултате у спорту „Јован Микић Спартак”.

Од 2011. године ради у Нафтној компанији MOL Serbia, на пословима менаџера безбедности. У међувремену је докторирао. Говори мађарски језик и служи се енглеским и немачким језиком. Ожењен је и отац је троје деце.

Др Божидар Оташевић, заменик
начелника Управе за стручно
образовање, оспособљавање,
усавршавање и науку (2009–)

Божидар Оташевић рођен је 1976. у Беранама, Црна Гора. Полицијску академију завршио је 1998. у Београду. Магистрирао је 2007. у Београду на Правном факултету Универзитета УНИОН, смер кривичноправни, а докторску дисертацију одбранио је 2014. на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, смер кривичноправни.

Радни однос засновао је у својству приправника 1998. године у Центру безбедности Херцег Нови у Црној Гори. У Министарству унутрашњих послова Републике Србије ради од 2000. Током 2000. и 2001. радио је у СУП-у Београд, ОУП Палилула, као помоћник командира, затим 2001–2004. у Управи криминалистичке полиције СУП-а Београд, Одсек за сузбијање крвних деликата, а 2003. године био је радно ангажован у Одсеку криминалистичке полиције ОУП-а Вождовац на испомоћи.

Од 2004. до 2006. радио је у Сектору унутрашње контроле полиције, Одсек за оперативно – превентивне послове. За командира полицијске испоставе у ПС Вождовац именован је 2006, где је радио до краја септембра 2009.

За заменика начелника Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку именован је 1. 10. 2009, а обављао је и дужност начелника Управе у периоду 01.12.2009 – 29.10.2014. У звању је полицијског саветника.

Министар унутрашњих послова Републике Србије два пута га је наградио (2002. и 2003) за остварене резултате у обављању полицијских послова, очувању и унапређењу безбедности. Ванредно је унапређен у чин капетана 2003. због изузетних резултата постигнутих у откривању и доказивању кривичних дела.

Аутор је више од 50 научних и стручних радова из области Криминологије и Криминалистике, објављених у земљи и иностранству. Поред радова објављених у Србији, неки радови су објављени и у престижним часописима у САД, Пољској, Словенији, Црној Гори, Македонији и Босни и Херцеговини. Коаутор је Приручника за стручно оспособљавање и полагање стручног испита комуналних полицајаца (2010) у издању Министарства за државну управу и локалну самоуправу. Коаутор је монографије „Млади и хулиганизам

на спортским приредбама” (2014) у издању Организације за европску безбедност и сарадњу – Мисије у Србији и Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Од 2011. члан је уредништва часописа „Безбедност”, који је категорисан као часопис од националног значаја М-52. Од 2013. године члан је уредништва часописа „Перјаник”, који издаје Полицијска академија у Даниловграду, а од 2014. је и члан уредништва и редакцијског одбора часописа „Безбедност, полиција и грађани”, који издаје Управа за полицијско образовање Министарства унутрашњих послова Републике Српске.

Изабран је у звање истраживача сарадника 2012. на Институту за криминолошка и социолошка истраживања у Београду. Учествовао је у више различитих научно-истраживачких пројеката у организацији Криминалистичко-полицијске академије.

Ожењен је и отац је двоје деце.

Доц. др Александар Ђорђевић,
начелник Управе за стручно
образовање, оспособљавање,
усавршавање и науку (2014–)

Александар Ђорђевић рођен је 8. августа 1973. у Смедеревској Паланци. По завршетку Средње школе унутрашњих послова у Сремској Каменици, у јуну 1992. почиње са радом као приправник у ОУП-у Младеновац, а након полагања државног испита прелази у Специјалну антитерористичку јединицу МУП-а Р Србије, где је провео наредних седам година. У САЈ-у стиче сва неопходна знања и вештине за бављење полицијским послом и наставља са својим спортским активностима. Постаје члан Џудо клуба „Милиционар” и репрезентативац Полицијске џудо репрезентације Југославије.

Године 1994. уписао је Факултет физичке културе у Београду, а упоредо је студирао и на Спортској академији у Београду на којој је 1997. дипломирао и стекао звање вишег спортског тренера за џудо. Децембра 1998. дипломирао је на Факултету физичке културе у Београду и стекао звање професора физичке културе.

Децембра 2000. магистрирао је на Факултету спорта и физичког васпитања у Београду и стекао звање магистра наука физичке културе, а докторску

дисертацију одбранио је на Факултету физичке културе у Новом Саду децембра 2003. и стекао научно звање доктора наука физичке културе.

Након Специјалне антитерористичке јединице, у периоду од 1999. до 2003. радио је у Ресору државне безбедности на обавештајним, безбедносним и инструкторским задацима. Унапређен је 2002. у звање главног инспектора за физичку обуку. Организовао је и изводио скијашку обуку за припаднике Јединице за специјалне операције РДБ-а. Професионалну каријеру наставио је у ПУ за град Београд, у Управи полиције, на радном месту организатора и извођача специјалне физичке обуке, а маја 2006. унапређен је у шефа Одсека за стручну, физичку обуку и усавршавање.

Од марта до краја октобра 2014. радио је на месту начелника Одељења за организацију, обуку и опремање полиције у Управи полиције ПУ за град Београд, а крајем октобра 2014. именован је за начелника Управе за образовање.

Завршио је више курсева током службе, од којих су најважнији: Виши курс за експлозиве, Ронилачки курс, курс

Владе Сједињених Америчких Држава – „Protective Operations Course”, ISIA курс – за лиценцираног инструктора скијања. Био је руководилац Курса за полицајце из радног односа у организацији Министарства унутрашњих послова, где је поред организовања наставе учествовао и као предавач СФО-а, стални је члан радног тела за израду Програма стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова Републике Србије и носилац пројекта Програма физичке обуке и гађања интервентних јединица полиције. Скијашке сезоне 2006. био је организатор и руководилац Курса за инструкторе скијања у МУП-у Р Србије.

Од 2005. до октобра 2014. био је председник комисије за проверу моторичких и специјалних способности полицијских службеника Полицијске управе за град Београд. Од 2007. до октобра 2014. био је организатор и извођач наставе гађања из службеног пиштоља ЦЗ 99 за полицијске службенике Полицијске управе за град Београд. Од 2006. до октобра 2014. био је ментор координатор у име Полицијске управе за град Београд,

за извођење стручне праксе студената Криминалистичко-полицијске академије и полицијских службеника – правника, иначе полазника Центра за основну полицијску обуку у Сремској Каменици. Током 2010. одлуком министра ангажован је за предавача на обуци комуналне полиције на предмету Одбрамбене вештине. За остварене резултате у раду више пута је награђиван.

Професорску каријеру започео је марта 2001. године на Спортској академији у Београду, где је изабран у звање професора на предмету Методика спортске гране са праксом на усмерењима борења, стрељаштва и спортова снаге и фитнеса. Предаје Планирање и програмирање тренинга. Именован је и за ментора припадницима МУП-а Р Србије који студирају на Спортској академији. Више пута је именован од стране научно-наставничког већа за ментора у изради дипломских радова као и за члана комисије за одбрану дипломских радова. Од 1. 10. 2009. ангажован је на Факултету безбедности као предавач из наставне области Безбедносно-оперативних вештина. Јула 2014. изабран је за доцента на Факултету

за спорт, Универзитет Унион Никола Тесла, предмет Физичко васпитање и спорт. Активан је у изучавању модалитета физичких припрема борилачких спортова и спортова снаге.

Интензивно се бави научним радом и до сада има објављених 30 научних и стручних радова из области борења, менаџмента у спорту, спортова снаге и рекреације, као и из проблематике опште и специфичне физичке припреме полиције, проблематике обуке и примене средстава принуде. Био је учесник више домаћих и међународних научних конгреса, где је презентовао своја истраживања у односу на проблематику СФО и полицију. Оснивач је и члан уређивачког одбора Српског часописа спортских наука – ISSN 1452 – 8827.

Спортске успехе постиже од 1990. као такмичар Џудо клуба „Милиционар”, а касније и као државни репрезентативац. Носилац је мајсторског појаса 1. дан у џудоу. Од 1997. такмичар је у алпском скијању, а на место селектора Полицијске скијашке репрезентације именован је 2003. У последња три Балканска полицијска ски шампионата

освојио је са својом репрезентацијом једно прво, једно друго и једно треће место. Говори енглески језик.

Отац је двоје деце.

Мирослав Мијатовић, директор
Средње школе унутрашњих послова
(2001–2004)

Мирослав Мијатовић рођен је 2.11.1951. године у Баљевцу, општина Обреновац. Након завршене Средње школе унутрашњих послова (био је полазник 1. класе СШУП-а), завршио је Војну академију у Београду, коју је похађао у периоду од 1974. до 1978.

Радни однос засновао је у Министарству унутрашњих послова 1.7.1971. у Средњој школи унутрашњих послова, где је након завршетка школовања 1971. остао да ради као васпитач све до 1974. када је уписао Војну академију.

Након завршених студија, од 1978. до 1979. радио је у Средњој школи унутрашњих послова као наставник из предмета Правила службе. Од 1979. до 1.7.2001. радио је у Управи полиције у седишту МУП-а, прво као извршилац, а затим као шеф Одсека, начелник Одељења и помоћник начелника Управе полиције.

У Посебним јединицама полиције МУП-а Р Србије обављао је више старешинских дужности, од команданта батаљона, помоћника команданта Здруженог одреда полиције, помоћника руководиоца Штаба МУП-а, до руководиоца Штаба.

Од 1.7.2001. године до одласка у пензију 31.12.2004. године био је директор Средње школе унутрашњих послова.

Поред редовних активности држао је наставу на Курсу за старешине ратних јединица полиције и руководио тим курсевима, учествовао је у реализацији наставе полазницима курса у Земуну из области одбрамбених припрема. Држао је наставу на курсу у Земуну за руководећи састав полиције из области топографије, војне тактике, наоружања са наставом гађања. Асистирао је при изради више уџбеника за Криминалистичко-полицијску академију.

У току свог дугогодишњег рада био је више пута награђиван новчаним наградама, плакетама и медаљама. Најистакнутије награде су: Медаља заслуга за народ, Орден заслуга за СР Југославију, Златник војводе Живојина Мишића, Плакета здружених јединица милиције, Златник цара Лазара, пиштољ поводом Дана безбедности за допринос у раду.

Ожењен је и отац је двоје деце.

Биљана Пушкар, директор Средње школе унутрашњих послова – начелник Центра за основну полицијску обуку (2006–)

Биљана Пушкар рођена је 18. 10. 1961. у Новом Саду. По завршетку десетогодишњег основног образовања, уписала је Гимназију „Јован Јовановић Змај” (која касније мења назив у Центар за образовање кадрова друштвених делатности), правни смер.

Високошколско образовање стекла је на Филозофском факултету у Новом Саду, на Групи за југословенску књижевност и српски језик, где је дипломирала 1985. Поред бројних обука из области рада полиције и дидактичко-андрагошких курсева завршила је и Курс за стицање основних полицијских знања 2006.

По завршетку студија одлази у Вуковар. Од 1985. ради у Центру за одгој и усмјерено образовање „Едвард Кардељ” у Вуковару, као средњошколски професор и на образовању одраслих, а потом се 1991. враћа у Нови Сад.

Од 1992. до данас ради у Министарству унутрашњих послова Републике Србије, у Средњој школи унутрашњих послова – Центру за основну полицијску обуку у Сремској Каменици, на пословима наставника за предмете Српски језик и књижевност и Дактило-

графија. Поред редовне наставе учествовала је у организацији бројних ваннаставних активности ђака СШУП-а, који су наступали на манифестацијама у оквиру и изван Министарства унутрашњих послова.

У марту 2005. распоређена је на радно место помоћника директора за наставу у Средњој школи унутрашњих послова, а од јула 2006. до 2012. године била је на месту директорке Школе–Центра за основну полицијску обуку, након чега је постављена за начелницу Центра за основну полицијску обуку.

Током реформе полицијског школства (2005–2007) руководила је тимовима Школе–Центра, формираним за реализацију бројних задатака предвиђених Оперативним планом трансформисања Средње школе унутрашњих послова у Центар за основну полицијску обуку.

Организовала је и пратила истраживање анализе посла полицајца позорника, на основу ког су утврђени неопходни наставни садржаји и исходи основне полицијске обуке и донесени нови наставни планови и програми за полазнике и менторе координаторе и полицајце менторе.

Учествовала је на више научних скупова у вези са развојем и перспективама полицијског школства у: Софији, Даниловграду, Дубровнику, Суботици, Анкари и Савани. Чланица је жирија за доделу награде Ленкин прстен која се сваке године додељује у Србобрану.

За резултате постигнуте у развоју полицијског школства, фебруара 2003. године добила је награду Арчибалд Рајс, коју додељује министар унутрашњих послова Републике Србије. У новембру 2003. министар унутрашњих послова је награђује за постигнуте резултате у обављању послова и задатака из делокруга рада Школе. За Дан Министарства унутрашњих послова 2011. године добила је Награду за ревносну службу, коју додељује председник државе.

Удата је и има две ћерке.

Љубиша Жарковић, начелник
Тренинг центра (2004–2006)

Љубиша Жарковић је рођен 25. марта 1954. у Александровцу Жупском. Завршио је Вишу хотелијерску школу 1988. године, а 1991. године је дипломирао на Природно-математичком факултету у Београду – смер Туризмологија.

По завршетку Више школе запослио се у Југословенској народној армији и обављао је руководеће послове као управник Дома ЈНА, а затим и као директор Хотела „Бристол“, и управник Спортског центра „Сурчин“.

Године 1996. почиње да ради у Министарству унутрашњих послова на месту управника интерната на Полицијској академији. На овом радном месту био је до 2004. и, поред послова у оквиру своје надлежности, учествовао је и у успостављању Наставног центра „Митрово Поље“ на Гочу, где се са својим тимом старао о логистичким и организационим предусловима за реализацију практичне обуке студената Полицијске академије у Наставном центру.

Септембра 2004. године именован је за првог начелника Тренинг центра, организационе јединице Министарства унутрашњих послова која је била надле-

жна за обједињено, планско и систематско организовање и реализовање стручног оспособљавања и усавршавања припадника Ресора јавне безбедности МУП-а РС. У Тренинг центру је радио до маја 2006. године, када је прекинуо радни однос у Министарству.

Љубиша Жарковић је преминуо 2012. године, оставивши за собом супругу Љиљану и двоје деце.

Марко Осмајлић, начелник Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције (2008–2011)

Марко Осмајлић је рођен 1965. у Београду, где је стекао основно и средње образовање. Спортску академију завршио је 1998. у Београду. Дипломирао је на Факултету пословних студија на Мегатренд универзитету у Београду 2004.

Од 1986. до 1991. био је запослен у Општој болници у Ужицу, а затим је у периоду од 1991. до 1996. боравио на привременом раду у Немачкој. Одлуком Владе Републике Србије, од децембра 1999. до 2000, обављао је функцију заменика министра за спорт и омладину у прелазној Влади Србије. У периоду од новембра 1999. до 2005. био је запослен у СРЦ „Ташмајдан“ на радном месту управника Палате „Пионир“. Након тога, 2005. прелази у Министарство унутрашњих послова на радно место инспектора у Генералном инспекторату РЈБ, а потом 2006. бива постављен на место начелника Управе за унутрашњу контролу полиције. Решењем Владе Републике Србије од 2008. обављао је послове члана Управног одбора Националног парка Копаоник. Половином 2008. именован је за начелника Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције и на том радном месту је остао до краја 2011, када је постављен за помоћника начелника Сектора финансија, људских ресурса и заједничких послова задужен за обуку и образовање полиције.

Завршио је неколико курсева у вези са корупцијом у државним органима у Центру за безбедносне студије у Београду. Објављивао је стручне радове на тему корупције, прања новца и организованог криминала. Служи се немачким језиком.

Био је дугогодишњи аматерски спортиста што га је препоручило за дужности у разним спортским организацијама:

- 1998. године био је председник Управног одбора спортске дворане „Велики парк“ у Ужицу;
- од 2000. године је на функцији спортског директора Центра борилачких спортова „Звонко Осмајлић“;
- од 2010. године је члан Надзорног одбора Спортског савеза Београда;
- члан је Управног одбора „Кик бокс савеза Србије“;
- одлуком Извршног одбора Фудбалског савеза Београда, 2013. године је именован за дисциплинског судију Српске лиге Београд, а исте године је именован за комесара такмичења Зонске фудбалске лиге Београда;
- Фудбалски савез Србије именовао га је 2013. године за делегата у „Јелен Супер лиги“.

Марко Осмајлић је ожењен, отац је троје деце.

Драган Кулић, начелник Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције (2013–)

Драган Кулић је рођен 10.6.1968. у Медвеђи. Завршио је Средњу школу унутрашњих послова у Сремској Каменици 1987. Вишу педагошку школу за васпитање и образовање младих 1994. и стекао звање професора разредне наставе. Након дипломирања на Факултету за пословне студије Мегатренд универзитета 2002. стекао је звање дипломирани економиста, а 2012. стекао је звање дипломирани правник након завршених студија на Факултету за државну управу и администрацију Мегатренд универзитета.

У Министарству унутрашњих послова ради од 1987. Од запослења до 1991. радио је у ПС Медвеђа на радном месту полицајца, а затим је у периоду од 1991. до 1995. радио на истом радном месту у ПС Раковица.

Од 1995. до 2002. радио је у Управи криминалистичке полиције СУП-а Београд у ПС Раковица, на радном месту инспектор за сузбијање општег криминалитета.

Од 2002. до 2008. радио је у Полицијској бригади у Београду на радном месту командира вода и као вршилац дужности командира чете.

Након тога, 2008. прелази у Управу за управне послове на радно место инспектора управног инспекцијског надзора, где остаје до 2013.

Априла 2013. именован је за начелника Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције у Управи за образовање.

Ожењен је и отац је двоје деце.

5.2. Запослени у Управи за образовање у периоду 2004–2014.

Управа у седишту

1. **Владисављевић Јасмина**, рођена 1969, документалиста у Управи од 15.2.2005. до 23.12.2010, затим на пословима обуке у ЦСОУП-у (НЦ Макиш) до 7.8.2012. када постаје уредник часописа „Безбедност”.
2. **Гроза Василије**, рођен 1964, на пословима набавке опремања и одржавања објеката у ЦСОУП-у од 15.8.2004. до 1.6.2012, од када је на пословима практичне обуке у Управи.
3. **Достић Синиша**, рођен 1972, на пословима самосталног извршиоца за истраживачки рад и издавачку делатност од 2.9.2013.
4. **Зарубица Љиљана**, рођена 1960, пословни секретар од 1.5.2005.
5. **Клисарић Милан**, рођен 1960, саветник за стручно образовање од 15.12.2005, а од 1.6.2012. на пословима самосталног извршиоца за обуку из области полицијског менаџмента.
6. **Миладинов Светлана**, рођена 1964, на пословима самосталног извршиоца за међународну сарадњу од 1.10.2008.
7. **Миличић Сања**, рођена 1980, на радном месту библиотекара од 1.1.2009, а од 1.6.2012. на пословима андрагога.
8. **Мишковић Снежана**, рођена 1964, на пословима самосталног извршиоца за правна питања од 1.7.2010.
9. **Нововић Снежана**, рођена 1960, помоћник начелника Управе од 1.12.2004.
10. **Поповић Милица**, рођена 1976, на пословима самосталног извршиоца за стручно оспособљавање од 1.11.2007.
11. **Радовановић Славица**, рођена 1966, саветник за стручно образовање од 1.8.2005, од 22.7.2009. на пословима самосталног извршиоца за припрему и реализацију полицијске обуке.
12. **Радојевић Наташа**, рођена 1987, на пословима библиотекара од 28.9.2013.
13. **Савић Милутин**, рођен 1963, помоћник начелника Управе од 15.9.2009.
14. **Сајовиц Данијела**, рођена 1975, на пословима одржавања хигијене у НЦ Макиш од 21.11.2004. до 1.7.2006, затим на пословима руковоаца материјално техничким средствима до 1.7.2007. када постаје пословни секретар у ЦСОУП-у. На пословима документалисте у Управи од 23.3.2011.
15. **Степановић Рашко**, рођен 1969, саветник за стручно образовање у Управи од 28.6.2006. године, од 2009. године на пословима самосталног извршиоца за стручно усавршавање.
16. **Стојменовић Јелена**, рођена 1980, на пословима преводиоца у Управи од 25.11.2013.

Радници који више нису у Управи у седишту

1. **Алемпијевић Рада**, рођена 1979, преводилац у Ресору финансија, кадрова, заједничких и техничких послова, у Управи од 1.2.2006. до 30.6.2007.
2. **Губеринић Мирјана**, рођена 1952, у Управи од 1.5.2007. до 31.12.2008. на радном месту главног и одговорног уредника листа „Полицајац”.
3. **Ковачевић Снежана**, рођена 1965, у Управи од 1.5.2007. до 14.4.2010. на пословима уредника гласила „Безбедност”.
4. **Лазовић Сибин**, рођен 1956, на радном месту возача у Управи од 15.2.2005. до 16.8.2006.
5. **Мијајловић Оливера**, рођена 1958, саветник за правна питања у Управи од 1.2.2005. до 30.11.2005, потом помоћник начелника Управе до 30.9.2006.
6. **Млађан Драган**, рођен 1959, саветник за научно-истраживачки рад и издавачку делатност у Управи од 15.8.2005. до 30.4.2007.
7. **Нешић Миладин**, рођен 1968, саветник за међународну сарадњу у Управи од 15.12.2005. до 1.7.2006, потом самостални извршилац за међународну сарадњу до 13.3.2008.
8. **Пантовић Мирјана**, рођена 1952, у Управи на пословима одговорног уредника листа „Полицајац” од 1.5.2007. до 31.12.2008.
9. **Поповић Весна**, рођена 1969, у Управи на пословима документалисте листа „Полицајац” и гласила „Безбедност” од 1.5.2007. до 31.3.2009.
10. **Ђургуз Весна**, рођена 1961, у Управи на пословима новинара листа „Полицајац” од 1.5.2007. до 9.5.2010.
11. **Шкипина Мира**, рођена 1957, у Управи на пословима самосталног извршиоца за правна питања од 1.7.2006. до 30.12.2007.

Центар за основну полицијску обуку

1. **Аврамовић Данило**, рођен 1978, у Центру на пословима тренера – област Безбедност саобраћаја од 15.2.2009.
2. **Адамовић Вељко**, рођен 1978, у Центру на пословима тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 15.8.2010.
3. **Ађански Миленко**, рођен 1984, у СШУП-у, односно Центру, од 1.7.2011. на пословима помоћног радника.
4. **Алексић Сања**, рођена 1979, у СШУП-у, односно Центру, на пословима радника на обезбеђењу од 1.6.2008.
5. **Антић Сања**, рођена 1973, у СШУП-у, односно Центру, од 10.4.2000. на пословима наставника предмета Енглески језик, Страни језик и наставника предмета Страни језик – руководиоца Актива, сада обавља послове руководиоца Групе за област страни језик – тренера.
6. **Антић Саша**, рођен 1979, у СШУП-у, односно Центру, од 1.7.2007. на пословима организатора менторских фаза, а сада ради на пословима шефа Одсека за обуку ментора, организовање и спровођење практичне обуке.
7. **Бадњаревић Зорка**, рођена 1957, у СШУП-у, односно Центру, од 1.3.1983. на пословима вешерке.
8. **Баић Адам**, рођен 1964, у СШУП-у, односно Центру од 15.12.1996. на пословима сталног

- дежурства, сталног дежурства и обезбеђења, васпитача – командира вода, сада обавља послове ментора котренера.
9. **Бандић Бобан**, рођен 1976, у СШУП-у, односно Центру, на пословима радника на обезбеђењу од 1.6.2008.
  10. **Бањац Благота**, рођен 1961, у СШУП-у од 15.9.1998. на пословима наставника предмета Одбрана и заштита, заменика начелника – руководиоца Актива и заменика начелника класе. Сада обавља послове тренера – област Руковање полицијским оружјем са наставом гађања.
  11. **Бањац Нада**, рођена 1953, у СШУП-у од 1.9.1988. на пословима наставника предмета Географија, сада у Центру обавља послове вишег тренера за обуку тренера.
  12. **Бобар Драган**, рођен 1968, у СШУП-у од 1.2.1992. на пословима васпитача – командира вода, сада обавља послове ментора – котренера.
  13. **Богић Радован**, рођен 1962, у СШУП-у је од 1.9.1990. на пословима наставника предмета Специјално физичко образовање, сада обавља послове тренера – област Одбрамбене вештине.
  14. **Богојевић Раде**, рођен 1967, у СШУП-у је од 15.8.1997. на пословима васпитача – командира вода, наставника предмета Безбедност саобраћаја; Безбедност саобраћаја и руководиоца Центра за обуку возача, наставника предмета Безбедност саобраћаја – руководилац Актива и Центра за обуку возача и тренера – област Безбедност саобраћаја. Сада обавља послове шефа Одсека – тренера за област Безбедност саобраћаја.
  15. **Бојадич Борјан**, рођен 1978, у Центру обавља послове ментора котренера од 5.12.2011.
  16. **Бојат Милован**, рођен 1956, у СШУП-у, односно Центру од 1.5.1996. на пословима библиотекара.
  17. **Бојић Горан**, рођен 1978, у Центру на пословима котренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 15.8.2010.
  18. **Бранковић Саша**, рођен 1966, у СШУП-у, односно Центру, од 1. 2. 1992. на пословима васпитача – командира вода, наставника предмета Одбрана и заштита и начелника класе. Сада обавља послове тренера – област Руковање полицијским оружјем са наставом гађања.
  19. **Брзица Петар**, рођен 1971, у СШУП-у, односно Центру, од 10.2.2004. на пословима столара.
  20. **Брмбота Слободан**, рођен 1986, у СШУП-у, односно Центру од 1.6.2008. на пословима радника на обезбеђењу.
  21. **Васић Душко**, рођен 1971, у СШУП-у је од 15.5.2005. на пословима васпитача – командира вода, ментора котренера, сада обавља послове тренера – област Сузбијање криминалитета.
  22. **Васић Предраг**, рођен 1979, у СШУП-у, односно Центру, од 1.5.2007. на пословима тренера за област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења.
  23. **Вејновић Мирјана**, рођена 1961, у СШУП-у, односно Центру, од 10.9.2007. на пословима наставника предмета Управно право; Међународно јавно право, персоналних и радно-правних односа, дисциплинске одговорности и стамбеним пословима. Сада оба-

- вља послове начелника Одељења за људске ресурсе.
24. **Величковић Бојан**, рођен 1980, у Центру на пословима тренера – област Сузбијање криминалитета од 15.7.2010.
  25. **Веселиновић Зоран**, рођен 1973, у Центру на пословима котренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 15.2.2009.
  26. **Видановић Предраг**, рођен 1964, у Центру од 1.12.2013. на пословима радника на обезбеђењу.
  27. **Вла Снежана**, рођена 1982, у Центру ради на пословима тренера – област Страни језик од 1.4.2013, пре тога у Управи у седишту од 17.4.2008.
  28. **Врањковић Радојка**, рођена 1957, у СШУП-у, односно Центру је од 28.3.1988. на пословима наставника предмета Српски језик; Књижевност и уметност, сада обавља послове тренера – област Комуникације.
  29. **Вукша Драгана**, рођена 1972, у Центру од 21.4.2012. на пословима стручног сарадника за израду и развој НПП – област Сузбијање криминалитета.
  30. **Вушовић Алекса**, рођен 1974, у СШУП-у, односно Центру, од 10.6.1993. на пословима сталног дежурства и обезбеђења, васпитача – командира вода, сада обавља послове ментора котренера.
  31. **Гавриловић Александар**, рођен 1978, у СШУП-у, односно Центру, од 15.12.1998. на пословима сталног дежурства, сталног дежурства и обезбеђења, сада обавља послове возача возила за посебне намене.
  32. **Гајић Светлана**, рођена 1958, у СШУП-у, односно Центру, од 6.8.1998. на пословима наставника предмета српски језик и књижевност, сада обавља послове библиотекара.
  33. **Галавић Борка**, рођена 1970, у СШУП-у, односно Центру, од 15.9.2000. на пословима наставника предмета Немачки језик, Страни језик, сада обавља послове тренера – област Страни језик.
  34. **Гломазић Марина**, рођена 1980, у Центру од 12.3.2014. на пословима стручног сарадника – аналитичара.
  35. **Греб Никола**, рођен 1974, у Центру на пословима тренера – област Одбрамбене вештине од 19.10.2012.
  36. **Дакић Драгана**, рођена 1968, у СШУП-у од 1.9.2002. на пословима наставника предмета Информатика, Рачунарство и информатика, сада обавља послове тренера – област ИТ и систем веза.
  37. **Дејановић Весна**, рођена 1960, у СШУП-у од 22.8.1991. на пословима НК радника у кухињи и одржавања хигијене, сада обавља послове одржавања хигијене у Центру.
  38. **Дивјак Јелена**, рођена 1956, у СШУП-у, односно Центру, од 25.5.1995. на пословима одржавања хигијене.
  39. **Димитријевић Бранислав**, рођен 1970, у СШУП-у, односно Центру, од 1.9.1998. на пословима васпитача – командира вода, заменика начелника класе и тренера – област Руковање оружјем и средствима полиције, сада обавља послове руководиоца Групе за област Руковање полицијским оружјем са наставом гађања – тренера.
  40. **Димитријевић Јелена**, рођена 1973, у СШУП-у је од 15.2.2008. на пословима психолога–тренера, сада обавља послове тренера – област Ментална хигијена.
  41. **Драгић Ђурђа**, рођена 1964, у СШУП-ЦОПО-у је од 28.12.2011.

- на пословима благајника, које и сада обавља у Центру.
42. **Дувњак Миленко**, рођен 1964, у СШУП-у од 15.12.1997. на пословима зидара–молера, које и сада обавља у Центру.
  43. **Ђого Ружица**, рођена 1956, у СШУП-у од 15.11.1997. на пословима берберина. Сада обавља послове берберина–фризера у Центру.
  44. **Ђорђевић Дејан**, рођен 1982, у Центру обавља послове тренера – област Сузбијање криминалитета од 13.4.2014.
  45. **Ђукић Снежана**, рођена 1964, у СШУП-у је од 14.10.1991. на пословима наставника предмета Кривично право, тренера – област Права, сада обавља послове руководиоца Групе за област права – тренера.
  46. **Загорац Зорица**, рођена 1975, у СШУП-у је од 22.8.1995. на пословима вртлара, које и сада обавља у Центру.
  47. **Зекић Радојица**, рођен 1957, у СШУП-у је од 20.11.1993. на пословима психолога, наставника предмета Психологија, сада обавља послове шефа Одсека за психолошку превенцију, селекцију и пријем кандидата.
  48. **Зељковић Боро**, рођен 1960, у СШУП-у је од 1.8.1986. на пословима електричара–ложача, које и сада обавља у Центру.
  49. **Зотин Нада**, рођена 1955, у СШУП-у је од 28.8.1991. на пословима НК и помоћне раднице у кухињи. Сада обавља послове вешерке у Центру.
  50. **Ивановић Василија**, рођена 1962, у СШУП-у је од 21.10.1992. на пословима вешерке, књижничара, сада обавља послове писарнице и архиве.
  51. **Иветић Милош**, рођен 1969, у СШУП-у је од 1.4.1997. на пословима васпитача – командира вода, наставника предмета Безбедност саобраћаја и Правила службе у МУП-у, сада обавља послове тренера за област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења.
  52. **Илић Драгослав**, рођен 1961, у СШУП-у је од 20.8.1998. на пословима наставника предмета Опште физичко образовање, сада обавља послове провере базично–моторичког статуса.
  53. **Илић Милан**, рођен 1968, у СШУП-у је од 1.3.1999. на пословима наставника предмета Безбедност саобраћаја, наставника предмета Безбедност саобраћаја – руководилац Актива и Центра за обуку возача и вишег тренера за обуку тренера координатора. Сада у Центру обавља послове шефа Одсека за изразу и развој наставног плана и програма и стандарде евалуације.
  54. **Јаким Душка**, рођена 1967, у СШУП-у је од 24.10.2000. на пословима одржавања хигијене, дактилографско–административно–техничким пословима, сада обавља административно–техничке послове.
  55. **Јаковљевић Соња**, рођена 1966, у СШУП-у ради од 1.7.2000. на пословима начелника Одељења за заједничке послове.
  56. **Јандрић Бука**, рођена 1964, у СШУП-у је од 15.3.1995. на пословима наставника предмета Управно право, наставника предмета Устав и права грађана; радних односа и ученичких питања; сада обавља послове тренера – област Права.
  57. **Јанковић Радмила**, рођена 1961, у СШУП-у је од 15.12.1981. обавља

- вљала послове књиговође купаца и добављача, аналитичког књиговође и финансијског књиговође. Сада је пословни секретар.
58. **Јевремовић Митра**, рођена 1960, у СШУП-у је од 1.9.1994. на пословима одржавања хигијене. Сада обавља послове ликвидатора у Центру.
59. **Јелача Жарко**, рођен 1977, у Центру ради од 24.6.2013. на пословима координатора Центра.
60. **Јоковић Весна**, рођена 1975, у СШУП-ЦОПО-у од 8.10.2007. на пословима одржавања хигијене.
61. **Калацун Миленко**, рођен 1969, у СШУП-у је од 15.12.2006. на пословима наставника предмета правила службе у МУП-у, шефа одсека – тренера за област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења, сада обавља послове начелника Одељења за смештај и стандард полазника основне полицијске обуке – начелника класе.
62. **Калкан Перо**, рођен 1953, у СШУП-у је од 1.9.1991. на пословима наставника предмета Математика, наставника предмета Математика – руководиоца Актива, сада обавља послове стручног сарадника за ваннаставне активности.
63. **Караћ Богдана**, рођена 1970, у СШУП-ЦОПО-у од 9.9.1997. на пословима контисте.
64. **Келебуда Горан**, рођен 1988, у Центру од 15.6.2010. на пословима радника на обезбеђењу.
65. **Кизић Слободан**, рођен 1969, у СШУП-у је од 15.2.1994, на пословима водоисталатера-ложача, које и сада обавља у Центру.
66. **Кнежевић Милана**, рођена 1956, у СШУП-у је од 8.8.1998. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
67. **Кнежевић Никола**, рођен 1977, у СШУП-у је од 10.1.2000. на пословима електричара ложача, полицајца, пословима на средствима везе и пословима сталног дежурства. Сада обавља послове вође смене.
68. **Ковачевић Весна**, рођена 1970, у СШУП-у је од 1.5.2007. на пословима наставника предмета Дактилографија, сада обавља послове тренера – област Комуникације.
69. **Ковачевић Душко**, рођен 1978, у СШУП-у је од 15.2.2005. на пословима васпитача – командира вода, наставника предмета Основи државне безбедности, стручног сарадника за израду стандарда евалуације, сада обавља послове тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења.
70. **Ковачевић Едвард**, рођен 1975, у СШУП-у је од 1.3.2008. на пословима васпитача – командира вода, сада обавља послове ментора ко-тренера.
71. **Косановић Владимир**, рођен 1980, у Центру је од 24.8.2011. на пословима тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења, сада обавља послове тренера – област Руковање полицијским оружјем са наставом гађања.
72. **Коцић Владимир**, рођен 1985, у СШУП-у, односно Центру, од 1.6.2008. на пословима радника на обезбеђењу.
73. **Кривокућа Стево**, рођен 1974, у СШУП-у је од 1.10.2001. на пословима наставника предмета Опште физичко образовање, сада обавља послове тренера – област Кондиционирање.
74. **Кусић Јово**, рођен 1962, у СШУП-у је од 15.3.1996. на пословима васпи-

- тача – командира вода, сада обавља послове ментора котренера.
75. **Ласица Предраг**, рођен 1970, у СШУП-у је од 22.5.1995. на пословима одржавања техничких средстава у настави, лаборанта за одржавање техничких средстава, одржавање техничких средстава, сада обавља послове одржавања информатичке опреме.
76. **Липотановић Мира**, рођена 1967, у СШУП-у је од 3.9.1993. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
77. **Ловре Зорка**, рођена 1961, у СШУП-у је од 21.9.1998. на пословима наставника предмета Немачки језик, руководиоца Актива страних језика и на пословима шефа Бироа директора – односи са јавношћу и међународна сарадња. Сада ради на пословима односа са јавношћу и маркетинга.
78. **Мајсторовић Горан**, рођен 1974, у СШУП-у је од 1.7.2006. на пословима сталног дежурства, сада ради на пословима вође смене.
79. **Малешевић Наташа**, рођена 1974, у СШУП-у је од 1.9.2002. на пословима психолога, психолога – тренера, сада обавља послове тренера – област Комуникације.
80. **Малишић Божица**, рођена 1955, у СШУП-у је од 1.4.1993. на пословима педагога, педагога андрагога, сада у Центру обавља послове андрагога педагога.
81. **Манојловић Бобан**, рођен 1975, у СШУП-у је од 1.9.2002. на пословима васпитача – командира вода и наставника предмета Специјално физичко образовање, сада обавља послове тренера – област Одбрамбене вештине.
82. **Машуловић Миодраг**, рођен 1970, у СШУП-у је од 15. 3. 2001. на пословима васпитача – командир вода, наставника предмета Основи државне безбедности и тренера – област Руковање оружјем и средствима полиције. Сада обавља послове тренера – област Руковање полицијским оружјем са наставом гађања.
83. **Мијаиловић Мирослав**, рођен 1967, у СШУП-у је од 1.1.2000. на пословима васпитача – командира вода, наставника предмета Криминалистика, начелника класе, помоћника директора СШУП-а, помоћника директора СШУП-ЦОПО-а и заменика директора СШУП-а. Сада ради на пословима заменика начелника Центра.
84. **Милановић Маријана**, рођена 1974, у СШУП-у је од 5.12.2000. на пословима наставника предмета Српски језик; Српски језик и књижевност – руководиоца Језичко-естетског актива, сада обавља послове тренера – област Комуникације.
85. **Милашевић Светлана**, рођена 1961, у СШУП-у је од 14.3.1995. на пословима наставника предмета Кривично право, сада обавља послове пријема полазника основне полицијске обуке, дисциплинске одговорности и остале послове.
86. **Миленковић Стана**, рођена 1970, у СШУП-у је од 15.11.2004. на пословима наставника предмета Страни језик, сада обавља послове тренера – област Страни језик.
87. **Миливојевић Петар**, рођен 1971, у СШУП-у је од 1.10.2001. на пословима наставника предмета Специјално физичко образовање и тренера – област Одбрамбене вештине, сада обавља послове руководиоца Групе за област одбрамбене вештине – тренера.
88. **Миливојевић Сања**, рођена 1974, у Центру обавља послове тренера

- за обуку ментора координатора и полицајца ментора од 14.9.2013.
89. **Милић Гордана**, рођена 1961, у СШУП-у је од 22.2.1993. на пословима наставника предмета Српски језик, руководиоца Језичко-естетског актива, сада у Центру обавља послове вишег тренера за обуку тренера.
90. **Миловић Радица**, рођен 1970, у СШУП-у, односно Центру, од 1.6.2008. на пословима радника на обезбеђењу.
91. **Милосављевић Лариса**, рођена 1982, у СШУП-у од 1.10.2008. на пословима магационера оружја, муниције и опреме.
92. **Милошевић Влада**, рођен 1963, у Центру од 8.9.2012. на пословима радника на обезбеђењу.
93. **Микарић Наташа**, рођена 1972, у СШУП-у је од 1.5.2008. на пословима наставника предмета Управно право и на пословима пријема полазника основне полицијске обуке, дисциплинске одговорности и осталим пословима. Сада обавља послове тренера – област Права.
94. **Митровић Љиљана**, рођена 1964, у СШУП–ЦОПО-у је од 10.9.2007. (од 25.2.2003. до 20.2.2006. радила на одређено време) на пословима одржавања хигијене.
95. **Митровић Стојан**, рођен 1985, у Центру обавља послове руковооца спортских објеката од 14.9.2011.
96. **Мићуновић Душан**, рођен 1967, у Центру на пословима тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 1.3.2010.
97. **Млађовић Ивица**, рођен 1986, у Центру ради на пословима тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 17.4.2013.
98. **Моравски Наталија**, рођена 1952, у СШУП-у је од 25.11.1997. на пословима вешерке. Сада обавља послове у вешерају – вођа смене у Центру.
99. **Мрдаљ Драган**, рођен 1980, у Центру од 1. 2. 2008. на пословима тренера за област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења.
100. **Мрдаљ Желимир**, рођен 1965, у СШУП-у је од 1.9.1991. обављао послове васпитача – командира вода, наставника предмета Одбрана и заштита, стручног сарадника за ваннаставне активности, послове безбедности и одбрамбених припрема, начелника Одељења – послова безбедности и одбрамбених припрема и помоћника директора СШУП-а. Сада ради на пословима помоћника начелника Центра.
101. **Мрђен Дарко**, рођен 1963, у СШУП-у од 21.8.1995–31.8.1996. и 1.9.1997–31.3.2007. на пословима наставника предмета Историја, Социологија и Социологија – руководиоца Актива. У Центру ради од 1.7.2013. на пословима стручног сарадника за израду стандарда евалуације.
102. **Нарачи Мирослав**, рођен 1966, у СШУП-у је од 1.9.1996. на пословима инструктора за обуку у војњи за А и Б категорију, сада обавља послове помоћника вође смене.
103. **Немеди Тајјана**, рођена 1973, у СШУП-у од 15.4.2008. на пословима вешерке.
104. **Нешковић Предраг**, рођен 1974, у Центру од 5.6.2014. на пословима радника на обезбеђењу.
105. **Никић Никола**, рођен 1964, у СШУП-у од 1.4.2001. на пословима инструктора за обуку у војњи за „А” и „Б” категорију, сада ради на пословима помоћника вође смене.

106. **Николић Весна**, рођена 1962, у СШУП-у је од 1.9.1989. на пословима наставника предмета Историја, наставника предмета Грађанско васпитање и организатора наставе, сада обавља послове шефа Одсека за организовање, унапређење и документовање обуке.
107. **Николић Стана**, рођена 1959, у СШУП-у је од 11.11.1987. на пословима спремачице. Сада обавља послове одржавања хигијене у Центру.
108. **Новков Оливер**, рођен 1985, у Центру је од 20.3.2012. на пословима радника на обезбеђењу.
109. **Нићифоровић Зоран**, рођен 1974, у СШУП-у је од 15.3.2001. на пословима васпитача – командир вода, наставника предмета Криминалистика, тренера – област Сузбијање криминалитета, сада обавља послове шефа одсека – тренера за област Сузбијање криминалитета.
110. **Обрадовић Јасминка** Јасна, рођена 1954, у СШУП-у је од 5.3.1984. на пословима наставника предмета Српски језик; Књижевност и уметност; Српски језик и књижевност, сада обавља послове лектора – главног и одговорног уредника листа „Млади полицајац”.
111. **Пантелић Снежана**, рођена 1966, у СШУП-у је од 8.12.2003. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
112. **Пап Данијела**, рођена 1961, у СШУП-у је од 1.6.1994. на пословима психолога, извођача наставе из предмета Основи психологије оперативног рада, сада обавља послове психолога – тренера.
113. **Пауњеловић Драган**, рођен 25.5.1971, у СШУП-у је од 1.9.2003. на пословима васпитача – командира вода, наставника предмета Криминалистика, сада обавља послове тренера – област Сузбијање криминалитета.
114. **Пејић Живан**, рођен 1975, у СШУП-у је од 1.10.2001. на пословима инструктора за обуку у вожњи за А и Б категорију, сада обавља послове помоћника вође смене.
115. **Пејовић Милан**, рођен 1974, у Центру је од 15.5.2009. на пословима стручног сарадника за израду и развој НПП, сада обавља послове тренера – област Сузбијање криминалитета.
116. **Пераћ Миодраг**, рођен 1966, у СШУП-у је од 1.3.2001. на пословима васпитача – командира вода, наставника предмета Правила службе у МУП-у, тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења, шефа Одсека – тренера за област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења, сада обавља послове начелника класе.
117. **Перовић Јован**, рођен 1962, у Центру је од 1.7.2010. на пословима шефа Одсека за израду и развој наставног плана и програма и стандарде евалуације, сада обавља послове начелника Одељења за израду и развој наставног плана и програма и организовање обуке.
118. **Петакковић Слађана**, рођена 1961, у СШУП-у је од 10.11.1997. на пословима наставника предмета Психологија, психолога, сада обавља послове руководиоца Групе за област Комуникације, информациони систем и систем веза и ментална хигијена – тренера.
119. **Петковић Милорад**, рођен 1984, у СШУП-у је од 1.6.2008. на пословима радника на обезбеђењу, сада у Центру обавља послове тренера

- за обуку ментора координатора и полицајаца ментора.
120. **Пишчевић Саша**, рођен 1980, у Центру је на пословима котренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 15.7.2010.
  121. **Пишчевић Синиша**, рођен 1973, у СШУП-у је од 1.2.2004. на пословима инструктора за обуку у војњи за А и Б категорију, сада обавља послове возача возила за посебне намене.
  122. **Поповић Александар**, рођен 1974, у Центру је на пословима котренера – област Безбедност саобраћаја од 20.2.2011.
  123. **Поповић Драган**, рођен 1963, у СШУП-у је од 1991 до 1998. на пословима наставника предмета Опште физичко образовање, а од 1.9.1998. до 1.5.2007. радио је у Наставном центру Клиса. Од 1.5.2007, у СШУП-у обављао је послове наставника предмета Специјално физичко образовање – руководиоца Актива, сада обавља послове тренера – област Одбрамбене вештине.
  124. **Пурић Павле**, рођен 1977, у СШУП-у је од 15.11.2001. на пословима васпитача – командира вода и ментора котренера, сада обавља послове организатора практичне обуке полазника.
  125. **Радан Лазо**, рођен 1966, у СШУП-у је од 15.3.2001. на пословима васпитача – командира вода, сада обавља послове тренера – област Сузбијање криминалитета.
  126. **Радовић Немања**, рођен 1982, у Центру је од 15.11.2009. на пословима тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције, јавни ред и обезбеђења, сада обавља послове шефа Одсека – тренера за област Полицијска овлашћења, делатности полиције, јавни ред и обезбеђења.
  127. **Радовић Оливера**, рођена 1957, у СШУП-у је од 1.11.1994. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
  128. **Ракић Нада**, рођена 1958, у СШУП-у је од 1.9.2002. до 1.7.2007. на пословима наставника – предмета Математика, од 15.5.2010. у Центру обавља послове тренера – област ИТ и систем веза.
  129. **Савић Дејан**, рођен 1976, у СШУП-у је од 22.4.2002. на пословима наставника предмета Специјално физичко образовање, сада обавља послове тренера – област Одбрамбене вештине.
  130. **Сандић Јасмина**, рођена 1961, у СШУП-у је од 15.10.1990. на пословима спремачице. Сада обавља послове одржавања хигијене у Центру.
  131. **Секулић Жељко**, рођен 1965, у СШУП-у је од 20.1.1992. обављао послове васпитача – командира вода, сада ради на пословима начелника класе.
  132. **Скробоња Драгана**, рођена 1970, у СШУП-у је од 1.10.2003. на пословима наставника предмета Немачки језик, сада обавља послове тренера – област Страни језик.
  133. **Сладојевић Милан**, рођен 1975, у Центру од 7.7.2013. на пословима радника на обезбеђењу.
  134. **Станимировић Зоран**, рођен 1971, у Центру је од 13.10. 011. на пословима радника на обезбеђењу, сада обавља послове магационера оружја, муниције и опреме.
  135. **Станковић Душан**, рођен 1983, у Центру ради на пословима тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 1.7.2010.
  136. **Станојковић Гордана**, рођена 1964, у СШУП-у је од 1.9.1991. до

- 15.4.2007. на пословима наставника Математике, од 14.5.2011. у Центру је обављала послове стручног сарадника за израду стандарда евалуације, сада ради на пословима тренера – област ИТ и систем веза.
137. **Стефановић Бојан**, рођен 1978, у СШУП-у је од 15.10.1999. на пословима сталног дежурства и обезбеђења, пословима на средствима везе, помоћника вође смене, сада ради на пословима вође смене.
138. **Стојановић Зорица**, рођена 1963, у СШУП-у је од 15.2.1994. на пословима хемијског чистача и кројача, које и сада обавља у Центру.
139. **Стојановић Јелена**, рођена 1978, у СШУП-у, односно Центру од 1.6.2008. на пословима радника на обезбеђењу.
140. **Ступар Владислав**, рођен 1971, у Центру на пословима котренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 15.11.2009.
141. **Субић Јасмина**, рођена 1975, у СШУП-у је од 16.9.2002. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
142. **Сукњаја Петар**, рођен 1962, у СШУП-у, односно Центру од 1.6.2008. на пословима радника на обезбеђењу, сада обавља послове помоћника вође смене.
143. **Теодоровић Естика**, рођена 1963, у СШУП-у је од 1.7.1986. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
144. **Тодић Зоран**, рођен 1977, у СШУП-у је од 1.12.2006. на пословима на средствима везе, помоћника вође смене, сада ради на пословима вође смене.
145. **Тодоровић** - Гулиш Александра, рођена 1973, у СШУП-у је од 1.4.1995. на пословима аналитичког књиговође. Сада обавља послове материјалног књиговође у Центру.
146. **Томин Драган**, рођен 1975, у Центру на пословима котренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 15.8.2010.
147. **Тот Золтан**, рођен 1966, у СШУП-ЦОПО-у је од 1.7.2011. на пословима руковаоца котларнице и монтера централног грејања, које и сада обавља у Центру.
148. **Тунић Новак**, рођен 1973, у СШУП-у је од 6.8.2001. на пословима инструктора за обуку у војњи за А и Б категорију, сада обавља послове ментора котренера.
149. **Турковић Фикрет**, рођен 1968, у СШУП-у, односно Центру, од 1.6.2008. на пословима радника на обезбеђењу.
150. **Ђујић Миодраг**, рођен 1978, у Центру на пословима тренера – област Полицијска овлашћења, делатности полиције и јавни ред и обезбеђења од 19.2.2011.
151. **Ђулум Мирко**, рођен 1976, у СШУП-у је од 15.12.1996. на пословима сталног дежурства и обезбеђења, вазпитача – командира вода, сада обавља послове ментора котренера.
152. **Хомјак Зоран**, рођен 1962, у Центру на пословима котренера – област Безбедност саобраћаја од 1.8.2010.
153. **Хипик Марија**, рођена 1962, у СШУП-у је од 16.9.2002. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
154. **Чавић Невенка**, рођена 1956, у СШУП-у је од 1.11.1994. на пословима одржавања хигијене, које и сада обавља у Центру.
155. **Чизмар Тајјана**, рођена 1970, у СШУП-у је од 21.8.1995. на пословима наставника предмета

Енглески језик, сада обавља послове тренера – област Страни језик.

156. **Широњић Душан**, рођен 1953, у СШУП-у од 2.2.2004. на пословима аутомеханичара.
157. **Шкарић Драган**, рођен 1962, у СШУП-у је од 4.2.1991. на пословима наставника предмета Опште физичког образовања и наставника предмета Специјално физичко образовање, сада обавља послове тренера – област Одбрамбене вештине.

Бивши радници Средње школе унутрашњих послова - Центра за основну полицијску обуку

1. **Аврић Жељка**, рођена 1964, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1990. до 31.8.2005, када прелази на рад у ППУ Сремска Митровица.
2. **Бањеглав Весна**, рођена 1963, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1991. до 1.5.2007, када прелази на рад у СУП Нови Сад.
3. **Баста Десанка**, рођена 1955, на пословима начелника Одељења за изразу и развој НПП и организовање обуке у СШУП-у од 1.9.1988. до 2.1.2011, када на лични захтев напушта СШУП–ЦОПО.
4. **Берић Радмила**, рођена 1959, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 7.12.1998. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
5. **Берић Стојанка**, рођена 1969, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 7.12.1998. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
6. **Благојевић Милијан**, рођен 1969, на пословима радника на обезбеђењу у Центру од 1.7.2009. до 27.4.2011. када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
7. **Бојадић Мирко**, рођен 1952, на пословима васпитача – командира вода у СШУП-у од 1.9.1991. до 10.7.2006, када је пензионисан.
8. **Брдар Бранислав**, рођен 1981, на пословима котренера у Центру од 1.2.2010. до 26.1.2014, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
9. **Бркин Борјанка**, рођена 1948, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 2.8.1999. до 30.6.2006, када је пензионисана.
10. **Васелек Петар**, рођен 1970, на пословима возача возила за посебне намене, у СШУП-у од 1.3.1993. до 30.6.2007. год. када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
11. **Васиљевић Олга**, рођена 1952, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 25.2.2003. до 20.2.2006, када је престала потреба за њеним ангажовањем.
12. **Васић Беатрис**, рођена 1971, на пословима наставника у СШУП-у од 16.9.2002. до 4.12.2007, када је на лични захтев напустила Школу.
13. **Влаисављевић Радмила**, рођена 1952, на пословима начелника Одељења за људске ресурсе, у СШУП-у од 16.9.2002. до 30.5.2012, када је пензионисана.
14. **Влчек Анка**, рођена 1949, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 19.10.1973. до 31.7.2007, када је пензионисана.
15. **Вујачић Радмила**, рођена 1974, на пословима пријема полазника основне полицијске обуке у СШУП-у од 20.5.2006. до 1.10.2013, када је премештена у ПУ за град Београд.
16. **Вујиновић Зоран**, рођен 1957, на пословима начелника класе у СШУП-у од 1.1.1988. до 30.12.2007, када је пензионисан.
17. **Вујић Станимир**, рођен 18.8.1977, на пословима радника на обез-

- беђењу у СШУП-у од 1.8.2008. до 5.7.2010, када споразумно прекида радни однос.
18. **Вујовић Аница**, рођена 1950, на пословима наставника у СШУП-у од 3.3.1975. до 30.12.2009, када је пензионисана.
  19. **Вулетин Стеван**, рођен 1957, на пословима командира – васпитача вода у СШУП-у од 15.4.1995. до 31.1.2007, када је пензионисан.
  20. **Гајић Александар**, рођен 1960, на пословима криминалистичког техничара у СШУП-у од 1.2.1994. до 30.12.2013, када је пензионисан.
  21. **Гајић Милорад**, рођен 1952, на пословима безбедности и одбрамбених припрема у СШУП-у од 8.9.1976. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
  22. **Герзић Невенка**, рођена 1960, на пословима радника на обезбеђењу од 31.7.2014. до 10.9.2014, када је пензионисана.
  23. **Гогих Гавро**, рођен 29.6.1984, на пословима радника на обезбеђењу у СШУП-у од 1.6.2008. до 29.9.2011, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
  24. **Грубишић Борислав**, рођен 1950, на пословима магационера оружја, муниције и опреме у СШУП-у од 7.2.1973. до 22.3.2012, када је пензионисан.
  25. **Гуслов Мирко**, рођен 1963, на пословима наставника у СШУП-у од 1.8.1998. до 1.6.2008, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
  26. **Дакић Сава**, рођена 1951, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 23.8.1983. до 15.12.2010, када је пензионисана.
  27. **Деспотовић Радојка**, рођена 1947, на пословима дактилографа у СШУП-у од 17.12.1975. до 30.12.2006, када је пензионисана.
  28. **Дошен Негослав**, рођен 1958, на пословима наставника у СШУП-у од 8.9.1991. до 27.10.2008, када је пензионисан.
  29. **Ђукић Лазо**, рођен 1963, на пословима начелника класе у СШУП-у од 1.9.1991. до 7.7.2011, када је преминуо.
  30. **Ђукић Стојанко**, рођен 1961, на пословима наставника, руководиоца актива у СШУП-у од 1.11.2001. до 14.10.2006, када прелази у ПУ Нови Сад.
  31. **Идризовић Гордана**, рођена 1957, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 25.11.1985. до 30.9.2012, када је пензионисана.
  32. **Илић Емилија**, рођена 1967, на пословима наставника у СШУП-у од 1. 3.1993. до 1.5.2007, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
  33. **Илић Живко**, рођен 1956, на пословима наставника у СШУП-у од 1.5.1989. до 1.1.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
  34. **Јајић Драган**, рођен 1957, на пословима наставника у СШУП-у од 20.8.1998. до 31.8.2006, када прелази у другу радну организацију.
  35. **Јајић Драган**, рођен 1960, на пословима радника на обезбеђењу од 7.3.2014. до 12.5.2014, када је пензионисан.
  36. **Јанковић Мара**, рођена 1948, на пословима наставника у СШУП-у од 2.9.1974. до 30.12.2004, када је пензионисана.
  37. **Јањић Зоран**, рођен 1961, на пословима наставника, у СШУП-у од 1.2.2004. до 25.11.2007. када престаје потреба за ангажовањем.
  38. **Јањовић Велиша**, рођен 1956, на пословима сталног дежурства, у СШУП-у од 15.12.1998. до 28.2.2006, када је пензионисан.
  39. **Јовановић Томислав**, рођен 1960, на пословима радника на обезбе-

- ђењу од 11.7.2014. до 29.8.2014, када је пензионисан.
40. **Јованцаи Лајош**, рођен 1950, на пословима шефа Одсека за одржавање објеката и опреме у СШУП-у од 1.1.1977. до 29.2.2012, када је пензионисан.
  41. **Јочин Ђорђе**, рођен 1960, на пословима ментора котренера у СШУП-у од 15.3.1996. до 30.12.2013, када је пензионисан.
  42. **Капур Душко**, рођен 1980, на пословима вође смене у СШУП-у од 7.10.2003. до 15.6.2011, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
  43. **Капур Стево**, рођен 1955, на пословима наставника у СШУП-у од 1.7.1974. до 30.1.2006, када је пензионисан.
  44. **Кесић Славко**, рођен 1957, на пословима наставника у СШУП-у од 20.8.1998. до 1.5.2007, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
  45. **Кнежевић Нада**, рођена 1950, на пословима одржавање хигијене у СШУП-у од 12.2.1974. до 22.4.2005, када одлази у инвалидску пензију.
  46. **Кнежевић Слађана**, рођена 1976, на пословима наставника у СШУП-у од 17.3.2008. до 17.9.2008, када престаје потреба за ангажовањем.
  47. **Ковачевић Јован**, рођен 1947, на пословима стручног сарадника у СШУП-у од 1.9.1988. до 2.7.2012, када је пензионисан.
  48. **Ковачевић Богдан**, рођен 1959, на пословима возача возила за посебне намене у СШУП-у од 1.4.1995. до 30.6.2009, када је пензионисан.
  49. **Ковљенић Дмитар**, рођен 1958, на пословима наставника у СШУП-у од 1.2.1999. до 31.8.2008, када је пензионисан.
  50. **Кресоја Маринко**, рођен 1955, на пословима наставника у СШУП-у од 15.11.2001. до 30.6.2006, када је пензионисан.
  51. **Крушић Слађан**, рођен 1967, на пословима стручног сарадника за израду стандарда евалуације у СШУП-у од 1.2.1999. до 17.4.2012, када одлази у инвалидску пензију.
  52. **Крцавац Бошко** рођен 1978, на пословима васпитача – командира вода, у СШУП-у од 1.1.2004. до 31.10.2006, када је распоређен у ПУ у Пријепољу.
  53. **Лазовић Драган**, рођен 1956, на пословима наставника у СШУП-у од 1.1.1991. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
  54. **Лукач Петар**, рођен 1953, на пословима наставника у СШУП-у од 5.5.2004. до 31.1.2006, када је пензионисан.
  55. **Манојловић Ксенија**, рођена 1959, на пословима наставника у СШУП-у од 20.11.1993. до 31.7.2009, када је пензионисана.
  56. **Мареввић Нинослав**, рођен 1973, на пословима шефа Одсека за организовање, унапређење и документовање обуке у СШУП-у од 1.10.2001. до 17.8.2010, када споразумно прекида радни однос.
  57. **Марић Слободан**, рођен 1948, на пословима руковоаца котларнице и монтера централног грејања у СШУП-у од 2.12.1987. до 16.5.2009, када је пензионисан.
  58. **Миловић Душица**, рођена 1967, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 11.2.1993. до 12.11.2013, када прелази на рад у ППУ Нови Сад.
  59. **Милетић Зорка**, рођена 1952, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 25.3.1987. до 17.12.2012, када је пензионисана.
  60. **Милутиновић Бошко**, рођен 1958, на пословима инструктора за обуку у вожњи у СШУП-у од 1.9.1984. до 31.10.2008, када је пензионисан.

61. **Милојевић Славко**, рођен 1956, на пословима командира – васпитача вода у СШУП-у од 15.6.2000. до 31.12.2006, када је пензионисан.
62. **Миличић Драган**, рођен 1960, на пословима начелника Одељења за извођење обуке у СШУП-у од 1.8.1996. до 30.12.2013, када је пензионисан.
63. **Миљановић Стојанка**, рођена 1960, на пословима одржавање хигијене од 10.1.2000. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
64. **Михић Лука**, рођен 1962, на пословима васпитача – командира вода, у СШУП-у од 15.11.1994. до 15.8.2005, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
65. **Михајловић Даниела**, рођена 1975, на пословима одржавање хигијене у СШУП-у од 5.5.1997. до 1.1.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
66. **Мирковић Нада** рођена 1959, на пословима вешерке у СШУП-у од 21.10.1997. до 10.5.2007, када одлази у инвалидску пензију.
67. **Митковић Драган**, рођен 1957, на пословима командира – васпитача вода у СШУП-у од 15.10.1999. до 30.12.2007, када је пензионисан.
68. **Нађ** – Доротић Барбара, рођена 1954, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1988. до 1.5.2007, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
69. **Наодовић Митар**, рођен 1948, на пословима бравара–ложача у СШУП-у од 19.12.1975. до 28.2.2010. када је пензионисан.
70. **Невајдић Велимир**, рођен 1960, на пословима наставника у СШУП-у од 1.2.2001. до 29.11.2006, када је преминуо.
71. **Никић Љиљана**, рођена 1952, радила као пословни секретар у СШУП-у од 10.9.1996. до 29.11.2010, када одлази у породичну пензију.
72. **Николић Драгана**, рођена 1975, на пословима наставника у СШУП-у од 3.7.2006. до 14.7.2008, када прелази на рад у ППУ Крушевац.
73. **Николић Оливера**, рођена 1952, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 3.12.1984. до 5.4.2012, када је пензионисана.
74. **Николић Петар**, рођен 1947, на пословима столара у СШУП-у од 1.11.1994. до 30.11.2009, када је пензионисан.
75. **Новковић Милева**, рођена 1947, на пословима одржавање хигијене у СШУП-у од 23.8.1983. до 22.6.2005, када одлази у пензију.
76. **Обрадов Биљана**, рођена 1959, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.2002. до 11.8.2009, када је пензионисана.
77. **Опачић Драган**, рођен 18. 10. 1973, на пословима радника на обезбеђењу у Центру од 1.1.2009. до 21.10.2010, када споразумно прекида радни однос.
78. **Пајић Бранко**, рођен 1962, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1996. до 30.6.2006, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
79. **Пајић Дарко**, рођен 1962, на пословима наставника у СШУП-у од 14.1.1992. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
80. **Панков Софија**, рођена 1948, на пословима ликвидатора у СШУП-у од 1.1.1977. до 30.11.2006, када је пензионисана.
81. **Парента Свегозар**, рођен 1958, на пословима наставника у СШУП-у од 1.7.1998. до 7.5.2008, када је пензионисан.
82. **Пекић Стеван**, рођен 1953, на пословима васпитача – командира вода у СШУП-у од 15.11.1994. до 30.6.2009, када је пензионисан.

83. **Пејовић Предраг**, рођен 1959, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1994. до 1.11.2004, када прелази на рад у у НЦ „Клиса”.
84. **Пилиповић Веселинка**, рођена 1959, на административним пословима у СШУП-у од 10.1.2000. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
85. **Пилиповић Војин**, рођен 1955, на пословима наставника у СШУП-у од 1.11.1998. до 30.6.2006, када је пензионисан.
86. **Попадић Живан**, рођен 1959, на пословима заменика начелника класе у СШУП-у од 1.11.2003. до 1.11.2004. и од 1.5.2007. до 30.12.2009, када је пензионисан.
87. **Поповић Душан**, рођен 1959, на пословима помоћника директора Школе–Центра, у СШУП-у од 1.7.1977. до 30.12.2009, када је пензионисан.
88. **Предраговић Боро**, рођен 1954, на пословима заменика директора Школе, у СШУП-у од 1.7.1973. до 24.3.2005, када прелази на рад у СУП Нови Сад.
89. **Радомировић Томо**, рођен 1958, на пословима воспитача – командира вода у СШУП-у од 15.6.2000. до 30.12.2008, када је пензионисан.
90. **Ракић Велемир**, рођен 1953, на пословима радника на обезбеђењу у СШУП-у од 1.3.1993. до 31.1.2006, када је пензионисан.
91. **Рељић Жељко**, рођен 1975, на пословима инструктора за обуку у вожњи у СШУП-у од 28.10.2013. до 31.7.2004, када је премештен у ППУ Крушевац.
92. **Савић Биљана**, рођена 1962, на пословима наставника у СШУП-у од 16.2.1998. до 12.1.2007. када је на лични захев напустила Школу.
93. **Савић Младен**, рођен 1954, на пословима наставника – руководиоца актива у СШУП-у од 15.9.1998. до 28.9.2008, када је пензионисан.
94. **Савић Саша**, рођен 30.8.1972, на пословима радника на обезбеђењу у СШУП-у од 1.6.2008. до 31.3.2010, када споразумно прекида радни однос.
95. **Сладоје Милана**, рођена 1961, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 16.11.1998. до 10.3.2012, када одлази у породичну пензију.
96. **Спајић Драгиња**, рођена 1950, на пословима одржавања хигијене у СШУП-у од 14.2.1975. до 30.12.2006, када је пензионисана.
97. **Станковић Драган**, рођен 1948, на пословима шефа Одсека за мат. фин. и рачуноводствене послове у СШУП-у од 14.12.1976. до 29.5.2013, када је пензионисан.
98. **Стефанишин Мирослав**, рођен 1958, на пословима воспитача – командира вода у СШУП-у од 1.10.1985. до 30.6.2008, када је пензионисан.
99. **Стефановић Слободан**, рођен 1953, на пословима магационера у СШУП-у од 5.12.1984. до 31.1.2006, када је пензионисан.
100. **Стојанчев Даница**, рођена 1953, на пословима наставника у СШУП-у од 1.7.1998. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
101. **Суџум Илија**, рођен 1954, на пословима начелника класе у СШУП-у од 1.3.2000. до 1.11.2004. када прелази на рад у НЦ Клиса.
102. **Вуковић Александра**, рођена 1964, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1991. до 1.5.2007, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
103. **Тодић Горан**, рођен 7.4.1986, на пословима радника на обезбеђењу у СШУП-у од 1.6.2008. до 19.1.2012, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.

104. **Танасковић Миле**, рођен 1958, на пословима сталног дежурства у СШУП-у од 1.4.1997. до 29.2.2008, када је пензионисан.
105. **Татић Љубица**, рођена 1952, на пословима наставника у СШУП-у од 1.1.1994. до 30.9.2005, када је пензионисана.
106. **Тепавчевић Ангелина**, рођена 1952, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1988. до 1.5.2007, када прелази на рад у ПУ Нови Сад.
107. **Тимотић Стана**, рођена 1950, на пословима шефа Одсека за персоналне, радно-правне и опште послове у СШУП-у од 20.8.1998. до 30.12.2009, када је пензионисана.
108. **Тодић Владо**, рођен 1956, на пословима безбедности и одбрамбених припрема у СШУП-у од 1.2.1987. до 31.12.2006, када је пензионисан.
109. **Тодоровић Мирко**, рођен 1959, на пословима инструктора за обуку у војњи у СШУП-у од 1.3.1993. до 31.10.2009, када је пензионисан.
110. **Томин Ненад**, рођен 1958, на пословима наставника у СШУП-у од 1.7.1998. до 1.11.2004. год. и од 1.05.2007. до 31.8.2009, када је пензионисан.
111. **Убипарић Радмила**, рођена 1953, на пословима вешерке у СШУП-у од 22.4.1985. до 5.8.2013, када је пензионисана.
112. **Умићевић Драгутин**, рођен 1951, на пословима руковоаца спортских објеката у СШУП-у од 1.9.1992 до 31.7.2010, када је пензионисан.
113. **Умићевић Мирко**, рођен 1959, на пословима координатора Центра, у СШУП-у од 1.8.1996. до 28.12.2009, када је пензионисан.
114. **Утјешановић Александар**, рођен 1963, на пословима наставника у СШУП-у од 1.9.1994. до 11.1.2005, када споразумно прелази у другу радну организацију.
115. **Флорић Љутица**, рођен 1979, на пословима организатора практичне обуке полазника у Центру од 1.5.2010. до 3.9.2014, када прелази на рад у 3. Одред Жандармерије.
116. **Филиповић Видосав**, рођен 1952, на пословима безбедности и одбрамбених припрема у СШУП-у од 1.7.1973. до 30.12.2006, када је пензионисан.
117. **Царић Десимир**, рођен 1968, на пословима возача возила за посебне намене у СШУП-у од 16.4.1994. до 15.1.2007, када прелази на рад у Одред Жандармерије Нови Сад.
118. **Цветковић Славољуб**, рођен 1952, на пословима наставника у СШУП-у од 1.7.1998. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
119. **Чокаш Амалија**, рођена 1956, на пословима одржавање хигијене од 7.12.1998. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
120. **Чубрило Милан**, рођен 1956, на пословима наставника у СШУП-у од 20.8.1998. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”, и од 1.5.2007. до 30.12.2007, када је пензионисан.
121. **Шарац Бошко**, рођен 1957, на пословима сталног дежурства у СШУП-у од 15.1.2000. до 31.1.2007, када је пензионисан.
122. **Шагрић Бранислав**, рођен 1960, на пословима наставника у СШУП-у од 15.11.1994. до 28.12.2009, када одлази у инвалидску пензију.
123. **Шиник Мирко**, рођен 1939, радио је у СШУП-у као референт за редовно и ванредно школство, а потом као библиотекар, до одласка у пензију 31.12.2004.
124. **Шипка Милан**, рођен 1955, на пословима наставника у СШУП-у од

1.2.2001. до 1.11.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.

125. **Шкорић Зорица**, рођена 1949, на пословима вешерке у СШУП-у од 7. 10. 1972. до 31. 10. 2007, када одлази у пензију.
126. **Штраус Јања**, рођена 1947, на пословима одржавање хигијене у СШУП-у од 15.2.1974. до 29.8.2005, када одлази у старосну пензију.
127. **Штрабац Предраг**, рођен 1970, на пословима васпитача – командира вода у СШУП-у од 1.7.1997. до 1.1.2004, када прелази на рад у НЦ „Клиса”.
128. **Шушак Душко**, рођен 1956, на пословима наставника у СШУП-у од 26.8.1991. до 31.12.2006, када је пензионисан.

Центар за специјалистичку обуку и усавршавање полиције

Одељење за специјалистичку обуку и усавршавање полиције

Одсек за стручно усавршавање

1. **Антић Трајан**, рођен 1965, на пословима наоружања и опреме полиције у Центру од 1.10.2007.
2. **Војновић Срђан**, рођен 1975, на административно-техничким пословима у Центру од 1.12.2007. Сада је на пословима физичке обуке, спортских активности и манифестације полиције.
3. **Дишић Николић** Ивана, рођена 1967, на пословима обуке у Центру од 15.9.2000. Сада на пословима за опште теме о раду полиције.
4. **Стеванчевић Александар**, рођен 1983, на пословима оперативно

полицијских вештина полиције у Центру од 25.6.2014.

Одсек за специјалистичку обуку

5. **Гламочанин Емилија**, рођена 1961, на пословима специјалистичке обуке граничне полиције у Центру од 1.12.2007.
6. **Зимоњић Срећко**, рођен 1967, на пословима специјалистичке обуке за контрадиверзиону заштиту (КДЗ) у Центру од 15.11.2007.
7. **Љамић Ненад**, рођен 1967, на пословима специјалистичке обуке криминалистичке полиције у Центру од 2.10.2006.
8. **Максимовић Душан**, рођен 1975, на пословима специјалистичке обуке саобраћајне полиције у Центру од 14.2.2011.
9. **Митровић Бојан**, рођен 1976, на пословима планирања, контроле и евалуације обуке у Центру од 15.7.2008. Сада на пословима специјалистичке обуке полиције опште надлежности.
10. **Радић Бојан**, рођен 1979, на пословима оперативно-полицијских вештина полиције у Центру од 1.5.2010. Сада на пословима шефа Одсека за специјалистичку обуку.
11. **Стојковић Слађан**, рођен 1963, на пословима специјалистичке обуке полиције за обезбеђење у Центру од 1.6.2008.
12. **Филиповић Гордана**, рођена 1966, на пословима специјалистичке обуке за заштиту и спасавање у Центру од 20.3.2008.

Одсек за планирање, контролу и евалуацију

13. **Петровић Давор**, рођен 1981, на пословима планирања, контро-

- ле и евалуације обуке у Центру од 27.3.2014.
14. **Ђурашковић Ранко**, рођен 1960, на пословима планирања, контроле и евалуације обуке у Центру од 15.11.2007. Сада на пословима шефа Одсека за планирање, контролу и евалуацију обуке.
  15. **Радојичић Маја**, рођена 1975, на пословима планирања, контроле и евалуације обуке у Центру од 15.11.2009.
  16. **Радивојевић Милан**, рођен 1982, на пословима планирања, контроле и евалуације обуке у Центру од 1.2.2010.
  17. **Станковић Младен**, рођен 1982, на пословима планирања, контроле и евалуације обуке у Центру од 12.7.2012.

Одсек за опште послове

18. **Бишевац Љиљана**, рођена 1969, на пословима обезбеђења у Центру од 15.8.2004. Сада на административно техничким пословима.
19. **Влаховић Славојка**, рођена 1957, пословни секретар у Центру од 3.12.2012.
20. **Добријевић Биљана**, рођена 1982, на пословима обуке у Центру од 4.7.2008. Сада на пословима опремања и одржавања објеката.
21. **Масал Анђић Драгана**, рођена 1982, на пословима набавке, опремања и одржавања објеката у Центру од 6.7.2012.
22. **Минић Зорица**, рођена 1973, на административно-техничким пословима у Центру од 14.8.2008. Сада на пословима документалисте.
23. **Спасић Јелена**, рођена 1976, на пословима шефа Одсека за логистику у Центру од 2.10.2006. Сада на пословима шефа Одсека за опште послове.
24. **Ђирковић Сања**, рођена 1986, на административно-техничким пословима у Центру од 22.10.2013.

НЦ „Авала”

25. **Антић Звездан**, рођен 1976, на пословима набавке, опремања и одржавања објеката у Центру почев од 14.7.2014.
26. **Ђумић Снежана**, рођена 1963, на пословима одржавања хигијене у Центру почев од 15.8.2008.
27. **Слађана Ђокић**, у НЦ „Макиш” радила до 2007, када је премештена у НЦ „Авала”. На пословима одржавања хигијене од 14.7.2014.
28. **Љубисављевић Милија**, рођен 1966, у Центру на пословима заменика руководиоца центра НЦ „Митрово Поље” од 15.8.2004, на пословима организатора обуке у НЦ Авала од 1.5.2007.
29. **Миловић Ненад**, рођен 1971, на пословима обуке у Центру почев од 20. 4. 2014.
30. **Перић Биљана**, рођена 1981, на пословима обуке у Центру почев од 13.9.2010.

НЦ „Кула”

31. **Аркула Драган**, рођен 1965, на пословима начелника Центра од 2004.
32. **Бабич Зоран**, рођен 1973, на пословима радника на обезбеђењу у Центру од 2004.
33. **Бероња Нада**, рођена 1962, на пословима одржавања хигијене у Центру од 2004.
34. **Бешгић Радован**, рођен 1964, на пословима радника на обезбеђењу у Центру од 2004.
35. **Беговић Слађана**, рођена 1971, на пословима одржавања хигијене у Центру од 2005.

36. **Вишњић Јасна**, рођена 1953, на пословима радник у вешерају у Центру од 2004.
37. **Вучетић Роса**, рођена 1953. на пословима одржавања хигијене у Центру од 2004.
38. **Вучетић Стево**, рођен 1971, на пословима руковаоца стрелишта у Центру од 2004.
39. **Гачевић Љиљана**, рођена 1976, на пословима магационера наоружања, муниције и опреме у Центру од 2006.
40. **Гордић Марија**, рођена 1966, на пословима радника у вешерају у Центру од 2005.
41. **Дражић Зоран**, рођен 1961, руковалац централног грејања у Центру од 2004.
42. **Дронић Драго**, рођен 1971, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
43. **Дронић Небојша**, рођен 1977, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
44. **Дроњић Милан**, рођен 1972, помоћни радник у Центру од 2005.
45. **Ђурић Гордана**, рођена 1966, на пословима одржавања хигијене у Центру од 2004.
46. **Ичин Стевица**, рођен 1978, на пословима аутомеханичара у Центру од 2004.
47. **Јовић Момчило**, рођен 1971, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
48. **Јурјевић Зоран**, рођен 1962, на пословима оружара у Центру почев од 2004.
49. **Калић Немања**, рођен 1978, возач возила за посебне намене у Центру од 2004.
50. **Карабасил Живко**, рођен 1953, на пословима столара у Центру почев од 2004.
51. **Кежић Оливера**, рођена 1968, на пословима одржавања хигијене у Центру од 2004.
52. **Кнежић Милан**, рођен 1976, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
53. **Крагуљац Душанка**, рођена 1966, на пословима одржавања зелених површина у Центру од 2004.
54. **Кукић Далибор**, рођен 1976, помоћни радник у Центру од 2006.
55. **Леђенац Драган**, рођен 1974, помоћни радник у Центру од 2005.
56. **Мириловић Милан**, рођен 1976, на пословима аутоелектричара у Центру од 2004.
57. **Мирковић Мирослав**, рођен 1972, на пословима шефа Одсека за обезбеђење објеката у Центру од 2013.
58. **Мрдаљ Срђан**, рођен 1972, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
59. **Павковић Јовица**, рођен 1975, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
60. **Павловић Борислав**, рођен 1983, помоћни радник у Центру од 2004.
61. **Павловић Мирослав**, рођен 1965, на пословима електричара–ложача у Центру од 2004.
62. **Пајић Синиша**, рођен 1972, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
63. **Перуничкић Јадранка**, рођена 1964, на административно-техничким пословима у Центру од 2004.
64. **Пилић Марко**, рођен 1974, помоћни радник у Центру од 2004.
65. **Пискулић Горан**, рођен 1965, на пословима бравара–ложача у Центру од 2004.
66. **Радосевић Марија**, рођена 1965, на пословима набавке, опремања и одржавања објеката у Центру од 2004.
67. **Радосевић Милорад**, рођен 1967, помоћни радник у Центру од 2004.
68. **Ребрановић Новка**, рођена 1977, на пословима одржавања хигијене у Центру од 2004.
69. **Сарапа Милан**, рођен 1985, на пословима обуке у Центру од 2013.

70. **Совиљ Илија**, рођен 1971, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
71. **Станковић Драган**, рођен 1970, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
72. **Стоканић Горан**, рођен 1971, радник на обезбеђењу у Центру од 2004.
73. **Шипка Бранко**, рођен 1977, возач возила за посебне намене у Центру од 2004.
74. **Шкопић Драган**, рођен 1963, на пословима обезбеђења у Центру од 2004.

НЦ „Макиш”

75. **Алексић Новица**, рођен 1964, помоћни радник у Центру.
76. **Вукмировић Цица**, рођена 1965, на пословима организатора обуке у Центру од 2014.
77. **Грубачић Наташа**, рођена 1983, на пословима вође групе за одржавање објеката, опреме и зелених површина у Центру од 27.2.2012.
78. **Делић Драгана**, рођена 1973, на пословима физиотерапеута у Центру од 24.12.1999.
79. **Дробњак Адријана**, рођена 1980, на пословима одржавања хигијене у Центру од 5.10.1999.
80. **Јагодић Јелена**, рођена 1980, на пословима физиотерапеута у Центру од 3.12.2007.
81. **Јовановић Славиша**, рођен 1973, помоћни радник у Центру од маја 1998.
82. **Јокић Зорица**, рођена 1964, на пословима одржавања хигијене У Центру од јула 2003.
83. **Јоксимовић Тодић** Татјана, рођена 1966, на пословима шефа Одсека за одржавање објеката и зелених површина у Центру од 3.7.2000.

84. **Љамић Данијела**, рођена 1970, на пословима лекара у Центру од 17.1.2014.
85. **Манић Марија**, рођена 1966, административни радник у Центру од 2010.
86. **Насић Слободан**, рођен 1980, помоћни радник у Центру од маја 2003.
87. **Николић Силвана**, рођена 1970, на пословима одржавања хигијене у Центру од 1.5.2003.
88. **Обрадовић Југослав**, рођен 1975, на пословима обуке у Центру од 17.7.2016.
89. **Павловић Драган**, рођен 1976, помоћни радник у Центру од 8.6.1998.
90. **Поповић Јасмина**, рођена 1970, на пословима одржавања хигијене у Центру од 1.11.2002.
91. **Ристић Слободан**, рођен 1960, помоћни радник у Центру од 1.11.2005.
92. **Рњаковић Микош**, рођен 1964, на пословима набавке и опремања у Центру од 1.2.2000.
93. **Станојевић Станка**, рођена 1979, на пословима одржавања хигијене у Центру од 2.10.2006.
94. **Тајсић Предраг**, рођен 1965, на пословима начелника Наставног центра „Макиш” од 2.4.2014.
95. **Толић Јелена**, рођена 1979, на пословима обуке у Центру од 2013.

НЦ „Митрово Поље”

96. **Богдановић Славиша**, рођен 1979, помоћни радник у Центру од 1.7.2008.
97. **Кошанин Небојша**, рођен 1977, на пословима начелника Наставног центра „Митрово Поље” од 15.7.2007.

98. **Петровић Слађана**, рођена 1966, на пословима одржавања хигијене у Центру од 1.5.2007.
99. **Равилић Аница**, рођена 1972, на пословима одржавања хигијене у Центру од 1.5.2007.
100. **Равилић Биљана**, рођена 1973, на административно-техничким пословима у Центру од 1.5.2008.
101. **Спасојевић Драган**, рођен 1971, на пословима руководиоца стрелишта, магационера наоружања, муниције и опреме у Центру од 1.5.2007.
102. **Степановић Славомир**, рођен 1959, на пословима набавке, опремања и одржавања објеката у Центру од 1.5.2007.
103. **Томовић Александар**, рођен 1977, на пословима организатора обуке у Центру од 2.12.2011.
7. **Војновић Милијана**, рођена 1953, у пензији од 30.6.2008.
8. **Вујић Станимир**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2008, када је премештен у ЦОПО.
9. **Голочорбин Васа**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2008, када је премештен у Одред Жандармерије Нови Сад.
10. **Грујић Бранислав**, рођен 1960, почев од 1. 11. 2005. на радном месту заменика начелника Наставног центра „Макиш”, пре пензионисања 2013. на пословима начелника Наставног центра „Звездара”.
11. **Гулић Зоран**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2008, када је премештен у Одред Жандармерије Нови Сад.
12. **Дабих Светлана**, радила на пословима одржавања хигијене до 2005, када је распоређена у ПУ за град Београд.
13. **Дамњановић Милорад**, помоћни радник у НЦ „Макиш” до 2007, када је напустио МУП.

Бивши радници Центра за специјалистичку обуку и усавршавање полиције

1. **Балтић Ранко**, рођен 1958, шеф Одсека за планирање, евалуацију и контролу обуке, пензионисан 2009.
2. **Бобар Драган**, радио у НЦ ”Кула” од 8.2.2010. до 1.6.2012. када је распоређен у ЦОПО.
3. **Бркић Жељко**, рођен 1981, на пословима специјалистичке обуке полиције опште надлежности од 15.11.2007, премештен 25.12.2012. у Одељење за послове безбедности у Кабинету министра.
4. **Буквић Драгана**, радила у НЦ „Кула”, преминула 2004.
5. **Вејновић Јаворинка**, радила у НЦ „Макиш” као вођа групе за одржавање, пензионисана 2007.
6. **Виденовић Сузана**, радила 2008. на пословима лекара у НЦ „Макиш”, касније премештена у Управу за људске ресурсе.
14. **Димитријевић Миодраг**, рођен 1962, на пословима специјалистичке обуке интервентне и специјалне полиције и Жандармерије од 24.12.2007. до 2014, када је распоређен у Жандармерију.
15. **Дробњак Драгица**, радила у НЦ „Макиш” до 2006, када је премештена у Управу за заједничке послове.
16. **Ђурић Саша**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2007, када је премештен у Одред Жандармерије Нови Сад.
17. **Исаков Александар**, радио у НЦ „Кула” до 2005, када му је престао радни однос у МУП-у.
18. **Јанић Владимир**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2010, када му је престао радни однос по сили закона.
19. **Јанићевић Ивица**, радио у НЦ „Макиш” од 2011. до 2013, када је премештен у Сектор за ванредне ситуације.

20. **Јанковић Бранислав**, рођен 1960, на пословима тактичке обуке полиције у Центру од 15.7.2008. до пензионисања 2013.
21. **Јанковић Наташа**, радила у НЦ „Макиш” од 2005. на пословима лекара, премештена у Управу за људске ресурсе.
22. **Јаховић Синан**, рођен 1961, на пословима начелника НЦ „Макиш” од 1.5.2007. до 18.12.2010, када је пензионисан.
23. **Јевтовић Немања**, начелник НЦ „Макиш” од 2004. до 2006, када је премештен у Управу полиције.
24. **Јездимировић Младен**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2005, када је пензионисан.
25. **Јерков Вељко**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2008, када је пензионисан.
26. **Јовичић Радмила**, радила у НЦ „Макиш” од 2. 3. 2009. до 2011, када је премештена у Сектор за ванредне ситуације.
27. **Караићић Милутин**, рођен 1960, на радном месту начелника Одељења у Тренинг центру од 1.6.2005, потом начелник Одељења за специјалистичку обуку и усавршавање пре пензионисања 2013.
28. **Крагуљац Мићо**, радио у НЦ „Кула”, од 2004. до 2008, када је премештен у Одред Жандармерије Нови Сад.
29. **Лазиић Жељко**, рођен 1971, на пословима општих тема о раду полиције од 1.9.2008. до 1.10.2009, када је премештен у Сектор унутрашње контроле полиције.
30. **Лукић Предраг**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2006, када је премештен у ПТЈ.
31. **Мајсторовић Горан**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2006, када је премештен у ЦОПО.
32. **Мандић Светлана**, радила у НЦ „Макиш” до 2005, када је премештена у Управу за заједничке послове.
33. **Матијаш Петар**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до пензионисања 2007.
34. **Мијатовић Милија**, рођен 1960, на радном месту опремања и одржавања објеката у Тренинг центру од 1.9.2006, потом на пословима начелника НЦ „Авала” до пензионисања 2013.
35. **Миклушев Милорад**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2009.
36. **Миљевић Ђуро**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до пензионисања 2005.
37. **Насић Данијела**, рођена 1976, на административно-техничким, односно на пословима пословног секретара, од 1.5.2010. до 2013, када је премештена у Кабинет министра.
38. **Опачић Драган**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2009, када је распоређен у ЦОПО.
39. **Попадић Драган**, рођен 1970, на пословима организације обуке у Тренинг центру и шефа Одсека за специјалистичку обуку од 1. 1. 2007. до 1.7.2009, када је премештен у Управу криминалистичке полиције.
40. **Пламенац Марко**, радио на месту начелника НЦ „Макиш” од 2011. до фебруара 2014.
41. **Павловић Љубомир**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до пензионисања 2007.
42. **Радић Драгиша**, радио у НЦ „Кула” током 2004, премештен у другу организациону јединицу.
43. **Радовановић Никола**, рођен 1966, на пословима специјалистичка обука за заштиту и спасавање од 15.12.2009. до 12.11.2010. споразумним раскидом радног односа.
44. **Рончевић Драгослав**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2010. када је преминуо.

45. **Савић Момчило**, рођен 1953, на радном месту обуке и потом на пословима набавке и опремања у НЦ „Макиш” од 15.2.2001. до пензионисања 2013.
46. **Симић Ивица**, рођен 1982, на пословима оперативно-полицијских вештина полиције од 1.12.2007. до 1.1.2010, када је премештен у Полицијску управу у Нишу.
47. **Сокић Дејан**, радио у НЦ „Кула” од 2004. до 2008, када је премештен у Одред Жандармерије Нови Сад.
48. **Суботички Синиша**, рођен 1958, на пословима специјалистичке обуке – инструктора у Тренинг центру и потом шефа Одсека за стручно усавршавање од 1.1.2007. до 2013, када је пензионисан.
49. **Томић Клаудија**, рођена 1970, на пословима документалисте од 15.7.2007. до 15.11.2009, када је премештена у Управу за ватрогазно-спасилачке јединице.

Регистар стручних појмова

Проф. др Бобан Милојковић,
Криминалистичко-полицијска академија

А

Анализа образовне потребе 96, 98, 108,
109, 121, 176, 181
Анализа посла 56, 59
Андрогошки приступ настави 48, 63,
97, 124
Акредитација 50, 51, 52
Активно учење 124
Арчибалд Рајс 53, 151, 205
Асоцијација шефова полиције
Југоисточне Европе (СЕРСА) 124
Аустријска криминалистичка служба 35
Аутономни женски центар 74

Б

Баварска полиција 77, 78
Банка питања за завршни испит 62
Безбедносна култура 136, 156, 164
Безбедносни сектор 60
Безбедносно-полицијски факултет 26, 27
Безбедност саобраћаја 56, 60, 62, 75, 96
Библиометријски квалитет 154, 157, 164
Борба против корупције 111, 122, 178
Борба против хулиганизма 175, 199
Брига о запосленима 33, 34, 128
Британски савет 10, 45, 69, 71-79, 85

В

Ваннаставне активности 45, 50, 53, 65
Висока национална полицијска школа 81
Високотехнолошки криминал 176
Виша школа унутрашњих послова 19,
21, 25, 31, 34, 37, 41, 43, 45, 49-51, 93
Влада Краљевине Норвешке 31, 84
Волгоградска академија 80

Д

Дан полицијског школства 24, 94
Дански центар за људска права 23, 94
Декларација између институција
полицијског образовања и обуке
Западног Балкана 124
Декриминализација 17-21
Деполитизација 17-21
Дидактичко-методички стандард 48,
52, 77, 94
Директоријум полицијског школства
Мађарске 80
Дискриминација жена 20
Дневник практичне обуке 67
Додатна обука за полицију на Југу
Србије 31, 96
Документ визије за реформу МУП-а 21, 36

Досије професионалног развоја 67
Друштво психолога Србије 33
Дунавски форум – DARIF 132

Е

Евалуација 29, 41, 50, 63, 73, 88, 96, 108
Европска комисија 87
Европски полицијски колеџ (CEPOL)
10, 14, 123, 127
Европски систем преносивих бодова 50
Европска унија (ЕУ) 18, 38, 126, 182
Електронско учење 82, 87, 122, 125
ЕУРОПОЛ 104

Ж

„Жандармеријски весник” 136
Женевски центар за демократски надзор
оружаних снага (DCAF) 10, 82, 123

З

Завршни испит 62
Закон о високом образовању 36, 43, 50
Закон о полицији 43, 62, 73, 95, 132, 170
Закон о унутрашњим пословима 23
Здравствена и психолошка превенција
111, 123
Знаковни језик 74
Знања и вештине 54, 56, 58, 94, 178

И

Идентификација потреба за обуком
120, 121
Идентификациони број УДК 149
Издавачка делатност 25, 36, 39, 132
Индекс утицајности часописа (IF) 166

Институт безбедности 150
Институт за проучавање људских права
и полицијског поступања 23
Инструкција о начину поступања
колеге за подршку 171
Инструктори 45, 75, 96, 124
Интеграција ВШУП-а и ПА 25-26, 36-37
Интегрисано управљање границом 132
Интерактивна настава 124
Интерна база података полазника
обуке 122
ИПА фондови 87
Истраживачко-развојна јединица
ВШУП 150
Исходи 59, 62, 64, 87, 181, 204

Ј

Јединица за образовање и обуку
полиције Мисије ОЕБС-а у Србији,
13-15
ЈУ-НО пројекат 34

К

Канцеларија ОУН за борбу против
дрогe и криминала (UNODC) 10, 124
Каријерно вођење запослених 130, 177
Каталог обука 122
Колеџ полиције Кента, 76, 79
Компетенције 89, 123, 177, 183
Комунална полиција 82, 198, 201
Комуникација у полицији 60, 77, 96,
123, 127, 128
Конвенција о полицијској сарадњи
земаља Југоисточне Европе 124
Конзуларно одељење амбасаде САД 35
Контролно-инструктивна делатност 111
Котренери 74
Краљевина Норвешка 10, 55, 65, 124
Краљевина Шведска 10, 124
Криминалистичке истраге 132

Криминалистичко-обавештајни производи и примена 178
Криминалистичко-полицијска академија 37, 45, 46, 49-53, 131, 156, 176, 188, 190, 195, 199, 201
Криминалистичко-полицијски универзитет 52, 81
Курикулум 28, 54, 94
Курс за вештачење идентификационих ознака на моторним возилима 175
Курс за вештине руковођења 29
Курс за више тренере 74, 125
Курс за граничну полицију 178
Курс за евалуацију наставе 29, 94
Курс за жандармерију 23
Курс за жене-полицајце 23
Курс за израду НПП 29, 34, 47, 58, 74, 94
Курс за инструкторе основних полицијских вештина 73, 97, 109
Курс за инструкторе тактике примене полицијских овлашћења 176
Курс за командире ПС граничне полиције 82, 132
Курс за криминалистичке техничаре 101
Курс за оперативни ниво руковођења 45, 131
Курс за противдиверзиону заштиту 95
Курс за руководећи састав у јединицама милиције 193
Курс за руководиоце државних служби (ГТПССМ) 75
Курс за спасавање угрожених из рушевина 82
Курс за тренере 28, 29, 34, 45, 74, 82, 94, 97, 124, 175
Курс за управљање службеним могоциклима 119, 179
Курс за утврђивање узрока пожара, хаварија и експлозија 175
Курс „Увод у савремене стандарде полицијског рада“ 23

Л

Лига експерата 94

Љ

Људска права 19, 20, 32, 34, 60, 74, 76

М

Мањинске заједнице 69, 71
Мањинске и социјално рањиве групе 69, 74, 79, 174
Мастер и специјалистичке студије 52
Материјални ресурси 121
Матични одбор за друштвене науке 156-159
Међународна каталожка серијска публикација (ISSN) 149
Међународна менаџмент група (IMG) 84
Међународна сарадња 33, 94, 176, 182
Међународни комитет Црвеног крста (МЦКЦ) 23, 34
Међународни кривично-истражни програм помоћи у обуци (ICITAP) 81, 124
Међународни форум о полицијском образовању, обуци и учењу 60
Међународни центар за обуку полиције 76
Ментално-хигијенски аспекти полицијске професије 60
Ментори координатори 62, 65-68, 88
„Млади полицајац“ 89, 135, 194
Модернизација наставе 27, 47, 94, 124
Модули 73, 76, 77

Н

Насиље и недолично понашање на спортским приредбама 174, 175, 181
Насиље у породици 74, 75, 78
Наставна методологија 48, 94
Наставни план и програм 19, 33, 40, 41, 44, 56-60, 73, 96, 204
Наставни центри 35, 39, 93, 100-108, 131
Наука о руковођењу 77, 78

Научно-истраживачки рад 25, 36, 37,39,
52, 132, 184
Национални криминалистичко
технички центар (НКТЦ) 104, 175
Национални семинар за менторе
координаторе 68
Национални тренинг центар за
ванредне ситуације 127
Нацрт закона о полицијском школству 26
Норвешки полицијски директорат 33,
34, 128

О

Образовни профил 33, 44, 49, 56, 94
Образовно-васпитна теорија 94
Образовно-информациона технологија 94
Образовно-истраживачки центар
Ресора државне безбедности
(ОИЦ РДБ) 21, 24
Образовно-научна установа (ОНУ)
МУП-а 25, 35
Обука за непливаче 115
Обука за преговараче 75
Обука за рад на ЈИС 102
Обука за рад у интервентним
патролама 175
Обука за руководиоце 29, 131, 184
Обука за учешће у мировним мисијама
75, 76, 175
Обука у скијању 193, 201
Одељење за специјалистичку обуку и
усавршавање полиције 108-120
ОЕБС 9, 10, 11, 18, 27, 31, 37, 40, 46, 48,
58, 65, 66, 74, 96, 111, 123-128, 131
ОЕБС – Одељење за стратешка
полицијска питања у Бечу 31
Општа и специјална физичка обука 60,
96, 141, 197, 200
Организација уједињених нација
(ОУН) 18
Организационо понашање 131
Основна полицијска обука 55-72
Основни курс за саобраћајног
полицајца 174, 182

Основни курс за спречавање и
сузбијање криминалитета 176

П

Плакета безбедности 145, 148
Платформа за е-учење 126
Подршка колеге 34, 128, 129
Полигони за обуку 107
„Полиција данас” 135
Полиција у заједници 60, 75, 77, 128
Полицајци ментори 66, 88
Полицијска академија 19, 21, 25, 26, 49-
53, 137, 188
Полицијска академија у Даниловграду,
Бања Луци, Љубљани 80
Полицијска академија у Ротердаму,
БиХ 79
Полицијска академија у Тацну,
Минстеру 23
Полицијска етика 19, 34
Полицијски факултет 20, 30, 39
Полицијско образовање 21, 25, 49-53,
75, 77, 96
Полицијско школство 7, 19, 21, 25, 32
Посебни облици наставе 52
Посебни протокол о поступања
полицијских службеника у случајевима
насиља над женама у породици и у
партнерским односима 132
Поступање према доведеним и
задржаним лицима 82, 119, 127
Правилник о критеријумима за избор
кандидата за полазнике стручног
оспособљавања 68, 73, 92
Правилник о оцењивању постигнућа и
завршном испиту полазника ЦОПО
73, 170
Правилник о правима и обавезама и
одговорности полазника стручног
оспособљавања и усавршавања 69,
73, 92
Правилник о праћењу и евалуацији
рада ЦОПО 73, 170

Правилник о стручним испитима
запослених у МУП-а Р Србије 171
Правилник о стручном оспособљавању
и усавршавању 10, 73, 92, 95, 170
Практикум за менторе 66
Практична обука полазника ЦОПО 67, 68
Практична примена анализе ризика 178
Прва помоћ 60, 111
Президијум Немачке полиције 77
Принципи учења одраслих 124, 125
Приручници за обуку 111, 112
Приручник за припремање стручног
испита 171
Проблемска настава 118, 130
Програм гађања полицијских
службеника МУП-а Р Србије 176
Програми обуке 109–111
Програм професионалног
информисања, регрутовања и
маркетинга 69-72
Програм стручног усавршавања 96, 98,
111, 118-120, 201
Пројекат прекограничне сарадње
„Бо-Бо” 128
Пројекат успостављања мреже ЦСОУП 95

Р

Радионица о специјалистичкој обуци 120
Радни профил 33, 34, 56, 94
Развој капацитета полицијског рада
вођеног обавештајним радом у циљу
успостављања криминалистичко-
обавештајног система МУП-а Р
Србије 131
Регионална полицијска сарадња 81, 201
Регионални тренинг центар граничне
полиције према Македонији 126
Репозиторијум Народне библиотеке
155, 166
Ресор финансија, кадрова, заједничких,
управних и техничких послова 27,
35, 44
Реформа полиције 7, 17, 94

Реформа полицијског школства 7, 9, 26,
31,37,41, 49, 94, 188
Родна равноправност 119, 120, 124, 132
Руковање полицијским оружјем и
настава гађања 60, 96, 97, 119, 127

С

Савезна немачка полиција 34
Савет Европе 10, 18, 31, 34, 37, 45, 46
Саветодавно тело МУП-а 21, 93
Седми одред Баварске интервентне
полиције 79
Селекција кандидата за полазнике
Центра за основну полицијску обуку
68-69, 80
Симулациона муниција 75, 76
Ситуациона обука 62, 80, 84, 76, 105
Ситуационо полицијско стрелиште 105
Служба за управљање кадровима 120
Социјална и антрополошка
компетентност полицајца 132
Специјалистичка обука и усавршавање
10, 79, 80, 93-122
Специјалистички полицијски курсеви
94, 113-115
Спречавање ирегуларних миграција 176
Средња полицијска школа Сегедин 80, 87
Средња школа унутрашњих послова
10, 19, 36, 37, 41, 42, 54-58, 84, 89, 148,
193, 197, 200, 203, 204, 208
Српски цитатни индекс (СЦИндекс)
155, 156
Стална обука 93, 95, 130
Стално учење 182, 183
Стандарди обуке 33, 48, 94, 97, 118, 122
Стратегија за борбу против насиља и
недодичног понашања на спортским
приредбама 175
Стратегија за борбу против
организованог криминала 131
Стратегија развоја МУП-а Р Србије
2010-2016. 182
Стратегија развоја људских ресурса
МУП-а Р Србије 131, 183

Стратегија развоја система обуке и образовања за потребе полиције 9, 43, 47, 54, 94, 124, 131, 170
Стратегија супротстављања илегалним миграцијама 131, 176
Стратегијски план 48
Стратешки приступ реформи 46-49, 94
Струковне и академске студије 44, 50
Стручна обука у ПС и ПИИ 66
Стручна школа унутрашњих послова 83
Студијски програм 50
„Сусрет новинарских секција“ 90

Т

Тактичка кућа 79, 85, 86
Твининг пројекат за интегрисани систем управљања границом 132
Трансфер знања 41
Трансформација Средње школе унутрашњих послова 54-55, 204
Трговина људима 111, 119, 122, 178
Тренери 28, 34, 46, 73-77, 79, 87, 93, 96
Тренинг центар 26, 35, 36, 40, 42, 43
Тренинг центар за откривање и деактивирање илегалних лабораторија за производњу психоактивних супстанци и прекурсора 104

У

Уводни сертификат ILM МКМ за менаџере 132
Удружење криминалиста Аустрије 81
Употреба средстава принуде 76
Управа за полицијско образовање МУП-а Р Српске 158
Управљање људским ресурсима 10, 30, 94, 183
Управљање образовно-васпитним процесом 94
Управљање променама 74

Управни одбор за трансформацију Средње школе унутрашњих послова 55
Учење на даљину 94

Ф

Факултет безбедности 23
Факултет криминалистичких наука 23
Фалсификати 183
Филмска стрељана 62, 73, 76, 80, 84
Фондација „Конрад Аденауер“ 35, 45
Фондација „Ханс Зајдел“ 10, 23, 34, 45
Форензика 51, 123, 137, 169

Ц

Центар за основну полицијску обуку 10, 43, 54-92
Центар за специјалистичку обуку и усавршавање полиције 10, 65, 66, 68
Циклус обуке 96

Ч

Часопис Безбедност 10, 135-168
Часопис НБП 53, 137, 168

Ш

Швајцарска агенција за развој и сарадњу 31
Шведска национална полицијска академија 76
Школа за командире станица народне милиције 83
Школа полиције у Катовицама 81
Школска полицијска испостава 52
Школски полицајац 23
Школски центар СДБ-а 187

Извор: локална база података COBISS.SR/NBS

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

351.1:351.74/.76(497.11)"2001/2014"

351.74:37.014.3(497.11)"2004/2014"

ДЕСЕТ година Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку / [аутори Предраг Илић ... [и др.]]. - Београд : Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку : Мисија ОЕБС-а у Републици Србији, 2015 (Београд : Фидуција011 принт). - 238 стр. : илустр. ; 24 cm

Тираж 500. - Библиографија уз свако поглавље. - Регистар.

ISBN 978-86-6383-016-5 (MOEBSS)

1. Илић, Предраг [аутор], 1949- 2. Кулић, Драган [аутор], 1968- 3.

Миладинов, Светлана [аутор], 1964-

а) Србија. Министарство унутрашњих послова. Управа за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку б) Полицијско образовање - Реформа - Србија
COBISS.SR-ID 212653836

<-----